כ"ו אב תשל"ז, 10.8.77 שנה 41 המחיר: 9.00 ל"י (כולל מ.ע.מ.) מספר 2084

העולם הזה

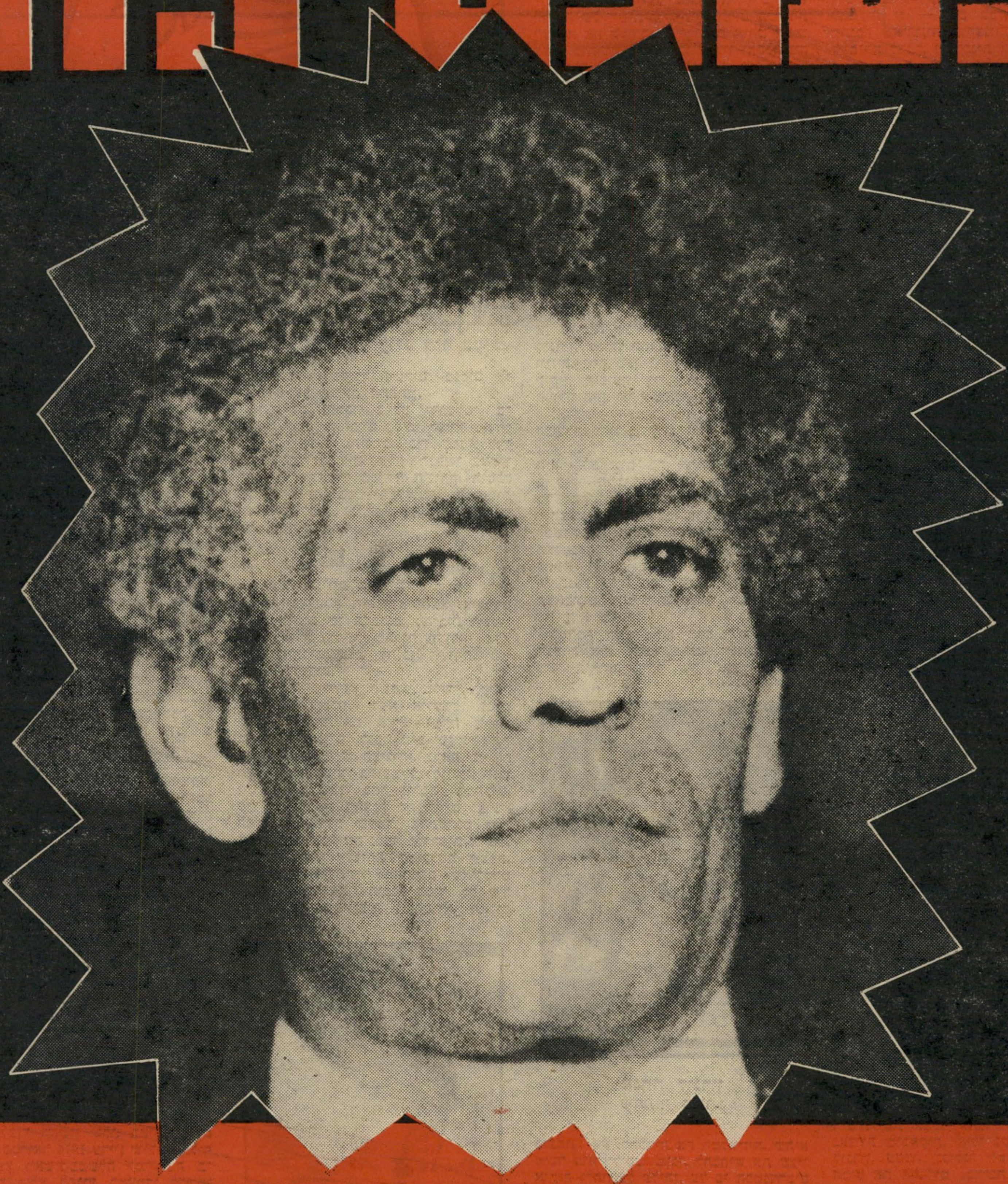

פרשת בצלאל מיזרחי

בלי משוא פנים

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 03־243386. תא־דואר 136 • מען מברקי: „עולמפרס" • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רח' בן־אביגדור • הפצה: „גד" בע"מ • גלופות: „צינקוגרפיה כספי" בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • העורך: אלי תבור • עורך תבנית: יוסי שנון • עורכת כיתוב: נורית יהודאי • ראש המינהלה: אברהם סיטין • מח' המודעות: רפי זכרוני • המו"ל: העולם הזה בע"מ.

קורא יקר•

ההופעה הסנסציונית של ח"כ אהוד אולמרט בטלוויזיה השבוע, שבה שלף — כקוסם השולף שפן מכובעו — את סרט ההקלטה של השיחה שנערכה לפני שנה וחצי בינו לבין אלוף (מיל.) רחבעם („גאנדי") זאבי בנושא הפשע המאורגן, הדהימה רבים מהצופים. היו בהם ודאי כאלה שהתפעלו מחושו הבלשי המפותח של הח"כ־בלש, המקליט את שיחותיו ממש כמו הבלשים שבסרטי־המתח בטלוויזיה.

מי שלא צריך היה להיות מופתע הוא קורא העולם הזה. שכן עוד לפני שנה וחצי, ימים ספורים בילבד אחרי הפגישה בין אולמרט לאלוף זאבי, במלון שלום בירושלים, דיווח העולם הזה בהרחבה על אותה שיחה ואף הביא ממנה ציטוטים ארוכים.

היה זה בשיא ההיסטריה הציבורית שניסה ח"כ אולמרט לעורר באותה תקופה, כאשר ביקש ליצור לעצמו דימוי של תובע כללי ואינקוויזיטור המצליח לחשוף פרשיות פשע ושחיתות שהמישטרה אינה יודעת עליהן או מתעלמת מהן ביודעין.

כל אמצעי־התיקשורת במדינה נסחפו למסע הפירסום־העצמי של אולמרט, שהיה מבוסס על חקירות רצופות הכללות, סתירות, המצאות ושטויות דמיוניות. הרדיו, הטלוויזיה והעיתונות קשרו לו כתרים ותוארים, הפליגו בשיבחו.

מסע הרימום העצמי של ח"כ אולמרט נפסק בבת־אחת אחרי שהעולם הזה הופיע בכתבת־שער שנשאה את הכותרת: „בלוף ושמו אולמרט" (העולם הזה 2006). בכתבה „מנפח הבאלונים", שכתב כותב שורות אלה, הוצג אולמרט באור של שרלטן, המפריח האשמות והחשדות לכל עבר והמנסה להיבנות על ציד־מכשפות.

באותה כתבה דווח לראשונה על אותה פגישה שאולמרט ניסה להציגה השבוע כגילוי בילעדי ראשון שלו. באותם ימים של חודש פברואר 1976 עדיין שירת האלוף זאבי כיועץ ראש־הממשלה למילחמה בטרור. כדי שלא לפגוע במעמדו ובשמו הטוב וכדי לא לעשות את מלאכתו של אולמרט, שרצה לשרבבו בצורת רמזים אנונימיים אל עסקי הפשע המאורגן, נמנענו אז מציון העובדה שהשיחה המוקלטת, אשר קטעים ממנה פורסמו בכתבה, נערכה בין אולמרט לבין גאנדי. תיארנו אז את בן־שיחו של אולמרט כ„קצין בכיר (מיל.) של צה"ל, שלא מזמן פשט את מדיו."

קבע אז העולם הזה: „הקצין הבכיר (מיל.) נעלב מההאשמה הכוללנית שהטיח הבלש האמיץ בקציני צה"ל (הכוונה ל־הודעתו הרדיופונית של אולמרט כי קצינים בכירים של צה"ל נוטלים חלק במילחמת־הכנופיות הנערכת בעולם התחתון הישראלי). ,צה"ל התרגל אומנם לספוג כל מיני עלבונות,' אמר אותו קצין, ,אבל זה כבר באמת יותר מדי.'

„הקצין ביקש להיפגש עם הח"כ־בלש, לקבל ממנו מידע מדוייק בקשר להאשמותיו, כדי שיוכל, אולי, להזהיר את שילטונות צה"ל מפני אנשי העולם־התחתון שבקרב הקצונה הבכירה. הקצין הבכיר (מיל.) רצה לדעת אל מי בדיוק התכוון אולמרט כאשר הפחיד את הציבור בכך ש,קצינים לא־כל־כך זוטרים' מנסים ל־השתלט על העולם התחתון.

„הפגישה נערכה במלון ירושלמי, ב־תנאים קונספירטיביים כמעט, אחרי שאור־גנה באמצעות מתווכים. כדי למנוע אי־הבנות בין הצדדים, שלא יתכחשו בעתיד לדברים שייאמרו במהלך השיחה, הוסכם על הקלטתה במכשיר־הקלטה. הציטטות המובאות להלן, נלקחו מתוך סרט־ההקלטה של אותה שיחה."

■ ■ ■

אחרי פירסום דבר קיום אותה פגישה בהעולם הזה לא מצא אולמרט לנכון להגיב על הדברים. מסיבות השמורות עמו שמר על שתיקה והעדיף שלא לתת פירסום מלא לתוכן השיחה, כפי שעשה השבוע.

העובדה שדווקא השבוע, אחרי תקופת שתיקה ממושכת, מצא אולמרט לנכון לספר לציבור את פירטי אותה שיחה, מעלה הירהורים לגבי טיב מניעיו של האיש ואומץ־ליבו הציבורי. נראה כי את העיתוי להופעתו הפומבית ולגילוי תוכן השיחה עם גאנדי בחר אולמרט במתכוון, כדי לגנוב את ההצגה מהגילויים בנושא הפשע המאורגן, שעמדו להתפרסם מעל דפי הארץ ושעליהם נמסר במודעות מראש.

ואילו לגבי השיחה המוקלטת עצמה, אי־אפשר להשתחרר מהרושם שאולמרט הצדיף לשמור את תוכנה בסוד, כל עוד היה הוא באופוזיציה ובן־שיחו, האלוף

שדכנית עם־רם
גזענית טהורה

זאבי, היה בעל תפקיד בכיר במימשל. כשהתחלפו היוצרות וגאנדי הפך אזרח פרטי, התמלא פתאום אולמרט אומץ שלא נמצא בו לפני שנה וחצי או שנה.

אגב, בהזדמנות זו מן הראוי להזכיר שאולמרט לא עמד בהתחייבויותיו מלפני שנה וחצי. הוא לא גילה עדיין, למרות הבטחותיו, מי הם „הקצינים הלא־זוטרים" המנסים להשתלט על העולם התחתון, כשם שלא ביישר לאומה מה עלה בגורל החקירה הגדולה והנוראית, שעל פתיחתה הודיע באותה תקופה בחגיגיות רבה באמצעי־התיקשורת, בנושא „מצוקת האישפוז."

אולם לא המיקרה אולמרט הוא המעניין, אלא התופעה שהוא מייצג.

הדברים שנאמרו מעל דפי העולם הזה לגבי תופעה זו לפני שנה וחצי יפים גם כיום. מן הראוי אולי לחזור עליהם:

„התופעה שמייצג אהוד אולמרט היא תופעה של רשות־חוקרת־לכותרת, הבוחרת לעצמה את הקורבנות, שופטת אותם באמ־צעות כותרות העיתונים, הרדיו והטלוויזיה ואחר־כך מניחה אותם לנפשם, כדי לפתוח במירדף אחרי הקורבן והכותרת הבאים.

„...הפסבדו־בלשים של הכנסת אינם כבולים לדיני ראיות. מה שמשמש עבורם הוכחה, אינו חייב להיות קביל בבית־המישפט. אין מוטלות עליהם כל ההגבלות החוקיות הקיימות לגבי הכנת תיק לאישום פלילי במישטרה, אי לגבי הכנת כתבה לפירסום בעיתון.

„רק פסע מפריד בין ציד־מכשפות ב־תחום הפלילי, לבין ציד דומה בתחום הפיליטי."

■ ■ ■

בשבוע שעבר סיפרתי לך במדור זה על מה שנראה כפליטת־פה של ירון לונדון, מנחה התוכנית עלי כותרת בטל־וויזיה. ירון טען כי אחת בשם „מירי בן־קיקי" הופיעה ברשימת חברי מערכת העולם הזה, אך למעשה אינה קיימת כלל.

נאלצתי להעמיד את ירון על טעותו הכפולה. מיקי בן־קיקי, דמות ידועה בחיפה, אכן קיימת וחייה כעת בניו־יורק. אך לא היא, ולא שום בת אחרת של מישפחת בן־קיקי המכובדת, לא הופיעה מעולם ברשימת חברי המערכת של העולם הזה.

הצעתי ללונדון בכל הידידות והאדיבות לעשות את הדבר שהוא מיצווה ההגינות האלמנטרית, אותה הגינות שלונדון מתיימר להיות דוברה העיקרי: להודות בטעות ולהתנצל עליה בפני מאות אלפי הצופים, המאמינים בתמימותם שירון לונדון יודע מה הוא מדבר.

למרבה הצער, לא מצא לונדון לנכון לעשות זאת. הדבר מזכיר שאלה חשובה מאד, שאותה עורר אורי אבנרי בשעתו

מנחה לונדון
עיתונאי טהור?

בכנסת: איך להכריח את הטלוויזיה, שהיא מוסד מונופוליסטי מוגן, להכחיש את שגיאותיה ולהתנצל עליהן, על פי הסטנדרטים המקובלים של האתיקה העיתונאית. שהרי מאות אלפים, ששמעו את לונדון ושלא קראו את דיברי העולם הזה, ממשיכים להאמין כי הכזב הוא אמת.

אך בינתיים הוסיף ירון לונדון חטא על פשע. עלי לספר את הסיפור במלואו, כדי שלפחות קוראי העולם הזה יידעו איך מתבשלת הביקורת האובייקטיבית של הטלוויזיה.

■ ■ ■

בראשית השבוע התקשרו בשם ירון לונדון עם שרית ישי, חברת מערכת העולם הזה. איכשהו נודע כי שרית יודעת על תוכניותיו של זמר־הפופ הבריטי אלטון ג'ון העומד לבקר בישראל. אנשי עלי כותרת ביקשו ממנה לגלות להם את הידוע לה.

שרית סירבה, בטענה כי יחסו של ירון לונדון להעולם הזה אינו מצדיק עשיית טובות. היא לא תיארה לעצמה איך יגיב לונדון, חבר המצפון העיתונאי, על סירוב זה. בזאת נוכחו לדעת מאות אלפי צופי עלי כותרת ביום החמישי האחרון — אף כי לא ידעו, מן הסתם, את רקע הדברים.

הגיליון האחרון של העולם הזה (2083) הכיל כתבה על השדכנית הלבנה עם־רם, פרי עטה של שרית ישי. הקורא האינטלי־גנטי — ויש לנו יסוד מדעי להניח כי רוב רובם של קוראי העולם הזה מתאימים להגדרה זו — שם לב לכך שהכתבה כתובה באירוניה עוקצנית. שרית הניחה לעם־רם לדבר. השדכנית היפה, שדיעותיה מבטאות את גישתה של שיכבה מסויימת בחברה הישראלית, דיברה באופן חופשי. בין השאר נתנה ביטוי לדיעות קדומות גזעניות, ואף הסבירה איך הגיעה אליהן.

שרית לא רצתה לקלקל את הדברים על־ידי הערות משלה. היא הניחה, בצדק, שהדברים מדברים בשביל עצמם.

מה עשה ירון לונדון? הוא קרא והראה את דברי השדכנית, שהובאו במרכאות כפולות, וטען כי העולם הזה מעלה אותם על נס „בחיבה ובאהבה" — בקיצור, שהעולם הזה הוא עיתון גיזעני, המשמיע דיעות גזעניות והתומך באנשים גזעניים.

זה יכול היה להיות מצחיק, לולא כוונו הדברים למאות אלפי מאזינים שאינם קוראים את העולם הזה, ושקיבלו מן הסתם את הדברים כפשוטם: העולם הזה הוא נגד בני עדות־המיזרח ומשמיץ אותם.

אולי, באמת, טעתה שרית ישי. היה עליה לקחת בחשבון שבין קוראי העולם הזה יש לפחות קורא אחד ברמתו של

עיתונאית ישי
ספרדיה טהורה

ירון לונדון. ואם קורא אחד אינו מבין אירוניה, אפילו כשהיא בולטת, אולי אסור לכתוב באירוניה.

אגב, לונדון שכח לספר למאזיניו עובדה קטנה אחת, הידועה לו היטב: ששרית ישי היא בעצמה ספרדיה טהורה, המתגאה מאד במוצאה.

■ ■ ■

אולי כדאי להזכיר ללונדון עוד פרט קטן.

לפני שבועיים הוא ריאיין בתוכניתו אדם מכחמיאל, שהשמיע באוזני הציבור דיעות שאי־אפשר להגדירן אלא כדיעות נאציות מובהקות. אילו נקטנו שיטה של לונדון עצמו, יכולנו לטעון כי לונדון הביא את הדברים „בחיבה ובאהדה", ולא מצא לנכון להסתייג אף במילה אחת מן הדברים המזעזעים שהושמעו על־ידי אורחו.

אבל לא ננקוט שיטה זו. אנו סבורים כי לונדון היטיב לעשות שנתן לאיש לדבר כאוות נפשו, ללא הערות מצידו. וכך איפשר לציבור הישראלי להתרשם ולהזדעזע מתופעה מחרידה זו — שיש בישראל אנשים בעלי דיעות גזעניות קיצוניות, הסבורים כי הממשלה צריכה לתמוך בהם.

ולסיכום העניין: הוויכוח אינו עם ירון לונדון. הוויכוח הוא עם הנהלת רשות־השידור הממלכתית. והשאלה היא: האם היא משוחררת מכללי האתיקה העיתונאית וההגינות האלמנטרית? או שכל כלי־התיקשורת במדינה כפופים לכללים אלה, מילבד המכשיר המונופוליסטי המתקיים על חשבון הציבור.

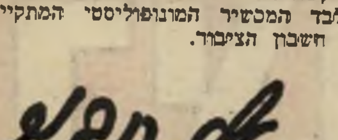

נו׳סום מלניק/רפאל טיראן

תשקיף

אולמרט מכריז:

„אטפל גם בדיין"

ח"כ אהוד אולמרט מתכנן להמשיך במסעות־החקירה שלו. אחד המועמדים הבאים לחקירותיו הבלשיות עשוי להיות שר־החוץ משה דיין. אולמרט הודיע השבוע בפני עיתונאים: „אחרי שאגמור את פרשת גאנדי. אני מתכונן לטפל גם במשה דיין."

המפד"ל תתבע

את תיק הרווחה

תביעתה של המפד"ל מראש־הממשלה מנחם בגין שלא לאייש את התיקים הפנויים בממשלה ולהשאירם ריקים לתקופה של חודש ימים לפחות, כדי לאפשר לד"ש לחזור בה מהחלטתה שלא להצטרף לממשלה, היא שלב מכין לקראת תביעה חדשה שעומדת המפד"ל להעלות.

במפד"ל התגבשה התביעה לתבוע את תיק הרווחה לשר אהרון אבו־חצירא. במקרה כזה, אם תתקבל תביעתה, תציע המפד"ל לבטל את תיק הדתות ולצרף את מישרד־הדתות למישרד־הפנים, שבראשו עומד השר יוסף בורג. תביעה נוספת שעשוייה המפד"ל להציג: שר רביעי בממשלה, ללא תיק. תפקיד זה מיועד לרב דרוקמן. במפד"ל מקווים שמינויו של דרוקמן כשר ירגיע את אנשי גוש־אמונים ואת מתנגדיו של זבולון המר במיפלגה.

טיהור כללי

במישרד־החינוך

תחלופת הפקידות הגבוהה ביותר במישרדי הממשלה מאז הקמת ממשלת הליכוד נרשמה במישרד־החינוך־והתרבות. במישרד כבר מונו כמה עשרות פקידים ובעלי תפקידים שהם כולם מאנשי המפד"ל.

עד לשנת־הלימודים הקריבה עשויים הפקידים הדתיים להוות כבר רוב במישרד־החינוך.

תובעים את ראשות

מרכז ההסברה

הפקיד הבכיר הבא בממשלה העלול לאבד את מישרתו יהיה, ככל הנראה, יהודה אילן, ראש מרכז ההסברה שליד מישרד ראש־הממשלה.

יהודה אילן נחשב כידידו הקרוב של יגאל אלון. באחרונה הועלתה בקרב צעירי תנועת־החרות התביעה להעביר תפקיד זה לאחד מאנשיהם. לטענת צעירי חרות, ראש מרכז ההסברה מרכז בידיו עוצמה הסברתית רבה, ומן הראוי שתפקיד זה יהיה בידי איש אמוניה של הממשלה החדשה.

יבקשו התפטרות

שרים מהכנסת

חבר־הכנסת לשעבר ידידיה בארי (ליברלים), והמועמד מטעם הליכוד לכנסת דוד שטרן, יו"ר אירגון הקבלנים, שלא נכנס לכנסת, הציעו למנחם בגין ולצמרת הליכוד לאמץ חוק הנהוג בנורווגיה, אשר יאפשר גם להם להיכנס לכנסת.

המדובר בהצעת חוק שלפיו יתפטרו חברי הממשלה מתפקידם כחברי־כנסת, אולם התפטרות זו תהיה על־תנאי, כלומר: אם יתפטרו חברי הממשלה מתפקידם הממשלתי, יפנו חברי־הכנסת שנכנסו במקומם את כיסאותיהם.

בהצעת חוק זו תומכים בעיקר חברי תנועת החרות, וכמובן כל המועמדים ברשימת הליכוד לכנסת שלא הצליחו להיכנס אליה בבחירות האחרונות.

יורדים יזכו במעמד

תושב בארה"ב

קנדה נענתה לבקשת ממשלת־ישראל והטילה הגבלות חמורות על הגירת ישראלים לארצה. עד לפני זמן קצר היו ישראלים, בעלי ויזה אמריקאית בת־תוקף, רשאים לבקר בקנדה ללא קבלת אשרה מייוחדת. בזמן האחרון תובעת הקונסוליה הקנדית בארצות־הברית הוכחות מייוחדות מכל ישראלי הרוצה לבקר בה, ואפילו ימים אחדים. באחרונה סירבה הקונסוליה בניו־יורק להוציא אשרת־תייר למרצה בכיר באוניברסיטה של תל־אביב.

ניסיונותיה של ממשלת־ישראל להצר את צעדיהם של הישראלים היורדים לחו"ל — יתנפצו בקרוב. בארצות־הברית לפחות, בעת שהנשיא קארטר יקבל את אישור הקונגרס למתן חנינה חד־פעמית לכל המהגרים הבלתי־חוקיים במדינה זו.

עשרות אלפי ישראלים יזכו במעמד תושב אמריקאי, ואלה הנמצאים בארצות־הברית ללא אשרה חוקית במשך שבע השנים האחרונות יורשו גם להביא את בני־מישפחותיהם.

חלטורה קייצית

לשופט כדורגל

שופט הכדורגל הבינלאומי של ישראל, אברהם קליין, חזר השבוע מחופשת קייץ בארצות־הברית, שאותה ניצל לעשות חאלטורה בשיפוט במישחקי הליגה המיקצועית של הכדורגל בארצות־הברית.

תוך שבועות ספורים שפט קליין ב־25 מישחקי כדורגל, כששכר השופט המקובל בליגה המיקצועית בארצות־הברית הוא 120 דולאר. ההכנסה של קליין מהשיפוט במישחקים אלה: כ־30 אלף ל"י.

עליית ישראלים

למכה בסימן שאלה

ערבים ישראלים שיבקשו לעלות השנה לרגל למכה לא יוכלו ככל הנראה לעשות זאת כפי שנעשה הדבר בשנה שעברה, בשל התנגדותו של שר־הדתות. אהרון אבו־חצירא מתנגד שעולי־הרגל הישראלים למכה יצויידו בדרכון ירדני, כפי שנעשה הדבר בשנה שעברה, מאחר שממשלת סעודיה מסרבת להתיר למחזיקים בדרכון ישראלי להיכנס לתחומה.

אבו־חצירא מנסה לגייס להתנגדותו זו את תמיכתו של שר־הביטחון, עזר וייצמן. שר־החוץ משה דיין תומך במתן היתר לערבים הישראלים להצטייד בדרכון ירדני, הניתן בהסכמת ירדן, כדי שיעלו לרגל למכה.

ראש כנסיה בירושלים

ביקש מיקלט מדיני

אחד מראשי הכנסיות המיוצגות בירושלים ביקש בשבוע שעבר מיקלט מדיני. האיש הסביר את מעשיו בכך שנקרא לחזור למולדתו, אך הוא חושש שחייו בסכנה עקב עמדתו, המנוגדת לשילטון שאותו הוא מייצג.

הבקשה לקבלת מיקלט מדיני של איש הכנסייה, העמידה את הממשלה במצב קשה. מצד אחד אין היא מוכנה להעניק לו את המיקלט ובכך לגרום משבר עם הממשלה הזרה שאותה מייצג המבקש, ומצד שני לא נוח לממשלת ישראל לסרב ולגרום בכך שהאיש יחזור לביתו ואולי יחוסל שם.

תבעו את מיזרחי

למרות הסכם כתוב

התביעה שהגישו שילטונות מס־ההכנסה נגד הקבלן בצלאל מיזרחי, על אי העברת ניכויים בסך של כחצי מיליון ל"י, הוגשה למרות הסכם כתוב עם מיזרחי שעל פיו תעוכב הגשת תביעה כזו. שילטונות־המס תבעו ממיזרחי סכום של כ־976 אלף ל"י כחוב בעד ניכויים.

אולם מיזרחי הוכיח כי שילטונות מס־ההכנסה מעכבים לו יותר משנה החזר מיקדמות בסך של מיליון ו־45 אלף ל"י, שהוזרדו בעת ניכוי במקור מתשלומים שקיבל.

בעת ההתדיינות עם שילטונות־המס הוסכם כי פקיד השומה תל־אביב 1 יעביר את חובו של מיזרחי לפקיד־השומה תל־אביב 5, התובע ממיזרחי, וכי אף אחד מהצדדים לא יחוייב בריבית עבור החוב. אולם קיזוז הכספים בין שני פקידי השומה לא נעשה במלואו. כשהובהר הדבר, הובטח למיזרחי שלא תוגש נגדו תביעה וכי תיקו יועבר לנציבות לבירור. פקידי מס־ההכנסה שהיו שותפים להסכם, הביעו תמיהה על הגשת התביעה בניגוד למוסכם.

צעירי הליכוד

יפגינו נגד הליכוד

השבוע ייפגשו צעירי תנועת הנוער־הלאומי העובד־והלומד עם שר־החקלאות אריק שרון ועם עוזריו לענייני התיישבות, במטרה לדרוש אישור לנקודת התיישבות באיזור שילה שבגדה.

תנועת הנוער־הלאומי מסונפת להסתדרות העובדים הלאומית, שבראשה עמד שר־הבריאות אליעזר שוסטק וכיום עומד בראשה שלום כהן.

יוזם הפעולות ההתיישבותיות של התנועה הוא אריה גלזמן, שהוא ראש תנועת־הנוער של הסתדרות העובדים הלאומית המזוהה בדיעותיה עם הליכוד.

אם לא ייענו תביעותיה של המישלחת, המייצגת 22 גרעינים, יערכו אנשיה בשבוע הבא הפגנת מחאה נגד מדיניות ההתיישבות של הליכוד מול בית־סוקולוב בתל־אביב.

גניבות בשפת־הים

מכת גניבות פוקדת את שפת־הים של תל־אביב. כ־20 גניבות נרשמות מדי יום ליד כל תחנת־מצילים, בייחוד מתיירים הנושאים עימם סכומי־כסף גדולים, לפעמים של אלפי דולארים, מחשש פן ייגנבו בחדריהם בבתי־המלון. הגנבים פועלים בצוותות, ולעיתים קרובות מעסיק אחד את הקורבן בשיחה, בעוד השני גונב את הארנק.

באחד מימי השבוע שעבר פשטו בלשים לאורך שפת־הים, אך לא הצליחו במשימתם מפני שהגנבים ידעו, כנראה, על נוכחותם שם.

פלאטו מציע לממן

שידורים בגרוזינית

ח"כ שמואל פלאטו־שרון לא שכח את הבטחותיו לעולים החדשים מרוסיה וגרוזיה שהצביעו עבורו. לפני ימים אחדים פנה פלאטו לטלוויזיה הישראלית בהצעה לממן שעת שידור ביום בשפות הרוסית והגרוזינית.

אם הטלוויזיה תשיב בשלילה על הצעתו (ונראה שאלה הם פני הדברים בשלב זה) עשוי פלאטו לתבוע שיתירו לו הקמת תחנת־שידור פרטית, במימונו, שתשדר תוכניות־טלוויזיה לעולים בשפות זרות.

הקיץ הרענן...
של "קויק פרש" ו"בידקס"
QUIK FRESH
Sport
Perfume
Spray Deodorant
Bidex
Intim Spray
«Classic»
with Deodine
"בידקס" דיאודורנט נשי אינטימי יעיל ועדין שפותח ע"י גיניקולוגים עבור חברת "מדיליין" השוויצרית, בשלשה ריחות נפלאים: "קלאסיק" באריזה לבנה, "דיסקרט" באריזה כחולה, "יאסמין" באריזה וורודה.
"קויק פרש" סידרת הדיאודורנטים הידועים בטיבם וביעילותם מתוצרת חברת "מדיליין" השוויצרית, בארבעה ריחות מפתים: "פרינטן" באריזה כחולה "ספורט" באריזה וורודה "אנטי פרספירנט" באריזה ירוקה "אינטרמצו" באריזה חומה. עיצוב חדיש. גדלים נוחים !!
מופץ ע"י "יצהר" בע"מ. להשיג בכל בתי המרקחת והתמרוקיות.

לא הבנתי את ״העניין״ עד שניסיתי בעצמי

טמפוני טמפקס הם היחידים בעלי מיכל החדרה פשוט ונוח. נכון, שמעתי את זה בעבר, אבל זה לא אמר לי דבר. כך זה היה - עד שניסיתי בעצמי.
רק אז הבנתי שהטמפון תמיד נמצא במצב הנכון הודות למיכל ההחדרה.

יתרה מזו, טמפוני טמפקס מתרחבים גם לאורכם ולכן אינך חשה בהם כלל.
נסי אותם בעצמך ואז תביני.

לטמפוני טמפקס יש מיכל החדרה - זה כל העניין.

לכבוד
אינווסט אימפקס בע״מ (יבואני טמפקס)
ת.ד. 6080 תל-אביב.
נא לשלוח לי חומר הסברה על השימוש בטמפוני טמפקס.
שם ____________
כתובת ____________

לפני 25 שנה

גליון „העולם הזה" שיצא לאור לפני 25 שנים בדיוק דיווח, בסיקור ובצילום, תחת הכותרת „פוגרום בכרמלה", על התפרעויות בין יהודים לערבים בעיר זו. במהלך הפרעות נדקר למוות נער יהודי, ובתגובה התפרצו עשרות יהודים ל„גמה" הערבי בעיר והתפרעו בו. במדור „במדינה" דווח על ביקורו של הלורד הבריטי לוי מונטבאטן (נינה של המלכה ויקטוריה, ממצביאי מילחמת־העולם השנייה, ומועמד למינוי כמפקד כוחות־הצי ב־אוקיינוס האטלנטי). כתבות אחרות תיארו את „הזימריה" הראשונה, את מאבקו של מישרד־הפנים עם עורך־הדין מרדכי שטיין, עורכו של „העיתון־הדמוקרטי".

כתב הספורט של השבועון הביא תחת הכותרת „על נהרות הלסינקי" את תיאור הישגי הספורטאים בני האומות השונות באולימפיאדת הלסינקי. הכתב לענייני מישפט תיאר את מאבקו של הצייר שימעון צבר בעיריית תל־אביב, שמנעה ממנו את חתימת שמו על בריכת מוזאיקה שבנה בגן־העצמאות. כתבה אחרת ב„העולם הזה" לפני 25 שנים תיארה את מאבקו של הצנזור הישראלי במחזה „הפרוצה, הנערה והכושי" מאת ה־פילוסוף והסופר ז'אן־פול סארטר. במדור „מכל העולם" נסקר סיפרו של פראנץ פון־פאפן, שהיה אחד הקאנצלרים האחרונים ברפובליקה הווימארית בגרמניה והפך צבעיו ברייך השלישי של היטלר, שאותו שירת כשגריר וכרב־מרגלים. כתבה אחרת שתיארה את „הנס הכלכלי" שפקד את מערב־גרמניה אחרי תבוסתה, נסתיימה בציטוט: „בתקופה זו שוב אין איש מנצח במילחמה. המנצח אינו זוכה בשלל, מפני שאין שלל. המנצח זוכה רק בחובה לשקם את המנוצח...". במדור „במרחב" סוקרו בהרחבה ההתפתחויות הפוליטיות, והערכות עתידיות לגבי מצריים שעברה שבועיים קודם־לכן את המהפכה שהדיחה את המלך והעלתה לשלטון את הגנראל נג'יב, ראש כת־הקצינים.

בשער הגיליון: צילום אמנותי של פאול גולדמן, צלם ה־מערכת, שכינה את הצילום: „פנים ישראליים".

„העולם הזה" 771
תאריך: 31.7.52

הצנזורה הישראלית נגד ז'אן־פול סארטר ✶ יונתן רטוש

תובע את עורך „מעריב" על לשון־הרע ✶ האם אשכול דיבר?

העם

או - או

מדינת ישראל משולה לפועל המשתכר 80 ל"י לחודש, ומוציא 200. לפועל כזה יש כמה אפשרויות: הוא יכול לעבוד יותר, לנסות להרוויח 120 ל"י נוספות. הוא יכול להשיג את הכסף בגניבה או במעשי־שוד. הוא יכול לבקש נדבות מקרובים עשירים. והוא יכול לצמצם את הוצאותיו עד לסכום של 80 ל"י.

אלה הן עובדות החיים. הן ידועות מזה ארבע שנים לכל כלכלן בעולם, לכל אדם רציני בארץ. אולם מאחר שהציבור וה־ממשלה לא גילו כל רצון לעבוד יותר, או להוריד את רמת־המחייה, ואין גם רצון רב לצאת למסע שוד ולהסתבך בהרפתקות מילחמה, נשארה רק האפשרות הרביעית: לחיות על חשבון הנדבות של יהודי אמ־ריקה וממשלתה. אלא שקשה לסמוך על נדבות לעולם ועד, וגם אין הן מספיקות לסתימת החור המתרחב והולך בתחתית התבית. הבריות נאלצו לחשוב על פית־רונות אחרים.

השור והמחסום. מזה כמה חודשים פועל פיתרון סודי שאיש כמעט אינו מעז לגלות אותו בפומבי. כל 100.000 עולים חדשים מרחיבים את החור בתחתית החבית בעשרה מיליון לירות נוספות, מכיוון שהם צורכים מזון וסחורות המיובאים מחוץ־לארץ. כשהיתה ברירה להוריד את רמת־החיים של הוותיקים או להקטין את ה־עלייה, נתקבלה החלטה „ברוח הזמן": העלייה חדלה לעלות, והחלה יורדת בהת־מדה לנקודת־האפס.

השבוע הודיע דב יוסף* על מאמץ הייצוא. הקו הוא תנכ"י: לא תחסום שור בדישו. עד כה נאלץ אדם, שמכר את סחו־רותיו לאמריקה, למסור את הדולרים ל־ממשלה. כדי ליצור סחורות נוספות היה זקוק לחומרי־גלם — שאי־אפשר היה ל־השיגם ללא רישיון מצד פקיד, דבר שהיה כרוך בפרוצדורה שהזכירה במיקצת את מדורות הגיהנום. עתה הוסר המחסום: אדם המרוויח דולרים יכול להשתמש ב־חלק מהם לקניית חומרי־גלם, ללא צורך ברישיון נוסף.

בינתיים צץ פיתרון שיש לפחות שלושה הטוענים לבעלות עליו: ד"ר בנימין אב־ניאל החירותי, יוסף ספיר הצ"כי ועקיבא גוברין המפא"יי. הפיתרון: לבטל לחלוטין את כל שיטות־הפיקוח בארץ**. תשובת הממשלה: לא.

אולם כל הפיתרונות האלה אינם יכולים להתחרות בתרופה האמיתית, שהיא ה־תרופה הקלאסית לכל פועל המוציא יותר ממה שהוא משתכר: לעבוד יותר, או לאכול פחות.

---

* שר המסחר־והתעשיה באותה עת, אחר־כך שר־המישפטים בכמה ממשלות.

** רעיון ביטול־הפיקוח עומד להתממש בימים אלה, כחלק ממצעה הכלכלי של ה־ממשלה החדשה.

במדינה

פצצה כנענית

בשעות הראשונות אחרי שאלמונים הטי־לו את פצצת־ההפחדה לביתו של דויד צבי פנקס הדתי (שר־התחבורה), גברה ההת־רגשות במערכות העיתונים היומיים, ובי־עיקר במערכות עיתוני־הערב. היה צורך להגיב, להגיב במהירות.

התיישב עזריאל קרליבך, עורך מעריב ובעל הטור היומי האישי שהוא מסמר העיתון, ורשם בחיפזון: „...בשעה זו מו־בילים כל העיקבות אל הקבוצה ,הכנענית' ומעוררים את החשד שהיא זרקה בלילה שעבר את הפצצה לביתו של שר־התחבורה. קבוצה זו ידועה מן ההתבדחויות של ראש דובריה, עוזי*..." הכותרת למאמר היתה „הפצצה הכנענית".

השבוע ניגש ד"ר יעקב ירדור, עורך־הדין הצעיר שהיה בשעתו חבר הקבוצה הפאריסאית של לח"י**, הגיש קובלנה פלילית נגד ד"ר עזריאל קרליבך על הוצאת־דיבה בניגוד לסעיפים 201 ו־203 מפקודת החוק הפלילי 1936, עוון שהעונש המכסימאלי עליו הוא לא יותר משלוש שנות מאסר, או קנס שאינו עולה על 100 ל"י, או שני העונשים גם יחד.

הקובלנה הוגשה בשם שלושה קובלים: מרכז העיברים הצעירים, גוף שלא נרשם כאגודה ואשר כתובתו היא בדירת הקובל השלישי, המשורר הצעיר אהרון אמיר;

---

* שם־העט של עמוס קינן, בעל המדור עוזי ושות' בהארץ.

** מאוחר יותר נימנה ירדור עם מחברי המינשר השמי והיה מחברי קבוצת אתגר.

הקובל השני הוא אוריאל שלח, משורר הידוע בשם יונתן רטוש, האדם שהניח את היסוד לתורת הוועד לגיבוש הנוער ה־עיברי וכתב־עת אלף*, ויושב־ראש מרכז העיברים הצעירים.

טוענים הקובלים: ד"ר קרליבך פירסם את שפירסם באופן בלתי־חוקי, מתוך כוונה להוציא שם רע על הקובלים. יתר־על־כן, הדברים הנ"ל טופלים על הקובלים, הידו־עים בציבור בכינוי כנענים, פשע, ועלולים להמיט עליהם את שינאת הרבים, לתיתם בוז בעיני הרבים.

העוקץ של מישפט זה יהיה בלי ספק: מי זה ומה זה כנענים? השם הוא שם־גנאי, והוא הודבק מזה שנים לאוריאל שלח ולחבריו**, אולם גם לגופים ולאנשים ה־רחוקים מדיעותיו. האם יכול מרכז העיב־רים הצעירים לתבוע עתה שכל המעליב את הכנענים מעליב אותו ואת חבריו?

תהיה החלטת השופט אשר תהיה, אין ספק שהציבור יזכה במישפט מעניין ד־ישמע סוף־סוף מפי מומחים מי כנעני — ומי איננו.

---

* ביטאון הכנענים, שבו פירסמו בין השאר: בנימין תמוז, עמוס קינן, יורם קניוק ואחרים.

** הכינוי הודבק לרטוש ב־1944 על־ידי המשורר אברהם שלונסקי.

ספרים

הקץ בשישה קליעים

הנסיך פולקה ברנדוט מתגלה מתוך דפי יומנו, לירושלים, כאציל שוודי בעל רצון טוב אך מוגבל, רודף־שלום המתקשה לחדור מתחת למסווה התככים במרחב. תרגום יומנו של מתווך האו"ם לעיברית, שהופיע כמעט ארבע שנים אחרי שנכתב שוב אינו בר־עניין מיוחד יותר מאשר גילוי העובדה הלא־ידועה כי לדעת ברנדוט היה מצבם של הצבאות הערביים (ב־1948) רע ביותר כבר שבועיים אחרי פלישתם לארץ־ישראל (ערב ההפוגה הראשונה).

גדול בעשרה ס"מ. שתי הנקודות המעניינות בדו"ח המתווך: מזכיר הליגה הערבית, עבדול אל־רחמן עזאם באשא, שבו התאהב ברנדוט בראשונה עד שמצא כי הוא הפכפך וחסר־אחריות. הדמות ה־שנייה: משה שרתוק (שטרם שיעבר את שמו לשרת) „איש נבון, ומבחינות רבות איש נפלא." אין זה מונע את ברנדוט מל־האשים את הממשלה היהודית, שאותה ייצג שרתוק ב„עמדה של חוצפה ואיבה כלפי נציג האו"ם," כאשר לדעתו סיחררו הניצחונות הצבאיים את ראשי היהודים.

פרט משעשע: פארוק מלך מצרים הת־לונן לפני הנסיך השוודי על חוסר האחדות־הערבית — שר־החוץ הירדני קבל לפני פארוק, בשם ממשלת ירדן ופיקודה ה־צבאי, כי הדגל המצרי היה במשך ימי הקרבות גדול בעשרה ס"מ מדיגלה של ירדן.

ברנדוט, שנידחה על־ידי ביטחונם העצמי של היהודים, שעליו הספיק לעמוד משך מאה ימי שהותו במרחב, הבין הבנה מלאה את אי־ההיגיון שבכל רעיון החלוקה („ה־יהודים ישתמשו לאחר זמן בנימוק שמיספר העולים גדל כל־כך עד שהשטח היהודי אינו מספיק") ניסה למצוא פשרה בדו"ח בן 90 עמודי מכונת־כתיבה שהכין לעצרת האו"ם בשנת 1948. למחרת סיום כתיבת הדו"ח, ב־17 בספטמבר 1948, נרצח פולקה ברנדוט על־ידי איש המחתרת היהודית חזית המולדת, כבן 30, מגולח למשעי, רזה וכהה מאד, שירה בו צרורות מיספר מתת־מיקלע שמייסר. שישה הקליעים שחדרו לחזהו של הנסיך השוודי באותו ערב־שבת ירושלמי שמו קץ לניסיון תיווכו שתוצ־אותיו, בתנאים הנתונים, נידונו לכישלון למפרע.

אנשים

● משנשאל שר־האוצר וגיזבר־הסוכנות לוי **אשכול**, אם דיבר עם אחד הפקידים הגבוהים בסוכנות, השיב: „לא, צעקתי!"

● בשבוע שבו נראה כאילו מתעתד עוזר המפקח־הכללי של המישטרה, **ישו־רון שיף***, ראש אגף החקירות, להת־גרש ממישטרת ישראל, ערך אחיו, הסופר **מידד** (שמעון צהמרא) **שיף** מיבצע חשוב תחת איפול גמור: עטור־זקן וחבוש כובע נשא שיף הצעיר לאשה את חברתו־לעבודה במערכת הארץ, **חווה מייסנר** השחר־חורת. אחרי נישואיו של מידד שינה ישורון את טעמו והחליט שלא לנטוש את השירות במישטרה.

● אחרי שהמדור עוזי ושות' נדד בין שות' רבים, ביניהם **בנימין** (הארץ שלנו) **תמוז**, ה„עוזי" המקורי **וחיים חפר**, נמצאו לו סוף־סוף בעלים קבועים: עורך־הלילה של הארץ **אריה זיו**, לשעבר צנזור ראשי של ממשלת המנדט בתל־אביב.

---

* מנהל צינור הנפט לשעבר, וגיבורה של התוכנית **חיים שכאלה** שנפטר לא־מכבר.

הורוס קופ

גילויי ידידות ורצון טוב כלפי מכרים חדשים, גם אם היכרת אותם רק בימים אלה, עשויים להשתלם במרוצת הזמן. אל תסרב לארח מכרים חדשים גם אם יביאו איתם ידיד משלהם, שאינו מוכר לך, ושאינו מוצא חן בעיניך. בעייה מישפחתית אינטימית ורגישה מאוד עשוייה לבוא על פתרונה בימים הקרובים.

* * *

הבעייה העומדת במרכז השבוע, בן שור היא בריאותך. כל אשר תעשה לשיפורה — מצויין. כל אשר תעשה העלול לפגוע בה — מסוכן מן הרגיל. גש לרופא, לבדיקה שיגרתית ואל תזניח את פוליסת־הביטוח בגלל הצלחתך העיסקית והאמנותית. נכונו לך הפתעות גם במישור הפיננסי. אל תהיה פזיז מדי, האט!

* * *

גאוותך הרבה מונעת ממך לבקש טובות או להסתבך בקנוניות. זכור כי השבוע מילת־הקסם היא טיפוח קשרים. לכן, גם אם תתקשה להתגבר על גאוותך, למד לפחות להחזיק את פיך נעול. אם הם רוצים להיטיב עימך — תן להם לעשות זאת, ואל תידחה הצעות מכריעות.

כתבת הרבה השבוע במיסגרת עבודתך. והיתה לך הצלחה רבה. אך למרות ששורה עליך המוזה והיית מעדיף לנצל זאת לכתיבה לשמה, אתה מוצא את עצמך שנון, עם נטייה ביקורתית חריפה, הכותב ומדבר קצרות ישר לעניין. אל דאגה, תרגיש עוד השבוע בתמורה שתחול בגישתך לחברה הסובבת אותך במיסגרת עבודתך.

* * *

זה לא יהיה נוח במיוחד, אבל אם אתה רוצה, אתה יכול להסתכן. כאב־הראש הריגעי, הצרות בטווח־קצר, הפגישות עם שוניאיך — כל אלה שקולים, אם רק תדע להתמיד על־ידי ההישגים הרציניים וכוח־הרצון, שתפתח על־ידי עצם התפנית. מיקרה נעים ובלתי־צפוי עשוי להתגלות, אם לא תיזהר, כתגלית של איבה אישית או של קינאה מיקצועית. אל תראי לו שאת נפגעת ממנו. העמידי פנים של לא־איכפתיות ואדישות. הפתעה!

* * *

המשבר הכספי אליו נקלע עיסקך, ישפיע בצורה קשה על מצבך הכספי האישי. בקשר לכך, היזהר מלעשות מעשים נמהרים, עליהם עתה עלול להתחרט מאוחר יותר. אל תתבייש להודות באוזני ידידיך כי מצב עיסקך גרוע. לעומת־זאת, אל תעז לנסות לחפש מוצא מהסבך לכפופים לך.

האתגרים שאתה מעמיס על עצמך מבחינה רוחנית עלולים לעייף אותך ולגרום לך כאבי־ראש. תיווכח לדעת שעיכוב רציני בעבודה, שפגע ביוקרתך, נגרם בעקיפין בגלל אשה נאה. המרגיז הוא שזה בכלל לא היה כדאי. אל תאשימי את עצמך בכך שידידך קר ואדיש כלפיך. היי סבלנית.

* * *

למרות העובדה שאסור לך לסמוך על אלה המציעים לך הצעות מפתות, השבוע יתחיל תהליך שיקום כלכלי, לאלה מכם שהיו שקועים בצרות כספיות רציניות. בייחוד טוב סוף השבוע ובמיוחד יום א׳. יום א׳ אינו מתאים לרומנטיקה: יש בו יותר מדי השפעות עוינות. תוכל להמר על מוצ״ש, בשטח האהבה.

* * *

מצטער, אבל הזהרתי אותך: אין זה שבוע לערוך מסעות או שינויים מרחיקי־לכת. אם תוכלי לשמור על מיסגרת חיים דומה לזו בה היית עד כה, בתנאים חדשים, תקלי במיקצת על הבעיות. אם לא — מוטב שתסמכי לחלוטין על שיפוטו של איש בעל־שיקול. העיקר — לא להגזים בשום דבר ולא לריב. יום ב׳ הבא מגיש לך הזדמנות נדירה. אל תכתבי מיכתבים חשובים בסוף השבוע המתקרב ובא.

* * *

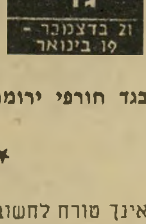

הזעזוע שעברת בתחילת השבוע מוסיף לתת את אותותיו. אולם לא די לחשוב על מה שהמצב עושה לך — אתה חייב גם לעשות משהו כדי לשנות אותו מצב. זכרי שאת יכולה ליפול בפח, בייחוד עם בן מזל דלי או קשת. אל תתססי לנתק את הקשר לפני שיהיה מאוחר מדי. בגד חורפי ירומם את מצב־רוחך הגרוע.

* * *

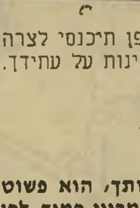

אינך טורח לחשוב מספיק על עתידך, ואינך מנתח באופן נכון את האינפורמציה שהגיעה לידך. אל תהסס מלהתייעץ עם בן זוגך בענייני עבודה. שמור על ההישגים הגדולים אליהם הגעת לאחרונה, ואל תפטפט. בת שור — זכרי שאי־אפשר לרמות את כולם כל הזמן. הזהרי בדברייך ושקלי היטב את מעשייך, פן תיכנסי לצרה גדולה. כדאי שתחשבי ברצינות על עתידך.

* * *

השותף שלך לא מרמה אותך, הוא פשוט עצבני ומרוגז כמוך. לכן החיכוכים. מוטב שתנסה להיות יותר ותרן. שום דבר לא בוער. התייחסי בסובלנות לסובבים אותך והשתדלי לפייס את השכנה שלך, או מישהו המקורב אלייך. כל בני דגים הרווקים עשויים להיתקל השבוע במיכשולים בשטח הרומנטי. אך אל דאגה, העתיד הקרוב צופן הפתעות.

מכתבים

איש השנה

אני מבקש את הזכות להיות ראשון המציעים את המועמד לתואר איש־השנה: היועץ־המישפטי הפרופסור אהרון ברק, האיש שגרם לנפילת ממשלת יצחק רבין ולעליית ממשלת הליכוד.

מאיר נבון, תל־אביב

אם אתם חושבים לחזור גם השנה על המסורת לבחור באיש־השנה, הרשו לי להציע רעיון מקורי. הרי אתם נוהגים תמיד להפתיע בבחירה מקורית ובוחרים לאו־דווקא באדם שהכל מצפים כי הוא יהיה איש השנה. לכן, בעוד כל קוראיכם מצפים כי תבחרו במנחם בגין כאיש השנה, ראוי שתבחרו באדם שסימל את ההפך יותר ממנו: אשר ידלין.

אריה גלזר, רמת־גן

העובדה שמנחם בגין חזר מאמריקה כשהיא אפוף ערפל תהילה מזוייפת, אינה צריכה לעוות את ראייתנו. האיש משתדל לבצע את תפקידו על הצד הטוב ביותר, כמובן על פי דיעותיו, ועל כך מגיע לו יישר־כוח. גם אם לא הצליח לשנות את השקפותיו של קארטר, הרי לפחות עשה צעד חיובי בצורת גיבוש הקהילה היהודית בארצות־הברית, שהיא מרכז העולם היהודי.

יהודה זקן, ירושלים

לקראת הכתרת איש השנה של העולם הזה המתקרב ובא, אני מקווה שלא תתעלמו מהאדם שהתואר מתאים לו ביותר. האדם אשר ללא ספק היה מקבל — בתנאי שוק חופשיים — 40 מיליון קולות של צרפתים, וכמובן גם שלושה מיליון קולות יהודיים. הם כולם היו בוחרים בסמי פלאטו־שרון ללא צל של ספק, כאיש־השנה. אני בטוח שהעולם הזה יידע להעריך את תרומתו של סמי לעם ישראל, ויעניק לו את התואר.

דוד יובלי, תל־אביב

● כמו בכל שנה, מזמין „העולם הזה״ את קוראיו להציע את מועמדיהם לתואר איש־השנה תשל״ז, ולתארי איש־העולם, איש־המרחב, איש־המדיניות, איש־הביטחון, אשת־השנה, צעיר־השנה, איש־המישפט, איש־הכנסת, איש־הדת, איש־הטלוויזיה, איש־העיתונות, איש־הכלכלה, איש־היהדות, איש־הסיפרות, איש־הרפואה, איש־האמנות, איש־הספורט ואיש־התיאטרון.

● ● ●

גאנדי, עזר, אריק וכל השאר

אני מתפלא עליכם, ידידי הגנרלים. אתם שלא פיספסתם אף לא קרב אחד בקאריירה הצבאית המפוארת שלכם, אתם שידועים כאשפי הטאקטיקה, אתם הולכים לפתע לקרב אבוד מראש.

כי הרי כל טוראי פשוט ובר־דעת יודע שאת בגין לא תנצחו! את האיש שחש את משב כנפי ההיסטוריה מידי קומו ולכתו לישון, האיש שחלם 30 שנה להגיע לפיסגה ולעמוד זקוף על הבמה, לנוכח חומות ירושלים המאוחדת, (בירת הנצח של עם ישראל), כשלרגליו עוברים טורי רגלים ושריון במיצעד הצדעה, בשמיים שורקים סילונים במטס הצדעה, תיזמורת מנגנת מארש ניצחון ברקע ותמונה גדולה של ז׳בוטינסקי תלויה מעל לראשו, האיש

הזה ינצח אתכם ויבצע את חלומו הגדול על אפם ועל חמתם של כל מתנגדיו.

לפיכך לא יעזרו לא מאמרים בעיתונים, לא דפיקות על שולחן הממשלה ובטח ש־

לא נאומי אופוזיציה מלאי היגיון בכנסת. ידידי האלופים — היסוגו!

משה רביבו, בת־ים

מחר מאד היה לקרוא (העולם הזה 2083) כי גם אתם מצטרפים למקהלה הכללית של תובעי ביטול עריכת המיצעד הצבאי ביום העצמאות. בדרך־כלל הייתי מצפה מעיתון כמו העולם הזה שיהיה עיתון נונקונפורמיסטי, ההולך נגד הזרם. ואם מתגבש רוב בעם התובע את ביטול המיצעד אתם הייתם חייבים, להבעים, להצדיק את קיומו. אבל נראה שהפעם הקדימו אתכם אפילו אנשי תנועתו של מנחם בגין, שהתגלו כיותר אדוקים מהאפיפיור. בסוף עוד תראו שיגנבו לכם את כל הפרנסה ולכם לא יישאר אלא לזמר אמן אחר כל מבצעי ממשלת הליכוד, מהחזרת עקורי איקרית ובירעם ועד לקיצוץ תקציב הביטחון.

אילנה חדש, נתניה

● ● ●

לא לעבור!

אני שולח לכם שער של שבועון ספרדי בשם לה קורדובה, שעליו נראה ראש ממשלת ספרד, סואר, דרך רגליה של נערה שביניהן מתנוססת סיסמת המחנה הרפובליקאי במילחמת האזרחים של ספרד „הם לא יעברו!״ מעניין מה היה קורה אם עיתונכם היה מדפיס שער מעין זה, עם

שער השבועון הספרדי
דוגמה לחירות

תמונתו של משה דיין כשמתחתיה מתנוססת הכותרת: „הגשר של הזונה הפוליטית שלנו.״ על כל פנים יש בשער זה כדי להעיד על חופש העיתונות השורר כיום בספרד אחרי 40 שנות שלטונו של הקאדיליו.

י. ש., מדריד, ספרד

● ● ●

מצפון לפני הדת

המידע המתפרסם בכלי־התיקשורת בעניין נשים המבקשות פטור משירות צבאי, מחטיא את מטרתו. לפי שעה, אין ההסכם הקואליציוני בבחינת קובע לגבי שירות או פטור של נשים, אלא עדיין החוק הישן, הקובע במפורש שטעמים שבמצפון או טעמים שבדת, מאפשרים קבלת פטור חוקי, כשר ובר־תוקף.

בחוק מופיעה המילה „מצפון,״ קודם למילה דת. בזמן שסיבה דתית, יש כביכול להוכיח בידע בהלכות דת וטכסים, לגבי המצפון אין אפשרות כזו בכלל. אגב, דת איננה בהכרח דת יהודית, וזאת יש לזכור.

נשים ההולכות אחר הנחיות נלוזות ומתחכמות, לא רק מבזות את עצמן אלא גם מפחיתות מערך החוק המפורש הקיים, ומבזבזות אותו ללא ניצול.

יש להסביר לנשים את זכויותיהן החוקיות, כדי שינצלון בצורה חוקית ולא יזדקקו לתיווכים שונים ומשונים.

ישעיהו תומא שי״ק,
מזכיר האינטרנציונל
של סרבני־מילחמה מטעמי מצפון,
תל־אביב

„וישן מפני חדש תוציאו..." נוסח 77

41 שנות פעילות מ„לתינוק" בשנת 1936 ועד „מרה" 77

„לתינוק" — היכן?

רבים מאיתנו זוכרים את חב' „לתינוק" — (החברה לעגלות ילדים בהן ישבנו קטנים), ל־טוב. מה קרה לאותה חברה שהוקמה בשנת 1936 והיתה החברה הגדולה והיחידה בישראל לייצור עגלות ילדים? לאן היא נעלמה?

טיבעי הסקרני דחף אותי לבדוק זאת, והרי מימצאי. יום אחד פגשתי במקרה לחלוטין, במר חיים פילו, שהיה מוכר לי כמנהלה של „מרה"

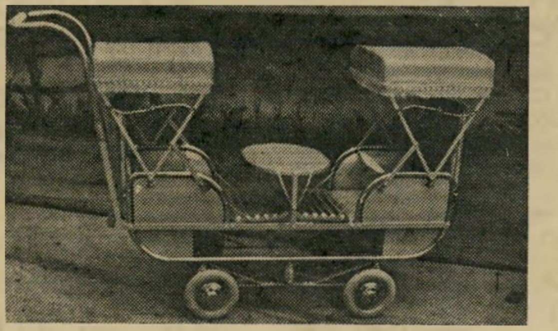

תוצ' „לתינוק" — שנת 1936

החברה המייצרת עגלות ילדים. לשאלתי, האם יודע הוא מה עלה בגורלה של חב' „לתינוק" נעניתי „אבי, שייזכר לטוב, היה בין שותפיה של חב' „לתינוק" בשנת 36, אז היא היתה החברה היחידה והגדולה בארץ לייצור עגלות ילדים" — הופתעתי לחלוטין, מסתבר שחיים פילו וכל צוות העובדים שלו ב„מרה" הינם דור שני בענף עגלות הילדים.

חיים שנכנס לשותפות עם אביו מקימה של חברת „לתינוק" בנה עם אביו ושלושה בנים שהם דור שני מ„לתינוק", את „מרה", (חברה זו גדלה על חידושי הטכנולוגיה, אז של שנות ה־70 וכיום של שנות...?) הכניס רוח צעירה בנושא עגלות הילדים, כאשר הדגש מושם על שיפור נוחיות התינוק ולדבריו „נוחיות התינוק קודמת לכל, לאחר מכן נוחיותה של האם".

צוות עובדים — דור שני

וכשמדובר בדור שני של אנשים, החושבים במשך כל חייהם על תינוקות (או לפחות העגלות שלהם), אין טוב יותר מאשר צוות עובדי „מרה".

כאשר כל אחד ואחד מהם „מומחה דור־שני" בשטח אחר בענף. כמו: מנהל הרפדיה מר דלאל אליהו — תנחשו... נכון, דור שני למד את מקצוע ריפוד

ה„קדילק" שח „מרח" — 77'

עגלות הילדים מאביו שעבד ב„לתינוק". מר מטרסו מרדכי, מנהל המסגריה, אף הוא דור שני שלמד את מקצוע המסגרות מאביו עוד ב„לתינוק". ולבסוף מנהל מחלקת התיקונים מר דוד אמיר, כיום שותפו של חיים ב„מרה".

חב' בת ליצוא — „מרשה"

לאחר שחזרתי עמוס במידע זה מפגישתי עם מר חיים פילו, ראיתי חובה לעצמי להעביר אף לכם, את המידע על אותו אחד המסוגל „להכנס לראשו" של התינוק ולהבין לרוחו. כדאי מאד לציין, שלחב' „מרה" קיימת חב' בת בשם — „מרשה" ושימו־לב! חברה זו מייצרת עגלות ליצוא.

נו, מה דעתכם, האם חיים פילו חושב רק ב„ראש של תינוק ישראלי".

לדעתם של קונייניו באירופה ה„ראש" הזה מתאים להם לחלוטין וכעובדה הצלחתה העצומה של חב' „מרשה".

סוף סוף, מוצר ישראלי מוצלח מיוצא לחו"ל, אפילו שזה לאחר 41 שנה של מחשבה, אך מוטב מוקדם מאשר אף־פעם.

להתראות! באחת מחנויות הכל־בו, סניפי השק"ם, שיל"ב, או כל חנות אחרת אליה תיכנסו לשאול על עגלות הילדים של חיים פילו מ„מרה".

ג'ינסים (גם) לאנשים „גדולים"

שלמה גולן הוא בחור מאד אמביציוזי. תקופה ממושכת הוא לא שקט על שמריו, עד אשר מצא את העיסוק ה„תפור" עליו — ייצור ושיווק ג'ינסים.

התוצאות המוגמרות של שנות פעילותו, מוצגות כיום באמצעות פאני חנות לשיווק ג'ינסים לנשים, גברים, ילדים ונוער. גולן אינו מוכן להסתפק במה שאחרים ייצרו עבורו. הוא מייצר ג'ינסים בכוחות עצמו בפאני. לשם ייצור הג'ינסים שלו, נעזר שלמה באופנאים מקצועיים, המעצבים דגמים אופנתיים לכל הגילים. אך הוא אינו אומר די בכך, שאיפותיו היומיומיות מתמקדות, בשיפור מתמיד של דיגמי הג'ינסים שלו. לא ייפלא, איפוא, שפאני הפך להיות אחד מספקי העילית של מכנסי ג'ינס ובין לקוחותיו נמנים אמנים רבים כמו יגאל בשן ואחרים. להם מעצב שלמה חליפות הופעה ייחודיות. גם לשחקני כדורגל וכדורסל מייצר שלמה ג'ינסים כפי שמגיע להם... כדאי לקפוץ לכתובת אלקלעי 7, ת"א, טל. 440512

מר שלמה גולן

מה קורה באמת כשנותנים לך הנחה...

כשעובדים בשיטה של מכרזים, ניתן להגיע לרכישת הטוב במחיר הזול ביותר. וזהי התורה של נחמיה בנימין על רגל אחת.

למרות הסיכון שבכך מעדיף נחמיה לשבור את השוק ולשווק מקררים במחירים הנמוכים בכ־40% ממחיר השוק.

מהו התהליך הפוקד את מקרריו של נחמיה עד הגיעו אליך?

ובכן, בארה"ב מייצרים אותם. משם, הם עוברים לספרד להרכבה ועיצוב, וזוכים בהזדמנות חגיגית זו, לשם פנטריסה. כמובן שלאורך כל קו הייצור, משגיחה חברת קליונטור האמריקאית בארבע־עשרה עיניים, על כך שכל שלבי הייצור עד לגימור, יתנהלו בקפידה וישמרו על רמה גבוהה ביותר.

בהגיע המקררים לידיו הנאמנות של נחמיה בנימין, מצרף האחרון אחריות לשנה, מפחית במידה ניכרת את מחירם, וכל מקרר עובר טיפול אישי באמצעות בדיקה ופיקוח של טכנאי מוסמך מטעם חברת הקירור אביב. אך נחמיה היושב בטלפון 802661 אינו אומר די בכך. צוות מיומן עומד לרשות הלקוח בעת רכישת המקרר והעברתו לבית הלקוח, כל זאת, על מנת להבטיח פעילות והפעלה רצויים, בבית הלקוח. מה עוד נותר? כמובן, להחליט מה נפחו של המקרר הרצוי לכם, והמבחר הוא מגוון — 380 ליטר, 450 ליטר ו־550 ליטר. למקרר, תא הקפאה עצום בגודלו והדלתות מותקנות בשיטת Side by Side החדישה, שבה שתי דלתות כנף סוגרות על המקרר, ומעניקות לו יעילות מירבית.

פנטריסה — 2 דלתות

נחמיה — ולא פחות ממנו — אני, משוכנעים, שברגע זה, קל לכם הרבה יותר להחליט, איזה מקרר לרכוש בעת הביקור ברח' הבנאי 20, אזור התעשיה בחולון, טל. 802661.

„היצעתי לו שותפות, משאית שלך - ראש שלי"

מאוסישקין 54 תצא שיירת מובילים של א' הובלות שהחלה דרכה בכלום

בא לי לספר לכם על משהו שונה. חריג ולא שיגרתי כמו אופנה יפהפיה ומדהימה, אורלמית מקסימים, מסעדות נהדרות ואקסלוסיביים למיניהם. בא לי לספר לכם על מוביל, כן פשוט מוביל! (בשפת העם „סבל") המעביר דירות ממקום מסויים ולאן שתרצה ברחבי המדינה. על אותו אחד, צעיר, שלו הייתם לפני כ־5 שנים הופכים ומנערים אותו לא היתה נופלת ולו גם לירה אחת, אז הוא היה שר „לו הייתי רוטשילד" ומה איתו כיום? שמו שלמה פרידמן, צעיר כבן 32, נשוי + ילד וילדה, ניהל בזמנו חברת הובלות ידועה. החליט, שבניהול חברת הובלות הוא בקיא ולמה שלא יפתח אחת משלו. החליט ופתח חברה בשם א' הובלות (למה א'? כדי להיות ראשון בדפי זהב?)

כאשר ניהל בשכירות אותה חברה להובלות עבד תחת סמכותו צעיר כשבבעלותו משאית. שלמה הציע לו שותפות ולדבריו „הצעתי לו שותפות — משאית שלך — ראש שלי, והוא קיבל את זה. שכרנו חדר בדירה עד שיום אחד נפלה עלינו העבודה הגדולה, שהתבטאה בהובלות תכולה של שלושה בניינים של מרכז מבטחים. ניגשתי למכרז, שותפי שיקשק מפחד, ושאל „איך נתגבר על זה עם משאית אחת?" לקחתי זאת על עצמי על אף גודל העבודה וזכיתי במכרז. ניגשתי למרכז מבטחים והצגתי את עצמי כאחד הבקיא בדבר וטענתי „אדוני! נהוג לתת מפרעה לעבודה כל כך גדולה" טענתי שאני בעל 8 משאיות ואמנם קיבלתי 10.000 ל"י מפרעה, מיד עם צאתי ממשרדו רצתי לקנות משאית. ביצענו את העבודה בצורה כזו שכאשר משאית אחת היתה מעמיסה שניה היתה פורקת וחוזר חלילה... האנשים שגייסנו לא היו בעלי מקצוע ואנו לימדנו אותם את העבודה". ובכן, כך זה התחיל, תתפלאו ודאי מה היתה התוצאה של עבודה כזו. ובכן, לפניכם מכתב ממרכז מבטחים המסביר זאת.

מר פרידמן שלמה
הצעתי לו שותפות

א.נ.,

ברצוננו להביע את תודתינו עבור שירותכם הנאמן בהעברת משרדינו ברח' ארלוזורוב לבניננו החדש בנאות אביב.

בכבוד רב ובתודה
מבטחים, מוסד לביטוח של העובדים בע"מ

שלמה אמנם התחיל כתאלטוריסט. אך כיום, אותה חברה שביצעה עבודה כה גדולה בשתי משאיות בלבד, היא אחת החברות הטובות, המהימנות ומהקצועיות (כן, כיום כבר כל העובדים מקצועיים) ביותר שניתן להשיג בשטח ההובלות, שכה כדאי להישמר בפניו. מר פרידמן שלמה אינו בעל אותה תדמית של מוביל־סבל ידוע כגברתן ובעל שרירים, שלמה הינו צעיר אדיב נאה וכלל לא בריון. ואיך אומרים לקוחותיו?

א.נ.מ. **11.6.75**

הרשו נא לי להביע בפניכם רגשי תודה והוקרה על צורת הטיפול והביצוע של העברת הריהוט של משרדינו מרח' דיזנגוף 277 לרח' בני־דן 60, הצוות שלכם עם מר ישראל חנינא בראשו ביצע את העבודה בדייקנות, יעילות וזריזות הראויים להערכה.

קבלו מיטב ברכות
י. כהן, בני־דן 60, ת"א

מכתבים

יחסים אישיים

אלי מזרחי, המצוי היטב בסוד היחסים האישיים שנרקמו בין בגין לבין קארטר, מחייג לבית הלבן. אילו צותת, היה שומע את השיחה הבאה:

בגין: שלום ג'ימי. מה שלום רוזי?

קארטר: תודה מנחם, כולם מרגישים טוב. איך אצלך? באיזו כיתה הנכד הצעיר?

בגין: עולה לגן־חובה. וזה מזכיר לי

את חובתך המוסרית לספק לנו טילים בעלי ראשי חץ מתפצלים.

קארטר: אתה צודק, מנחם. תקבל הכל. מה שלום עליזה?

בגין: מצויין, ג'ימי. היא שואלת לשלומך. אתמול היא גם שאלה מתי תשלח לנו מטוסי אפ־17.

קארטר: בעוד שבוע, אם ירצה השם.

בגין: היום התפללתי לשלומך, ושאלתי את אלוהים מתי נקבל וטו אמריקאי בקשר לאש"ף.

קארטר: בעוד שבועיים. כמו שאמר לי אלוהים הבוקר.

בגין: מסור לו ד"ש ממני.

קארטר: אגב, הם עושים בעיות עם הקואליציה?

בגין: לא. זה בסדר ג'ימי, הכל הולך כמתוכנן. איך אחיך בילי?

קארטר: ככה, מקטר כל היום ושותה בירה מכבי. איך דויד לוי?

בגין: קולט וקולט כל היום. ואם כבר דיברנו, אז מתי נקלוט את הטילים החדשים? אלה בעלי הטווח של 2000 ק"מ?

קארטר: אחרי החגים, אם ירצה השם.

בגין: טוב. תודה, ג'ימיק. נהניתי לשוחח איתך, קפוץ לפעמים.

קארטר: אשתדל, מנחמקה. תלוי בקונגרס.

בגין: או. קיי. מסור את אהבתי לאיימי.

קארטר: אמסור. איימי המליצה אתמול לתת את כל הנשק לדוד מנחם הנחמד. אתחשב בהצעתה.

בגין: תתחשב, תתחשב. אחרי הכל, אין כמו קשרים אישיים.

אריה וכברזיט, תל־אביב

● ● ●

איפה המאפיה?

פעם לא היה בארץ פשע מאורגן. גם לא מאפיה ובטח שלא חיסול חשבונות ופרוטקשן. פעם שלט כאן המערך, והיה גם מישרד־מישטרה ושר.

והשר ידע הכל. הוא ידע להרגיע ולדבר בשקט. הוא ידע הכל על הפשע ועל המישטרה, היו לו תשובות לכל השאילתות. אבל הוא גם ידע שאין, לא היה ולא יהיה, פשע מאורגן בישראל. נכון, הוא הסכים שבאמריקה, יש אומרים, קיים פשע מאורגן. יש גם סרטים על זה.

אבל אמריקה זה רחוק, זה אחרת. שם יש תנאים אחרים. פה זה ישראל, ולכן מי שאומר שגם פה יש פשע מאורגן, סתם זורע בהלה בציבור ומפריע למישטרה להילחם בפושעים האמיתיים — המחבלים, ששמים פצצות בערים, לא חסים על אזרחים, אונסים, מכים, יורים.

והנה, יום אחד התחלף השילטון. פיתאום לא היה מישרד־מישטרה ולא שר מהמערך — אבל היה פשע מאורגן. ואמרו את זה בגלוי בכנסת, כתבו בעיתונים והיה ברור שיש בישראל מאפיה. לא כמו באמריקה, אומנם, אבל כזו שלא צריך להתבייש בה כלל.

ואני לא יודע כבר להחליט אם זה שהשר ההוא אמר לי כל הזמן, שאין כאן מאפיה — אינו בעצם חלק מהמאפיה.

ק. עופר, תל־אביב

● ● ●

אשת לפידות

אני אשה.

אני לא יודעת אילו אסוציאציות חולניות זה מעורר בדמיונכם, אבל העובדות הן כלהלן: יש לי גוף, ואני נותנת לו זכות־קיום. לא נעלי־עקב להאט את ההליכה, לא חזיה לדחוף את שדי לתוך פני כל עובר ושב, לא צבע לכסות את מה שעשה־או־לא־עשה הטבע.

יחד עם זאת, יש לי גם מוח. אני יודעת שזה לא־כל־כך מקובל אצל נשים, אבל אצלי, כנראה, היתה איזושהי מוטאציה. והנה, אני אפילו מתעניינת בדברים הרחוקים מתחום הקוסמטיקה או טבעת־הנישואין. למשל — אני קוראת את העולם הזה, מתוך עניין במה שקורה בארץ ובמה שהייתי רוצה שיקרה.

גם הרוח שבי (עוד מרכיב לא־ידוע) עצמאית וגאה, ולא תשפיל את עצמה למישחקי „הו־כמה־אתה־חכם־וחזק־ואני־כל־כך־חלשה־קחני־בזרועותיך."

וכל הווידוי הזה הוא, בעצם, מחאה על יחס העולם הזה לאשה. כי לפי מה שאפשר למצוא בו, אני יצור יחידי־במינו, בעוד כל שאר הנשים הן גוף בלבד, וגם הוא מעוות ומסולף, לסיפוק צרכיו של הגבר.

אתם מטיפים לשינוי. אבל איך ייתכן שינוי, אם אורי אבנרי בעצמו מניח כתרים על ראשי „מלכות־היופי", ובכך רק מאשר מחדש שאכן אין האשה יותר מזוג־שדיים פלוס טוסיק?

ומה עם ההטפה לשוויון? איזה מין שוויון הוא זה כאשר עיתון שלם גדוש בפוליטיקה, כלכלה וכו' מוקדש לגברים, ורק עמוד אחד המורכב מנושאים לא־רלוונטיים, כגון יופי, בישול וכו' מוקדש לנשים. ואוי למין המעיין בחלק העיתון לאלו. „לא לגברים", ובקרוב גם כותרת חדשה לעיתון: „לא לנשים".

לא זו הדרך! שוויון בין עמים יכול להתקיים רק אם יש שוויון בין המינים בתוך כל עם (או בין כל קבוצות־אוכלוסיה שהן). מטרותיכם הנעלות, של שוויון, צדק והבנה, לא תתגשמנה לעולם אם תמשיכו לעודד דיכוי חלק מסויים של האוכלוסיה.

אני מקווה שאני מבטאת את ריגשותיהן של נשים רבות הדורשות, וזכאיות להכרה בעצמן בזכות עצמן, ולא בזכות היותן אובייקט מיני ועוזרת־בית לגבר. הגיע הזמן שהעולם הזה יבחן מחדש את יחסו לאשה, וישאל אם אכן הוא יכול לקרוא לעצמו בכנות „עיתון מתקדם", ואם לא הגיע הזמן לאמץ את המאבק לשיחרור האשה, עכשיו, וכאן, בתוך עיתונכם.

תמר לפידות
יורק, אנגליה

● ● ●

התנצלות

● ברשימה דרך שביט ביעקב במדור נמר של נייר (העולם הזה 2078) בצד הערכות סיפרותיות המעוגנות ביכולת השיפוט וההבחנה של בעל המדור, נכללו קביעות חסרות־שחר המתייחסות למגמות או לכוונות פוליטיות כביכול של נושא הרשימה, יעקב שביט. מערכת העולם הזה מתנצלת על פירסומם הפוגע של דברים אלה.

כל אנשי בגין

הלוחם מיכאל

★ יצחק שמיר פקד על הריגת הלורד מוין

★ הוא הוציא להורג את מתחרהו בהנהגת המחתרת

★ הוא המציא את שיטת המישלוח של „מעטפות הנפץ"

★ הוא היה מבוקש על־ידי ממשלת ישראל

★ הוא היה פקודו של „איסר הקטן" במוסד

משטרת פלשתינה (א״י).

פ ר ס י ם.

ממשלת הארץ תשלם את הפרסים כדלקמן חלף ידיעות המביאות בידי למאסרו של כל אחד משׁשת חברי קבוצת שטרן (הקוראים לעצמם "לוחמי ח ישראל"):

500 לא״י	200 לא״י	500 לא״י
נתן פרידמן־ילין	יצחק יזרניצקי	יעקב לבשטין
תאור:	תאור:	תאור:
גיל: 31	גיל: 29	גיל: 25
גובה: 176	גובה: 165	גובה: 170
מבנה הגוף: חזק	מבנה הגוף: חזק	מבנה הגוף: בינוני
עינים: כחולות	עינים: חומות	עינים: חומות
שערות: בהירות	שערות: חומות	שערות: שחורות
מוצא: פולני	מוצא: פולני	מוצא: צ׳כי

את הידיעות אפשר למסור בכל זמן לכל קצין משטרה שהוא ולכל תחנת משטרה שהיא.

ירושלים.
26/4/1944.

י. מ. ריימר ג׳ונס,
המפקח הכל״י

200 לא״י בילבד

מודעה זו פורסמה ב**מישמר**, קודמו של **על המישמר**, ב־8 במאי 1944. היא פורסמה בכל עיתוני ישראל, בפקודת השילטון הבריטי. שמיר (יצחק יזרניצקי) הוערך בסכום קטן יחסית על־ידי הבריטים שלא ידעו אז, כנראה, את חשיבותו באירגון המחתרת.

כאשר נבחר יצחק שמיר על־ידי 61 חברי־כנסת למישרת יושב־ראש הכנסת, היה נרגש. הוא התיישב על מושב היו״ר ונשא דברים אודות: „אחי גיבורי המחתרת... שנפלו בדרך לחירות ישראל... הם נמצאים כאן לידי על הדוכן... בזכותם הגענו והגעתי אני עד כאן..." דבריו של שמיר עוררו ריגשה אצל קומץ ותיקי „לוחמי חירות ישראל", שניצבו ביציע האורחים. עבורם היה יצחק שמיר עולם ומלואו.

יצחק שמיר, למישפחת יזרניצקי, נולד בשנת 1915 בעיירה הקטנה רוז׳אנה בפולין, למישפחה ציונית־לאומית שראתה צו בל־יעבור במתן חינוך עברי ליצחק. ילדותו עברה עליו בנדודים מעיירה לעיירה. הוא סיים את לימודיו התיכוניים בבית־ספר עיברי בביאליסטוק. בגיל צעיר הצטרף לבית״ר, תנועת־הנוער של התנועה הרוויזיוניסטית. כאשר נרשם, בדומה לרבים מבני־דורו, וביניהם מנחם בגין, ללימודי המישפטים בוואשה, היה חצוי: **„לא יכולתי לשבת בשקט וללמוד, כאשר בארץ־ישראל בנו מדינה ליהודים,"** כפי שסיפר מיספר שנים מאוחר יותר.

ב־1935 נרשם ללימודים באוניברסיטה העברית בירושלים, שהיתה על הר־הצופים, ועלה ארצה בגפו, כשהוא מותיר בפולין את הוריו ואת שתי אחיותיו. הם השומדו בימי מילחמת־העולם השנייה.

עם פרוץ מאורעות 1936 הצטרף יצחק יזרניצקי לאצ״ל, בפיקודו של דויד רזיאל, כשהוא מנסה לשלב פעילות מחתרתית עם לימודיו. ב־1937 היה כבר שקוע רובו ככולו באצ״ל, בפעילות למען שבירת „ההבלגה" של „הישוב המאורגן" על הפעולות הערביות ב„מרד הערבי", כשהוא משתתף אישית בהנחת המוקש ביפו ובהתקפות על שיירות ערביות.

הפילוג באצ״ל ופרישתו של אברהם („יאיר") שטרן, הביאו את יצחק שמיר להזדהות עם התובעים שלא לחדול מן המילחמה נגד הבריטים, בניגוד למדיניות הרוויזיוניסטית של אותה עת, שאימצה, למעשה, את נוסחת־הסתירה של דויד בן־גוריון: **„צריך להילחם נגד הספר הלבן כאילו אין מילחמת־עולם —**

(המשך בעמוד 13)

נשיונל מוכרת יותר טלויזיות ניידות מכל המתחרות יחד.

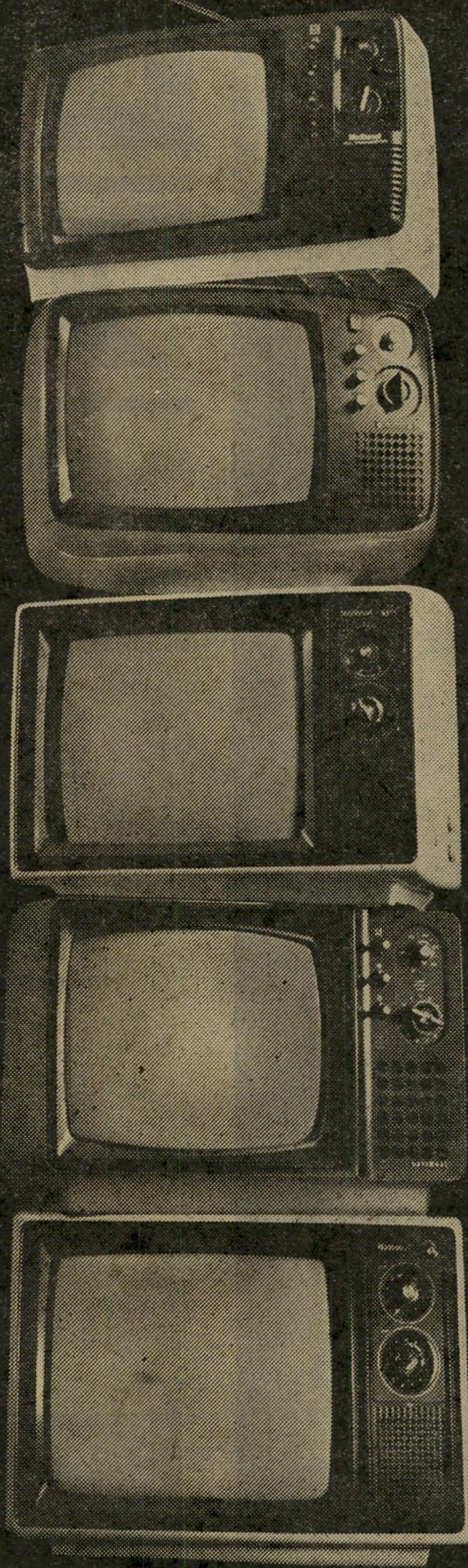

מסקנה: נשיונל הקניה הטובה ביותר.

מן המסקנה שבכותרת אתה יכול להסיק מסקנה נוספת:
כדאי גם לך לרכוש טלויזיה ניידת של נשיונל.

הניידות של נשיונל מיוצרות על פי טכנולוגיה מתקדמת ביותר, בקו ייצור חדיש ובבקורת איכות קפדנית.

עובדה זו מבטיחה לך לא רק תמונה חדה וברורה ביותר, אלא גם שכלולים רבים אותם לא תמצא בטלויזיות אחרות:

מסך מיוחד לוויסות האור (Tinted Glass), מתקן מיוחד לסינון הפרעות חשמל ועוד.

אם גם אתה רוצה להיות בתמונה — בוא לראות את מבחר הדגמים ושלל הצבעים של הניידות של נשיונל באולמי התצוגה ברח' אבן גבירול 18 ת"א ובחנויות המובחרות.

אחרי הכל כשמדובר בטלויזיה — התמונה קובעת.

National

צעד קדימה אל המחר.

National Panasonic and Technics are the brandnames of Matsushita Electric

(המשך מעמוד 11)

ולפייע לבריטים כאילו אין ספר־לבן" (מדיניות שהביאה למותו של מפקד האצ"ל, דויד רזיאל, בשליחות הבריטים בהבאניה שבעיראק). שמיר קיבל את עיקריו של יאיר, שתבע להגביר דווקא את המאבק בבריטים בעודה עסוקה במילחמה בנאצים. סיבה נוספת, שהביאה את שמיר לאירגונו של יאיר, היתה השאיפה להקמת אירגון צבאי עצמאי לחלוטין, ולא אגף צבאי של התנועה הרוויזיוניסטית.

עם פרישת יאיר מאצ"ל, והמשך פעילותו האקטיביסטית, החל המצוד הגדול של המישטרה הבריטית, בשיתוף־פעולה עם יהודים, אחר חברי האירגון. שוטרים בריטיים החלו לירות בראש־חוצות בחברי המחתרת, כאשר איתרו אותם. בדצמבר 1941 נעצר יצחק שמיר, ששימש אז כסגן מפקד הלח"י (שם האירגון היה אז „אירגון צבאי־לאומי בישראל", להבדיל מן „האירגון הצבאי הלאומי בארץ־ישראל") בתל־אביב בדירתו של יהושע זטלר, אחד הנועזים שבלוחמי המחתרת. המעצר נעשה בעזרת מלכודת שהמישטרה הבריטית הציבה, כשהיא מודרכת על־ידי מידע מדוייק, שקיבלה מגורמים יהודיים.

הבריטים העבירו את יצחק שמיר למחנה־המעצר מיזרע, ששכן לחוף־הים, צפונית לעכו. במיזרע פגש יצחק שמיר בנתן פרידמן־ילין (כיום נתן ילין־מור), המתאר בסיפרו לוחמי חרות ישראל פגישה זו: „בחור נמוך־קומה ורחב־גרם, לפתיו רחבות, ראשו גדול משהייב היחס כלפי גופו; גבות־עיניו עבותות, מתמזגות לסבך אחד של שער. הוא היה ותיק בארץ. כהגיעי לוורשה בשנת שלושים־ושלוש, שמעתי את שימעו בתנועת־הנוער. הכל סיפרו בשיבחו והזכירוהו בגעגועים. משום־מה שמרתי את שמו בזיכרוני. שמחתי לשמוע, בעלותי ארצה, שגם הוא הגיע, אף כי לאחר היסוסים, שנבעו מן הרצון לשמור על שלמות המיסגרת הלוחמת, אל מחנה יאיר. לראשונה פגשתיו במחנה־המעצר במיזרע. לא הרבינו בשיחות אגב טיול סביב הגדרות, כמינהג המקום. לא היה צורך בזה. גם בשיחות הקצרות די היה שנבין זה את דעתו של זה. שכן מיכאל * מהיר־תפיסה היה, וגם הבדלי השקפות לא התגלעו בינינו. התקרבנו יותר לאחר שנלקח בנימין לובנציק עם חבריו לעכו. מיכאל קיבל לידיו את האחריות לעניינים במקום. ויתקו באירגון, הכרתו היסודית את הארץ ואת הישוב, קשריו הענפים עם אנשי האירגון וידידיו, ובנוסף — דעתו השקולה, הריאליזם הצמוד לתנאי המציאות, יחד עם העזה אישית — כל אלה הכשירוהו להיות ראשון..."

במיזרע קיבל שמיר את אחד ממיכתביו האחרונים של יאיר, שעליו סיפר: „זה לא היה מיכתב אופטימי. יאיר תיאר באמנות, בגלוי־לב נוקב, את תלאות המחתרת: החגורה הולכת ומתהדקת. אנשים נופלים יום־יום. רק בודדים נשארו. ויש בהם חסרי־נסיון, שקשה להפעילם. אני תובע מכם לברוח ולחזור אל השורות..." כאשר נהרג יאיר, הפכה פקודתו זו לצוואה, למרות שמרבית החברים היו בבתי־כלא ובמחנות־מעצר בריטיים.

פסק־דין מוות

אחרי הריגתו של יאיר היה הלח"י איש אחד בודד. יהושע כהן (המתגורר כיום בשדה־בוקר), שהיה היחידי שהבריטים לא הצליחו לעצור למרות שהוכרז פרס על ראשו. יהושע הסתובב בפרדסי כפר־סבא ורעננה, עם החברה שלו (אשתו לעתיד). הוא היה מגודל זקן פרא וניהל את המחתרת מהחורשה.

ב־31 באוגוסט 1942, לאחר תיכנון קפדני, יצא מיכאל בלווית אליהו גלעדי תוך ניצול אי־סדרים בספירת־העצירים במחנה־המעצר על־ידי הבריטים, וחדרו למחסן מיזרנים ומיטות ששכן בין שתי גדרות המחנה. למרות אזהרותיו של ילין־מור, שהגדיר את שותפו לבריחה של יצחק שמיר כבעל נטיות אנרכיסטיות־ניהיליסטיות, בחר בו יצחק שמיר כשותפו לדרך.

* כינוי־המחתרת הראשון של יצחק יזרניצקי. „שמיר" היה, מאוחר יותר, שם הזהות שבו השתמש שמיר.

במיפקד־הערב לא נתגלתה הבריחה, ובמהלך הלילה חלפו השנים על גדרות־התיל של המחנה. הם עקפו את עכו והלכו לאורך אפיק נחל קישון, כפר־מסריק. בהגיעם לקריית־מוצקין ניגש יצחק שמיר לביתו של ידיד, שליווה את שני הבורחים באוטובוס לחיפה. שמיר העביר את הידיעה על בריחתו ומקום הימצאו ליהושע כהן. באותו לילה ישנו השניים בדירת אחיו של אליהו חכים שנשלח, כעבור שנתיים, ביחד עם אליהו בית־צורי, להרוג בקאהיר את הלורד מוין.

שליחיו של יהושע כהן הביאו עימם לחיפה מדי קצין פולני בשביל יצחק שמיר, ומדי נוטר לאליהו גילעדי. השניים יצאו מחיפה: „לבשתי את המדים האלה.

היושב־ראש ביום הראשון
„דיברתי פולנית רהוטה ויומרנית..."

בנקודת־הביקורת של הצבא הבריטי דיברתי פולנית רהוטה ויומרנית, וכעסתי על הבריטים שמעזים לעכב אותי בדרכי..." מחופשים הגיעו השניים לחורשה ליד רעננה, שבה שהה יהושע כהן. באותה חורשה כינס יצחק שמיר למחתרת את שרידי לח"י, חמישה בחורים, ונטל את הפיקוד.

המטרות הראשונות שהציב יצחק שמיר לאירגון היו שיחרורם של כמה מהחברים העצורים ביד הבריטים, ויצירת אמצעי־תעמולה החיוניים לכל אירגון מחתרתי. אלא שגורם בלתי־צפוי שיבש את מהלך־הדברים. כותב על־כך יעקב בנאי („מזל"), שהיה מאוחר יותר האחראי למיבצעים בלח"י בסיפרו חיילים אלמונים: „בינתיים החריפו היחסים בין מיכאל ושאול (אליהו גילעדי). אף כי שאול רכש לו מיספר חסידים נלהבים ביותר מקרב האנשים שהעריצוהו על תכונות המנהיגות המוחלטת שבו, ועל עוז־רוחו, גברו הטרוניות על גסות־רוח על איומיו המתמידים. נוספו סיפורי־זוועה על יחסו לבנות. עד אשר שחורי, שהיה מקשרו האישי, לא יכול היה לעמוד עוד באווירה איומה זו ואיבד עצמו לדעת. הוא השאיר אחריו פתק בזו הלשון: בתנועה כמו שהיא היום, אין לי מקום, ובלי התנועה אין ערך לחיי."

ומוסיף יעקב בנאי בסיפרו: „ואז החליט מיכאל החלטה גורלית. הוא הבין, שאדם זה מסכן את כל עתיד המחתרת וקיומה. באחד הימים אסף 13 איש, מה־אחראים בסניפים או במחלקות. ישבנו בחולות בת־ים. בפני קבוצה זו מסר מיכאל על השתלשלות העניינים, על התפרצויותיו המסוכנות של שאול, על ההרס הצפוי לאירגון. שאול התנגד לכל פעולה נגד השילטון. התנגד לפעולות־הסברה. כל מעייניו ותביעותיו היו נתונים ל'טיהורים פנימיים'. הוא דרש לחסל אחדים מראשי המפלגות והארגונים היריבים, וודאי כבר התכונן לבצע את המעשים.

„אך מיכאל הקדימו. הוא הודיע לגרא (נתן ילין־מור), שישב במעצר, על הסכנה שבהתנהגותו של שאול, ועל ההחלטה לחסלו. אך אי־אפשר היה לחכות לתשובה זמן רב. המצב החמיר. במיכתב השני הודיע מיכאל לגרא על ביצוע פסק־הדין. שני המיכתבים נתקבלו ביחד. ובפגישה על החולות הקריא מיכאל גם את תשובתו של גרא; אישור המעשה ועידוד למבצעים. ביצוע פסק־הדין לא היה קל, כי שאול היה נזהר. ואף על פי כן הוא בוצע. מיכאל מסר את הדברים בכל כובד־הראש והרגשת־האחריות. בסיום אמר, שהוא מוכן לתת את הדין על ההחלטה, אם יידרש, ובו במקום. ההחלטה והביצוע אושרו פה־אחד..."

יצחק שמיר דיווח לנתן ילין־מור, שהועבר בינתיים ממחנה־המעצר מיזרע למחנה־המעצר בלטרון, על פגישות ופעילויות. בין השאר הוא כתב, לפי זיכרונו של ילין־מור: „עוד הודיע לי מיכאל, כי קיים פגישה עם ישראל שייב והכניס אותו לעבודת המחתרת. גם עם מנחם בגין נפגש, אך ממנו יצא במפח־נפש. בגין שאל איתו, אם סבור הוא שבכמה אקדחים עלובים אפשר לגרש את הבריטים מן הארץ. לפי הרושם של מיכאל, העריך בגין באותה עת את פעולתה של מיפלגה חוקית, והיה נכון לקחת חלק מרכזי בה..."

המוחר לאיש מחתרת

בזהירות ובקפידה, אירגן מהחוץ יצחק שמיר את בריחת 20 לוחמי המחתרת ממחנה־המעצר בלטרון. אנשי הלח"י שבלטרון חפרו מינהרה, תוך תיאום עם מיכאל. בליל הבריחה המתין לא הרחק ממחנה־המעצר אוטובוס, נהוג ביד אחד מחברי המחתרת. בין הנמלטים היה גם נתן ילין־מור. בריחה זו הימממה את השילטונות הבריטיים, והבהירה להם שלח"י או ה„שטרניסטים", כפי שהם כונו בידי השילטונות, מתעצמים מחדש.

כמה ימים לאחר הבריחה מלטרון הוחלט לוותר על השם „האירגון הצבאי הלאומי בישראל". מעל לאירגון החדש — „לוחמי חרות ישראל" — פורקו כל הגינונים הצבאיים הרוויזיוניסטיים. לא היה מפקד ולא מיפקדה, לא גונדרים ולא סמלים, כפי שהיה נהוג באצ"ל עד לשנת 1948. במקום ההיראכיה הוקם מרכז, שהחברים בו היו יצחק שמיר, נתן ילין־מור וישראל אלדד.

יצחק שמיר נטל על עצמו את בניית התשתית והאירגון של לח"י, ילין־מור את המגעים החיצוניים, וישראל שייב את תעמולת האירגון. הקונספירציה המחתרתית הוגברה, בהתאם להנחיותיו של מיכאל, עד לרמות גבוהות ביותר. עד כדי כך שלעיתים נערכו פגישות המרכז בעזרת חליפת מיכתבים, כך שלא יקרה ששלושת חברי המרכז יהיו ניתנים ביחד לתפיסה בידי הבריטים.

חברי המרכז שינו את צורתם החיצונית. סיפר על־כך יצחק שמיר, שנים מאוחר יותר: „הסוויתי את עצמי לאיש דתי מובהק: גידלתי זקן ארוך. התהלכתי כל הזמן עם קפוטה ארוכה. חבשתי מיגבעת שחורה, גדולה כזאת. כך הייתי ארבע שנים. עברתי מאות פעמים דרך מחסומים בריטיים בשעות קריטיות ביותר, לאחר פעולות... ומעולם לא העלו הבריטים על דעתם מיהו האיש שמאחרי המסווה..."

באותה תקופה פגש יצחק שמיר את שרה לוי, ילידת בולגריה, שבגיל 14 הצטרפה לבית"ר, והגיעה ארצה בשנת 1941, בספינה האחרונה שיצאה באופן בלתי־לגאלי מאירופה. שנה וחצי שהתה שרה בקפריסין במעצר בריטי, ואחר־כך הועברה למחנה־המעצר בעתלית, ושוחררה רק ב־1942. היא הצטרפה מייד ללח"י, וכינוייה היה „שולמית" — כינוי שבדומה לאנשי מחתרת רבים הפך, במהלך השנים, לשמה החוקי.

שולמית שימשה קשרית ליצחק שמיר. בחדר שבו התגוררה שולמית, ערך יצחק את פגישותיו. סיפרה על־כך שולמית: „טבעי היה שבעלי־הבית החלו לחשוד. סברו שאני זונה, ויום אחד הביאוני למישטרה. הודיתי בזנות שהרי כך היה, כמובן, נוח יותר מאשר להיתפס כחברת־מחתרת..."

מאוחר יותר עברו שולמית ויצחק שמיר להתגורר בירושלים. היה זה בתקופת הירצחו של הלורד מוין, והיא סיפרה: „כולנו הסתובבנו עם נשק, מתוך החלטה שלא ניאסר, אלא נתגונן במיקרה הצורך. בירושלים נישאנו, וזאת גם בגניבה ובחיפזון. מייד לאחר הטכס הקצר חזר יצחק למחבוא, ואני לפעולה..." בראיון עיתונאי שהעניק יצחק שמיר לפני כמה שנים, הוא סיפר: „במחתרת היה לנו ויכוח נוקב, אם מותר לאנשי מחתרת, שחרב מתהפכת על צוואריהם — לשאת נשים, ולהביא ילדים לעולם. אני הכרעתי בוויכוח הזה: מותר — וחובה: המאבק יהיה קשה, ממושך, ארוך — עלינו לחיות את כל חיינו המלאים בתוך המחתרת..."

בגין גינה את רצח מוין

ישראל שייב (אלדד) נעצר באורח טיפשי על־ידי הבריטים, לאחר שסירב לעזוב את מקום־עבודתו כמורה. הוא נפגע בנסיון־בריחה מידי שוביו, ושבר את עמוד־השידרה שלו. עם מעצרו החל מיכאל מתכנן את חילוצו מידי שוביו. בספר

(המשך בעמוד 38)

מדוע מבריקה הקרחת של "יגאל ידין,
ומדוע מצייר יגאל תומרקין רק תותחים

■ הטייס **אפריים בר־ארז,** שמטוסו נפל בחוף־השנהב, היה ידידו־בנפש ו־שותפו־לעסקים של **דדי בו־רוביץ.** עד כדי כך היו השניים ידידים, שאפריים נקבר בחלקה המישפחתית של מישפחת בו־רוביץ בבית־הקברות בקריית־שאול. ידידת־נפש אחרת של בר־ארז המנוח היתה **תירצה ידידיה,** אחת מניצולי המטוס מדגם צ׳יירוקי ארו, שהטיס אפריים בנובמבר 1976, ושנפל לים. תירצה טסה לפאריס, כדי לשהות בחו״ל מיספר חודשים, אולם כשהגיעה אליה הידיעה שאפריים נהרג, שבה ארצה למחרת צאתה מנמל־התעופה בן־גוריון.

■ רבים תהו מדוע לא הו־דיעה הטלוויזיה הישראלית על דבר התרסקות מטוסו של בר־ארז. הסתבר כי שני קריינ־י החדשות באותו יום היו **שרי רז** ו**חיים יבין,** שניהם ידי־דים של בר־ארז. השניים לא היו מסוגלים, מבחינה נפשית, להודיע את הידיעה.

■ בנו של שר־החוץ **משה דיין,** החקלאי **אודי דיין,** היה אף הוא אחד מידי־דיו הטובים של אפריים בר־ארז. עם היוודע דבר האסון, ליקט אודי תמונות של אפריים ומיכתבים וכעת הוא מתכנן צילום סרט תיעודי על חייו של הטייס שנפל.

■ אודי היה מיודד גם עם הטייס **יצחק** („צחי") **פלד,** בנו של מפקד גייסות השריון אלוף **משה** („מוסה") **פלד,** שגופתו טרם נמצאה. אמו של צחי היא שותפתה של **טליה דיין,** אשתו של אודי, בבוטיק בנהלל.

■ במישרד ראש־הממשלה מספרים כי סגן־השר **יורם ארידור** הלך יום אחד לשי־רותים, הנמצאים בקצה המיס־דרון שבו שוכנת לישכתו. בדרך עבר על פני לישכתו של **ברוך לוי,** יועץ ראש־הממשלה לענייני רווחה, ש־מצבו בשילטון החדש עדיין אינו ברור. ארידור נכנס אל לוי ונזף בו, על כי בראיון עיתונאי טען כי מערכת ה־רווחה אינה פועלת כהלכה מאז התחלפו ראשי־הממשלה.

השיב לו לוי: „אילמלא הלכת לבית־השימוש, לא היית יודע כלל שאני עדיין נמצא במישרד ראש־הממשלה."

■ ח״כ **שמואל פלאטו שרון** אינו בוחל בכל דרך שהיא כדי לפרסם את עצמו. בשבוע שעבר נכח בהופעה של הזמר **אפריק סימון,** שהתקיימה בהיכל־התרבות בתל־אביב. באמצע אחד השירים עלה לבמה ונשק לאפריק על שתי לחייו. הקהל הגיב בצע־קות־בוז. פלאטו העלה לבמה גם את אשתו, **אנט,** אך גם היא זכתה בקריאות־בוז.

■ אגב, פלאטו־שרון הוא הוכחה חיה לכך שלא די לעשות כסף, צריך גם לדעת לשמור עליו. כאשר הגיעה השעה שבה היה צריך לשלם ליועצו במערכת הבחירות, **יע־קב חלפון,** את שכרו, נתן לו פלאטו את הסכום שהגיע לו (כ־350 אלף) במיספר צ׳קים דחויים. חלפון לא שם לב לתאריכים שהיו כתובים על הצ׳קים. רק כאשר הגיע לביתו גילה, לתדהמתו, כי כל הצ׳קים נרשמו לתאריכי שבתות שבהן, כידוע, סגורים הבנקים.

■ במיסגרת תוכניתו ה־רדיופונית ממני מני הגיע המנחה **מני פאר** לקריית־מלאכי שם הסתבר לו כי יו״ר המועצה המקומית, ח״כ **משה קצב** שירת אתו בטירונות. קצב הזכיר למני כי מאותה מחלקת־טירונים יצאו שני אנ־שים מפורסמים נוספים: המפיק **דודו ירדני** והבדרן **מוטי גילעדי.** אמר לו מני: „היינו מחזור כל־כך מוצלח, שצה״ל החליט לשחרר אותנו מהשירות אחרי שנתיים וחודשיים." ואכן, מחזור אוגוסט ׳64, מחזורם של פאר וקצב, היה היחידי ששירת תקופה כה קצרה ב־צה״ל, כאשר קוצרה תקופת־השירות. אחרי מילחמת ששת־הימים הוארכה מחדש.

■ באחת ההצבעות שקיי־מה מועצת ד״ש, הרים ח״כ **אמנון רובינשטיין** את ידו

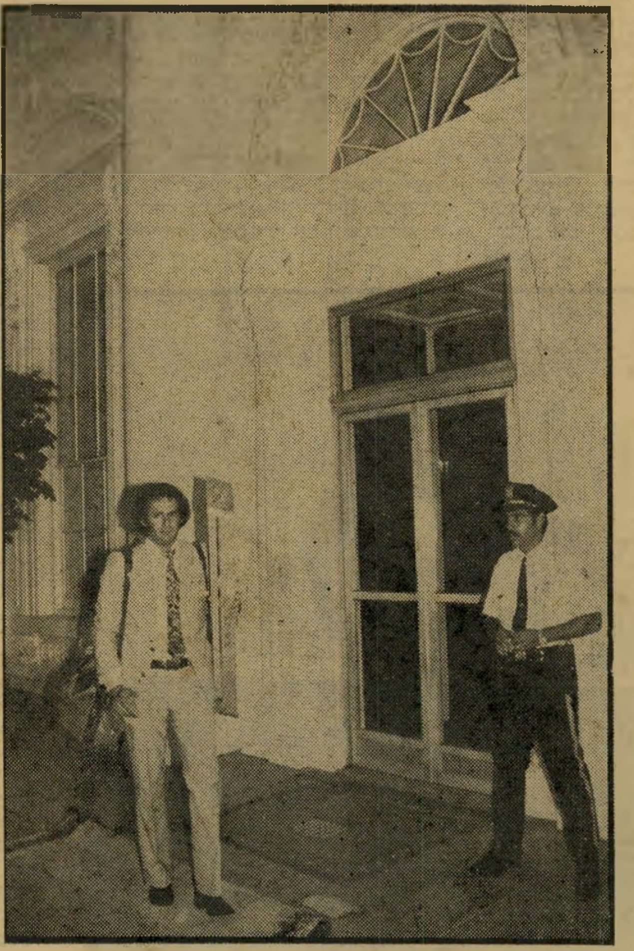

שבתאי טל
צלם־העיתונות הישראלי, שליווה את ראש־הממשלה מנחם בגין במסעו לאר־צות־הברית כצלם מטעם שבועון החדשות הגרמני „שטרן", הפתיע את שומרי הבית־הלבן כאשר נכנס למסיבת העיתונאים שערכו בגין וקארטר כשהוא נושא עימו סולם מתקפל ממתכת. טל צפה מראש את התגודדות הצלמים סביב השניים, הביא עימו את הסולם כדי שיוכל לצלם מעל לראשי שאר הצלמים. אגב, שומרי הבית־הלבן אסרו על הצלמים להביא סולמות גבוהים יותר. זאת, אחרי שבעבר כבר קרה שהתמוטט סולם שעליו טיפסו ארבעה צלמים.

שלי וינטרס
בת החמישים־וארבע החליטה לקרוא דרור לתאבונה ולהפסיק להתייסר ב־דיאטות שאינן מועילות לה ממילא. בעת ביקורה האחרון באי־טליה היתה עסוקה יום ולילה בזלילת ספגטי ובשתיית קוקה קולה, כשהיא מכריזה: „במילחמה נגד עודף מישקל נוצחתי על־ידי הקילוגרמים." שלי הודתה כי היא נהנית מאד משהייתה באי־טליה, אך לא הזכירה אף במילה אחת צעיר ישראלי בשם שמעון אדר, אחיה של השחקנית הישראלית עליזה אדר, הטוען כי ניהל עם שלי וינטרס רומן סוער בעת שהייתה האחרונה ברומא.

אורסולה אנדרס
נחשבת עדיין כייצוא הסכס מיספר אחד של שווייץ, אם כי באחרונה הועם זוהרה. במסיבה שהתקיימה ברומא פגשה אור־סולה אנדרס, שהיתה לבושה בבגד אינדיאני, בלינדה אוואנס. לשתיים הסתבר כי יש לחן נושא משותף מעניין לשיחה: הצלם והבמאי ג׳ון דרק, שהיה נשוי לשתיהן — כל אחת לחוד, כמובן. ג׳ון דרק ואורסולה אנדרס ביקרו בישראל כשהיו נשואים, צילמו סרט על חוף אילת. אורסולה (למעלה, מימין), שחגגה לא מכבר את יום הולדתה ה־40, נחשבה כסמל המיניות הנשית בשנות ה־50.

אנשים

כדי להשתתף בהצבעה. אחר הבים, לגמרי במיקרה, לעבר יו״ר התנועה, ח״כ **ייגאל ידין**. כשראה כי ידין נמנע מההצבעה, מיהר להוריד את ידו.

■ שר־הביטחון **עזר וייצמן** אמר בשבוע שעבר, לפני החלטת ד״ש שלא להצטרף לקואליציה עם הממשלה: „אם ד״ש תחליט להפוך את האותיות, אחטוף את זה בשתי ידי.״

■ עזר גם הגדיר השבוע את מיקצוע העיתונאי: „עיתונאי איננו אלא חיפושית־זבל. כל חייו נובר בזבל, וחי מזה.״

■ שואל ח״כ **מאיר עמית**: „מדוע מבריקה כל־כך הקרחת של ייגאל ידין בזמן האחרון? מרוב ההבהרות של מנחם בגין!״

■ ח״כ ד״ש **זאב** („ססף״) **ורטהיימר** פתח במאבק נגד אורחי מיזנון הח״כים, שאינם חברי־כנסת. ורטהיימר דורש כי המיזנון יהיה סגור לכל מי שאינו ח״כ או מזכיר סיעה, כולל לעיתונאים. אמר לו הח״כ הוותיק **יצחק נבון**: „חביבי, אם העיתונאים לא יישבו כאן איתנו, לא יישב כאן אף אחד!״

■ לעומת ח״כ נבון, מצדדים כמה חברי־כנסת בדרישתו של ורטהיימר. מיזנון הכנסת היה מלא במושב האחרון עד אפס מקום, ובעליו נאלצו להרחיב את המיזנון על חשבון אולם הטלוויזיה שהיה בהמשכו. כעת איבד המיזנון מהאינטימיות שלו, והוא נראה כחדר־אוכל של קיבוץ.

■ ראש־הממשלה **מנחם בגין** פגש בשר־התחבורה לשעבר, ח״כ **גד יעקובי**, במיזנון־הכנסת ושאל אותו: „גד, מדוע גילחת את שפמך? היית כל־כך יפה עם השפם!״ השיב לו יעקובי: „אדוני ראש־הממשלה, כדי שיהיו פנים חדשות באופוזיציה!״

■ שבוע ימים אחרי סיום בחינות־הבגרות, שעמדו השנה בצל ההדלפות ומכירת חלק משאלוני המיבחנים, נשלח כבר המחזור הראשון של ציוני המיבחנים. כאשר נמסרו פרטים אלה לשר־החינוך, **זבולון המר**, על־ידי דובר מישרדו, **ישראל כהן**, הגיב: „עכשיו צריך לדאוג ושגם הציונים לא יימכרו.״

■ שר־המיסחר־והתעשייה, **יגאל הורוביץ**, היה אורח־הכבוד במרכז־ספורט חדש להחלקה ללא קרח. הוא נתבקש על־ידי בעלי המרכז להרכיב מחליקיים על רגליו ולהחליק, אך הורוביץ סירב ואמר: „זה מה ושחסר לי, שאני אחליק ואפול ואז יגידו שאנשי בגין נופלים.״

■ אחר־כך בירך את **גרובין הנריך** ממציא החומר, שעליו מחליקים, עולה חדש מברית־המועצות, ואמר לו: „כל הכבוד על ההמצאה. אני מקווה שתעשה ממנה כסף, למרות שהיום האנשים לא מסתכלים בעין יפה על מי שעושה כסף. תראה את מסע־הצלב המתנהל נגדי.״

■ הצייר **יגאל תומר־קין** נשאל מדוע הוא מצייר תמיד נושאים מילחמתיים. מדוע אינו מצייר פרחים, למשל? השיב תומרקין: „פעם ניסיתי לצייר אגרטל, אבל הוא יצא לי כמו קנה של תותח. אז ויתרתי.״

■ אחיו של הזמר **יהורם גאון**, מנכ״ל כור אירופה **בני גאון**, שהגיע ארצה ממקום־מושבו באמסטרדם כדי לחוג כאן את חגיגת הבר־מיצווה של בנו **משה** ואת חתונת אחיו, לא יחזור לאמסטרדם בידיים ריקות. הוא לוקח איתו את **דפנה ליבני**, מי שהיתה אשת יחסי־הציבור של מלין דן, שתשמש לו כמזכירה פרטית. באמסטרדם מתגורר ידידה הקבוע של דפנה במאי־הטלוויזיה **ראלף עינבר**, שהוא ראש מחלקת הבידור של רשת הטלוויזיה ההולנדית וואוה.

ג׳נייה פונטיין אשתו של נספח התרבות של צרפת בישראל רובר תומא, החליטה לנצל את כישרונותיה ולהשתתף בסירטו של עקיבא ברקין „כוכב השחר״ (איתה בתמונה נועם קניאל, המשתתף בסרט). ג׳נייה, שהיא שחקנית תיאטרון, הפסיקה את הקאריירה שלה מאז נישאה לדיפלומט והחלה נוסעת עימו בעולם. היא בת 40 ואם לשלושה ילדים. עקיבא ברקין עבד כמנהל ארכיון הסרטים של שגרירות צרפת בישראל, ושיכנע את הבוס שלו להניח לאשתו להשתתף בסירטו.

הם אומרים

התמורה בעד השקעת ארה״ב ★
צה״ל אינו זקוק למייק־אפ ★
ביקור הגברת הזקנה ללא קורבן

„על כל דולר תמיכה — אלף דולר יתרונות״

עד לחודש ינואר השנה היה הגנרל (מיל.) ג׳ורג׳ ג׳. קיגאן ראש המודיעין של חיל־האוויר האמריקאי. עתה הוא משמש סגן־נשיא של המכון האסטרטגי של ארה״ב. קיגאן, הידוע בדעותיו ה„ניציות״ ובהתנגדותו לדטאנט, העניק בשבוע שעבר ראיון לכתב זאב בליצר, ובו שוחח על עמדותיהן של מדינות ערב, על סיכויי השלום באיזור על הסיוע האמריקאי לישראל.

„לדעתי, שאיפת ארה״ב לשלום במיזרח־התיכון מושתתת על בסיס רעוע, וכל עוד יוסיף הממשל הזה להאמין במה שהוא אומר על הדברים הניתנים להשגה במזרח התיכון, מדיניותנו תהיה בנויה על חול...

„אני יכול לומר בלי סייגים כלשהם, כי תמורת כל דולר תמיכה שארצנו נתנה לישראל, קיבלנו בחזרה שווי של אלף דולרים ביתרונות, שאין להם ערוך לכוחות הצבא שלנו... גישה למידע, גישה למיסמכים, המכשיר אותנו להתמודד עם הכוחות הסובייטיים והציוד הסובייטי ברחבי העולם. בשבילנו אלה הם נתונים בעלי־ערך, שאין להם ערוך. קיבלנו שפע של תמורה בעד השקעותינו.

„אינני רואה לנגד עיני כל תסריט ברור לטווח קצר. לדעתי, שני הצדדים מבולבלים.

„המנהיגים הפיאודליים בעולם הערבי חשיב עדיין מחוייבות ,משיחית׳ לגבי השמדת ישראל כמדינה וכעם. מה שאומנם השתנה הוא שהם כנראה מודעים, אחרי ארבע מילחמות־שווא, לכך שהגישה הישירה ל,פיתרון׳ כזה היא כיום כה מסוכנת, עד שהם מתחילים לנקוט גישה עקיפה, שהגורם הראשי בה הוא השגת לחץ על ישראל, באמצעות ארה״ב.

„ההנהגה הערבית נעשתה סבלנית יותר, והיא מתקדמת לקראת מטרתה האסטרטגית האחרונה תוך שימוש בארצות־הברית כמכשיר, כמנגנון־לחץ שהשפעתו גוברת על ישראל בשל יחסיה המיוחדים עם מדינה זו, כך שבטווח הארוך ישיגו את ההזדמנויות והיתרונות, שבהם הם רוצים. הזדמנויות אלה אינן מוציאות מן הכלל שימוש בכוח.״ (על המשמר)

ישראלים עובדים

אלילים

המבקר אהוד בן־עזר עומד על המהפך המשונה שחל במדינת ישראל: מעין חזרה מן הציונות אל יהדות־של־מחאות, שתוכנה העיקרי — צביעות ומבוכה. לדעתו הולכת תופעה זו וגוברת, לא במעט בשל מאפייני השלטון החדש.

„אל לנו להתפלא, איפוא, אם לאחר שבישר ראש הממשלה מנחם בגין מעל מסך הטלוויזיה כי הגיע עם הנשיא קארטר לידי הבנה רבה, מפני ששניהם מאמינים באלוקים, בהשגחה העליונה — חש הישראלי המצוי כי הנה אירע לנו מחדש נס כשיחרור הכותל המערבי. ואולי התעוררה גם תחושת־זעם מוצדקת — איך לא עלה על דעת שום ראש ממשלה ישראלי קודם להשתמש לטובתו באלוקים זה, המביא תועלת כה רבה לישראל מאחר שיש לו השפעה דתית ומהלכים אצל ראש הממשלה הגדולה בתבל?

„ובכלל, האדם החילוני, האפיקורס, שוב אינו נתפס בישראל כיום כאדם שלם, הנהנה וצודק בחייו ובכל מעשיו ומובטח מפני ספיקות ופגעים, אלא כיצור תוהה ומבולבל, רדוף־חטאיו וחייב להתגבר יום־יום על התבוססות שבקרבו; ואילו האדם הדתי אינו נתפס כאדם תוהה ומבולבל אלא כאדם שלם, הנהנה וצודק בחייו ובכל מעשיו, ומובטח מפני ספיקות ופגעים. ואפשר אולי לומר כי מבחינת הדתי של היום הוא החילוני של אתמול, ולהיפך.

„וכך, כשהישראלי אינו יכול עוד להיות ציוני, הריהו נעשה יהודי (כלומר, עובד־אלילים ישראלי מצוי), כלומר, יהודי חילוני שמתוך טימטום ופחדנות מכחיש את חילוניותו היומיומית, אורח־חייו הנוחים בבית. ו„יהודי״ — כומר, דתי לצורך ייצוא, לצידקנות עצמית ולכפייה דתית ותרבותית לסוגיה.״ (הארץ)

מי צריך מיצעד צבאי?

כצפוי, חבו בשבוע שעבר קולותיהם של אלה המתנגדים למיצעד הצבאי ביום העצמאות השלושים. איתן הבר, כתב צבאי, קובע מהתרשמות אישית שגם בצה״ל רבים השוללים מן המחייבים.

„הנימוקים בעד קיומו של מיצעד כזה בחוצות ירושלים ידועים — ומגוחכים. אין טעם לחזור עליהם. ודאי לא על הטיעון שמיצעד צבאי הוא חלק חשוב מהצגת כוח־הארתעה של ישראל. קישקוש! המיצעדים שהיו ב־1967 וב־1973 לא מנעו ממנהיגי ערב לצאת למילחמה תוך חודשים ספורים. הטענה הכורכת את רימום המוראל הלאומי ברעם שרשרות הטנקים — אין לה על מה שתסתמך. ההיפך הוא הנכון.

„איך יוכל שר הביטחון, עזר וייצמן, לקצץ ב„שעות מנוע״ של טנקים ושעות טיסה של מטוסים באימונים לצורך מילחמה — ובו־זמנית להסכים למתן „שעות״ יקרות־מפז לצורך מיצעד־ראווה בזבזני ומיותר?

„איך יוכל להישיר מבט בפני החיילים כאשר ירצה בפניהם על הצורך לחיסכון, חיסכון, חיסכון? מה יאמר החייל הפשוט בבקעת הירדן שלא יחדשו לו השנה את מלאי ביגדי־העבודה שלו מחמת הקיצוץ הדראמטי בתקציב — כאשר ילבישו אותו במדי־שירות חדשים לצורך מיפגן חסר־טעם בן 55 דקות?

„עדיין לא מאוחר. יהיה זה אך לכבודה של הממשלה, אם תבטל החלטתה לקיים מיצעד צבאי וההחלטה זו אך תוסיף ליוקרתה. צה״ל אינו רבלון, ואינו זקוק למייק־אפ. ואם תעמוד הממשלה על החלטתה — לא תועיל לה שום קוסמטיקה.״ (ידיעות אחרונות)

מה יביא וואנס

ביקורו של ואנס באיזור מזכיר ליואל מרקוס את המחזה ביקור הגברת הזקנה. ואנס אמור לבטחל את אש״ף מהשתתפות בוועידת ז׳נבה. במחזה עצמו תוסל אחד מתושבי הכפר שבו מתרחשת העלילה.

„כדי לסרס את הענק הזה שמדינות ערב עצמן הקימו, דרושה נוסחה סבוכה מאד, שבמרכזה צריכה לעמוד נכונות ישראל לפיתרון פלסטיני שעיקרו יציאתה מן השטח. אם תהיה נכונות כזו, על כל השאר ניתן יהיה להתפשר. בתנאי, כמובן, שתימצא הנוסחה נוסח גלילי שתאפשר לכולם לצאת מן העניין בכבוד, ושלא ייראה כאילו מדינות ערב נוטשות את אש״ף.

„ואנס אינו מביא עימו באמתחתו הסכמה ישראלית לנסיגה מן הגדה, אלא רק צרור רעיונות שעיקרם, אליבא דבגין לפחות, הוא שאיננו עוזבים את הגדה ויקראו לילד הזה באיזה שם שרוצים — נאמנות, פיקדון או סידורי־ביטחון. ובאין הסכמה כזו, באופן אוטומאטי תהפוך שאלת אש״ף בביקור זה לבעייה.

„אולי בגלל הערכה מפוכחת בדבר האופקים הקודרים שאליהם יצא ואנס באה בירכת־הדרך של קארטר ב„טייב״ שפירושה, למעשה: אתם תתנו שלום, ואני אדאג לנסיגת ישראל. אל תפחדו מז׳נבה. הנה כי כן, ביקור הגברת הזקנה אולי יש כאן, אך עדיין לא ברור מיהו הקורבן המיועד.״ (הארץ)

פסוקי השבוע

● **ראש־הממשלה מנחם בגין:** „יש מורל חדש בציבור. אין להכיר את העם הזה אחרי הבחירות.״

● **ישראל קרגמן, יו״ר ועדת הכספים לשעבר:** „קיימת מגמה בממשלה להוכיח כאילו ההיסטוריה של עם ישראל התחילה בתקופת ז׳בוטינסקי.״

● **יו״ר הנהלת „חרות״, אברהם שכטרמן:** „כל תושבי הארץ צריכים לשלם את הובות קרן תל־חי.״

● **שר־החינוך זבולון המר:** „אינני יודע אם מתנגדי הם רבים או שאולי הם רק קולניים.״

● **ח״כ מאיר זורע על פיצוץ המו״מ עם מפלגות הקואליציה:** „הפסדתי קודם כל שתיית קוניאק. זה ההפסד הרציני הראשון בכך שלא הצטרפנו לממשלה.״

● **ד״ר הנרי קיסינג׳ר על פעילותו המדינית במזה״ת:** „עשיתי רק את אשר כל גאון היה עושה במקומי.״

● **העיתונאי אהרון בכר:** „כל זמן שמנחם בגין לא יפסיק לומר ,האירגון המתקרא אש״ף׳ הוא יישאר בשבילי ,האיש המתקרא ראש־הממשלה׳.״

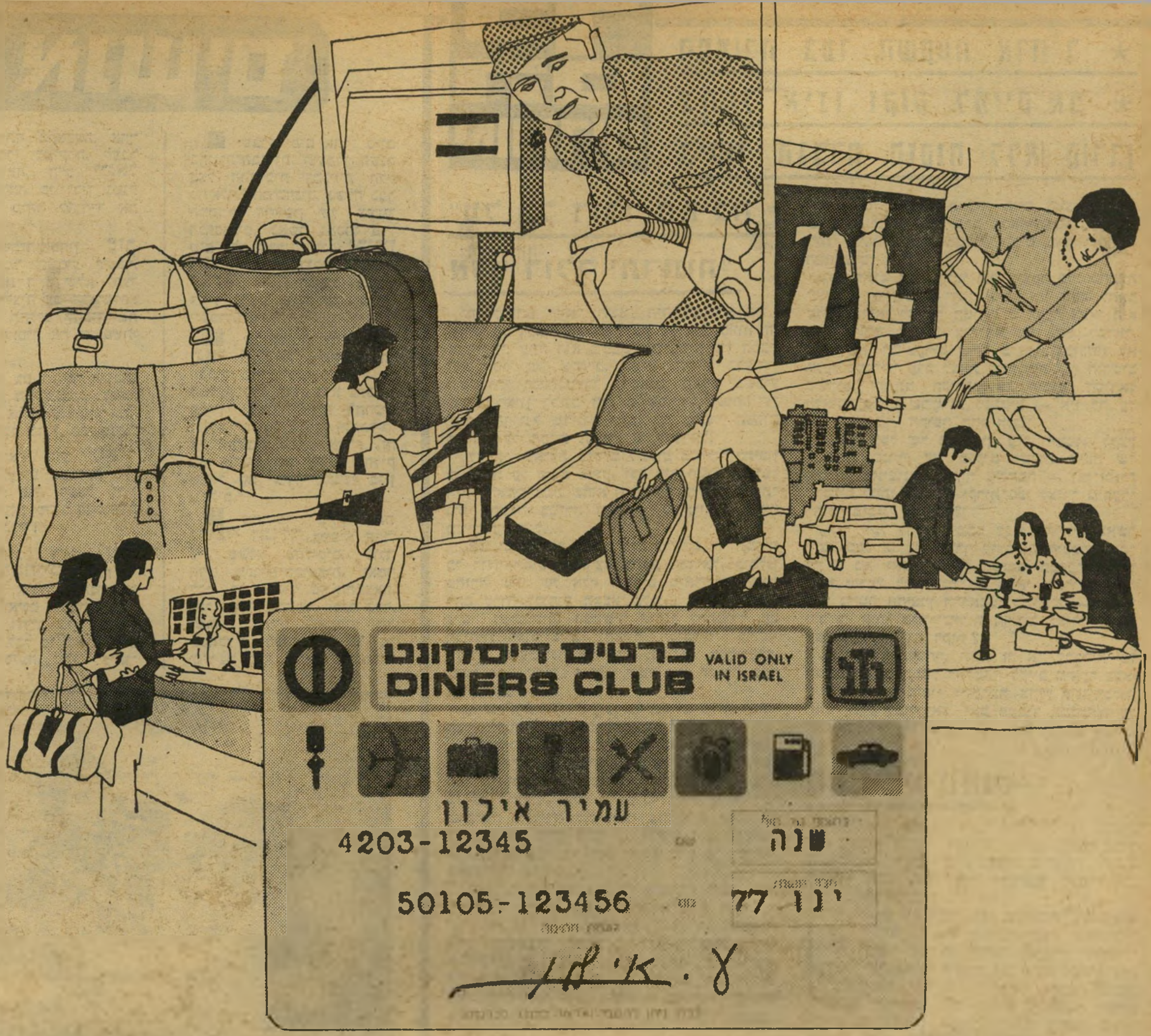

עם כרטיס דיסקונט או דיינרס קלוב

כל הקניות-בלי מזומן
כמה מהן-חינם!

כשאתה נושא איתך את כרטיס דיסקונט — האשראית שלך — או את כרטיס דיינרס קלוב אינך צריך לשאת כסף מזומן. במקומות רבים תשלם באמצעות הכרטיס ובתחנות הדלק יכובדו המחאותיך.
ועתה — יש לך סיכוי לקניה חינם עד 1,000 ל״י.

בנק דיסקונט ודיינרס קלוב מכריזים על מבצע „רכוש וזכה"

עד ה-15 בנובמבר 1977 יוגרלו מדי שבועיים 6 פרסים בין המשתמשים באשראית או בכרטיס דיינרס קלוב: 5 שוברי קניה ישולמו על ידינו עד לסך של 1,000 ל״י כ״א ושובר קניה נוסף יזכה את בעליו בסוף שבוע זוגי במלון מפואר בארץ.

ככל שתרבה להשתמש באשראית ובכרטיס דיינרס קלוב — תהנה יותר מהיתרונות שהם מעניקים ותגדיל את סיכוייך לזכות בפרס.

עובדי בנק דיסקונט, עובדי דיינרס קלוב ובני משפחותיהם אינם רשאים להשתתף במבצע.

שמות הזוכים בפרסים

עבור קניות שנערכו בין 15 ביוני ל-30 ביוני 1977

סוף שבוע זוגי:

ד. כרמי, חיפה.

החזר תשלום עבור קנייה:

מ. יעקבי, גבעת שמואל, (רמת אילן); פ. ארנפלד, תל-אביב; א. טרמן, ירושלים; ס. לוינשטיין, תל-אביב; א. לויסון, עין ורד.

עבור קניות שנערכו בין 1 ביולי ל-15 ביולי 1977

סוף שבוע זוגי:

מ. זילברמן, תל-אביב.

החזר תשלום עבור קנייה:

א. דרימר, חדרה; י. אביטן, קרית שמונה; א. אייזמן, תל-אביב; ר. ציגלר, רמת גן; א. גולדברג, קרית אונו.

בנק דיסקונט
דיינרס קלוב

מערכת־השמועות הפכה בלתי־נסבלת. דרושה

הכרעה משפטית!

הדבר הזה אינו יכול להימשך. מזה שנים מפיצים אנשים שונים כי קבוצה, המתרכזת סביב מרדכי („מנטש") צרפתי, ושאליה משתייך הקבלן בצלאל מיזרחי, מהווה את צמרת הפשע המאורגן בישראל.

מעולם לא הובאה לכך הוכחה כלשהי.

מעולם לא הופרך הדבר בצורה משכנעת.

נוצר מעין מצב של תיקו, שהוא בלתי־נסבל.

השבוע הגיעו הדברים לשיא.

■ ■ ■

התחיל בזה חבר־הכנסת אהוד אולמרט, איש הליכוד, לשעבר נושא־כליו של שמואל תמיר, וכיום פוליטיקאי צעיר ושאפתן בזכות עצמו.

אולמרט תובע לעצמו את תפקיד היו"ר של ועדה פרלמנטרית לחקירתענייני הפשיעה, העומדת לקום.

אפשר להבין אותו. לאיש כמוהו, יכול תפקיד כזה להוות קרש־קפיצה מצויין לעלייה מסחררת.

יו"ר הוועדה יכול לייצר ידיעות בסרט־הנע, לעמוד יום־יום במרכז אירועי הטלוויזיה, הרדיו והעיתונות.

באמריקה זוהי שיטה בדוקה. אין התחלה טובה יותר לקאריירה פוליטית מאשר תפקיד התובע־הכללי־המחוזי, הלוחם בדרקון הפשע המאורגן. לפחות שני פוליטיקאים, שבנו לעצמם תדמית של לוחמים־בפשע, הגיעו בדור האחרון עד לסף הבית הלבן — תומאס דיואי הרפובליקאי ואסטס קיפובר הדמוקראטי.

בארץ בנה שמואל תמיר את הקאריירה הפוליטית שלו על מישפטים סנסציוניים. בכנסת השביעית הצליח לנפח עכבר קטן של פרשה (עניינו של יצחק שובינסקי וחברת אוטוקארס) לממדים של סוס־מירוץ, כדי לדהיר עליה אל הבחירות. עוזרו הנאמן היה אז אהוד אולמרט.

לכן, כאשר שם אולמרט את עינו בתפקיד הקוסם, היה זקוק לסנסציה מפוצצת.

הוא שמע כי היומון הארץ עומד לפתוח בסידרת־מאמרים שתאשים את מנטש, מיזרחי ושות' בהשתייכות לפשע המאורגן.

זה הספיק. אולמרט כינס מסיבת־עיתונאים מרעישה, הוזמן ברוב כבוד לטלוויזיה. שם ראוהו מאות אלפים. רק מעטים מהם שמו לב לטריק ישן.

חיים יבין הציג לו את השאלה הישירה: האם יש לך הוכחות? אולמרט השיב בחיוב נלהב, התחיל לפשפש בערימה של ניירות בלתי־מזוהים, כמחפש מיסמך מסויים, המשיך לדבר ועבר לנושא אחר.

מי הבחין בכך שלא שלף שום נייר? שלא המציא שום הוכחה?

הדבר מזכיר את הטריק המפורסם של הסנאטור ג'ו מק־קארתי, שניפנף, בשעת נאום, בגיליון נייר והכריז: זוהי רשימה של עשרות סוכנים קומוניסטיים, העובדים במישרד־החוץ האמריקאי! הוא לא נקב בשמות, ומעולם לא נודע מה היה כתוב ברשימה. קרוב לוודאי שהיה זה גיליון־נייר ריק.

לגבי שידורו של אולמרט ניתן לאמר רק דבר אחד: לא הובאה בו אף הוכחה אחת, וגם לא הוגדרה בו אף האשמה מוחשית אחת.

■ ■ ■

זהו צד אחד של המטבע. גם הצד השני תמוה מאד.

כאשר דיבר אולמרט בטלוויזיה, ישבו באולפן אחר שני אנשים שנגדם כוונו האשמותיו: אותו בצלאל מיזרחי, קבלן ובעל בתי־מלון, וידידו, האלוף (מיל.) רחבעם („גנדי") זאבי, מי שהיה איש־פלמ"ח, מפקד בכיר בצה"ל ויועץ ראש־הממשלה האחרון.

השניים ניסו להשיב לאולמרט בו־במקום. דיבריהם לא היו משכנעים — אם להשתמש בלשון המעטה.

ייתכן, כי ניתן להסביר זאת באפתעה או בתדהמה. הם לא ידעו כי יש בידי אולמרט הקלטה, ולא היו מוכנים להגיב עליה. בכל־זאת ניראה הדבר מוזר.

אך אין זה סוף־פסוק — ואסור שזה יהיה סוף־פסוק.

למחרת האירוע הטלוויזיוני (שהיה מעין בית־מישפט־עממי אלקטרוני) התחיל הארץ בפירסום סידרת המאמרים שלו. הופיעו בה שמותיהם של מנטש, מיזרחי, שמואל פלאטו־שרון ואחרים, תחת הכותרת „הפשע המאורגן בישראל".

פלאטו־שרון ומנטש בחתונת בנו של בצלאל מיזרחי

נוצר מצב חדש וחד־משמעי: או שהטענות הכלולות במאמר הן אמת, או שהן מהוות דיבה המורה ביותר.

בין שתי אפשרויות אלה יכולה להכריע רק סמכות מישפטית.

■ ■ ■

האם קיים בארץ פשע מאורגן? לשון אחרת: האם קיים כאן אירגון של פשע?

בכנסת השביעית העליתי טענה זו והתווכחתי על כך עם השר־לשעבר שלמה הילל. הוא הכחיש את הדבר בלהט חשוד. טענותיו היו מגוחכות, ושקעו בסופו של דבר בפילפול סמאנטי. הבלשנות באה במקום הבלשות.

קיים בארץ פשע מאורגן. השאלות הן: מה כוחו, מה היקפו, באילו שטחים הוא עוסק, מה הקשר בין חלקיו, האם יש לו הנהגה מרכזית ומי חבריה?

המישטרה אינה מסוגלת להתמודד עם בעייה זו. אנשים שונים מציעים שיטות שונות של אירגון־מחדש, כדי לעמוד במשימה. על כל פנים, עד היום לא הורשע איש בהשתייכות לצמרת אירגון־הפשע.

המישטרה טוענת, להגנתה, שזהו תפקיד קשה מאד. ככל שהפשע המאורגן מורכב ומסועף יותר, כן קשה יותר להביא ראיות נגד מנהיגיו, הפועלים באמצעות שליחים בילבד.

כזה המצב בארצות־הברית. שם ניהל האף־בי־איי, בהנהגת אדגאר הובר המנוח, מילחמת־פירסומת רעשנית נגד „הסינדיקאט". אך איש מראשי הפשע לא הובא מעולם לדין, אלא בעבירות של מס־הכנסה. היו שטענו כי הובר המציא סיפורים דימיוניים, נוסח מק־קארתי, כדי להשמיץ את האיטלקים („קוזה נוסטרה") ולחפות על כישלונותיו, ואולי גם כדי לחפות על ראשי־הפשע האמיתיים.

אם מישטרת־ישראל אינה מסוגלת להביא את ראשי־הפשע, יהיו אשר יהיו, אל בית־המישפט, יש צורך באמצעים אחרים כדי לחשוף את האמת.

■ ■ ■

הדרך הגרועה ביותר היא מינוי ועדה פרלמנטרית.

בכנסת יושבים פוליטיקאים, לא חוקרים. לפוליטיקאים יש מטרה מרכזית אחת בחיים: להשיג את מירב הפירסומת האישית, כדי לקדם את הקאריירה האישית שלהם. חקירה פרלמנטרית בנושא זה, המחייבת ידע מיקצועי רב, לא תהיה אלא קומדיה: מסע־פירסום לחברי הוועדה, תוך ניצול החומר הסנסציוני, האמיתי או המפוברק, שיתגלגל בישיבות הוועדה.

עדיף מינוי ועדת־חקירה ממלכתית, על פי חוק ועדות־החקירה, בראשות שופט מיקצועי ובהשתתפות מישפטנים, קרימינולוגים ומומחים אחרים. ועדה כזאת זקוקה לצוות־מחקר עצמאי, ולפרקליט מעולה שיחקור את העדים.

גם זו אינה תרופת־פלא, כפי שהוכיחה ועדת־אגרנט. אך מכל שיטות הפעולה הממלכתיות, נראה לי שזוהי השיטה המעשית הטובה ביותר.

אני מציע על כן לשר־המישפטים הנוכחי, מנחם בגין, להביא לפני הממשלה הצעת־החלטה למינוי ועדה כזאת, שתורכב על־ידי נשיא בית־המישפט העליון, בהתאם לחוק.

■ ■ ■

אין הדבר פוטר את האדונים צרפתי, מיזרחי, זאבי ופלאטו־שרון מלנקוט את הצעדים הנדרשים מהם לאור מה שקרה.

הם היו חייבים להגיש מישפטים על הוצאת לשון־הרע נגד אהוד אולמרט ו„הארץ", כדי לאפשר בדיקה מישפטית מוסמכת של ההאשמות שהועלו נגדם.

אי־הגשת תביעות כאלה היתה מוכרחה להתפרש כהודאה באשמה. רק מי שחושש שמא עלולים להתגלות בבית־המישפט פרטים מרשיעים נגדו, יכול להימנע מלהגיב כך על ההאשמה הפומבית שהוא שייך לעולם הפשע המאורגן.

האפשרות של הגשת תביעה נגד עיתון ועיתונאים ברורה לגמרי. עיתונאי, המפרסם האשמות כה חמורות, מוכרח להיות מוכן להוכיח את הדברים בבית־המישפט. כך אומר החוק, וכך אומרת גם האתיקה.

למראית־עין, שונה המצב לגבי חברי־כנסת, אך זוהי אגדה.

אומנם נכון שחבר־כנסת נהנה מחסינות מוחלטת „בפני כל פעולה מישפטית" בשל „...הבעת דיעה בעל־פה או בכתב, או בשל מעשה שעשה — בכנסת או מחוצה לה — אם היו... הבעת־הדיעה או המעשה במילוי תפקידו, או למען מילוי תפקידו כח"כ."

האם הטחת האשמות פליליות בפני אנשים מסויימים, באמצעות העיתונות והטלוויזיה, היא מילוי תפקיד של חבר־כנסת? הדבר רחוק מאד מלהיות בטוח או סביר.

מי שרוצה להגיש תביעה פלילית נגד חבר־כנסת על עבירה כזאת, יפנה ליועץ־המישפטי לממשלה. אם הלה מוצא זאת לנכון, יבקש מן הכנסת להסיר את חסינות חבר־הכנסת. אחרי נוהל מסויים, בוועדה ובמליאה, יכולה הכנסת להסיר את החסינות — ודין ח"כ כדין כל אזרח.

אך יש דרך פשוטה עוד יותר. כל אחד מן האדונים הנ"ל יכול להגיש נגד חבר־הכנסת אהוד אולמרט תביעה אזרחית על הוצאת לשון־הרע, ולתבוע פיצוי.

במישפט כזה לא תתעורר בעיית החסינות כלל — אלא אם כן הנאשם עצמו מעורר אותה, כדי להיחלץ מן המישפט.

איני מאמין כי חבר־הכנסת אולמרט יעשה זאת. אם תוגש נגדו תביעה אזרחית בשל הדברים שאמר מחוץ לכנסת, ואם יבקש לבטלה בטענה שפעל במיסגרת חסינותו כחבר־כנסת, הוא יגזור חורבן על הקאריירה הציבורית שלו. כל אדם נורמלי יראה בצעד כזה הודאה מצידו בכך שהטיח האשמות־בעלמא, ושאין לו אומץ־הלב לעמוד ולהישפט על מעשיו.

משום כך אני מאמין כי מישפט־דיבה כזה אכן יגיע לבירור מלא, כשבידי שני הצדדים האפשרות המלאה לגולל את כל הטענות ולהביא את כל הראיות, לעיני הציבור ובאוזניו. בית־המישפט יגיד את דברו, והדבר יגיע להכרעה, אחת ולתמיד.

■ ■ ■

איני יודע מה תהיה ההכרעה הזאת. במשך שנים עסקתי בבעיות הפשע המאורגן, הן כעורך־עיתון, הן כחבר־כנסת. במרוצת הזמן הובא לפני הרבה חומר — כתבות של חברי־מערכת, מידע סודי של קציני־מישטרה, ידיעות, השערות ושמועות. נוצר ענן של חשדות, אך לא הבחנתי בענן זה בגוף מוצק של ראיות, שאיפשר לי — על פי שיקול־דעתי, ולפי מיטב מצפוני והבנתי — להעלות האשמה ברורה נגד אחד האדונים הנ"ל בעיתון או בכנסת.

מצב מעורפל זה הוא בלתי־נסבל.

הוא בלתי־נסבל לציבור, והוא צריך להיות בלתי־נסבל לאנשים ששמותיהם הוזכרו בהקשר זה.

על כן: תהא־נא הכרעה!

מאת אורי אבנרי

צבא

2

קובי ניב

בזמן האחרון, לאור חילופי השילטון, מדברים על מכירת חברות ממשלתיות למשקיעים פרטיים.

עקרון המכירה או אי־המכירה הוא עקרון הרווח וההפסד — חברה ממשלתית שמרוויחה יש למכור, ואילו חברה ממשלתית שמפסידה יש להשאיר בידי הממשלה.

אי לכך, למשק כנפי הרוח הרעננה הזאת, הריני קורא בזאת למכור את צה״ל למשקיעים פרטיים.

צה״ל הוא צבא מנצח, שאינו מפסיד לעולם, ולכן, על־פי עקרון הרווח וההפסד הנ״ל, יש למוכרו ומייד.

אני מודע לכך שבמבט ראשון עלול הרעיון הזה להיראות מטורף, חולני, מזעזע, אפיקורסי, מביש וחסר־סיכוי —

צה״ל כנכס לאומי נראה לכולנו כתופעה שמעבר לקדושה. מאז ימי ראשית המדינה הורגלנו לראות את צה״ל כחברה ממשלתית לכל דבר. אנו „יודעים" שצה״ל הוא רכוש המדינה כמו ששתיים ועוד שתיים הם ארבע.

אך אני מציע לכולנו, כאנשים ראציונאלים, ודווקא בימים אלו של חילופי שילטון, להשתחרר מדעות קדומות ומפרות קדושות. הבה ננסה, למרות כל הקשיים האמוציונאלים, לבדוק את הרעיון בשקט ובתבונה — צה״ל כחברה ממשלתית או צה״ל כחברה פרטית — מה עדיף?

לאחר בדיקה מדוקדקת של כל הנתונים ומתוך שיקלול מעמיק של כל הסיכויים והסיכונים, אין לי צל של ספק — שמכל בחינה שהיא, לאור כל שיקול שהוא, לטובת מדינת ישראל ולמען עתיד ילדינו — עדיף שיהיה צה״ל בידיים פרטיות ולא בידי הממשלה.

קודם כל מהבחינה הכלכלית הטהורה.

צה״ל בידי יזמים פרטיים יהיה צבא שינהיג חיסכון אמיתי וימנע מכל ביזבוז שהוא. יותר לא תהיה הרגשה שמדובר בכספי־ציבור, שהינם כבור ענק חסר־תחתית, ושניתן להשחיתם ולהשליכם ביד נדיבה. כמו בכל עסק פרטי תהיה כל הוצאה של כל לירה מחושבת עד אחרונת האגורות.

לפי חשבון מתון, לו היה צה״ל כבר היום צבא פרטי, היה הדבר מביא לחיסכון של 30% בתקציב הביטחון, ויש אף הגורסים שתקציב הביטחון היה מתקצץ לכדי מחציתו.

פירושו של דבר, מהבחינה המעשית, הגדלה מיידית של תקציבי הרווחה והשירותים, הקטנה ניכרת של עול המיסים וצימצום משמעותי של תלותנו בארה״ב.

גם מבחינת מאזן התשלומים ויתרות מטבע החוץ תהיה לצה״ל הפרטי השפעה רבת־היקף.

צה״ל יוכל, לשם דוגמה, לשמש מכשיר פירסומי בינלאומי אדיר. בין פקודה לפקודה ישדרו מכשירי הקשר ג'ינגלים עליזים, הטנקים ישאו עליהם כרזות ודגלוני־פירסומת צבעוניים, והמטוסים יכתבו באוויר סיסמאות־פירסומת ענקיות לפני שהם צוללים להפציץ.

כצבא פרטי, שאינו קשור להגבלים מדיניים, יתאפשר לצה״ל לייצא שירותי־צבא מלאים, בנשק ובאדם, לכל המעוניין, ואין ספק לאור המוניטין שרכש צה״ל לעצמו, שיהיה ביקוש עולמי רב לשירותיו.

אפשרויות אלו יעשירו את מדינת ישראל בזרימה מתמדת של מטבע חוץ וישפרו במהירות מדהימה את מאזן־התשלומים המעורער שלנו, בדרך לעצמאות כלכלית מלאה.

גם בהיבט כלכלי־חברתי פנימי יהיה לצה״ל, כצבא פרטי, השלכות חיוביות, שכל־כולן יתרונות ומעלות.

כדבר ראשון תבוא הקלה מיידית בכפייה הממשלתית ויתר חופש לפרט. שירות החובה יבוטל וכמוהו שירות המילואים. רק מי שירצה יילך לעבוד בצבא. מי שלא ירצה — יוכל לעסוק בכל דבר אחר.

כתוצאה מכך, ובעקבות הצמיחה הכלכלית האדירה שתתרחש בצה״ל, תיווצר תחרות־חופשית חזקה, מחד, למול יכולת כספית גבוהה של הצבא, מאידך. תנאי השירות ישופרו, כולל שבוע־לחימה בן 5 ימים בלבד ושירות־שנתי בחוץ־לארץ, וגם רמת המשכורות תעלה מעל ומעבר לכל משכורת אפשרית אחרת במשק.

המשק הישראלי כולו יעבור למצב של צמיחה כלכלית ותעסוקה מלאה. יפתחו אפשרויות חדשות לבעלי יוזמה, מעוף וחזון. והעיקר — רמת־החיים תעלה מעלה־מעלה בקצב מהיר ותרקיע שחקים.

למצב הכלכלי שישתרר במשק תהיינה השלכות כמעט מיידיות על המצב החברתי.

העלייה התלולה ברמת־החיים הכללית תביא בעקבותיה חיסול כללי של כל הפערים הכלכליים והחברתיים שידעה ישראל ב־30 שנות קיומה הראשונות. כולם ישרתו בתנאים נוחים להפליא, המשכורות תהיינה גבוהות מאד, והכל יוכלו לפרנס את משפחותיהם ברוחב־יד ובכבוד גדול. ישראל השנייה, פער חברתי, מצוקה — כל המילים הללו יעלמו מן המילון כלא־היו.

אולם, למרות כל שנאמר לעיל, עדיין חייבים אנו לבחון במלוא האחריות את רעיון מכירת צה״ל בבחינה העיקרית והחשובה מכל — האם ימלא צה״ל הפרטי את יעודו המרכזי, שהוא הגנת המדינה, טוב יותר או רע יותר מצה״ל הממלכתי.

ואכן, גם בשאלה מהותית וגורלית זו התשובה היא חד־משמעית — גם להגנת המדינה עדיף צה״ל הפרטי על זה הממשלתי.

הקריטריון הראשוני לבחינת פעילותו של צבא כלשהו היא מידת יעילותו התיפעולית.

צה״ל הפרטי, לבד מהחיסכון שכבר הזכרנו, ינער מעליו את עודפי השומן, יצמצם עד למינימום ההכרחי את הבירוקרטיה הצבאית אדירת הזרועות ויעשה הכל כדי לפעול ביעילות מירבית. כחברה הפועלת על בסיס כלכלי, הרי היעילות היא הנר המאיר לפעולותיה, שכן כל חוסר־יעילות פירושו המיידי הפסד כספי ודאי.

לכן יהיה צה״ל הפרטי, בכל מקרה, יעיל לאין־ערוך יותר מכל צבא ממלכתי־ממשלתי־בירוקרטי שהוא.

הקריטריון החשוב האחר לבחינת הצלחת צבא במשימותיו היא רמת המוטיבאציה של חייליו.

גם בנושא זה ברור לחלוטין שרמת המוטיבאציה של חיילי צה״ל הפרטי תהיה גבוהה הרבה יותר מזו של חיילי צה״ל הממלכתי. השירות לא יהיה כפוי, אלא תוצאה של בחירה חופשית. תנאי השירות יהיו משופרים ללא הכר, לעומת התנאים הנוכחיים. הגמול הכספי יהיה גבוה ביותר, ללא כל השוואה לתשלומים שמשלם צה״ל הממשלתי לעובדיו.

צירוף רמת היעילות הגבוהה של צה״ל הפרטי עם רמת המוטיבאציה הגבוהה של חייליו יוצר צבא חזק ואדיר, שיכולתו להגן על המדינה לא רק שאינה קטנה מזו של צה״ל הממלכתי, אלא אף עולה עליו בכמה וכמה דרגות.

אכן, העמדנו בבחינות קשות ובדקנו מכל הזוויות את רעיון מכירת צה״ל ליזמים פרטיים, והנה מסתבר, כי מכל בחינה ומכל זווית עדיף צה״ל פרטי על צה״ל ממלכתי.

לכן הריני חוזר וקורא לממשלה למכור את צה״ל למשקיעים פרטיים, ויפה שעה אחת קודם למחדל נוסף.

ד"ש: לא התפשרנו על עקרון מספר הנעליים

ידין: כל הכבוד לנו • זורע: רובינשטיין בא בסנדלים וחירב את המו"מ

במסיבת עיתונאים שערכו אמש הסבירו ראשי התנועה הדמוקרטית לשינוי את החלטת תנועתם שלא להצטרף לקואליציה.

ראש התנועה, הפרופסור ידין, פתח ואמר כי ד"ש היא תנועה של עקרונות, והיא לעולם לא תוותר על עקרונותיה תמורת שום דבר. „אנחנו תנועה של עקרונות שעומדת על עקרונותיה," הוסיף ח"כ ידין, „ולא נוותר על עקרונותינו."

חברי צוות המשא־והמתן הקואליציוני מטעם ד"ש סקרו את מהלך השיחות הקואליציוניות לגבי שבעת העקרונות של ד"ש לכניסה לממשלה.

עקרון אורך השיער — „כדי למנוע סחבת ומתוך רצון לקדם את ענייני המדינה, הסכמנו שתוקם ועדת שרים מיוחדת לעניין זה והיא שתחליט עקרונית."

עקרון רוחב השפם — „ביקשנו חופש הצבעה בעניין עקרוני זה. אבל שיחקו איתנו כמו יו־יו. פעם הבטיחו ופעם שללו."

עקרון הגובה הממוצע — „מתוך התחשבות במצב המדיני ויתרנו על דרישתנו לאיחוד ממוצעים, וביקשנו שיותר לנו להעלות את הסתייגויותינו מגמדים בוועדת הגוף והאירכון."

עקרון ניקיון הציפורניים — „ויתרנו על תביעתנו לניקיון הציפורניים ברגליים, אך עמדנו בכל תוקף על עקרון ניקיון הציפורניים בידיים."

עקרון עומק הבריכה — „הסכמנו לעומק בריכה הדרגתי ממטר אחד ועד לשלושה מטרים, למרות שלדעתנו צריכה הבריכה להיות בעומק קבוע של 2.72 מטרים, כי בלעדי זאת לא נוכל להבריא את המשק."

עקרון מהירות התגובה — „הצלחנו לשכנע את חברי הממשלה שעקרון מהירות התגובה הוא עיקרון חשוב לתגובה מהירה."

„עם כל הדברים האלו היינו יכולים איכשהו להסתדר," ציין ח"כ ידין, „אך על העקרון החשוב לנו ביותר, **עקרון מיספר הנעליים**, חשנו שאנחנו יורדים הרבה מתחת לקו האדום, וכל אמינותנו עלולה להתערער."

הפרופסור ידין טען כי מצע ד"ש מדבר בפירוש על מיספר 44, וכך גם הובהרו הדברים בשיחות שניהל עם מר בגין. אלא שבהמשך המשא־ומתן הובהר לפתע כי בליכוד עצמו מתנגדים למיספר נעליים גדול מ־39, ואילו המפד"ל מדברת על מיספר 32, ואגודת־ישראל אינה מוכנה לשום דבר יותר מ־30.

„הסברתי למר בגין," הסביר מר ידין, „שלא מדובר כאן בקטנוניות חשבונאית, אלא בעניין עקרוני ראשון במעלה. שהרי מיספר הנעל הוא הקובע את אופיה וטיבה של הנעל, את יציבות הרגליים ואת חוסן הגוף כולו. בנעל מיספר 44, כפי שאנחנו מציעים, ישנה חלוקת כוח נכונה בין הקרסול, העקב והכף; העקב גבוה; השפיץ חד, אך מוצק; הנעל אינה לוחצת; הרגל איתנה והגוף יציב. הסברתי לו שכל נעל שמיספרה קטן מ־40, כפי

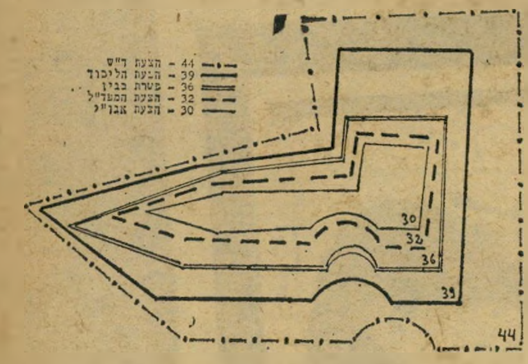

שהוצע על־ידי המפלגות האחרות, תיצור עקב וקרסול קטנים לעומת כף ארוכה וצרה, ובכך היא עלולה לעוות וללחוץ את הרגל ולגרום לחוסר יציבות ולעירעור מתמיד."

„מר בגין שמע את הסברי," סיפר הפרופסור ידין, „אך למחרת חזר והציע הצעת פשרה על מיספר 36. אמרתי לו ,אדוני, אין מה לדבר על פחות מ־40. זה לא עניין של שוק פה, זה עניין עקרוני,' ובזה נסתיים בעצם המשא־ומתן."

„אני רוצה להוסיף," הוסיף ח"כ ידין, „שאנחנו תנועה של עקרונות שעומדת על עקרונותיה. הוכחנו זאת במשא־ומתן, וכל הכבוד לנו."

בסיום מסיבת העיתונאים התפרץ ח"כ זורע ואמר כי הוא חש שהוא חייב לספר לעם את האמת על הסיבות לפיצוץ המשא־ומתן.

„אני חייב לספר לעם את האמת," סיפר מר זורע, „המשא־ומתן אכן נפסק בשל חילוקי דיעות על עקרון מיספר הנעליים, זה נכון. אבל זה לא בגלל הליכוד, זה בגלל אמנון רובינשטיין. פה מתנהל משא־ומתן רציני על מיספר נעליים, והוא בא דווקא עם סנדלים. אני טוען במלוא האחריות שרובינשטיין בא בכוונה עם סנדלים בשביל לחרב את המשא ומתן, ועליו להסיק מסקנות."

כתבנו מציין שגם למסיבת־העיתונאים הופיע ח"כ רובינשטיין בסנדלים.

ח"כ בצלות ואלוף שום

(המשך מעמוד 18)

שום: אז למי התכוונת?

בצלות: לא התכוונתי לשום־דבר. אני אף פעם לא מתכוון לשום־דבר. יש לי הוכחות.

שום: מה זאת אומרת שום־דבר? מי זה שום־דבר? שום־דבר זה לא מלפפון־דבר, זה לא עגבניה־דבר, זה שום־דבר.

בצלות: שום־דבר זה לא שום. זה גם לא סלק. יש לי הוכחות.

שום: אבל זה שום־דבר. זה לא פלפל־דבר וזה לא כרוב־דבר, זה שום־דבר.

בצלות: אני אומר לך, שום, ששום־דבר זה לא אתה. אתה לא שום־דבר, שום, אתה אלוף. יש לי הוכחות.

שום: אני כבר ראיתי הרבה בצלים בחיים שלי, אבל צנון כמוך עוד לא פגשתי. אם אתה חושב שאני איזה תפוח־אדמה, אז מעכשיו אני אהיה פטרוזיליה בסלט שבישלת.

בצלות: אני לא בישלתי שום סלט. אצלנו תמיד אשתי עושה את הסלט. יש לי הוכחות.

שום: כל בצל סופו שקוצצים אותו או מטגנים אותו.

בצלות: אבל כל מי שחותך בצל בוכה בסוף. יש לי הוכחות.

(המשך בעמוד 20)

הגרלת הבורסה

תוצאות ההגרלה

בסך מיליון ל"י זכתה המניה

כבלים

בסך חצי מיליון ל"י זכתה המניה

טפחות

בסך מאה אלף ל"י זכתה המניה

אלרון

כל המניות המסתיימות באות ק'
זכו בעשרת אלפים ל"י כל אחת

ניחושי הבורסה

הניחוש הנכון

אי.די.בי.	+
איגוד	–
דיסקונט א'	–
המזרחי אופ'	0
אפותיקאי	0
אמפל	+
הסנה	+
אזורים	+
אלקו 1	–
אתא מישנה	–
דשנים	0
נייר חדרה	+
עסיס	+

במחזור הבא —
78 מיליון ל"י

עשה לך מינהג של פוקר -
שחק בבורסה כל בוקר!

מפעל הבורסה לקידום החינוך והבריאות

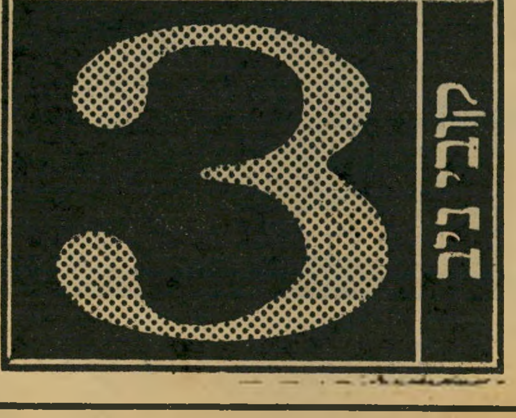

בלק טבק לגברים
כמו שנשים אוהבות
בלק טבק
דיאודורנט
בלק טבק
קצף גלוח
בלק טבק
משחת גלוח
black tabak
SOAP
בלק טבק
לאחר כל גלוח
ב עץ הזית

העיתונאי אבי ולנטין (ימין) ח"כ אהוד אולמרט (שמאל) ואיש־המודיעין המישטרתי לשעבר סמי נחמיאס (למטה) יצאו להתקפה על בצלאל מיזרחי וגאנדי

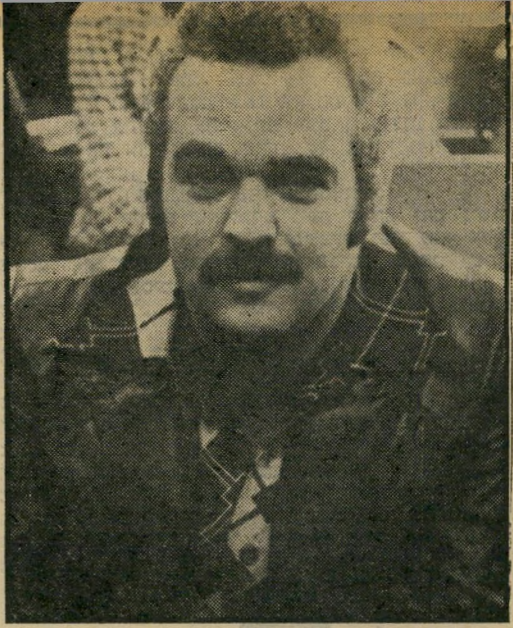

המיתקפה הגדולה נפתחה בעת ובעונה אחת בכמה חזיתות. לפתע, תוך שבוע אחד, נפרצו כל הגדרות והמחסומים ששמרו את מושג „הפשע המאורגן" בישראל בגדר מושג מופשט וסתמי. מטבעות־לשון ותוארים, השאולים מעולם הקולנוע והספרות הבלשית, קיבלו בבת אחת האנשה. מערכת שלמה של שמועות וחח־שדות, שהטילו צל על המדינה יותר מעשור שנים, נפרשת בפני הציבור ההמום, כדי להעמידה במיב־חן האמת.

את האות להסתערות הכללית נתן סמי נחמיאס, אותו קצין־מודיעין של המישטרה שנאלץ לפרוש לפני כחודשיים מעבודתו במישטרה, אחרי שלא נתקבלו הצעותיו ושיטותיו לפעולה במה שנראה בעיניו כסכנה הגדולה ביותר לחברה הישראלית: הפשיעה המתוח־כמת. סמי, משוגע־לרעיון־אחד, לא הירפה. הוא חיבר מיסמכי־עבודה, גיבש את רעיונותיו להצעה מפורטת, להקמת יחידה למילחמה בפשע המתוחכם שתפעל במישרד ראש־הממשלה, כאחת מזרועות המוסד למו־דיעין. כמעט במקביל החל הכתב הפלילי של „הארץ", אבי ולנטין, לפרסם סידרת מאמרים על „הפשע המאור־גן בישראל", שהיוותה את אחד ההימורים הנועזים ביותר שנעשו אי־פעם בעיתונות הישראלית.

ולנטין פירסם תיאור מלא של מיבנה הפשע המאור־גן במדינה, כפי שהוא נראה בעיניו, תוך פירוט שמות והצבעה גלוייה, שלא ניתן להתחמק ממנה, על האנ־שים שהם, לדעתו, הדמויות המרכזיות הפועלות בזירת פשיעה זו.

בעיקרו של דבר לא היתה סידרת כתבותיו של ולנ־טין שונה בהרבה מסידרת כתבות דומה שפירסם הכתב הפלילי לשעבר של „הארץ", רן כסלו, לפני כשבע שנים. היא רק היתה נועזת יותר במידת ההסתכנות של קביעה מפורשת של דברים, שיהיה צורך להוכיח אותם בבית־המישפט. לא נותר גם ספק שחלק מסיד־רה זו מבוסס על נתוני איסוף המידע של המודיעין המישטרתי, שבראשו עמד בעבר סמי נחמיאס, אשר המישטרה לא העמידה אותו במיבחן מישפטי.

אולם בעוד ש„הארץ" עצמו ניסה להצניע את גי־לוייו, לא פירסם אותם בכותרות הראשיות או באו־

התנגשות חזיתית

האלוף (מיל.) רחבעם זאבי בחברת ידידו, הקבלן בצלאל מיזרחי ואשתו שולמית

התנגשות חזיתית

(המשך מעמוד 21)
תיות שמנות, התפוצצה הפרשה ברעש גדול. היה זה בעיקר בזכותו של ח"כ אהוד אולמרט, שקפץ על העגלה ברגע האחרון, ניצל את חסינותו הפרלמנטרית כדי להפכה לסנסציה באמצעות הטלוויזיה, וליצור את הרושם המוטעה כאילו הוא החושף הראשי של הפשע המאורגן בישראל.

אל אלה הצטרפו גם שילטונות מס־ההכנסה, שתרמו את חלקם במיתקפה הכללית, באמצעות הגשת תביעה מישפטית על אי־תשלום ניכויי מס בזמן, נגד הדמות שהפכה, בצדק או שלא בצדק, למטרה המרכזית של התוקפים מכל העברים: הקבלן והמלונאי בצלאל מזרחי. תוך כדי כך שורבבה לנושא גם דמותו של האלוף (מיל.) רחבעם („גנדי") זאבי, יועץ ראש־הממשלה לשעבר לעניני מודיעין, חברו הטוב של מזרחי, שהואשם כי העניק חיסוי חברתי לאנשים הקשורים בפשע המאורגן.

■ ■ ■

הבדיחה הראשונה שנולדה בעיקבות סערת הפשע המאורגן שהתחוללה השבוע, סיפרה כי הרבי מלובאביץ' חשוד בקשרים עם הפשע המאורגן. הקשר פשוט מאד: הרבי מלובאביץ' הוא חבר של מנחם בגין, בגין הוא חבר של משה דיין, משה דיין הוא חבר של מנטש ומנטש הוא חבר של בצלאל מזרחי. אז איזו הוכחה נוספת צריך?

ואומנם, לחלקה הראשון של הפרשה, כפי שהתפוצצה השבוע, היה היבט היתולי. זה היה החלק שבו הופיע וגילם את התפקיד הראשי ח"כ אהוד אולמרט.

אולמרט הציג לפני הציבור תעתיק של הקלטת שיחה שנערכה בינו לבין אלוף (מיל.) רחבעם („גנדי") זאבי לבין הקבלן בצלאל מזרחי לפני כשנה וחצי. באמצעות קיטעי השיחה המוקלטת שפירסם, ניסה אולמרט לשכנע כי יש בסיס לטענתו שגנדי ניסה בשעתו לאיים עליו על־מנת למנוע בעדו לחקור בעיסקי הפשע המאורגן.

פרוטוקול אותו שיחה הוא חומר קריאה מרתק, לעיתים אפילו משעשע, אולם ספק אם יש בו כדי לתמוך בטענותיו של אולמרט. ההיפך הוא הנכון. מיספר אלמנטים המופיעים בתעתיק ההקלטה מציגים את אולמרט באור מגוחך, משמיטים את הקרקע מתחת לטיעוניו וליומרותיו ומעמידים בספק חמור את כנותו ואת יושרו האישי.

האלמנט הראשון נוגע לטענתו של אולמרט כי באותה שיחה ניסה גנדי להפעיל עליו איומים. הקטעים הרלוונטים לכך בשיחה הם הקטעים הבאים:

גנדי: בצלאל (מזרחי) הוא בחור שאני מכיר אישית. אי־אילו אלפים של אנשים, שלפי שריקה שלו יעשו מה שהוא יגיד. הם יעשו את זה לא מפני שהוא עומד בראש סולם, בראש היראַרכיה של מאפיה, אלא מפני שכל אחד מהם חייב לו... ה'צבא' הזה כולל לא פחות — לבצלאל יש חברים, אני חושב בין האלופים אני מכיר לפחות חמישה אלופים שיעשו בשביל בצלאל כל דבר בעולם, כל דבר בעולם. וכלה בסבל בשוק.

...עכשיו מה אנחנו רוצים? אנחנו רוצים שאתה תכחיש את מה שהבין הציבור, לא את מה שאתה אמרת, את מה שהבין הציבור, ולפי דעתי בצדק הבין הציבור ככה. אתה צריך להכחיש את זה... אם אתה רוצה להילחם - אתה תגיד לנו 'לא' ואתה 'לא מוכן להיפגש' ואתה 'לא מוכן לתקן' ואנחנו רוצים את זה גם בלוח זמנים מוגדר ומוגבל, אז אנחנו נצא להילחם. וכאשר אנחנו נצא להילחם אז אתה תתפלא איזה רעיונות השמיעו החברים, ואני אמרתי לך: אני הייתי בלם. אבל אני מבלם יכול להיות קטליזטור.

אולמרט: מה זה — איזה רעיונות, אם מותר לדעת?

גנדי: הרעיונות — לטפס עליך אישית בכל המישורים, וכבר יש להם רעיונות ושמות ועובדות כאלה ואחרות — ובוודאי יבדקו את זה טוב יותר ממה שאתה בדקת את הסיפור הזה.

גנדי: אני חושב שאתה לא הבנת אותנו. כי בלי איומים — לא איימתי לפני הצהריים ואיני מאיים אחרי הצהריים, אבל אני מודיע לך, בנוכחות הטייפ והעוזר שלך, שאם אתה לא תחפש ותציע דרך שבה אתה תנקה את מה שאנחנו רואים ככתם, אנחנו נראה את עצמנו חופשיים לפעול. אני מבטיח לך שאני אתגייס למילחמה הזו עם כל הכוח שיש לי, עם כל הדימיון שיש לי, עם כל התחבולות שיש לי, עם כל היכולת שלי לנהל מילחמה כזאת. זה לא כאיום, אלא כהודעה לבר־פלוגתא או לאיש שקיימתי עימו שיחה.

למיקרא הדברים יכולה אולי להיווצר בלב הקורא אסוציאציה של איום. אולם האזנה לשיחה עצמה, לטון בו נאמרו הדברים ולאווירה הכללית של השיחה, מעוררים ספק אם אולמרט עצמו התייחס לדברים אלה כאל איום.

אוזניים מוסיקליות

הרושם המתקבל מהאזנה לשיחה כולה הוא שדווקא אולמרט הוא המנסה למשוך את גנדי בלשונו ולסחוט ממנו, כמעט בכוח, איומים עליו.

כך, למשל, טוען אולמרט במהלך השיחה:

אולמרט: רחבעם, היה, איך אומרים? איזה ביטוי מפורש או טון שמאד לא אהבתי בשיחה איתך. הרשה לי, הצעיר, לומר לך עובדה. אתה ודאי רב זכויות ממני, אתה בוגר ממני, גם רב זכויות וגם בניסיון שאתה אומר לי: 'תראה, יש לנו מידע, אנחנו נחבל בקאריירה הפוליטית שלך.'

גנדי: לא אמרתי כך!

אולמרט: חבל. האוזניים שלי — עשר שנים ניגנתי על פסנתר, יש לי אוזניים מוסיקליות.

גנדי: אז במוסיקה אולי אתה מבין, אבל בזיכרון של דו־שיח, כאשר מתחממים, אתה פחות מבין.

ניסיון לחפש בתעתיק של אולמרט את הקטע שממנו הבין אולמרט כי גנדי ניסה לאיים על הקאריירה הפוליטית שלו יסתיים בכישלון. קטע כזה פשוט אינו מופיע. אולם הוא מופיע בתעתיק המלא של השיחה, שאולמרט בחר משום מה להשמיטו מן הפרוטוקול שמסר לפירסום.

בקטע זה אומר גנדי: „אחרי הכל אתה איש ציבור, גם אתה יושב בחלון, ויטרינה גדולה, ומבחינת קאריירה פוליטית כוכבך דרך וטוב שהוא דרך — ואתה צריך לשקול את זה."

קשה לייחס לקטע זה את המשמעות של איום שמייחס לו אולמרט. מה עוד שבקטעים נוספים, שגם אותם בחר אולמרט להשמיט מתעתיקו, מופיעים קטעים שבהם נזהרים בני־שיחו של אולמרט מליפול במלכודת שהוא מנסה לטמון להם. כמו, למשל, בקטע הבא:

בצלאל מזרחי: תראה, אף אחד כאן לרגע אחד לא חושב לבוא נגדך, לא באיומים ולא בכוח ולא כמו שאתה אמרת: 'מה אתה מאיים ומה אתה מתכוון?'

אולמרט: למרות שיש עלי איומים כל הזמן.

גנדי: כן, כן, אבל אתה לא חושב שהם מאיתנו.

אולמרט: חס וחלילה!

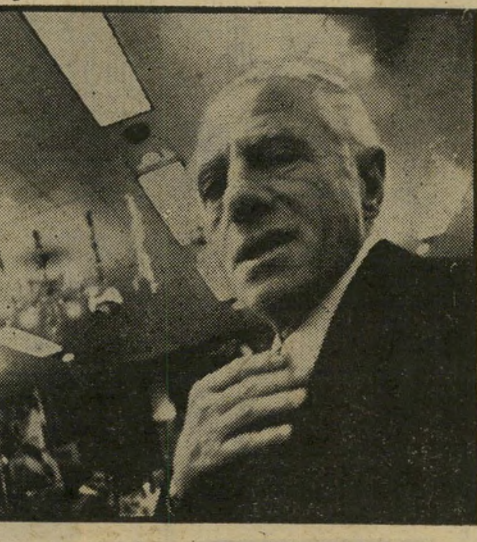

מנטש
— חבר טוב

מנטש עם דיין
— של אנשים חשובים

מנטש עם פרס
— זוכה בחיסוי רס״דרג

או בקטע בו אומר גנדי: „אתה לא יכול להאשים את החברים שלי ואותי במצב של הרגשה שאתה שמת עלינו אצבע מאשימה, ולוא גם לא התכוונת לזה, ואנחנו נשב ונבלע את זה. אם אנחנו נצטרך לבלוע את זה, לא נבלע את זה. ועל זה אמרתי לך 'אנחנו נצא למילחמה,' ופה אתה אמרת: 'אתה מאיים!' אני רוצה להגיד לך בפעם השתים־עשרה: אני לא מאיים!"

גם אותם קטעים שאולמרט נוטה לייחס להם נימת איום אינם ניתנים לפירוש חד־משמעי. גנדי הוא אדם מחוספס, המשתמש בכל שיחותיו בסיגנון צבאי, ישיר ומוגזם, שהפך לסימן ההיכר שלו. פסוקים היכולים להתקבל על־ידי אדם, שאינו מכירו, כדברים בוטים ביותר, מתקבלים על־ידי מכריו כהתבטאותו הרגילה. האזנה להקלטה מעידה שגם אולמרט התייחס אליהם כך.

אולם יש עובדה נוספת המעמידה בספק את טענותיו של אולמרט. השיחה כולה הוקלטה בהקלטה גלויה (מלבד ההקלטה הסמוייה של אולמרט). אילו רצה בכך, היה אולמרט יכול לקבל את תעתיק ההקלטה הגלויה. קשה לתאר שאדם יאיים בגלוי או ברמז בשיחה בנושאי מאפיה מתוך ידיעה שהיא מוקלטת. אפילו רצה גנדי לאיים על אולמרט, הוא היה צריך להיות שוטה גמור כדי לעשות זאת מול מיקרופון פתוח, ובנוכחות עד שהביא אולמרט עימו.

לא מכיר! לא יודע!

אלמנט נוסף הבולט בשיחה המוקלטת הוא חוסר הכנות של אולמרט.

אותה שיחה נערכה אחרי שמזרחי וגנדי הרגישו עצמם נפגעים מהאשמות אנונימיות שפיזר אולמרט לכל עבר, שעל פיהן ניתן היה להבין שהוא מייחס לשניהם קשרים לפשע המאורגן. והנה, בא אולמרט, באותה שיחה וטוען בהתחסדות זועקת לשמיים:

...אני לא חושב שצריך היה להיפגע בצלאל, ואני לא ייחסתי לבצלאל שום דבר, אני לא יודע על בצלאל שום דבר... קראתי מה שהיה אז בכתבות עליו בעיתונים, כשהיה העניין של ניסיון הסחיטה. מעבר לזה אני אינני יודע.

...כל שנאמר בעיתונים לא מעניין אותי... אני, למשל, לא אמרתי את המישפט הזה: 'אני יודע מי מיספר אחד של הפשע המאורגן.' לפיכך אני לא צריך להכחיש כלל... אני לא יכול להגיד שאני יודע מיהו מיספר אחד אם אני לא אמרתי את זה. לא אמרתי את זה כך.

...אני אמרתי היום לבצלאל... כשאמר לי על גנדי, אני בכלל לא קשרתי, בכלל לא חשבתי, בכלל לא ידעתי, פה זורקים לי גנדי. אני לא מכיר אותו. אני לא יודע, אני לא מכיר אותך. אני ידע כל מה שקשור לצד הציבורי הצבאי שלך... זה מה שאני יודע עליך. אני לא יודע על היחסים החברתיים שלך, האמן לי, אני לא יודע לא עליך ולא עליו.

אני מוכן להודיע בציבור שבמידה, לאחר ששוחחתי אתך והתרשמתי משיחה אתך, ראית את עצמך נפגע ומשוייך לעולם כזה וכזה, הרי אני מודיע קבל עם ועולם שלא נתכוונתי אליך...

מה שאני מוכן לומר בכנות, שאם אי־פעם אני אחשוב שיש לי אינפורמציה, למרות שאני אומר לך אני לא עוסק בזה — אך כדי להרגיע את החששות הבלתי־מוצדקים שלכם, אני מוכן לומר את זה, למרות שאני בהחלט לא חייב, אני לא מרגיש חייב, ואין פה שום תנאים ומיגבלות זמן והסדרים פה לא ישכנעו אותי, רק רצון טוב: במידה שתהיה אינפורמציה שאני אחשוב שיכולה לגרום עוול לשם הטוב שלכם, ואני ארצה להשתמש בה פומבית, אני אראה את נכונותי להתריע בשמכם על העניין ולהביא לידיעתכם על־מנת שתוכלו להגיב, להגיד כל מה שיש לכם לומר בטרם אנקוט צעד.

מעבר לעובדה שאולמרט הפר התחייבות זו, הוא שם עצמו בדברים אלה ללעג ולקלס. כל מי שהאזין או קרא את האשמותיו האנונימיות לפני כשנתיים יכול היה להגיע מייד למסקנה כי הוא מתכוון בדבריו למנטש, למזרחי ולגנדי. אבל הוא התחמק, בטענה: לא אליכם התכוונתי, אינני מכיר אתכם בכלל, לא שמעתי עליכם. ברור כשמש שהוא אמר זאת משום שידע כי אין לו כל הוכחה ממשית.

למה לא נגד דיין?

אולמרט לא הגיש במשך שנה וחצי כל תלונה נגד אלה שכביכול איימו עליו ומנעו ממנו להמשיך בחקירה של נושא הפשע המאורגן. ספק אם הוא עצמו ראה בדברים איום פיסי עליו.

אולם גם השבוע, כשהחליט לפרסם את הפרשה, בניסיון לתפוס טרמפ על הגילויים של הארץ, הוא לא השמיע אף טענה מוכחת אחת שיכלה לשמש בסיס כלשהו לחקירה בדבר קשרים עם הפשע המאורגן. תחת זאת הוא בחר בשיטה של פירסומת. כינס מסיבת־עיתונאים מייוחדת כדי לספר על „שיטות פעולתו של גנדי". אפילו אם לצאת מתוך ההנחה שכל הסיפורים שסיפר במסיבה זו היו נכונים, קשה להבין איזה קשר יש להם לנושא הפשע המאורגן. מה עוד שחלק מתסיפורים לא עמדו במיבחן הבדיקה. כמו הסיפור על בעל הוצאת־הספרים כנען, אליעזר פישר, שלטענת אולמרט נכנס עימו גנדי בשותפות. זוהי ההוצאה שבה הופיעו הספרים על עברה של ארץ־ישראל, בעריכתו של גנדי, שהוא חובב מושבע של תולדות ארץ־ישראל.

טען אולמרט: „אומנם גנדי נחשב למומחה בשטח זה, אולם קיבלתי פרטים מדכאים על הדרכים שבהן השיג שותפות זו בחברת הספרים. בין היתר — על ידי לחצים ואיומים." פישר עצמו, ביוזמתו, טילפן באותו לילה לכל מערכות העיתונים וטען: „אף פעם לא היה לי שותף בעסק. גנדי מעולם לא עבד אצלי, בשכר ובלי שכר.

אעמוד לצידו של גנדי בכל מישפט שינהל נגד אולמרט בכל הקשור להוצאת־הספרים."

למרות שרק לפני שנה וחצי היה אולמרט מוכן להצהיר פומבית לכל מי שיבקש זאת, כי לא התכוון לגנדי כאשר דיבר על קציני צה"ל המתחברים לאנשי הפשע, חזר בו אולמרט השבוע והכריז: "גנדי מתחבר באופן שיטתי לאנשים בעלי רקע פלילי." הוא טען כי נלחם נגד תופעה זו משום "שיש בה מעין מתן חיסוי חברתי לאנשי הפשע המאורגן."

אילו האמין אולמרט באמת במה שאמר, הרי האיש הראשון שהיה צריך לצאת למילחמה נגדו הוא שר־החוץ משה דיין. אולמרט הכריז השבוע שהוא יודע עתה מה שלא ידע לפני שנה וחצי, לדבריו, והוא שגם מרדכי ("מנטש") צרפתי קשור לפשע המאורגן. מנטש הוא ידידו משכבר הימים של משה דיין. הוא עורך עבורו דרך־קבע בביתו את המסיבות הנערכות שם. מדי שבוע הוא מבקר בביתו של דיין ושואל: "הכל בסדר, אדוני?" וכשהוא מקבל תשובה חיובית, הוא ממשיך בדרכו. אם גנדי נותן חיסוי חברתי לפשע בחברותו עם בצלאל מזרחי, הרי שחברותו של משה דיין עם מנטש היא חיסוי חברתי רם־דרג יותר. דיין מתרועע בדיוק עם אותם האנשים שאולמרט מוצא פסול בחברותו של גנדי עימם.

גם שר־הביטחון לשעבר, שמעון פרס, נמנה עם ידידיו הקרובים של מנטש, מתרועע עם בני חבורתו. אהוד אולמרט לא יצא מעולם נגד פרס בנושא זה.

ספק אם אולמרט יעז לצאת נגד שר־החוץ של הקואליציה שהוא חבר בה. כי גם אומץ־לב הוא דבר יחסי.

"סמים ויהלומים גנובים"

חלקה ההיתולי של הפרשה היה המשך רציני, שחייב התייחסות רצינית.

היתה זו סידרת המאמרים על הפשע המאורגן בישראל, של כתב הארץ לענייני פלילים ומשטרה, אבי ולנטין. בניגוד לדברים שנשמעו מפיו של חבר־כנסת רודף פירסומת וחסר אחריות, המסתתר מאחרי חסינות פרלמנטרית, נדפסו הפעם הדברים בעיתון מכובד.

לא רק מישקלו של העיתון שהתייצב מאחרי הדברים שנדפסו העניק להם את רצינותם, אלא גם העובדה שהעיתון חשוף עתה לתביעת־דיבה שתעמיד במיבחן את הדברים שהוא מפרסם. כישלון בתביעה כזו פירושו פגיעה קשה מאד באמינות העיתון, וגם ברכוש בעליו.

במרכז חלקה הראשון של סידרת המאמרים שפירסם הארץ ניצבה דמותו של הקבלן והמלונאי בצלאל מזרחי. הארץ האשים אותו, בפעם הראשונה בגלוי ובמפורש, בהאשמות חמורות מאין־כמותן.

טען אבי ולנטין בכתבה הראשונה בסידרת המאמרים שלו:

● כאשר עזב יעקוב'לה כהן את הארץ נוצר חלל. תפקידו כאיש־הכספים של מערכת הפשע המאורגן וכמוקד הקשרים הבינלאומיים שלה נותר ריק תקופה ארוכה, מבלי שיימצא לו ממלא־מקום. אחרי נסיעתו קרבו אנשיו אל המערכת של מנטש, שמעולם לא יכול היה למלא את תפקידו של יעקוב'לה כהן בשל אופקיו הצרים, שכללו את ישראל בלבד.

מנטש אינו ייצוגי דיו כדי לעמוד יחידי בראש מערכת השומרת על קשר הדוק עם הפשע הבינלאומי. מיגבלה נוספת היא אי־ידיעתו שפות זרות. גם בקרב אנשי המערכת של מנטש לא נמצא היורש המבוקש לכהן. הקבלן בצלאל מזרחי, שגם לו קשרים עם היהודים הגרמנים, לא מסוגל למלא את התפקיד כיוון שזה היה גדול עליו.

המאמר השני בסידרה כבר הוקדש כולו לבצלאל. טען ולנטין במאמר זה:

● כפי שידוע למישטרה עוסק מזרחי במימון של עיסקי המערכת (של הפשע המאורגן). הוא אינו מבצע דבר בעצמו, אלא בעזרת אחרים ובעזרת כספו. במשך שנים ריכז את רכישת היהלומים הגנובים מציבור רחב של עבריינים שביצעו את הפריצות.

● בצלאל מזרחי קשור גם למימון הברחות סמים בקנה־מידה גדול לישראל.

היו אלה האשמות פליליות חמורות ביותר, נגד איש־עסקים הניצב בראש אימפריה של מלונות וחברת־בניין. הן לא לוו בכל פירסום שיכול היה לשמש כהוכחה לדברים שנטענו, גם לא ברמז. בצלאל מזרחי עצמו מיהר להכחיש את ההאשמות שיוחסו לו, הודיע כי הורה לפרקליטיו להגיש תביעת פיצויים אזרחית, על פי חוק לשון־הרע, נגד הארץ ונגד הכתב אבי ולנטין.

מה יקרה במישפט?

קוראי "הארץ" לא היתה שום אפשרות לבחון את מהימנות המידע שנמסר להם על אודות בצלאל מזרחי, ובמיוחד לא את ההאשמות החד־משמעיות על חלקו בסחר סמים ובמיסחר ביהלומים גנובים.

מצד אחד הם יכלו להניח שעיתון מכובד ורציני כמו הארץ לא היה מעז לפרסם האשמות חמורות מעין אלה, מבלי שיהיה בידיו חומר שעורכי העיתון ופרקליטיו, אשר קראו את החומר לפני פירסומו, יחשבו כי הוא עשוי להתקבל כראיה מישפטית בבית־מישפט. אולם מצד שני ניתן היה גם להרחיק ולשאול: אם יש להארץ הוכחות שהן בגדר ראיות קבילות, מדוע אין המישטרה משתמשת בראיות אלה על־מנת להגיש נגד בצלאל כתב־אישום באותם סעיפים שבהם האשים אותו הארץ?

בחוגי העיתונאים המנוסים, שקראו את הכתבה בעיון וניתחו כל פרט שבה, הועלתה הסברה כי החומר שעליו התבסס אבי ולנטין בהאשמותיו נגד מזרחי הוא החומר המודיעיני שנאסף על־ידי יחידת המודיעין המישטרתי, שבראשה עמד עד לפני חודשיים סמי נחמיאס. אולם

מיזרחי עם כלתו
— קרואים נכבדים

מיזרחי עם אשתו ושר־התיירות קול
— מחזקים את הקשרים

חומר מודיעיני עדיין אינו מהווה הוכחה משפטית שניתן לבסס עליה כתב־אישום.

הוא מורכב בחלקו הגדול מעדויות שמיעה, שאינן קבילות בבית־המישפט. חלקו האחר בא מפי מודיעים שאי־אפשר לחשוף אותם ולגלות את זהותם בפומבי. בתיקי המודיעין המישטרתי נכללים קיטעי מידע שהם בגדר חשד ואולי אפילו חשד סביר, אבל אין בהם חומר ראיות.

סמי נחמיאס עצמו, שהופיע השבוע בתוכנית על־כותרת, התייחס לפירסומים של הארץ במילים: "הדברים מוכרים לי, אבל לא הייתי מנסח אותם בסיגנון הזה, בפסקנות הזאת."

רק כאשר — ואם אכן — יוגש נגד הארץ מישפט דיבה בנושא זה, ניתן יהיה לקבוע על פי מימצאי בית־המישפט, אם להאשמות של הארץ יש כיסוי בצורת הוכחות חותכות או לאו.

מבחינה זו לא היה ספק כי הארץ נטל על עצמו הימור שהוא בגדר סיכון מחושב. שכן, אם אין בידי העיתון אותן הוכחות שהמישטרה יכולה על פיהן להגיש כתב־אישום, קשה יהיה לו להמציא חומר ראיות שיתקבל על ידי בית־מישפט שיצטרך לפסוק בתביעת הדיבה במידה שתוגש נגדו.

כי מבחינת טיב ההוכחות המישפטיות, דינו של נאשם במישפט דיבה כדין תובע במישפט פלילי. במישפט דיבה חלה חובת ההוכחה על הנאשם. הוא חייב להוכיח את אמיתות הדברים שבהם הוא מאשים את התובע.

ייתכן שהעיתון ינסה לטעון במישפט כי מצא לנכון לפרסם את הדברים גם ללא חומר ראיות מוצק, על סמך ידיעה שזהו המידע המצוי בתיקי המישטרה וכי חובתו הציבורית היתה לעשות כן גם ללא הוכחות מישפטיות. יהיה על השופט להחליט אם בנסיבות אלה עומדת לעיתון טענת ההגנה של "תום־לב".

אם ייערך מישפט סביב פירסומי הארץ נגד בצלאל מזרחי — וכל הסימנים מעידים שפרקליטיו של מזרחי, עורכי־הדין רם כספי וגבי כהן, אומנם מכינים הגשת כתב־תביעה נגד הארץ — יהיה ככל הנראה הנושא המרכזי שיעמוד במרכז המישפט: האם החומר שהיה מצוי בידי העיתון וכתבו הצדיק קביעות אבסולוטיות ונחרצות כל־כך, בצורה בלתי־מסוייגת?

אם לא ניתן לקבוע בשלב זה מהי מידת ביסוסן של ההאשמות הפליליות שהעלה הארץ נגד בצלאל מזרחי — דבר שרק בית־מישפט יוכל לעשותו — הרי פרטים אחרים באותן כתבות, שאינם דווקא בגדר האשמות פליליות, ניתנים לבדיקה. בקטעים אלה יש פרטים שאינם עומדים במיבחן האמת.

חייל בן 15 וחצי

כך, למשל, נטען בקטע המתייחס לביוגרפיה של בצלאל מזרחי בכתבה אודותיו, כי הוא "התגייס לצה"ל בגיל צעיר מאד. כעבור עשרה חודשים שוחרר בגלל הפרות מישמעת והתחתן זמן קצר לאחר־מכן."

מזרחי לא שוחרר מצה"ל בגלל הפרות מישמעת. הוא ערק מהצבא. אבל סיפור עריקתו יש בו כדי להצביע על הרקע שממנו צמח האיש שהפך מיליונר בגיל 42.

בצלאל מזרחי התגייס לצה"ל בגיל 15 וחצי. הוא נשלח לגדוד בחטיבת גולני שמפקדו היה אז גנדי. הוא שירת בגדוד כטירון וכטוראי במשך שמונה חודשים, ואז נשלח לקורס מפקדי־כיתות במחנה טירה.

כעבור חודשיים, במהלך הקורס, ביקש חופשה כדי שיוכל לשאת את נערתו לאשה. היו לו סיבות טובות לבקש לשאתה ללא דיחוי. אבל בקשתו נדחתה. באותו לילה הוא ברח מצה"ל. כעבור כחודש נשא את חברתו שולמית לאשה — והיא אשתו עד היום הזה. הוא היה בן 16 וחצי, והיא עוד פחות מזה.

במשך תקופה ממושכת היה נפקד מבלי שחיפשו אחריו כלל. הוא המתין עד שנולד בנו בכורו, שאותו השיא לפני שלושה שבועות ואז, אחרי חגיגת ברית־המילה, לבש את מדיו וחזר לצבא מרצונו. תחילה שלחו אותו למחנה עצורים למשך מיספר חודשים, עד שנערך מישפטו.

בעת עריכת המישפט הסתבר לשופט הצבאי לתדהמתו שלבצלאל לא מלאו עדיין אז 18 שנה. כלומר, הוא אינו בר־גיוס. גיוסו היה בלתי־חוקי וממילא עריקתו אינה נחשבת כעריקה. על סמך זה הוחשבה לו כל תקופת מעצרו כשירות בצה"ל, הוא נשלח לשמש כש.ג. בבסיס קליטה ומיון, ושוחרר משום שצה"ל לא רצה להמשיך לשלם את תמיכת הסעד עבור אשתו ובנו.

בנקודה אחרת טוען כתב הארץ אבי ולנטין כי "הוא נוסע במכונית אמריקאית מפוארת. המכונית לא רשומה על שמו. היא היתה רשומה על שם אשתו של מוניה שפירא, בעליו של הקאונטרי קלאב ברמת־השרון, היום רשומה המכונית על שם חברת קול מבתים."

זוהי אומנם נקודה שולית וחסרת־משמעות, אבל בדיקה של הנושא העלתה כי המכונית שבה נסע בצלאל מזרחי, מכונית פונטיאק שחורה מיד שנייה, נרכשה על־ידו ממוניה שפירא. היא היתה רשומה אומנם על שם אשתו של מוניה ונמכרה אחר־כך לחברת קול, אולם בתקופה שבה היתה בשימושו של בצלאל היא היתה רשומה על־שם חברת אלישב, חברת הבנייה והמלונות של בצלאל מזרחי.

אי־דיוקים בפרטים קטנים

אבי ולנטין טוען עוד במאמרו כי "הידיעות האחרונות של המישטרה מייחסות לקבוצתו של מזרחי תוכנית לרכוש את חברת רמת"ם שבבעלותה שרשרת החנויות הפטורות ממכס בנמל־התעופה בן־גוריון ובכמה בתי־מלון. מו"מ ראשוני לרכישה כבר התקיים בשווייץ, והוכן חוזה־קנייה שעליו מופיע שמו של יהודי אמריקאי בשם לובנטל. לובנטל הוא ידיד של בצלאל מזרחי ורחמים אהרוני. הוא מארח אותם דרך־קבע כאשר הם מגיעים לארה"ב. לובטנל — שהוא גם חתנו של מאיר לנסקי — הינו מיליונר בפני עצמו..."

אם אכן אלה הידיעות האחרונות שבידי המישטרה, מצבה של המישטרה בתחום המודיעין עגום ביותר.

דייב לובנטל הוא סוחר־פלדה לשעבר, שעבר לעסוק כיום בהובלה ימית. הוא יהודי אמריקאי מפעילי עלייה ב', שהיה למשל גם באוניית־המעפילים אכסודוס. הוא מפעילי המגבית היהודית המאוחדת ומבקר בארץ בקביעות כ־15 פעם בשנה. הוא מעולם לא אירח את בצלאל מזרחי בביתו בארצות־הברית, כשם שאינו חתנו של מאיר לנסקי. הוא נשוי לאשה בשם ריטה פרנקל, שהיא אם שני ילדיו ואין לה קירבה מישפחתית כלשהי למאיר לנסקי.

לובנטל ניהל אומנם מו"מ לרכישת רמת"ם עם הזיכיון לניהול החנויות הפטורות ממכס בנמל התעופה בלוד, אך הוא עשה זאת בשם עצמו, ולא בשם איזושהי "קבוצת מזרחי". המשא־ומתן התנהל והסתיים בלא כלום לפני יותר מחצי שנה. זאת, אחרי שהתברר ללובנטל שתוקף חוזה החכירה של חברת רמת"ם בלוד עומד לפוג בעוד כשנה וכי אז תוצע חכירת החנויות הפטורות ממכס למיכרז פתוח, שאין לו כל ערבות שהוא יזכה בו.

כך שהידיעות שהתפרסמו, לא רק בהארץ, על כוונתו של לובנטל לרכוש את רמת"ם, עבר זמנן. היתה כוונה כזו בעבר, והיא התבטלה.

אי־דיוק דומה בפרטים קטנים, הניתנים לבדיקה, שזור לאורך רשימותיו של ולנטין ויש בו כדי להעיד כי לא כל פרטי הכתבה על בצלאל מזרחי נבדקו בקפדנות. אולם קשה להתייחס לטיב ההאשמות הפליליות שמעלה הארץ מבלי לדעת אם יש בידיו הוכחות וראיות ומה טיבן של אלה. זאת תהיה, ככל הנראה, מלאכתו של השופט, שיישב בדין במישפט העשוי להיות אחד המישפטים הסנסציוניים ביותר בתולדות המדינה.

בצלאל מיזרחי עצמו טען שהוא שבע־רצון מהאפשרות שניתנה לו להגיע להתנגשות חזיתית עם מאשימיו ולעימות גלוי עימם בבית־המישפט. "עד עכשיו היו רק רכילויות ושמועות שאי־אפשר היה להפסיקם," אמר. "עכשיו, כשהדברים התפרסמו, ירדה לי אבן מהלב. זה יתן לי את ההזדמנות להוכיח שהכל שקר, בבית־המישפט." אנשי הארץ, מצידם, הפגינו ביטחון עצמי לא פחות גדול.

נושאת-מטוסים אמריקאית הושמדה במילחמת-העולם השנייה, משחתת מחכה לניצולים: האם יהיה הים-התיכון חסום?

גבולות וביטחון

אחרי שיתנפץ הבלוף של „סידורי־הביטחון".
יוציאו האמריקאים את „הפצצה הטובה הגדולה":
חוזה־הגנה ובסיסים אמריקאיים בישראל

חוזה-הגנה: פיסת-נייר!

בשלב זה או אחר של מאמצי־ההסדר עשוייה ממשלת־ישראל לגלות — ולשם שינוי, אולי גם תבין עד־תום ותגדיר היטב, לעצמה ולאחרים — כי תכלית המעשים, מצידנו, איננה לתמרן את אש"ף החוצה, או להבטיח יחסים דיפלומטיים עם מדינות־ערב, אלא, בראש־ובראשונה, ליצור ולהנציח מצב שבו תהיה ישראל מובטחת היטב מפני כל איום צבאי ערבי; ורק לאחר־מכן, ובתנאי שלא ייפגע הביטחון הצבאי, מותר יהיה להוציא זמן, מרץ וכושר דיפלומטי על הדברים המישניים — כלומר, על כל יתר הנושאים. לעת־עתה אנו עודנו מחליקים במורד, העמק והלוך ללועו הפעור — הקיים־מאד, למרות שעדיין לא־מוחש — של מילכוד „השלום־שאיננו־ביטחון".

הסימן מבשר־הטובות, הנותן תיקווה כי הבנה זו תיתכן וגם תבוא, יימצא בתחושה הברורה של אי־נוחות, המלווה כבר מזמן — במידה ידועה, עוד מן הממשלות הקודמות — את ההצעות השונות בדבר „סידורי־ביטחון"; ואפילו אותם שחכמינו הם שהמציאום. כל שנחוץ עתה הוא לבחון „סידורים" אלה ביתר עמקות, כדי להיווכח שאינם „ביטחון" כלל, אלא „אנטי־ביטחון".

דומה שגם האמריקאים מודעים לאפשרות שבלוף „סידורי־הביטחון", אשר תוכניותיהם

מבחינה צבאית, אין חוזה־הגנה שווה את הנייר שעליו ייכתב

— שאותן כינסתי תחת השם הכולל „תוכנית קארטר" — מושתתות עליו, אכן אפשר כי יתנפץ לרסיסים. למיקרה כזה — וכן, להערכתי, לכל מצב שבו ייראה להם כי הנה־הנה מצוי „השלום" בהישג־יד ורק דרושה דחיפה הגונה אחת (לישראל) כדי לשכנעה להסכים לו, או לכפותו עליה — שמורה במחסני ממשלת ארצות־הברית „הפצצה הטובה הגדולה": כריתת חוזה־הגנה עם ישראל, תוך הבטחת הקמת בסיסים אמריקאיים כאן.

„להחזיר את הבחורים"

הרעיון אינו חדש, וכבר הועלה לא אחת. היו נסיונות של דויד בן־גוריון באמצע שנות ה־50', ואולי עוד בירורים או גישושים שעדיין איננו יודעים

מאת

בנימין עמידרור

כמו כל מאמריו של הפרשן הצבאי של „העולם הזה", מבטא גם זה את השקפתו האישית של הכותב, ומתפרסם כתרומה לוויכוח הציבורי.

עליהם. משמעותיות יותר, לעניין זה, הן ההצעות של אישים אמריקאיים, שכולן — לפחות, כל הפומביות — הועלו אחרי המילחמה האחרונה. ראשון בהם היה הסנטור לשעבר וויליאם פולברייט.

סמוך מאד לתום המילחמה כבר הציע פולברייט חוזה־הגנה כזה, כערובה עיקרית (מצד אמריקה) לביטחון ישראל האמורה לסגת מכל השטחים. לאחר־מכן, בהזדמנויות שונות, צץ הרעיון בדברים של הנרי קיסינג'ר — אשר כל רעיון קיים, כולל „בית לאומי לפלסטינים" (הנחשב, משום־מה, חידוש גדול של קארטר), יימצא במבול ההצעות, ההשערות וההערכות שהשמיע. הנשיא קארטר עוד לא הספיק להציע בפומבי אפשרות של חוזה כזה, אבל „מקורות" שונים בממשלו כבר הציעו גם הציעו, ואפילו הוסיפו פרטים ספציפיים, כמו בסיס בחיפה לצי־השישי.

במקום שהאמריקאים עדיין מעורפלים, יש מאנשינו האומרים דברים מפורשים. פרופ' אמנון רובינשטיין רואה בברית־הגנה עם ארצות־הברית, לפי מאמר שפירסם בי הארץ, ערובה לביטחון ישראל, לאחר נסיגה. איש ד"ש אחר, אלי אייל, פירסם גם הוא, לפני כשבועיים, מאמר מפורט במעריב, שבו לא רק מנה את יתרונותיה של ברית־הגנה כזו, אלא עוד עמד ותבע „שנהיה אנו היוזמים." אייל גם מבשר לנו, כי „הרעיון יעלה שוב בקרוב, כאשר חבורת מישפטנים בארצות־הברית, מומחים למישפט בינלאומי, ועימם מומחי צבא ומדינה, תסיים את מחקרה והצעתה לחוזה־ביטחון בין ארצות־הברית וישראל," אשר נערכים כעת „ביוזמת ש.ז. אברמוב, היועץ המדיני של הוועד היהודי־האמריקאי."

יש מקום לחשש, כי סיכויי אישור הרעיון על־ידי הקונגרס הם יותר־ממפוקפקים, ונשלם מחיר כבד ביותר רק על־ידי עצם העלאתו. גרועה עוד יותר תהיה העובדה, שעצם איזכור הצורך — שלא לומר, אם עוד יופיע כתביעה שלנו — יהיה בגדר הודאה חד־משמעית בכך שכבר אין אנו מסוגלים להגן על עצמנו לבדנו, מפני שכוחנו הצבאי איננו מספיק. ביטחוננו — כלומר, עצם קיומנו — יוצגו אז על־ידינו, במו פינו, תלויים בעוצמה הצבאית האמריקאית, ומותנים לחלוטין בנכונותה של ארצות־הברית להפעיל את כוחותיה למעננו, ולפי דרישתנו.

התיגבור האמריקאי לצה"ל חייב להיות ערוך לקרב תוך 12-24 שעות מקבלת ההתראה

ומי לידינו יתקע, שהמנצח בבחירות הבאות לנשיאות ארצות־הברית לא יהיה אותו מועמד, שיתחייב „להחזיר את הבחורים מישראל", או „לחסל את מחוייבויותינו במזרח־התיכון"? יש לזכור כי ברית־הגנה, גם משנחתמת, היא דבר אחד, אבל התוכן והצורה של יישומה־למעשה, בנסיבות שונות ומשתנות, הם דבר, העשוי

להיות שונה לגמרי — ולנו אין כל סיכוי לש־לוט עליהם.

אולם אלה הן שאלות פוליטיות, ולכן לא נרחיב בהן. לענייננו עלינו להניח, שאין קיימת כל מניעה פוליטית לחוזה־הגנה עם ארצות־הברית וכי בחזקת ודאי הדבר, שלא רק הממשלה האמריקאית הנוכחית תסכים לרעיון, וגם תעבירנו בקונגרס, אלא שאף כל הממשלות הבאות תקבלנה ותאמצנה התחייבות זו, ואף פעם לא תלקנה בכוונתן או בנכונותן, לעשות כמיטב יכולתן להגן על ישראל במלוא העוצמה האפשרית, משאך נבקשן.

השאלה, שעלינו לבחון, מוגבלת וספציפית בהרבה: האם ארצות־הברית, גם במלוא־רצו־נה וכשיא־נכונותה הפוליטית, מסוגלת בכלל ל־העמיד לרשותנו, או לטובתנו, עוצמה צבאית משמעותית; אם כן, איזו עוצמה וכאלה תנ־אים; ואם לא, למה.

מלכודת מוות

זכור הסיפור על אודות נפוליאון, שביקר בעיר גר־מנית אחת ולא קידמוהו במטחי־כבוד, כנדרש. כשתבע לדעת מה ההפקרות, ענה ראש־העיר, ששבע סיבות למח־דל: „אל"ף, אין תותחים. בי"ת...” „הלאה כבר אינן מעניינות,” השיב הקיסר.

השאלה שהעמדנו מיוחדת בכך, שיש לה כמה תשובות — וכוזן על תקן של „אין תו־תחים”; כלומר, כל אחת מהן די בה, גם כשלעצמה, להעמיד את רעיון חוזה־ההגנה

עבור הצי השישי מהווה הים־התיכון לא רק ממלכה־בעבר, אלא גם מלכודת־מוות

כחלום־בהקיץ, אשר, כמישען לביטחונה הצבאי של ישראל, איננו שווה את הנייר שעליו ייכתב וייחתם. זאת, נדגיש, אף מן ההיבט הצבאי לבדו, בלא כל התייחסות להפרעות, עיכובים, או מניעות פוליטיות וגם, כאמור, בהנחת אי־התקיימותם.

כאשר בירר בן־גוריון, ב־1955, את אפשרות חתימת חוזה־ההגנה עם ארצות־הברית, עדיין היו חופי הים־התיכון וכל המיזרח־התיכון נתונים בשליטה בלתי־מעור־ערת של המערב: האימפריה הצרפתית שררה במגרב, לוב היתה נתונה לחסות בריטית וכן גם עבר־הירדן, עדן (היום, דרום־תימן), נסיכויות המיפרץ־הפרסי ומיזרח־אפריקה. הצי הבריטי שלט באוקיינוס־ההודי ובים־סוף, ובידיו היו המאחזים האיסטרטגיים העיקריים בים־התי־כון — גיברלטר, מאלטה, קפריסין. ככל שהעוצמות הצר־פתית והבריטית בחלק זה של העולם היו ניכרות מאד, הרי גורם־העוצמה הדומיננטי באגן הים־התיכון היה הצי־השישי האמריקאי. נתיבי הים הגלובליים נמצאו אז כולם בשליטה מערבית בילבדית. ברית־המועצות רק החלה לרחרח באיזור, ועוצמתה הצבאית היתה עדיין יבשתית־אירופית, באופיה ובמיקומה, באורח כמעט בילבדי.

מה שחשוב עוד יותר, אופי וסידרי־הגודל של העוצ־מות הצבאיות „הילידות” באיזור היו עדיין כאלה, שב־1958 יכלו האמריקאים להנחית חטיבת מארינס בלבנון, ובכך לשים קץ למילחמת־האזרחים שהשתוללה שם אז; וכוח צנחנים בריטי, שהוטס (מעל ישראל, ברשותנו) אל רבת־עמון, היה בכוחו ליצור אבטחה מספקת לחו־סיין, שאיימו להפכו, או לחסלו.

ב־1953 יכלו הבריטים להשתלט כלאחר־יד על עב־דאן, מרכז־הנפט האיראני שמוחמד מוצאדק (ראש ממ־שלת איראן אז) ביקש להלאימו. עוד ב־1963 הספיקה שליחת כוח בריטי קטן לכוויית, להבטיחה מפני נסיון־פלישה עיראקי.

כיום שונים פני הדברים לגמרי. צרפת ובריטניה נעל־מו לחלוטין מן הבמה — ורוקדות לחלילי אותם שייכים, שרק לפני שנים מעטות ביותר עדיין התאבקו בעפר־רג־ליו של „הסוכן הפוליטי” הבריטי במקומותיהם. מן החוף הצפון־אפריקאי נעלמו כל המאחזים המערביים, ורוב השליטים הנוכחיים נעים בין יחס ניטרלי כלפי המערב, ובין עויינות או ידידות עם ברית־המועצות. חופי ים־סוף, להוציא רק אריתריאה (עדיין) ודרום־סיני, כולם בידי מדינות ערביות, ובאוקיינוס־ההודי רבים המעגנים והמאחזים הסובייטיים מן המערביים.

הצי הסובייטי, גם אם איננו החזק בציי־העולם, מת־קרב בצעדי־ענק למעמד זה. כבר כיום הוא הגדול־בכמות בעולם, ויוצר איום עצום — ומתעצם והולך על נתיבי־הספנות העולמיים — כי כבר מזה זמן רב הוא בנוי להת־קפה, (עד תחילת שנות ה־60' נועד בעיקר להגנה); והוא חופשי בפעולותיו הרבה יותר מציי־המערב, מפני שעורקי־החיים החוצים בימים הם של המערב, לא של ברית־המועצות.

בתוך הים־התיכון עדיין נחשב הצי־השישי חזק יותר מכל צי אחר, בזכות נושאות־המטוסים שלו. אבל הסובייטים יכולים להכניס, במהירות רבה, את צי הים־השחור שלהם לתוך הים־התיכון — ותורכיה לא תעמוד בדר־כם. חיפוי אווירי לא היה ואיננו תנאי לפעולתם; ובעוד כמה שנים יסופקו נושאות־מטוסים משלהם. כן יוכלו לקבלו מבסיסים, שיימצאו בלוב, או בכל מדינה ערבית אחרת בים־התיכון, שתיעשה ידידתם ולו לאותה שעה ולצורך קבלת סיועם למילחמה.

תיגבור ציים בים־התיכון יוכלו הרוסים לבצע גם דרך גיברלטר, מבסיסיהם שבים־הבאלטי, או מן הריכוז הציי הגדול בעולם, שהקימו במורמאנסק. אנו מתרגשים מאד כאשר מיספר יחידות־הצי הסובייטיות בים־התיכון עולה מ־40 ל־60 — אבל בסיסי ברית־ורשה (כלומר, בעיקר ברית־המועצות) מסוגלים להוציא מן הים הבאלטי ואי־זור חצי־האי קולה 1600 יחידות־צי, לרכזם במהירות בים־הצפוני ובכל חלק אחר של האטלנטיק, ממש על נתיבי־הספנות בין אמריקה לאירופה, ובתוך שדות־הנפט של הים הצפוני.

התפתחות הכוח הסובייטי, הימי והאווירי, באגן הים־התיכון, והאמצעים המודרניים שכיום עומדים לרשותו — וכן מצויים אצל כל מדינה מקומית אחרת — מאפשרים חסימה פיסית של הים־התיכון, במבואותיו, או ניתוק אגני־המישנה שלו. עתה דומה, כי הים־התיכון מהווה עבור הצי־השישי לא רק ממלכה־לשעבר, אלא גם מלכודת־מוות בכוח.

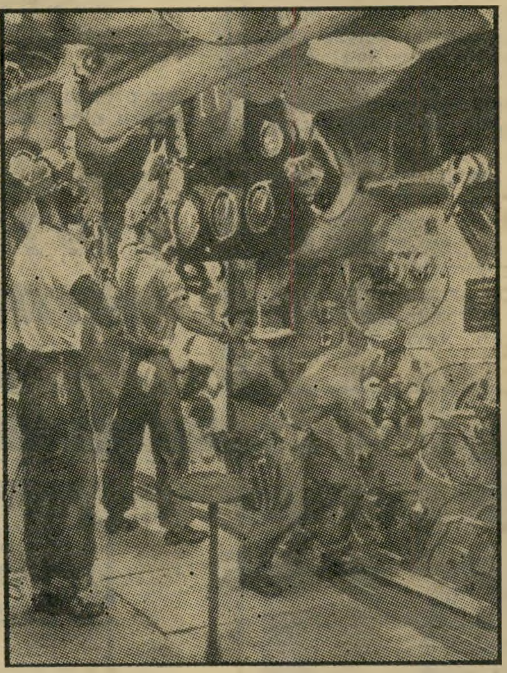

האם יוכלו אנשי הצי חשישי להגן על ישראל?

צה"ל - השלישי במערב

אולם ההתפתחות החשובה ביותר שחלה, לעניין אפשרות התערבות צבאית אמריקאית — או זרה אחרת — באיזורנו, היא התעצמותם המהפכנית של המ־דינות המקומיות. בעולם שבו אנו חיים, לא השתנה כל־כך הפוטנציאל היחסי של המדינות, אלא מידת רצונם ונכונותם של הממשלות והציבורים המערביים ליצור ולהעמיד, באופן קבוע, עוצמות צבאיות בסידרי־גודל שיגיעו, נאמר, ל־20% מהשקעתם היחסית במילחמת־העו־לם האחרונה. אילו כך עשו, היה מקום שיחששו הרוסים מן המערב, לא להיפך.

אם נוסיף לכך, כי המעצמות המערביות הבינוניות — שנחשבו בעבר „גדולות” — וכן ארצות־הברית — הפכו, במידה רבה (בעיקר צרפת ובריטניה) בתי־החרו־שת לנשק של ארצות־ערב ואיראן, נבין איך קרה הדבר, שכיום העוצמות הצבאיות (הקונבנציונליות) אשר בידי מדינות המיזרח־התיכון הן כיום גדולות ואדירות, מבחינה מוחלטת, מאלו של „המעצמות”. העובדה שהתופעה חי־צונית בילבד ואיננה משקפת פער דומה בפוטנציאל התעשייתי־הטכנולוגי־הצבאי, איננה משמעותית ביותר; כל המילחמות החזויות, באיזורנו כמו באירופה — ולא רק גרעיניות, אלא גם „מקובלות” — צפוייות להיות קצרות מאד: הוויכוח בין האופטימיסטים והפסימיסטים במערב־אירופה נסב על ההערכה, האם באמת יוכלו ה־סובייטים להגיע עד הריין במהלומת־שיריון כבדה אחת, תוך 48 שעות בילבד; או שיינתן לעכבם כמה ימים נוספים, וסמוך יותר לגבול המיזרחי של גרמניה המער־בית, כך שתהיה שהות מספקת לערוך ולהפעיל כלי־נשק גרעיניים, איסטרטגיים או טאקטיים.

הכוח הימי והאווירי של ברית־המועצות יכול לחסום פיסית את הים־התיכון

מכל מקום, מבין ארבע המדינות שעליהן נסמכת הגנת אירופה המערבית, רק בצרפת ובגרמניה יש גיוס־חו־בה, אשר יוצר עבורן עוצמת־מילואים משמעותית, הני־תנת לגיוס ולפריסה, אם תהיה התראה מספקת.

בבריטניה בטל שירות־החובה מזמן, וכל עוצמתה הצבאית היא של אנשי־קבע, עם מעט מאד מילואים, מסוגים שונים. אחרי ויאט־נאם, ביטלה גם ארצות־הברית את גיוס־החובה, וגם היא מושתתת כעת על צבא־קבע. לכן, „הכו־חות־שבעין” — במיוחד, לענייננו, של ארצות־הברית — מייצגים, למעשה, את כוחה הכימ־עט־מלא לצורכי כל מילחמה חזויה.

במקביל להתרחשויות אלה במערב, חלה, כאמור, הת־עצמות אדירה במיזרח־התיכון, בעיקר בעשור האחרון. כיום קרובה ישראל מאד — אם לא הפכה כבר, בפועל־ממש — להיות השלישית במערב, אחרי ארצות־הב־רית וגרמניה, בעוצמתה הצבאית הקונבנציונלית. (לתור־כיה יותר חיילים, אבל חימושה וציודה נחותים משל ישראל).

תוך זמן קצר ביותר מסוגלת ישראל להע־מיד ולהפעיל בשדות־הקרב עוצמה, העדיפה בניכר על זו של הכוחות המזויינים הצרפתיים, הבריטיים, או האמריקאיים המצויים כעת בי־אירופה.

השוואה זו נכונה עוד יותר, עד כמה שהעוצמה הכמו־תית נוגעת, ביחס לעוצמות הערביות הבודדות הרא־שיות (אלה של מצרים ועיראק) ובוודאי לגבי איגודי־עוצמות ערביים. כפי שצויין לאחרונה על־ידי הרמטכ"ל, העוצמה הצבאית הערבית המאוחדת גדולה יותר מעוצמתן המאוחדת (היבשתית, כוונתו) של מדינות נאט"ו במערב־אירופה (הגם שטעה בקביעתו, כי כמות הטנקים שבידי הערבים, כ־10,000, „גדולה בהרבה מזו שהיתה לכל אחת מן המעצמות במילחמת־העולם השנייה”: כבר בפרוץ אותה מילחמה נאמדה כמות הטנקים של הצבא־האדום לבדו בכ־20,000; ובסיום המילחמה עמדה על 25—40 אלף, לפי הערכות שונות, כולל תותחי־סער.

כל האמצעים האמריקאיים אינם מספיקים כדי להביא ארצה את הכוח הדרוש בזמן הדרוש

כמויות ערביות אלה, וכן היות אמצעי־הל־חימה שבצבאות האזור שייכים לדור החדיש ביותר, או הכימעט־אחרון — כלומר, שווי־ערך להללו שאצל הצבאות המעצמתיים — מנט־רלות ומבטלות על הסף כל שמץ סיכוי להפעלת גירסה מודרנית, גם מוגדלת, של „מדיניות ספי־נות־התותחים”.

כדי להשיג אפקטיביות צבאית כלשהי, אפילו מזערית, נדרשת כיום באזורנו עוצמה צבאית חזקה לאין־שיעור מזו שהספיקה לפני שני עשורים, או אפילו רק אחד. מצד שני, חופש־הפעולה הגלובלי של ארצות־הברית הצ־טמצם באופן דראסטי מאז שנות ה־50' או ה־60', תוך שהסיכונים התרבו והתעצמו כמה וכמה מונים; והמש־אבים האמריקאיים, הרלוואנטיים להתערבות או לתיג־בור כאלה מוגבלים, קבועים — וכבר כבולים, ברובם הגדול, להתחייבויות קיימות ועליונות בחשיבותן.

ג'יס אמריקאי

סך־כל פוטנציאל־העוצמה הערבית, הגלום כבר כיום ב„חזית המיזרחית”, מגיע לכדי 1200 מטוסים וכ־26 דיוויזיות (אוגדות) — 12 עיראקיות, 5 ירדניות, 6 סו־ריות וכ־3 מכל מדינות חצי־האי ערב. מתוכן יכולות להופיע בחזית, אם תפרוץ מילחמה מחר, 16 או 17 — כל הסוריות והירדניות, 5—6 עיראקיות, אחת מסעודיה ושכנותיה. בחזית המצרית יופיעו — לאחר ניכוי המוק־צים לעורף — 14—15 אוגדות, מהן 11—12 מצריות, והשאר „בעלי־ברית”.

כיום וגם בעתיד הנראה־לעין, יכולה ישראל להסתדר לא־רע עם כל השיפעה הגדולה והמאיימת הזאת, ביגלל הנתונים הגיאוגרפיים ומפני יכולתו של צה"ל לתמרן, בהיותו במיגננה, גם בעומק שיטחנו (אם כי, כפי שכבר ציינו, הקווים הנוכחיים, בחזיתות לבנון, הרמה והירדן, רחוקים כדי כמה עשרות ק"מ מן הקווים האופטימליים).

אם תיסוג — ואפילו לא לגבולות 49', אלא רק נסיגה עמוקה מן הקווים הנוכחיים — תצטרך ישראל לתגבר בצורה מרחיקת־לכת את עוצמתה הקבועה: ההערכה של תוספת 3 אוגדות שריון (1 לחזית המצרית, 2 לחזית הצפונית והמיזרחית) היא, כפי שעוד ניווכח, מזערית.

תוספת כזו אין ישראל יכולה לספק ממקו־

(המשך בעמוד 32)

במדינה

העם

לחם, קירקס ופרשות

הזיקוקין־די־נור של עיסקי השעשועים הפוליטיים באו במקום המלפפונים החמוצים

לפתע, באמצע עונת־המלפפונים, נפתחו בארץ שני פסטיבלים בלתי־צפויים: פסטיבל „הפשע המאורגן" (ראה עמודים 20—23) ופסטיבל ד"ש (ראה עמודים 28—30).

הששון והשימחה שררו בעמודי החדשות של העיתונים ובמהדורות החדשות של הטלוויזיה והרדיו. אישים חשובים התקוטטו על האקרן, האשימו זה את זה בהאשמות עסיסיות („חולה רוח!" „ראש מאפיה!"). החום המחניק כימעט נשכח, השיעמום העונתי נמוג, המלפפונים* הפכו לזיקוקין.

ביגלל פסטיבלים אלה, כימעט ונשכח הפסטיבל שאמור היה להיות העיקרי: פסטיבל ביקור ואנס (ראה להלן). שר־החוץ האמריקאי המחייך, שאינו מצטיין ביחסי־ציבור כמו קודמו, לא יכול היה להתחרות עם טיפוסים ססגוניים כמו מאיר זורע, גנדי, בצלאל מיזרחי ורובינשטיין.

האימפרטור. יתכן כי הרחקה זו של הנושאים המדיניים החיוניים, לטובת עיסקי־השעשועים שבשולי הבמה הפוליטית, נובעת אף היא מן הסיגנון החדש במדינה.

בימי קיסרי רומא הסתפקו ההמונים

ואנס עם עליזה בגין
המת קפץ מן הקבר

ב„לחם ומישחקי־קירקס". הם ידעו כי ממילא אין להם השפעה על גורל המדינה.

בישראל החדשה נוצר מצב דומה. כל עוד היו פרשות בשפע, היו ההמונים מוכנים להשאיר עניינים משעממים, כמו מילחמה ושלום, בידי האימפרטור: בגין.

מדיניות

הג'וקר בחפיסת הקלפים

בגין עמד לנצח — ופיתאום התהפכה הקערה על פיה

הכל תגגו. סוף־סוף מתה המיפלצת. ערב בואו של מנחם בגין לוושינגטון הצטמק העניין הפלסטיני בפיו של ג'ימי קארטר. ה„מולדת" הפכה „ישות", ה„ישות" הפכה „בעייה", ולבסוף נעלמו הפלסטינים כליל.

הודעה תמורת הזמנה. ואז, לפתע, ערב בואו של ואנס לישראל, התהפכה הקערה על פיה. הפלסטינים קפצו מן הקבר, ונסתבר שהם חיים מאד־מאד.

האיש מס' 1 בעולם הערבי — יורש־העצר הסעודי פאהד — הודיע לשר האמריקאי כי הפלסטינים מוכנים לקבל את החלטת מועצת־הביטחון 242, בתנאי שתי־כלל בה הכרה בזכויות הפלסטינים. ההחלטה 242 מזכירה את זכות „כל המדינות במרחב" לעצמאות, לריבונות ולשלמות שיטחן, ומכאן שקבלת ההחלטה פירושה הכרה בזכות־הקיום של ישראל.

בעצם הנכונות הזאת לא היה חידוש. הודעה על־כך הועברה עוד בסוף 1975 על־ידי חברי צמרת אש"ף, באמצעות אורי אבנרי, לראש ממשלת ישראל. לאחר מכן שימשה נכונות זו נושא מרכזי בשיחות המועצה הישראלית למען שלום ישראלי—פלסטיני עם נציגי אש"ף, ועל כך נמסר בהרחבה לראש־הממשלה יצחק רבין. מאז 1975, לפחות, מוכנים הפלסטינים לקבל את 242, תמורת שיתופם בוועידת ז'נבה.

קלף בשרוול. איך הושגה ההסכמה של יאסר עראפאת למהלך זה?

כבר לפני שבוע היה ברור כי משהו התבשל. אחרי הצעת סאדאת בעניין „קבוצת העבודה" של שרי־החוץ, היתה צפוייה התקפת־מחץ של אש"ף על הנשיא המצרי. אם אכן היה סאדאת מוכן למכור את הפלסטינים תמורת הידידות האמריקאית, היתה מוכרחה לבוא התקפת־נגד כזאת. היא לא באה.

לאחר מכן, בעת ביקורו של ואנס בדמשק, חיסל חאפז אל־אסד במכה אחת את רעיון „קבוצת־העבודה."

אסד קבע: לא יהיה תחליף לוועידת־ז'נבה. מבחינה ערבית, לא תיתכן ז'נבה בלי הפלסטינים. נוכח התנגדותו הטוטאלית של מנחם בגין לכל השתתפות של אנשי אש"ף, היה נדמה שנוצר שוב קיפאון.

כל אותו זמן החזיקו המדינאים הערביים את הקלף המכריע בשרוולם. הם הניחו לסעודים לשים אותו על השולחן. אש"ף ישותף בז'נבה, תמורת הכרתו בישראל.

היה זה טכסיס מחוכם ביותר. כי בצורה זו חדרה המדיניות הערבית ל„תפר" שבין המיגזר הישראלי ובין המיגזר האמריקאי. בעוד שממשלת ישראל מתנגדת לכל השתתפות של אש"ף, בכל מיקרה ובלי כל תנאי, הרי האמריקאים הודיעו כי יתנגדו להשתתפות אש"ף רק „כל עוד אין אש"ף מכיר בזכות־הקיום של ישראל".

זעמו של ג'ימי. ואכן, ברגע שנתקבלו הרמזים הערביים, הגיב ג'ימי קארטר בצורה חד־משמעית. הוא השתמש בהזדמנות הראשונה — איזכור שלושת ההתנחלויות בגדה — כדי להביע את זעמו.

השבוע, בתגובה על הרמזים הערביים, יצא קארטר מגידרו כדי להבהיר מחדש את עמדתו המקורית. הוא אמר כי הכרת אש"ף בהחלטה 242 תתקבל כהכרה בזכות־הקיום של ישראל, וכי יש הצדקה לדרישת אש"ף לכלול ב־242 איזכור זכויות הפלסטינים.

כאשר דרכה רגלו של סיירוס ואנס על אדמת ישראל, היה נדמה כי היוזמה נמצאת שוב בידי הערבים. ממשלת ישראל היתה במיגננה — לא רק מול פני הערבים, אלא גם מול פני האמריקאים.

הפלסטינים רחוקים מלהיות מתים. הם הג'וקר בחפיסת־הקלפים.

* עונת המלפפונים, מושג עיתונאי גרמני.

מלון בלווי־פאלאס בברן שבשווייץ מציע לתושבי ישראל תיירות בסיגנון חדש

מלון בלווי־פאלאס בברן שבשווייץ, הנהיג השנה שיטת תיור חדשה — ומיוחדת לישראלים: השיטה מבוססת על שהיה בת חמישה ימים במלון (לינה וארוחת־בוקר), כאשר המלון משמש בסיס לטיולים בסביבה.

מנהל המלון, יוסט שמיד, תיכנן 5 מסלולי־טיולים, כאשר כל אחד מהם הוא בתוואי אחר. המסלול מתוכנן כך שהיציאה נעשית כל בוקר מהמלון, ואליו חוזרים בכל ערב.

מסלול הטיול, אשר כל אורח מבצע בכוחות עצמו (ברכב שכור או ברכבת) מתמשך על־פני יום שלם, וכולל בתוכו את אתרי הנוף הנודעים בעולם אשר שווייץ משופעת בהם.

מחירי השהיה במלון — מיוחדים לאורחים מישראל, ואינם מכבידים את התקציב שבלאו־הכי אינו גבוה, בשיטת טיול מיוחדת זאת. פרטים נוספים בסוכנויות הנסיעות, במשרדי סוויסאיר ואצל פקיד הקבלה במלון בלווי־פאלאס.

מלכת המים 1977 תהיה אורחת המלון במשך שבוע

רמקולי KEF קובעים יותר מכל מרכיב אחר, את איכות המערכת

מפרטים טכניים: „מלוס", ארלוזורוב 15 ת"א. טל. 03—221751

הדרכת המועמדות בתחרות
מלכת המים 1977
בהליכה וביטחון במה:
אולפן לאה פלטשר

המועמדות הסופיות בתחרות
מלכת המים 1977
תזכנה בשי מתנת חברת
דירות חן - אברהם גינדי

● ● ●

משרדי מכירות בלעדיים של אברהם גינדי:

● **ראשון־לציון** — רח' הרצל 59, טל. 946180
● **פתח־תקווה** — רח' חיים עוזר 28
● **רחובות** — רח' הרצל 187

ההנהלה הראשית:
ראשון־לציון — רוטשילד 42, טלפונים: 947133, 990423

קארטר מחכה לאש"ף

שר־החוץ האמריקאי סיירוס ואנס לא נפגש עם אש"ף במהלך מסע־הבזק שלו במיזרח־התיכון, אך הנושא הפלסטיני היווה חלק בלתי־נפרד מדיוניו. ארצות־הברית ואש"ף קשורים קשר קרוב ביותר של דיפלומטיה דה־פאקטו העשוייה להחדיר את הפלסטינים לתוך התהליך הדיפלימטי גם למרות התנגדותה של ישראל — ובמועד מוקדם מכפי שצופים.

קודם שיצא ואנס למצרים, ב־31 ביולי, עשו הנשיא ושר־החוץ צעד אדיר בכיוון זה בדיוק.

במסיבת־העיתונאים שלו, ב־28 ביולי, שבוע אחרי צאתו של ראש־ממשלת ישראל מנחם בגין מארצות־הברית, נשא הנשיא קארטר הצהרה בדבר הנושא הפלסטיני, וזו היתה חשובה כמעט כמו הפצצה שהטיל בחודש מארס בדבר „מולדת לפלסטינים." „המחסום העיקרי בדרך לכינוסה מחדש של ועידת ז'נבה," אמר הנשיא קארטר, „הוא השתתפותו של נציג אש"ף." ולאחר־מכן הדגיש בתוקף: „אנו נדון בעניינים השונים עם הפלסטינים אם יסכימו להכיר בקיומה של מדינת ישראל ולהתקיים לצידה." הנשיא ופקידי־מימשל בכירים אחרים עשו כבר את הצעד הסמאנטי, בהשתמשם במונחים „פלסטינים" ו„אשף" לחילופין. קארטר הוסיף כי אם הפלסטינים יגלו נכונות לכך, תתמוך ארצות־הברית ב„השתתפותם במשא־ומתן לשלום."

הדלת הפתוחה

למחרת היום, ב־29 ביולי, במסיבת־העיתונאים שקדמה למסעו למיזרח־התיכון, הסב שר־החוץ ואנס את תשומת־הלב למה שהונח ביסוד הצעתו של הנשיא לפלסטינים. כאשר נשאל אם הוא עשוי להיפגש במהלך מסעו עם נציגים כלשהם של אש"ף, השאיר דלת פתוחה בכוונה תחילה, באומרו: „אינני צופה שתהיה פגישה כלשהי עם אנשי אש"ף במהלך מסע זה." הסיבה לכך, הוסיף, היא כי „עדיין לא נשמעה מצד אש"ף נכונות לעשות את הדברים שהיתווה קארטר." ללא החלטה פלסטינית כזו, ציין ואנס, חש המימשל „מחוייבות" כלפי הסכמים קודמים עם ישראל שמהם מתבקש שהפלסטינים לא ישותפו במשא־ומתן.

ואז שב קארטר והדגיש את הצעתו לפלסטינים בראיון שנתן לשבועון טיים, שהתפרסם ביום שבו הגיע ואנס לאלכסנדריה. „אם יאמצו המנהיגים הפלסטינים עמדה זו — ההכרה בקיומה של ישראל — או יקבלו את החלטות 242 ו־338 של האו"ם כבסיס למשא־ומתן בז'נבה, נתחיל מייד לערוך תוכניות לפתיחה בשיחות עם המנהיגים הפלסטינים. אני מקווה שמר בגין יסכים עם כך — עם השתתפותם של אחדים מן המנהיגים הפלסטינים בז'נבה." כך ציטט טיים.

וקארטר סיכם: „אך אין לי כל אפשרות לחזות מראש מה יעשה מר בגין." הצהרה זו, שבאה מפיו ימים אחדים בילבד אחרי שיחותיו המקיפות עם ראש־ממשלת ישראל בוושינגטון, ניתנת לפירוש כאילו כפי שבגין התחמק מן הנושא השנוי־במחלוקת של מתן תוקף חוקי להתנחלויות בגדה המערבית, כך התחמק קארטר מעיסוק בהבדלי־הדיעות שבין ארצות־הברית לישראל בשאלת הדברים שיאפשרו את השתתפותו של אש"ף בוועידת ז'נבה.

בקצרה, העמדה האמריקאית — שקודם־לכן הוצגה במעורפל, בהיסוס ובדרך־כלל בשיחות פרטיות בילבד — מוצהרת עתה שוב ושוב בבהירות ובפומבי על־ידי הנשיא עצמו. ארצות־הברית תקיים את ההסכם שעליו חתם הנרי קיסינג'ר עם ישראל בספטמבר 1975, שלשונו „לא להכיר או לשאת־ולתת עם אירגון־השיחרור הפלסטיני כל עוד אין האירגון מכיר בזכותה של מדינת ישראל להתקיים ואינו מקבל את החלטות מועצת־הביטחון 242 ו־338." אולם אם הפלסטינים יסכימו לבסוף לנקוט צעדים על־מנת לעמוד בשני תנאים אלה, ארצות־הברית מתחייבת עתה להכניס את אש"ף לתוך התהליך הדיפלומטי ותהא עמדתה של ישראל אשר תהיה. כפי שהזהיר השבועון — הפרו־ישראלי בדרך־כלל — ניו ריפאבליק, בחודש מארס: „הקונפליקט בין ישראל וארצות־הברית יכול... להסתכם בשאלה כמה שינויים יידרשו מאש"ף קודם שיתקבל כצד למשא־והמתן."

בגין שילם מחיר

אילו צעדים מצד אש"ף יספיקו לכך וכיצד בדיוק תגיב ארצות־הברית — אלה היו נושאי המגעים האינטנסיביים שהתנהלו מאחרי־הקלעים ואשר בהם עסקו פגישתו ה„בלתי־רישמית" של ויליאם סקראנטון עם מנהיגים של אש"ף בחודש שעבר, ביקורו של איש אש"ף בארצות־הברית, לפני יציאתו של ואנס למיזרח־התיכון, והתערבותם של מתווכים אחדים שהסבירו לשני הצדדים מה דורש הצד האחר.

מה שנובע מכך עתה חייב להיזקף לזכות הדיפלומטיה המפוכחת והמעודנת שנוקטים הנשיא קארטר וצוות המיזרח־התיכון שלו במועצת־הביטחון ובסטייט־דיפרטמנט. אף שביקורו האחרון של מנחם בגין בארצות־הברית הניח יסוד ליצירת אווירה ידידותית ביחסים עם ישראל הוא לא

מאת **מארק ברוזונסקי**

מארק ברוזונסקי הוא מומחה אמריקאי לענייני המרחב, המתגורר בוושינגטון. כתבה זו, השופכת אור על רקע מסעו של סיירוס ואנס, נכתבה לפני פירסום הידיעות, השבוע, על הצהרת המדינאים הערביים שאש"ף מוכן להכיר בישראל ותגובת הנשיא קארטר על כך (ראה „במדינה").

שינה — ואף לא יכול לשנות — את המציאות הפוליטית הבסיסית. ממשלות ישראל בעבר עמדו על תיאום המדיניות עם ארצות־הברית — תוך העלאת חילוקי־דיעות מדי פעם, עד שנתקבלה עמדת־פשרה כלשהי. המחיר ששילם בגין על „הצלחתו" בוושינגטון היה שיחרורה של ארצות־הברית מהתחייבותה לגבי תיאום המדיניות. כעת קיימת „הסכמה שלא להסכים", גם אם נימתה ידידותית. זהו מצב חדש, שקארטר פועל במהירות על־מנת לנצלו.

יש הסבורים שאש"ף כבר שלח אותות מספקים למדי בתגובה על הפניות האמריקאית. אך באותות אלה עדיין לא די, לדעת האמריקאים, על־מנת להצדיק את הצעד המכריע שאותו שוקלים עתה בוושינגטון. הנכונות ללכת לז'נבה, כפי שהוכרזה במארס האחרון על־ידי המועצה הלאומית הפלסטינית, וסילוקם של נציגי חזית־הסירוב מן המועצה העליונה של אש"ף הם חיוביים, אך בלתי־מספיקים.

כמו־כן לא היו הצהרותיו התמקניות של יאסר עראפאת באוזני עיתונאים וחברי־קונגרס אמריקאיים בלתי־מספיקות, בחלקן משום שאין הן מספיקות למימשל האמריקאי לשם שימוש בקונגרס ולגבי דעת־הקהל — שני המקומות שמצידם צופה קארטר התנגדות חריפה ונוקבת כאשר תקשור ארצות־הברית קשרים רישמיים עם אש"ף.

המסר שהעביר יורש־העצר של ערב הסעודית, פאהד, בחודש מאי לנשיא קארטר מאת יאסר עראפאת, ואשר בו נאמר כי אש"ף מבין את מדיניותה של ארצות־הברית ומוכן להכרה הדדית בישראל כאשר — ואם — תתכנס ועידת ז'נבה, סייע גם הוא אם־כי לא הכריע.

אולם, צירוף כל המאמצים הללו העיר את דעתו של מימשל קארטר לאפשרות שהצעה מוגדרת וברורה יותר מצד וושינגטון תוכל להטות את כף־המאזניים בתוך אש"ף לצד אלה התומכים בצעד ההיסטורי של הכרה במדינת ישראל, והרחק מאלה המתנגדים לתלות באמריקאים ולרעיון של מדינה פלסטינית בגדה המערבית וברצועת־עזה.

גם ההתפתחויות שחלו בחודשים האחרונים הביאו לידי הגמשת עמדתו של מימשל קארטר. הנשיא אינו דורש שאש"ף יקבל את החלטות 242 ו־338 במלואן, גם לא הכנסת שינויים מיידיים באמנה הלאומית הפלסטינית. סגן־הנשיא וולטר מאנדייל, בנאומו החשוב על המיזרח־התיכון מחודש יוני, הדגיש ש„החלטה 242 איננה מספקת, כשלעצמה, את כל הנחוץ." והנשיא ושר־החוץ היו זהירים ביותר שלא לציין שינויים פורמאליים באמנה כדרישות קודם שיתחילו השיחות ארצות־הברית — אש"ף — שגיאה שוואנס אולץ לבצע בביקורו הראשון בישראל, בחודש פברואר.

יש לשער שהצהרה ברורה מטעם המועצה העליונה של אש"ף בדבר דו־קיום כמטרה תתחיל את התהליך בנקודה זו. צעד כזה מצד אש"ף יהיה קשה ביותר; אולם, הדבר שבו מהרהרת ארצות־הברית עתה גם הוא צופן בחובו סיכונים פוליטיים לקארטר, בתחום הפנימי.

ההתקפה שנשכחה

הנשיא קארטר אינו אחראי ליוזמת מדיניות חדשה זו בשאלה הפלסטינית החשובה — מדיניות שתוביל, ללא ספק, לקרע עם ישראל אם ימצאו הפלסטינים בעצמם את הכוח להיענות לו. הנרי קיסינג'ר, בהסכמתו של ג'ראלד פורד, עשה את הצעד הראשון בתהליך של „ההערכה־מחדש" של אפריל־מאי בעניין מדיניות המיזרח־התיכון ב־1975.

בנובמבר אותה שנה עשה סגן־עוזר־שר־החוץ האחראי לענייני המיזרח־התיכון, הארולד סונדרס, את הצעדים הראשונים של מה שמתרחש עתה. (סונדרס משמש כיום מנהל מישרד הביון והמחקר של הסטייט־דיפרטמנט והוא אחד הפקידים הבכירים המתלווים לשר־החוץ ואנס במסעו הנוכחי במיזרח־התיכון.)

בהעידו אז לפני הקונגרס אמר סונדרס נחרצות: „הממד הפלסטיני של הקונפליקט הישראלי־ערבי הוא, מבחינות רבות, ליבו של קונפליקט זה." והוא המשיך ותיאר בפרוטרוט את התפתחותו של אש"ף ואת האידיאולוגיות והאסטרטגיות השונות היריבות. מאחר שאש"ף „לא גילה נכונות לנהל משא־ומתן לשלום עם ישראל, וישראל אינה מכירה באש"ף או ברעיון של יישות פלסטינית נפרדת... אין בידינו, בשלב זה, מיסגרת למשא־ומתן שיכלול את אש"ף." ואולם, „ברור," הוסיף, „שהדיון בהיבטים הפלסטיניים של הבעייה חייב לכלול את כל צידי העניין. מה שאינו אפשרי היום עשוי להפוך אפשרי בעתיד."

בחודש שלאחר־מכן פירסם מוסד ברוקינגס, מציוותי־החשיבה החשובים ביותר בוושינגטון, מיסמך שהציע גישה אמריקאית חדשה לביצת המיזרח־התיכון. בתוך החתך הרחב של מלומדים ומנהיגים שחתמו על המיסמך ניתן היה למצוא מיספר מנהיגים יהודים־אמריקאים, את זביגנייב בז'ז'ינסקי (שהיה אז פרופסור באוניברסיטת קולומביה) ואת ויליאם קוואנט (מי שהיה אז פרופסור באוניברסיטת פנסילבניה וכעת הוא סגנו של בז'ז'ינסקי לענייני המיזרח־התיכון במועצה לביטחון לאומי). דו"ח ברוקינגס הפך קו־מנחה במאמציו של מימשל קארטר בשאלת המיזרח־התיכון. בדברו על הבעייה הפלסטינית מצהיר המיסמך: „יש לתת מקום להגדרה־העצמית של הפלסטינים, שתותנה בהכרה פלסטינית בריבונותה ובשלמותה של מדינת ישראל בתוך גבולות מוסכמים." בדברו על „גבולות" מתייחס הדו"ח ל„קווי ה־5 ביוני 1967, רק עם אותם שינויים שעליהם יוסכם הדדי."

זמן קצר אחרי בחירתו של קארטר כנשיא שלח עראפאת שני נציגים של אש"ף, את עיצאם סארטאווי וצברי ג'רייס * לארצות־הברית, על־מנת לנסות לעבד עימה הסכם שלפיו תעשה המועצה הלאומית הפלסטינית המוקמת ויתורים אידיאולוגיים ופוליטיים גדולים בתמורה להתחייבות של ארצות־הברית לבוא בדברים עם אש"ף ולתמוך בהגדרה־העצמית של הפלסטינים.

כאות של רצון טוב נתבקשה ארצות־הברית להעניק אשרה לנציג של אש"ף על־מנת שיוכל לפתוח לישכה של האירגון

---

* שני חברי המישלחת של אש"ף שניהלה את השיחות עם נציגי המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני.

(המשך בעמוד 30)

מאיר זורע זרק

כבי

ענייני המישטרה במדינה?
הדבר שופך אור מוזר ביותר על מערכת השיקולים וה„עקרונות" של ראשי ד"ש.

מילחמות היהודים

לא היתה זו המסקנה היחידה שנבעה ממאורעות השבוע בד"ש, אף שהיתה זאת, אולי, המסקנה החמורה ביותר.

מסקנה אחרת, שלא היה ממנה מנוס, היא שד"ש הפכה, תוך חודשים מעטים מאד, למיפלגת־מימסד מן המניין — מיפלגה מסוכסכת, שראשיה מאשימים איש את רעהו באינטריגות ובקנוניות, שיש בה קבוצות־לחץ ומילחמות־היהודים.

מייסדי ד"ש, ובעיקר מקימי תנועת־שינוי

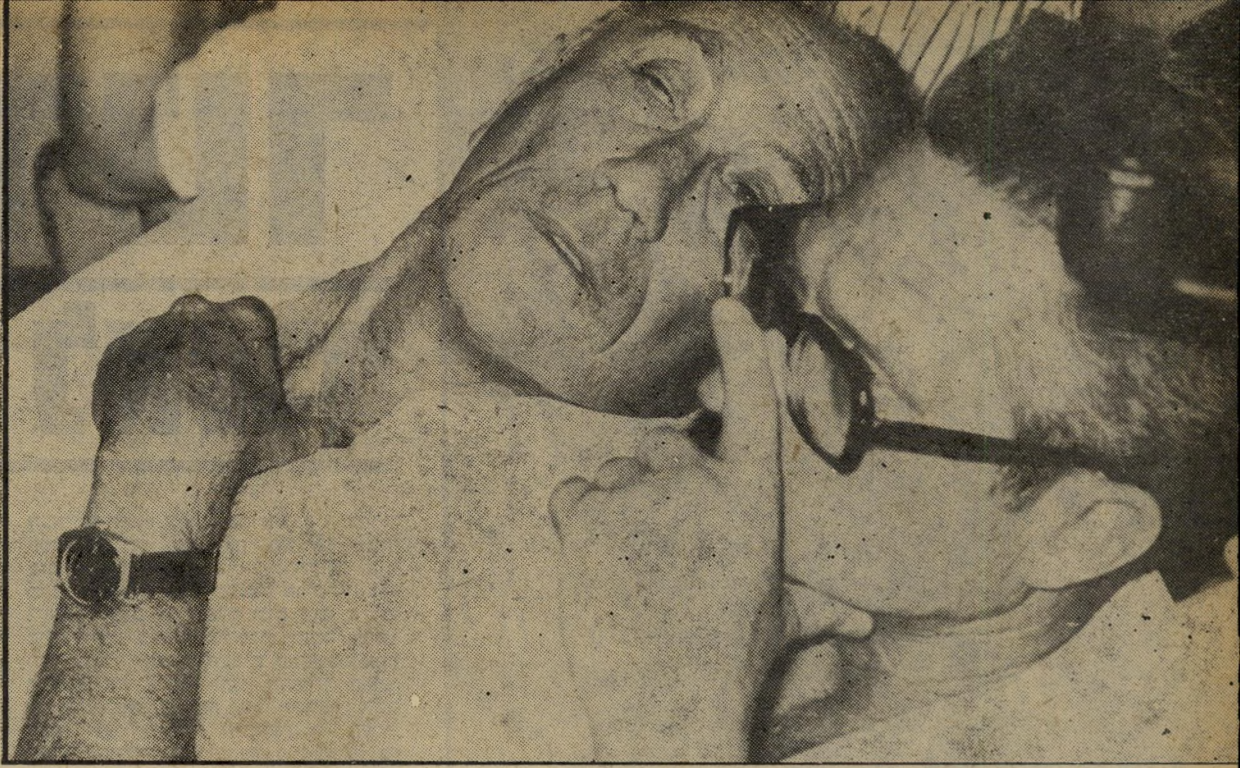

אלופים בדימוס: אהרון יריב ומאיר עמית בהבעה של ייאוש

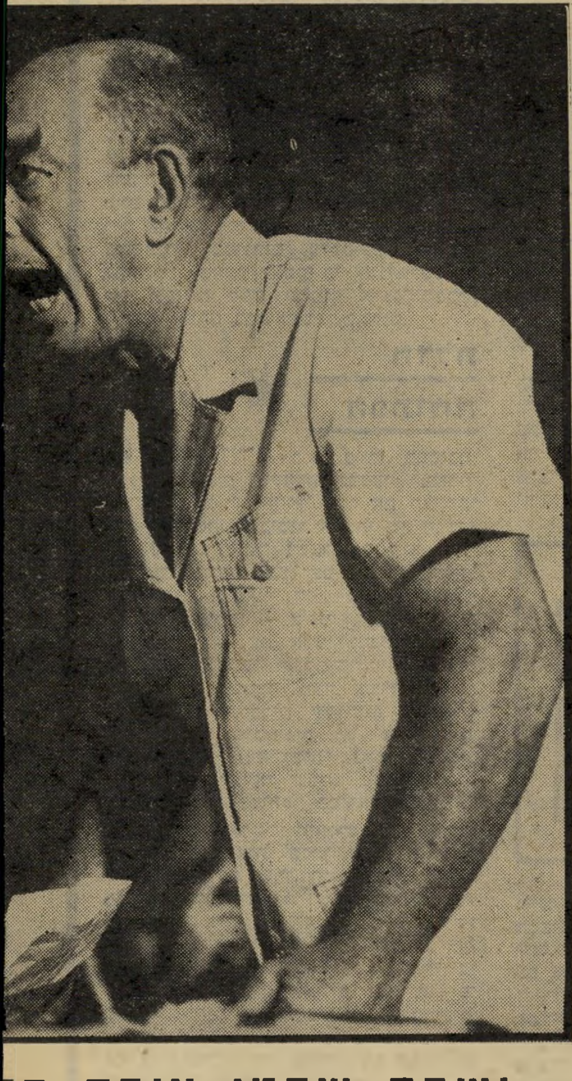

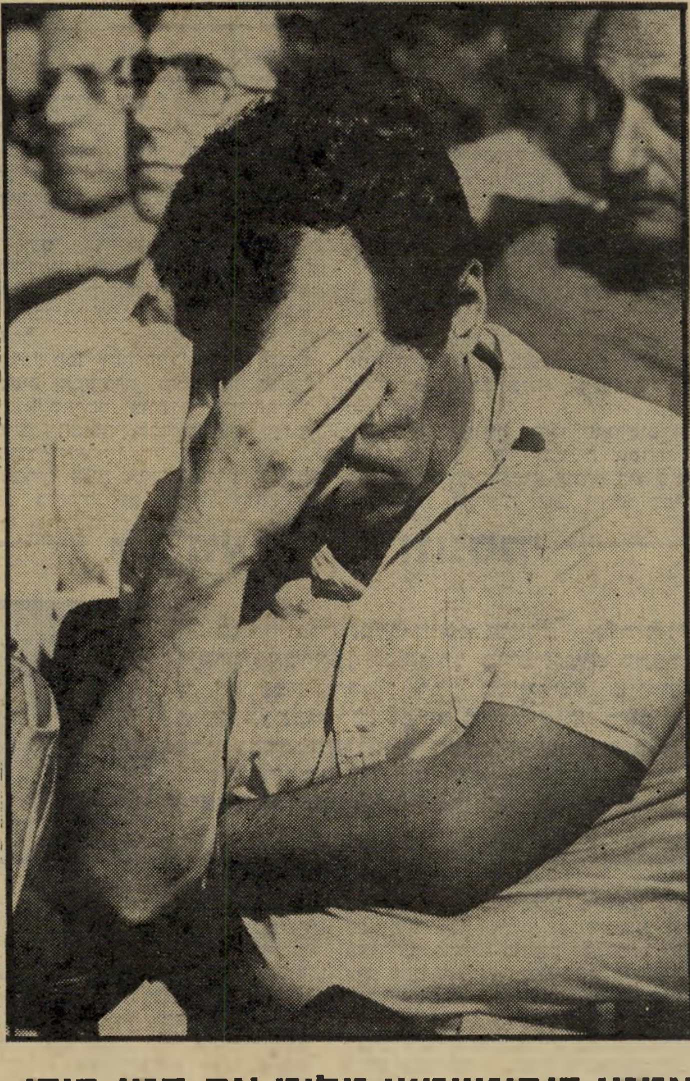

סטלה לוי אבלה

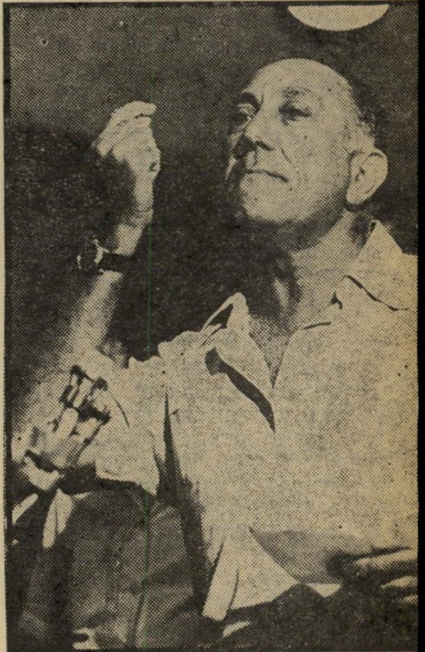

ישכה שדמי צורח

אמנון רובינשטיין מליט את פניו בידו

מאיר עמית מתריע

זה לא היה מחזה מרהיב.

על אקרן הטלוויזיה הופיעו שניים מראשי ד"ש, חבר־הכנסת אמנון רובינשטיין ומאיר עמית, ורמזו כי חברם ועמיתם, ח"כ מאיר זורע, סובל מהפרעה נפשית.

„מיקרה חולני," אמר עמית בסלחנות.

„מיקרה אישי," חזר אחריו רובינשטיין בצער, וסיפר כי אין זו הפעם הראשונה שזורע מתנהג בצורה חריגה, לא־נורמלית.

„הם הציגו אותי כחולה־רוח!" זעם זורע עצמו, למחרת. „רק בברית־המועצות שולחים יריבים פוליטיים לבית־המשוגעים!"

כמה ימים לפני כן עדיין התנהל המשא־והמתן להצטרפות ד"ש לממשלה. במהלך משא־ומתן זה עלה לא פעם גם שמו של מאיר זורע, כמועמד אפשרי לתפקיד מרכזי בממשלה. בשלב מסויים רמזו אנשי ד"ש שהיו רוצים כי זורע יהיה סגן־שר־הפנים ואחראי על ענייני המישטרה. בשלב קודם הוזכר כמועמד לתפקיד שר־החקלאות. מנחם בגין עצמו הציע לו, באחד השלבים, לפי השמועה, לכהן כסגן ראש־הממשלה.

הוויכוח הטלוויזיוני מעורר, על כן, שאלה נוקבת: מתי גילו רובינשטיין, עמית וחבריהם כי זורע הוא „מיקרה חולני" ו„אדם חריג", שאינו מאוזן — כפי שמשתמע מדבריהם — בנפשו?

אם נסתבר להם הדבר מהתנהגותו של זורע במיקרים קודמים, כפי שטען רובינשטיין — איך זה הציעו אותו לתפקיד בכיר בממשלה? איך זה עלה על דעתם שזורע יכול לשמש, למשל, כאחראי העליון לכל

המקורית, הישלו את עצמם שניתן להימלט מן החוקיות הפנימית של גוף פוליטי. הם דיברו בשם הטוהר, היושר, המוסר, וחזרו עד בוש על דבקותם ב„עקרונות".

אולם תוך כדי כך הם עשו מעשה בלתי־מוסרי, המתנקם בהם עתה. הם טישטשו את הבדלי־הדיעות האמיתיים ביניהם, והקימו מחנה שהוא מאוחד רק בעניינים טפלים („שינוי שיטת הבחירות") והעמידו פנים שהם העיקר. היה צריך להיות ברור שתרמית זו תתגלה ברגע שתעלינה לדיון הבעיות האמיתיות, ושאז יהיה המחנה מפולג ושסוע לאורכו ולרוחבו.

הדבר קרה מהר יותר מכפי שציפו רבים. תוצאות־הבחירות השאירו לד"ש את הברירה בין ישיבה באופוזיציה ובין הצטר־

צצה - ואמות סיפי ד"ש רעדו

ות הד"ש

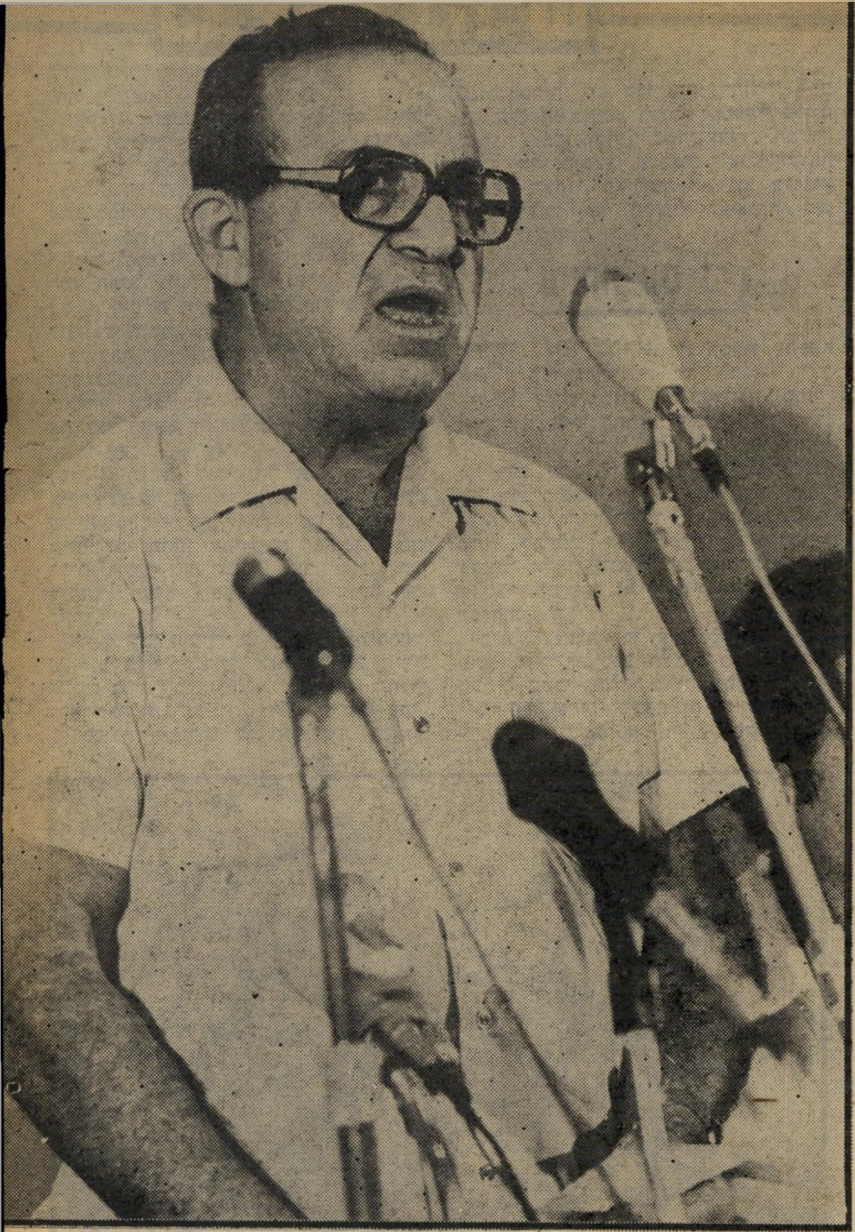

ובמדיניות ליברלית־סוציאלית — טיבעי שיתנגד להצטרפות לממשלה.

היושר כמחלת־רוח

אילו היו כל ראשי התנועה עסקני־מיפלגה משופשפים, הרגילים לשקר ל־ציבור ולאוהדים, להחליק ניגודים, לטשטש בעיות ולסבר את האוזן בדברי־הבל, ניתן היה לחפות על ניגוד עמוק זה במשך שנה־שנתיים נוספות. הצביעות המתחסדת היא לחם־חוקו של הפוליטיקאי המיקצועי. כמה מראשי ד"ש אמנם למדו מהר מאד מיקצוע זה, והם מתנהגים כיום כעסקנים ותיקים לכל דבר. את הדוגמה המושלמת לכך מציג ייגאל ידין עצמו.

ף ורטהיימר מזועזע

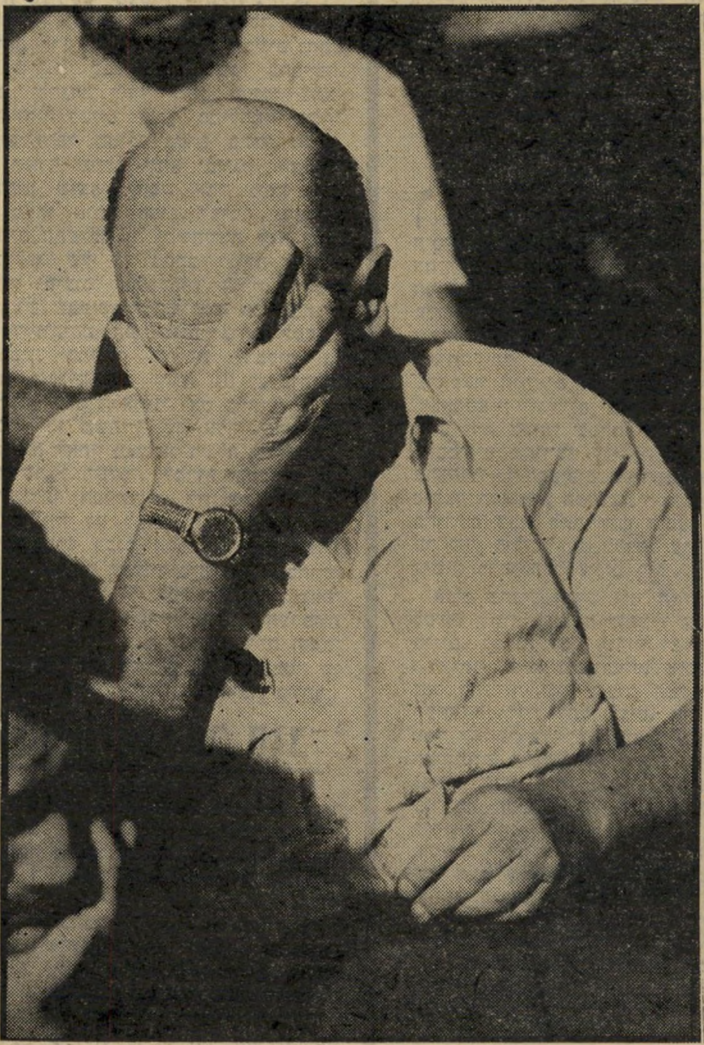

מאיר זורע - מי יקצור?

כל זה יכלו ראשי ד"ש לסלוח לזורע. ולראייה: הם ידעו את דיעותיו עוד לפני שהצטרף אל הגרעין שהקים את ד"ש.

אולם השבוע נתגלה חלק אשר באישיותו של זורע — חלק שאינו נוגע לדיעות, אלא לאופי. זהו אותו חלק שהעלה בלב עמיתיו את החשד כי הוא חולה בנפשו.

כי למאיר זורע יש צרה אחת, שהיא בלתי־נסבלת אצל פוליטיקאי וראש־מיפ־לגה: הוא אדם ישר ללא פשרה. אין הוא מסוגל להתאפק מלומר את שהוא חושב. השבוע השמיע זורע את דעתו בצורה בלתי־שיגרתית מאד, ובמקום בלתי־רגיל. הוא עשה זאת במסיבת־עיתונאים, שכונסה על־ידי ד"ש כדי להסביר כיצד פוצצו הליכוד ושותפיו את המשא־והמתן לצירוף ד"ש לממשלה.

באמצע המסיבה פתח זורע את פיו, וטען כי לא הליכוד פוצץ את המשא־והמתן אלא ראשי ד"ש עצמם — ובעיקר חברי־הכנסת עמית ורובינשטיין, שישבו לצידו.

היה זה מעשה חריג, חסר־תקדים בהיס־טוריה המדינית של ישראל. אבל הוא הלם בהחלט את אופיו של מאיר זורע.

בנימין הלוי ומשה בקר בהבעות חרדה

עם ייגאל ידין נראה כבוכה

למשלה, שבה תהווה התנועה גלגל חמישי, שקולותיה אינם דרושים לקואליציה להשגת רלמנטרי.

נושא זה מוכרחים היו להיווצר חילוקי־דיי משמעותיים, גם בלי קשר לשאיפות אישיות מה מראשי ד"ש, שהצטרפו לתנועה רק כדי טרמפ לכסא בממשלה. כי הצטרפות לממ־היתה מטביעה על התנועה חותם ימני, משייכת מעתה והלאה למחנה של מרכז־ימין. הישארות זיציה עשוייה להטביע על התנועה חותם ליי רדיקלי, לשייך אותה למחנה מרכז־שמאל.

שדוגל בארץ־ישראל השלמה, בסיפוח השט־ ובהתנחלות בהם, במדיניות כלכלית ימנית — שיהיה בעד הצטרפות ד"ש לממשלה, בכל מחיר. דוגל בהחזרת השטחים תמורת שלום, ב„פשרה יאלית", בהתנגדות להתנחלות בכל מקום

אולם לא כל ראשי התנועה הדמוקרטית לשינוי עברו שינוי אישי זה. סמה מהם התנגדו להסבה המיקצועית.

איתרע מזלה של התנועה, שאחד מראשיה הוא אדם שאינו מסוגל להשתנות. ולא מיקרה הוא שדווקא איש זה גרם לסקנדאל הגדול של השבוע.

בכל הנוגע לעניינים מדיניים מאיר זורע, חבר קיבוץ מעגן־מיכאל, הוא איש הימין הקיצוני. הוא חסיד מושבע ובלתי־מתפשר של ארץ־ישראל השלמה. כראש מינהל־מקרקעי־ישראל, מילא תפקיד מרכזי בגיי־בוש חרעיונות של „ייהוד הגליל". זורע התנגד בתוקף להחזרת עקורי איקרית ובירעם. מבחינות רבות, הוא עומד מימין לליכוד.

נבישות וחש

(המשך מעמוד 29)

אין זו הפעם הראשונה שזורע גורם סערה ציבורית ביגלל אמירה חריפה שלו. כל מי שמכיר את תולדותיו של האיש, יודע שהיתה זו עוד אמירה כנה של אדם שמצטיין בהצהרות בוטות שאינן מש־תמעות לשתי פנים, אדם שפיו וליבו חד הם לאורך כל דרכו. יושרו חסר־הפש־רות הביא אותו לא־אחת לידי עימותים עם אישים חזקים, שרבים אחרים נמנעו להתנגש עימם.

בעובדה זו, לפחות, מכירים גם אוייביו המושבעים.

מאיר זרודינסקי, שמאוחר יותר שינה את שמו לזורע, והידוע יותר בכינוי שדבק בו זה שנים — „זרו" — נולד ברומניה לפני 54 שנים. הוריו היו אז בדרכם מ־אוקראינה לישראל, והמתינו לקבלת רשיון־עלייה (סרטיפיקט). לארץ הגיע בגיל שנ־תיים. מישפחתו התיישבה בחיפה, שם הקים אביו בית־דפוס. האב, לוי זרו־דינסקי, נחשב כאחד ממייסדי ענף זה בארץ.

את חינוכו היסודי קנה זרו בבית־הספר אליאנס בעיר הכרמל, ואת לימודיו התי־כוניים בבית־הספר הריאלי. בגיל 16 החלה הקאריירה הביטחונית שלו, כאשר פקד על פלוגת־תלמידים של הגימנסיה. מפקדו

עמית, ידין וזורע (1951)
חברים לנשק

היה בוגר אחר של הריאלי — חיים לס־קוב.

דרכיהם של שניים אלה עתידות היו להצטלב עוד פעמים רבות בהמשך, ור־בים נוטים להקביל בין השניים, בעיקר בשל אישיותם חסרת־הפשרות, נוקשו־תם ונכונותם להילחם על עקרונותיהם, ולו גם במחיר איבוד מישרה רמה — תכונות הנראות ליריביהם כחוסר פיקחות.

במיסגרת ההגנה נשלח זרו לשנת שי־רות בקיבוצים דגניה וגניגר, שם נקשר לראשונה לחקלאות. ב־1941 צורף ל־מנגנון־הקבע של ההגנה, ועסק בעיקר בפעולות רכש, תוך שהוא מנצל את היותו איש מישטרת־היישובים בקריית־חיים.

ב־1942, בעיצומה של מילחמת־העולם השנייה, התגייס זרו לצבא הבריטי, עבר את כל שלבי הפיקוד הנמוכים, הגיע לדרגת רס"ל. בין השאר לחם בצבא בנות־הברית תחת פיקודו של הפילדמרשל בר־נארד לו מונטגומרי, בצפון־אפריקה, ומ־אוחר יותר באיטליה. הוא התבלט כחייל מעולה ונשלח לקורס קצינים, ובתור ש־כזה צורף לבריגדה היהודית כאחד מ־עשרה הקצינים היהודיים הראשונים שהו־עברו אליה. עוד בהיותו קורפורל (רב־טוראי), זכה זרו בעיטור על גילוי אומץ־לב. היה זה כאשר התנדב לצאת, בראש כיתת־סיור, אל מול עמדות ארטילריה של הגרמנים באיטליה, כדי למשוך את אישם ולאפשר בכך את מיפוי מערכיהם. על כך הוא נענד באות „הצלב הצבאי" של בנות־הברית. עם הבריגדה היהודית לחם עד תום המילחמה, ושימש כמפקד פלוגה בדרגת קפטן (סרן). כשהשתחרר, המשיך לרכז את מיבצע העלאת ניצולי־השואה ארצה. כשחזר מאירופה התיישב בקיבוץ מעגן־מיכאל של הקיבוץ המאוחד, שם ביתו עד היום.

עימות עם דיין

ב־1947 נקרא זרו לסייע בהקמת מעוץ־ההדרכה של ההגנה, ולפ־קד על קורס מכ"ים של האירגון. במיל־חמת־העצמאות התמנה כמפקד גדוד חו־רון — אחד מגדודי החי"ש שלחמו בחזית ירושלים. עם גדודו השתתף בקרבות המ־רים של כיבוש מישלטי הפרוזדור, שער־הגיא והקסטל. הגדוד השתתף גם בניסיון־הנפל לכיבוש העיר העתיקה ובקרבות באיזור ארמון הנציב. עם תום המילחמה חזר זרו למישקו, אל אשתו נעמי ולעבודת הפלחה.

ב־1951 נקרא זרו שוב לשירות. מאז, פרש וחזר לשירות הצבאי במשך ארבע פעמים, כשכל פרישה מלווה בוויכוח חריף.

מאוחר יותר, כשהתמנה חיים לסקוב לרמטכ"ל, מינה את זרו לתפקיד ראש אג"ם, תפקיד הנחשב לשני בחשיבותו אחרי הרמטכ"ל.

„ברווזי מים"

באפריל 1959 פקדה סערה את המ־דינה. הרדיו שידר, במפתיע, קריאה דרמאתית לגיוס יחידות־המילואים. אזרחי ישראל נתקפו פאניקה, ואיתם הופתעו גם הרמטכ"ל ושר־הביטחון. מדינות־ערב מי־הרו להיערך למילחמה, ובעולם השתררה דאגה מפני מיתקפה ישראלית צפוייה על שכנותיה.

רק כעבור כמה שעות יכלו כולם לנשום לרווחה. התברר שהיה זה תרגיל הת־ייצבות שתוכנן מראש, אך בוצע ללא הודעה מראש לציבור, כנדרש. ראש אג"ם, האלוף מאיר זורע, קיבל על עצמו את האחריות לטעות. הוקמה ועדת־חקירה ש־החליטה, כעבור שלושה שבועות, להמ־ליץ להעביר מתפקידיהם את זרו ואלוף נוסף — יהושפט („פטי") הרכבי, ראש אגף־המודיעין דאז.

בן־גוריון, שהיה אז שר־הביטחון וראש הממשלה דרש מזרו להתפטר. אך זרו השיב, כדרכו, באופן חד וחריף ללסקוב, שהעביר אליו את הדרישה, הוא אמר: „תודיע לזקן שאם כל הכבוד, אני מתפטר מתי שאני מוצא לנחוץ. לא פוטרתי אלא הועברתי לתפקיד אלוף־פיקוד הצפון."

כעבור 17 שנה, ב־1976, פירסם זרו את גירסתו שלו על אותה פרשה. לדבריו, שודרו ברדיו, סיסמאות סתמיות שלא היו כלל כינויי־יחידות ולא נועדו להביא ל־גיוס של ממש, אלא רק לבדוק את תגו־בת מדינות־ערב. היה זה על־פי הצעתו של הרכבי דווקא. אחת הסיסמאות היתה „ברווזי מים", והיא שנתנה לפרשה את כינוייה העממי. אלא שזרו לא התנער מאחריותו, ובהופיעו לפני ועדת־החקירה אמר: „אין אשמים. אני אשם. לקחתי על עצמי אשמה של מישהו אחר, מפני ש־פקודותי המפורשות הופרו."

כשסיים את תפקידו כאלוף הפיקוד, השתחרר זרו בפעם הרביעית ושב לחרוש את שדות מישקו. גם הפעם היה צעדו מלווה סערה. בן־גוריון ביקש ממ־נו, באותה עת, ליטול חופשה, וזרו הטיח בו בתגובה: „אתה והלישכה שלך עטו־פים צמר־גפן, ושום דבר אינו מגיע אלי־כם. לא השארתם בידי ברירה אלא להת־פטר, ולכן איני יכול לקבל את הצעתך לצאת לחופשה. אני בעצם מתפטר במחאה על־כך שאתם זורקים אותי מהצבא!"

אסון ראשון במישפחה

זרו התרחק באותן שנים מפעילות ציבורית ואף דחה כמה תפקידים בכירים שהוצעו לו. תחת זאת העדיף להתמסר למישפחתו ולעבודה חקלאית.

בניו, שבגרו, דמו לאביהם. כמוהו היו גם הם מוצקים, חסונים ועקשנים. בנו הב־כור, גיורא, התקבל לאחר מאבק עיקש ליחידה מובחרת של הצנחנים. למרות שהיה ספורטאי מצטיין התגלה גיורא, ב־בדיקות, כבלתי־כשיר, ובתחילה סירבו לגייסו. חרף זאת סיים קורס קצינים וחתם על שירות קבע. הבן השני בחמישה, יונתן, התנדב לקורס־טייס, סיימו בהצ־לחה והיה לטייס אורגן. במילחמת ששת־הימים הופל מטוסו בקרב בשמי הגולן. זרו ואלוף (מיל.) יוחאי בן־נון, הצטרפו לצוותים שיצאו לחפש אחר גופת הבן. הם מצאו אותה סמוך לצומת בוטמיה. הסורים התעללו בה והשחיתוה ללא הכר.

נפילתו של בן בקרב יכולה להביא לשינוי קיצוני בהשקפות הוריו השכו־לים. יש שבעיקבות הטרגדיה הם ממתנים את דיעותיהם הפוליטיות ביחס לפתרון הסיכסוך במיזרח התיכון ודבקים ב־רעיון השלום. אך קורה גם שדעותיהם משתנות לצד הלאומני והם גורסים: „אף שעל". זרו משתייך על אלה האחרונים. מאז היה לאחד מנושאי דיגלה של תנועת ארץ־ישראל השלמה, למרות שהכחיש את השתייכותו הפורמלית לתנועה זו.

הצהרותיו היו לאומניות קיצוניות, כמו זו שהשמיע בכנס התנועה למען ארץ־ישראל השלמה שנערך ב־1968: „נוכחותה של ישראל בסיני," אמר אז זרו, „מאפ־שרת לנו לערוך טרור בערים הערביות הראשיות ולמוטט את האוייב דרך האוכ־לוסיה. ישיבתנו במרחק 100 קילומטר מ־קהיר מהווה את ההרתעה הטובה ביותר."

„להתחלק לי על הגב"

הטרגדיה הרחיקה אותו מהזרקו־רים עוד יותר. הוא הסתגר במישקו סר, זעף וממורמר. רק ב־1972 שב לכו־תרות העיתונים. היה זה כאשר נקרא לשמש כחבר בוועדת ויתקון לחקירת השחיתות בחברת נתיבי נפט, יחד עם ה־שופט העליון אלפרד ויתקון והתעשיין אברהם קליר. פרשת השחיתויות עוררה עניין ציבורי רב. הציבור ציפה למסקנות חריפות, והתאכזב. מסקנות הרוב בוועדה, ששמעה עשרות עדים, היו זהירות. זרו הביע את דעת המיעוט. הוא לא היסס לחלוק על דעת השופט העליון והתעשיין, ולהביע מורת־רוח גלויה ממסקנותיהם. זרו דרש לנקוט עמדה חריפה יותר נגד מוטי פרידמן (מנכ"ל נתיבי נפט) וצבי דינשטיין (סגן שר־האוצר).

בתקופת היותו חבר הוועדה הועלה בממשלה הרעיון למנותו כראש מינהל מקרקעי ישראל. מייד עם הגשת מסקנות הוועדה פרצה סערה ציבורית חדשה סביב שאלת גובה שכר הטירחה שאמורה היתה המדינה לשלם לפרקליטיהם של העדים שהופיעו לפני הוועדה. הסכומים שנפסקו היו אסטרונומיים. כל פרקליט אמור היה לקבל מאות אלפי לירות. זרו לא שתק. הוא תקף בחריפות את שר־המישפטים דאז, יעקב שימשון שפירא, וטען שהשר הוא שהיטעה את חברי הוועדה וגרם את

(המשך בעמוד 34)

קארטר מחכה לאש"ף

(המשך מעמוד 27)

בוושינגטון. קיסינג'ר גילה עניין בכך ומי־נה את השגריר־בדימוס דין בראון, מי שהיה שליחו המיוחד ללבנון, כמתווך, תוך שהסטייט־דיפרטמנט אינו מקיים מגעים רישמיים עם אש"ף. אולם הניסיון כולו נכשל בשל לחץ כבד מצד ממשלת ישראל והלובי היהודי האמריקאי, וכן מפני ש־ג'רייס ציין בבקשת־האשרה מקום לידה לא־נכון. גם קיסינג'ר היה במצב קשה.

פעמיים במהלך מערכת־הבחירות הביע קארטר את דעתו שיש להעניק לפלסטינים קיום לאומי. בנובמבר 1975 הוא אמר, בוועידה על מדיניות־החוץ: „אני סבור שאחד המרכיבים האינטגרליים בהסכם ה־סופי חייב להיות ההכרה בפלסטינים כעם, כאומה, עם ארץ לחיות בה וזכות לבחור במנהיגים משלהם."

חודשיים מאוחר יותר, בדברו לפני 75 מנהיגים יהודים, ציין הנשיא־לעתיד: „אני סבור שבסופו של דבר צריך יהיה להכיר בעם הפלסטיני — שהצורך העליון שלו הוא ההכרה בו כאומה בעלת מדינה משלה בגדה המערבית או בגדה המיזרחית של הירדן."

אך במשך חלק־הארי של מערכת־הבחי־רות נשמר קארטר להתרחק מן הנושא הפלסטיני הרגיש. לולא עשה כן יש לשער שלא היה נשיא היום. הקהילה היהודית בארצות־הברית גילתה זהירות מופלגת ב־יחסה לקארטר, והוא עשה מאמצים ניכרים לשנות מצב זה במהלך קיץ 1976.

אולם, מייד אחרי שנכנס קארטר לתפ־קידו, ב־20 בינואר הוא החליט, יחד עם ואנס ובז'ז'ינסקי, כי יש לקבוע במהירות מדיניות פלסטינית חדשה. לאור קשיין של קיסינג'ר בעת שניסה לעשות זאת, היתה החלטתו של הנשיא מסוכנת ואמיצה בעת־ובעונה־אחת.

שגיאתו של בגין

כך, ב־16 במארס, בקלינטון שב־מסצ'וסטס, הכניס קארטר את השינוי היסודי במדיניות האמריקאית לגבי המיז־רח־התיכון, בהכריזו „מולדת לפלסטינים." המועצה הלאומית הפלסטינית עמדה להיי־פגש בעצם אותו היום בקאהיר, ואין ספק שקארטר שלח לה איתות. אך זה הגיע מאוחר מדי. אילו נענה למאמציו של עראפאת חודשים אחדים קודם־לכן, בעת שסארטאווי וג'רייס ביקרו בארצות־הב־רית, היה הפתח שפתח קארטר לפני ה־פלסטינים מתורגם לגישות מתונות יותר בהצהרת 15 הסעיפים שפורסמה על־ידי ה־מועצה הלאומית הפלסטינית. יתירה מזאת, בחודשים שבאו לאחר־מכן הופעל על קאר־טר לחץ פוליטי חזק לערפל עוד יותר את גישתו כלפי הפלסטינים.

אולם בהגיע חודש יוני החליט קארטר לפעול ברוח ההצעה שהציע עתה לפלס־טינים. כהכנה לכך הודיע לשוק האירופי המשותף כי ארצות־הברית אינה מתנגדת עוד להכרזה מצד השוק המשותף בדבר רעיון המולדת לפלסטינים. אף שבפומבי עמד קארטר על כך שהוא מתנגד להכרזה האירופית, הופתעו האירופים כאשר והתנ־גדות שלה ציפו סולקה. כתוצאה מכך פורסמה ההכרזה של השוק ב־29 ביוני, בזו הלשון: „פתרון לקונפליקט במיזרח־התיכון ייתכן רק אם זכותו הלגיטימית של העם הפלסטיני למצוא ביטוי הולם לזהותו הלאומית תתורגם ללשון העובדות, שתביא בחשבון את הצורך במולדת עבור העם הפלסטיני. נציגי הצדדים לסיכסוך, כולל העם הפלסטיני, חייבים ליטול חלק במשא־ומתן..."

וכך הוכן הרקע להצעה ההיסטורית — המונחת עתה על השולחן — של ארצות־הברית לאש"ף. מישגהו של בגין היה בכך ששפט שלא־כהלכה את נחישות הח־לטתו של ג'ימי קארטר. בכך שחזר לישי־ראל והעניק מייד תוקף חוקי להתנחלויות בגדה המערבית, מבלי לדווח על כך לנשיא ארצות־הברית, הותיר את עצמו חשוף לכך שקארטר יעשה אותו הדבר לגבי הנושא הפלסטיני. מדיניותן של אמריקה וישראל לא תהיה מתואמת עוד. בגין עשוי למצוא את עצמו, בתוך חודשים אחדים או שנה לכל היותר, עומד נוכח משא־ומתן בינלאומי עם כל הצדדים האחרים, כולל ארצות־הברית, כשאלה מכריזים על התנ־גדותם לעמדותיה של ממשלת בגין ב־שניים (לפחות) משלושה הנושאים המכרי־עים: השטחים והפלסטינים.

אשר לנושא השלישי — נורמליזציה ביחסים ושלום בר־קיימא — נושא זה תלוי בערבים.

התביעה טוענת שריקה סלומון (משמאל) הרעילה את בעלה יעקב, שהיכה אותה

רעל עכברים לבעל?

יעקב וריקה סלומון
היא התנגדה לניתוח אחר־המוות

את המצבה פירקו הקברנים תוך דקות ספורות. אחר־כך ניפצו את שיכבת הבטון שחיברה את הבלוקים אשר הונחו על הקבר וחפרו בעפר עד אשר הגיעו אל הגוויה. את השלד הניחו בארון־מתים אשר הוסע מבית־העלמין החוצה.

כך הסתיים השלב הראשון במנוחתו של יעקב סלומון. הוא הספיק לנוח על מישכבו האחרון רק 173 ימים. את שנת הנצח שלו החל ב־26 בינואר השנה, כשליד הקבר הפתוח נפרדו ממנו אשתו האהובה ריקה ושני ילדיהם.

יעקב סלומון, מכונאי־רכב במיקצועו, נפטר באותו יום בביתו שבקריית־שלום בתל־אביב, כשהוא בן 39 בלבד. לרופא בית־החולים, לשם הובהל יעקב באמבולנס, לא נותר אלא לקבוע את מותו וגם את סיבת המוות: דלקת־קרום־המוח.

האלמנה, ריקה סלומון בת ה־31, אשה חטובת־גו ושופעת, ניסתה להתנחם ולרפא את הפצע שנוצר בליבה. אומנם פטירתו של אבי המישפחה היתה אסון כבד, אולם בני־מישפחתה ניחמוה ודיברו על ליבה כי הזמן הוא רופא כל הפצעים וכי החיים עושים את שלהם ומסייעים להתגבר על כל המכאובים. גם אלה על פטירת היקרים ביותר.

ריקה ניסתה להתחיל בחיים חדשים. אבל היא החלה אותם ברגל שמאל. ב־12 בחודש יולי השנה, כשישה חודשים אחרי מות בעלה, היא נעצרה בידי בלשי מחלקת התישאול של היחידה המרכזית במישטרת מחוז תל־אביב. השוטרים עצרו אותה בחשד כי הרעילה את בעלה ברעל־עכברים וגרמה בכך למותו.

הבעל היה עצבני

ריקה, בת העיירה יאסי שברומניה, עלתה עם הוריה ואחותה חנה לארץ לפני 16 שנה, כשהיתה ילדה בת 15. היא למדה רק בבית־ספר עממי, סייעה אחר־כך לפרנסת הוריה. המישפחה התגוררה בבית הסבתא ביפו עד שהצליחה לרכוש דירה בת חדר אחד. ריקה למדה לעבוד בניקוי בדים, וגם אחרי שעות העבודה בבית־החרושת נהגה לקחת עימה עבודה הביתה, כדי להגדיל את הכנסותיה.

את יעקב סלומון הכירה ריקה כשהיתה בת 19. לא היתה זו אהבה ממבט ריי־שון. הוא הובא אל בית הוריה על־ידי שדכנית. „הוא עשה עלינו רושם מצויין," נזכרת אחותה של ריקה, חנה צוררו. אבל זמן קצר אחרי החתונה הסתבר כי הרושם היה מוטעה במיקצת, אם לנקוט לשון המעטה.

על פי סיפורה של האחות, הסתיר הבעל מאשתו הצעירה את העובדה כי הוא סובל מפגיעה מוחית שנגרמה לו כתוצאה מפציעה בראשו בעת שירותו הצבאי ביחידת צנחנים. תוצאות הפציעה ניכרו בו היטב. הוא נטה להתרגז ולאבד את עצביו. לדיברי אמה של ריקה, הוא היה נכנס להיסטריה, מתפרץ ומכה את אשתו. כשהיה נרגע היה מבקש סליחה, מתחנן כי ימחלו לו ומבטיח שלא יחזור שנית על מעשיו. עד להתפרצות הבאה.

לפני עשר שנים נולד בנם הבכור של ריקה ויעקב. כעבור שנתיים נולדה גם הבת. אבל לידת הילדים לא הועילה הרבה לאושרה של המישפחה. לטענת האחות חנה, „הפכו חייה של ריקה לגיהנום. הוא לא הפסיק להרביץ לה." ריקה פנתה לרבנות, הגישה תביעה לגירושין.

כאשר הגיעה עת הדיון בבקשתה בבית־הדין הרבני, שמעו הרבנים את טענותיה והציעו לה לנסות למצוא שלום־בית עם בעלה. היא חזרה לחיות עימו תחת קורת־גג אחת, ובמקום לרבנות החלה לפנות למישטרה. מיספר פעמים הגישה תלונות על כי בעלה מכה אותה וגורם לה לחבלות גופניות. „הוא היה נוהג לשים לה רגל כדי שתמעד ותיפול על הריצפה," מעידה האחות חנה.

ב־17 בחודש ינואר השנה אושפז יעקב סלומון בבית־החולים דונולו א׳ ביפו. „זה היה אחרי שהוא קיבל התקף של אפילפסיה," טוענת חנה. „הוא הוחזר הביתה אחרי שמונה ימים, אבל לא חש בטוב. הוא התלונן על כאבים בבטן. ידענו שהוא סובל מאולקוס ושהיתה לו גם דלקת־קרום־המוח. בכלל הוא היה איש חולני." למחרת שובו הביתה נפטר יעקב.

לריקה לא היה די כסף אפילו כדי להזמין מצבה עבורו. חבריו לעבודה ב־רכב ישראלי הם שאספו תרומות ביניהם כדי להקים מצבה על קיברו.

פרקליט לידסקי
„היא רצתה רק להרגיעו"

מה היתה האבקה?

כל תכן שריקה היתה מצליחה לפתוח בחיים חדשים, ובעלה המנוח היה נח בשלום בקיברו לולא גברת נאה בשנות השלושים שלה, המתקראת ארלט מור.

זו הופיעה יום אחד במישטרה, הגישה תלונה נגד אחד נתן ברנס שהוריד אותה לזנות והמתפרנס על רווחיה כיצאנית. השם ברנס היה מוכר במישטרה. בעבר כבר נרשמו נגדו מיספר תלונות בענייני תקיפה וניסיון להדחה לזנות. בעת שנחקרה ארלט מור אודות נתן ברנס, היא הזכירה, כבדרך אגב, כי הגיעה לאוזניה השמועה שהאיש עשה גם עיסקה עם ריקה סלומון, לעשות עימה יד אחת כדי להעביר את בעלה לעולם שכולו טוב באמצעות רעל.

הסיפור נשמע מוזר, אולם סיקרן את השוטרים. היה זה לפני ימי הסידרה אני קלאודיוס בטלוויזיה, וסיפור מעין זה היה נדיר מאד. חיפשו השוטרים את ברנס, אבל התקשו למצאו. רק כעבור זמן הסגיר ברנס את עצמו באמצעות פרקליטו, אחרי שגונב לאוזניו כי המישטרה מבקשת אותו.

כשהופיע, הושיבו אותו מול ארלט. עדותה לא הותירה לו דרך נסיגה. היא העידה כי נוכחה בעת שברנס וריקה סלומון קשרו את העיסקה שנועדה לשחררה מבעלה ללא התערבות הרבנות.

ברנס, שהתגורר באותו בניין שבו גרו ריקה ובעלה, ברחוב האסיף 20 בקריית־שלום, מסר הודאה במישטרה. לטענת המישטרה הודה ברנס בעדותו כי ריקה ביקשה ממנו למצוא דרך לחסל את בעלה תמורת סכום של 30 אלף ל״י. בסכום זה

(המשך בעמוד 34)

(המשך מעמוד 25)

רותיה: וכל סיוע והגנה אמריקאיים יוכלו להחשב בעלי משמעות ותועלת מעשיים, רק אם יתבטאו בתוספת כזו.

מחוץ לזה — ואולי קודם לכך — בסידרי־העוצמות הקיימים כבר כעת בזירה, כוח משוריין, הינו ה„אגרוף" הקטן ביותר, שניתן לראותו כבעל מישקל ו־עוצמה מספיקים, ליצור הכרעה אופרטיבית, בעלת משמעות איסטרטגית, בכל חזית מסויימת; לא לבדו, כמובן, אלא כתיגבור לכוחות, המחזיקים אותה חזית במיגננה.

האמת המציאותית היא, שבגבולות 1949, או דומים להם, לא תוכל ישראל להחזיק מעמד אפילו תתגבר בכוח גדול יותר משתיארנו, ועל כך עוד נעמוד בהמשך. אבל, לצורך הבירור — ובעיקר לאור

תוך 48 שעות יכולה ישראל להעמיד כוח העולה על כל הכוחות המזויינים הצרפתיים, הבריטיים והאמריקאיים באירופה

האפשרות שתוצע פשרה מסויימת, שבה לא תידרש ישראל לנסיגה צבאית מוחלטת — נניח „לצורך הוויכוח", כי בעייתנו הביטחונית־הצבאית מתמצית כולה בתחום יחסי־הכוחות וכי תיגבור, ממקורות־חוץ (כלומר, ארה"ב) של גייס־משוריין מוקטן, תלת־אוגדתי, יספיק לנו לשם שמירת יחסי־כוחות סבירים.

שלוש האפשרויות הבסיסיות של התיגבור האמריקאי — ועד כה, רק בכוחות־יבשה עסקנו — הן: היערכות־קבע של הכוחות במקום; הימצאות הציוד לכל הכוח כאן, במחסנים, כאשר האנשים מובאים רק בעת הצורך; הימצאות הכוח וציודו מעבר לים, והובלתם לארץ, לפי דרישה.

קיימות, כמובן, גם וואריאציות, שתאחדנה את שלוש האפשרויות הנזכרות, בצירופים שונים. כזכור, אנו בוחנים את הנושא על פי שתי הנחות הכרחיות: שלעולם לא יפריעו שיקולים פוליטיים את שליחת התיגבור הזה, ולא יגבילו את הפעלתו; ושלרשות ארה"ב הכוחות הדרושים. לכך נוסיף, שוב „לצורך הוויכוח", את ההנחה, שאף פעם לא יעמדו האמריקאים בפני מיגבלות של כושר־תובלה, אפילו ייאלצו לטוס או לשוט ישירות, ללא חניות־ביניים, מארצות־הברית גופא.

הכוח לא יגיע

התיגבור האמריקאי, כדי שיהיה אפקטיבי, צריך לבוא לידי ביטוי, במלוא עוצמתו, בתוך פרק־הזמן, החולף בין קבלת ההתראה שעומדת לפרוץ מילחמה — המתקבלת כידיעה ודאית וישירה, או כמסקנה מניתוח נתונים מצטברים — לבין תחילת מעשי־האיבה.

המודל הקובע, לצורך זה, הוא כמובן „פתיחת יום־הכיפורים" — התקפת־פתע ערבית מוצלחת, כי כל החזיתות ובכל העוצמה. לכן, התיגבור האמריקאי חייב להיות ערוך ונכון לקרב בעמדותיו תוך פרק־זמן של 12—24 שעות מקבלת ההתראה.

לפי הנתונים האמריקאיים, מישקלה הכולל של אוגדת חי"ר שלהם הוא כ־30 אלף טון. להעברתה בדרך האוויר — בים לא בא בחשבון בנסיונותינו, מפני משך־הזמן — נדרשות 120 גיחות של מטוס גאלאקסי (סי־5, מיטען מירבי 100—110

ספורט טוטו
טוטו
א 1 2 א 1 2 א
השבוע
משחקי הליגות האוסטרליות
מינימום הפרס הראשון
200.000 ל"י
מינימום כלל הפרסים
350.000 ל"י
יום ה' — המועד האחרון למסירת הטפסים
עשה לך מנהג קבוע — מלא טוטו בכל שבוע!
המועצה להסדר ההימורים בספורט

לנשף בחירת
נסיכת הים התיכון
אשר ייערך ב־27.8.77 באשקלון
על שפת הבריכה של
מלון „גני שולמית"
ולנשף בחירת
נסיכת ים־כינרת
אשר ייערך ב־3.9.77 בטבריה
ב„חוף השקט"
תגענה המועמדות
באוטובוסים
הממוזגים
של חברת
כי הנסיעה באוטובוס
של „אגד"
בטוחה יותר מכל אמצעי
תחבורה אחר על הכביש.

מדראנו
CIRCO
MEDRANO
גדול קרקסי אירופה
היום ובכל יום
2 הצגות, באוהל הענק והמפואר,
בשד' רוקח, צומת אבן־גבירול
(ליד גשר בר־יהודה) בצפון תל־אביב
100 משתתפים בתכנית עשירה ומגוונת
הכוללת: ליצנים, לוליינים, חיות מאולפות
אקרובטים והפתעות לרוב...
התעבורה הימית והאווירית של הקרקס,
על ידי "מונדוס טורס" בע"מ.
מועדי ההצגות:

בימים א' — ה'	בימי ששי	במוצאי שבתות
5.00 אחה"צ 8.30 בערב	3.00 אחה"צ	7.00 בערב 9.45 בערב

כרטיסים: ביום המופע בקופות הקרקס (החל משעה 13:30)
בתל־אביב: "הדרן", רח' אבן־גבירול 90,
טל. 248787 וביתר משרדי הכרטיסים בעיר.
ברמת־גן: "רכניץ"; בחולון: "בידורון"
ביפו: "גוטווין"; בת־ים: "היוזם"
הרצליה: "המרכז"; נתניה: "סיגנל"
בידור לכל המשפחה
הצגה מהנה ומלהיבה
במסורת המפוארת
של "מדראנו"
למוסדות וקבוצות מאורגנות,
כרטיסי הנחה במשרד "הדרן"
תל־אביב טל. 248844
תחבורה מובטחת לכל הכוונים
השתתף ב־
עלית
מבצע פרסים ענק: מיקי ברקוביץ עם מסטיק

טון, הגדול בעולם) ועוד 2400 גיחות הר־קולס. זאת, בטווחים אופטימליים ובמיטען מירבי — וכבר אמרנו שאנו מניחים כי כך נחשב לצרכינו, בהנחה של תידלוק באוויר, למרות יציאת המטוסים מארצות־הברית (תידלוק אחד לגאלאקסי; 2—3 — לפי הדגם — להרקולס). אוגדות חי״ר אינן מתאימות לזירתנו אלא יידרשו, כאמור, אוגדות־שיריון אחת „ממוכנת" (שני־שלישים חרמ״ש, שליש טנקים) ושתיים „משוריינות" (יותר טנקים פחות חרמ״ש); ולכל הפחות, שתיים ממוכנות ואחת משוריינת.

מישקל אוגדה ממוכנת יהיה כ־40 אלף טון, וזה של אוגדה משוריינת — בוודאי בסביבות 55—60 אלף טון. ניתן להטיסן במיספר גיחות דומה, אבל כובד האוגדות הללו יחייב להגדיל בכמה מאות אחוזים את כמות גיחות הגאלאקסי, שהוא המטוס היחידי המסוגל להטיס טנק מ־60. תוספת זו של הגיחות תאוזן — ואולי יותר מכך — אם נניח כי להטסת פריטים קלים יותר יפעילו מטוסי סקיילפטר (סי־141) וג׳אמבו, הגדולים מן ההרקולס.

לצורך הפרופורציה: „הרכבת האווירית" נעשתה ב־570 גיחות (של גאלאקסי וסי־141 בעיקר) והובאו בה, בממוצע של 19 גיחות ליום, ב־32 יום, 22,500 טון מיטען.

בהנחה שהתשתית הישראלית כבר מגוייסת וניתן להסתייע בה מירבית, הרי מצבת כוח־האדם של גייס תלת־דיוויזיוני אמריקאי, שהיא המיזערית לצורכי הבטחת כושר־לחימה במילחמה קצרה מאד, מגיעה לכ־75 אלף איש (פחות ממחצית התקן המיזערי הרגיל לפעילות ממושכת).

אפילו תוקם בישראל רשת של נמלי־תעופה, מחסנים ושטחי־פריסה והצטיידות, שתוכל לטפל בכמויות־ענק המדוברות תוך פרק־זמן הנאמר, במירב, בכמה יממות רצופות — ומה שקיים כעת בארץ, רחוק ביותר מיכולת כזו — לא יוכל גם כושר־התובלה של ארצות־הברית, אפילו בממדיו המירביים המתוכננים, לשנע כמויות כאלו של ציוד ואנשים, בתוך פרק־זמן כה קצר: המירב הנשאף של כושר „פיקוד התובלה האווירית" שלהם בתנאי־חירום, הוא שינוע 15 אלף איש ו־8000 טון ציוד ליום.

בלא כל קשר לכך, ואפילו נניח כי בעיית השינוע נפתרה, לא שום גנרל — או נשיא — אמריקאי יכול להסכים לכך, שרכבת אווירית כזו — שאגב, כמותה או אפילו בדומה לה עדיין לא ראה העולם — תזרום מעל הים־התיכון, פגיעה לכל אורכה, מגיברלטר עד חוף ישראל, ליירוט חילות־אוויר עויינים. וגם אחרי שיגיעו עד ישראל, עדיין יצטרכו המטוסים הענקיים, העמוסים־לעייפה ושאין כמותם לפגיעות, לנחות, לפרוק, להתדלק ולהמריא בשדות־תעופה, שיימצאו כולם בתוך טווח האש הטאקטית היעילה של האוייב. עצם התעוררות האפשרות שאיום זה אכן עומד להתממש, די יהיה בה לגרום לכל פונקציונר אמריקאי שפוי, שיאסור ויעצור מייד את המטוסים.

מי לידנו יתקע כי המנצח בבחירות הבאות באמריקה לא יתחייב „להחזיר את הבחורים שלנו מישראל?"

כך ניתן לאתר שלוש או ארבע סיבות, שדי בכל אחת מהן לעצמה, להפיל ולבטל את האופציה של הימצאות כוחות־התיגבור הנחוצים בחו״ל, כאשר הם מוזעקים הנה לפי קריאה.

כוחות אלה בשלמותם, או בחלקם — ובכל מקרה, כולל כל ציודם הכבד ואספקתם — חייבים להימצא כאן דרך־קבע.

(זהו חציו הראשון של המאמר. חציו השני יתפרסם בגיליון הבא.)

שידור

לקראת שידור

● **סידרת מתח חדשה:** החל במוצאי שבת, 13/8, תתחיל הטלוויזיה בשידור סידרת המתח החדשה קווינזי. קווינזי, שאותו מגלם השחקן ג׳ק קלוגמן הוא רופא שנון, המועסק כפתולוג במחלקה לחקירת מיקרי־מוות בעיר לוס־אנג׳לס. הוא נגרר לעיסקי בלשות, ההופכים לחלק בלתי־נפרד מעבודתו הרפואית, בידיעה ברורה שכל רמז או מימצא רפואי שיגלה יעזור בגילוי הפושע. חריגתו של קווינזי מתחום הרפואה, וחדירתו לתחום הסמכות המישטרתית, גורמים לא־פעם לעימותים חריפים במיוחד (מצחיקים, לפעמים) בינו לבין פקד־המישטרה פרנק מיהנהן, שאותו מגלם השחקן הוותיק גארי וולברג.

בסרט הקרוב — מותה של כוכבת, מסתבך קווינזי בפרשת מותה של הכוכבת בהתאבדות, אך חבלות המתגלות בגופה מעוררות את החשד שאין זה כך.

מעניין איך תשתלב הסידרה החדשה בסוגיית ניתוחי־המתים בישראל.

טלוויזיה

● תיאטרון ערבי של ממש עוד אין בארץ, אבל ניסיונות וכוונות טובות יש למכביר. התוכנית לנוער (בערבית) ביום ד׳ 10.8 שעה 18.32, תבדוק את שיעור פעילות החוגים לדראמה בקרב הנוער הערבי, תוך שימת דגש על הרמה המיקצועית, המשאבים וההישגים של פעילות חוגים אלה. מפיקה: אורית רז. תרגום עיברי בגוף הסרט.

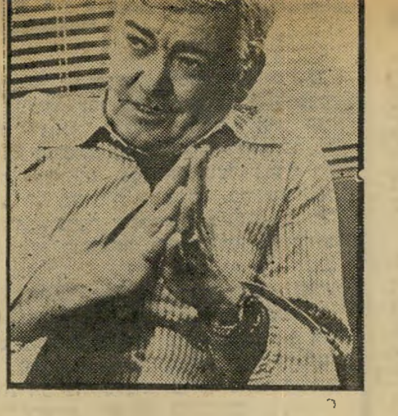

שחקן וולברג
פקד־מישטרה

● לפני 25 שנה, ב־12 באוגוסט 1952 הוצאו להורג בברית־המועצות, בלילה אחד, 25 אישי־רוח יהודים, ביניהם סופרים בעלי שם כדויד ברגלסון, פרץ מרקיש, הופשטיין ואחרים. המישדר מישפט הסופרים (יום ה׳, 11.8, 22.20), יעסוק ברצח שנעשה במיסגרת מסעו של סטאלין לחיסול תצמרת הרוחנית היהודית ברוסיה. מפיקה: רבקה פרידמן; במאית: ריבה הררית; בימוי סרט: נתן ליפשיץ.

● השעה השלישית הבאה לטובה עשוייה להיות בידיונית מאד או מדעית מאד, או שניהם גם יחד. הנושא הפעם: מחשבים. מה כוחו של המחשב בימינו ומה נשאר מן האגדה אודותיו? אילו סכנות נשקפות לחברה ולזכויות הפרט מהעוצמה והריכוזיות של מידע שמאפשר המחשב, ואילו כלים של חינוך וחקיקה יש להכין כדי לקדם את פני הסכנה.

הנושא מזכיר את החרדה שהתפתחה בשנות החמישים, תקופת ילדותו של המחשב האלקטרוני, כי הנה נוצר גולם שייטול את מקומו של המוח האנושי וייצא משליטתו של יוצרו. עורך ומנחה: ירמיהו יובל; מפיק: דויד מיכאליס.

רדיו

גם ברדיו מקדישים מקום רב לרצח הסופרים היהודיים בברית־המועצות. שני מישדרים, האחד בשם המאסר והאחר בשם החטא יעסקו בצוואתם של הנרצחים (שבת, רשת א׳, 13.8 בשעה 11.00 ושבת, 20.8 באותה שעה).

בתוכנית יוגשו עדויות של כמה מאלמנותיהם וילדיהם של היוצרים שנרצחו, וכן דברים של סופרים ואמנים שהיו בין האסירים. ינחה את התכניות ד״ר יהושע א. גלבוע, מהמכון לחקר התפוצות של אוניברסיטת תל־אביב. עורך: שמואל הופרט; מפיקה: תמר הראל. בין המשתתפים: דויד מארקיש, בנו של המשורר פרץ מארקיש, פייגה הופשטיין, אלה פרלמן זוסקין, נטליה מיכואלס ועוד.

תיבת פנדורה מאת שוש אביגל

דברים שקורים באולפן

מי שלא ראה מבט לחדשות ביום ה׳ האחרון לא ראה עלי־כותרת מוצלח מימיו. מהדורת החדשות בטלוויזיה באותו ערב התחרתה, בהצלחה מפורשת, עם מעוזו של ירון לונדון, ההולך ומתייגע, הולך ונשדף בקצב מסחרר.

אולי היתה זאת אשמתן של החדשות עצמן ולא רק אשמתם של חיים יבין שערך וריאיין, ושל עורכי המישנה והבמאית שניצחו על הביצוע המיקצועי המעולה של המהדורה כולה.

זה התחיל בתגובתו הספונטאנית של ח״כ אמנון רובינשטיין על פרשת מאיר זורע, שהתפוצצה זמן קצר קודם לשידור הראיון. רובינשטיין התראיין במרץ, ממש פלירטט עם המצלמה ועם המראיין, חייך הרבה, הניד ראשו בחן ונירא כנהנה מכל רגע.

כתר מאפיוזי. אלא שחיים יבין טמן באמתחתו חדשות טריות ומרעישות עוד יותר. לידו, באולפן החדשות, התיישב ח״כ אהוד אולמרט, נכון לקרב פנים אל פנים עם ראשי הפשע־המאורגן בארץ לדבריו, חמוש בעדות מסייעת של מכשיר־הקלטה ומסתופף תחת מטריית־החסינות שלו. נוספה לכך הגנת האולפן הירושלמי שהרחיקה, פיסית, את אולמרט ממתקפיו שישבו באולפן אשר בתל־אביב, ואיפשרה אף לו להינות מן המעמד.

בצלאל מיזרחי והאלוף (מיל.) רחבעם („גאנדי") זאבי נהנו פחות. הם ישבו בתל־אביב כשהם מתאמצים לנער מעליהם את הכתרים המאפיוזיים שקשר אולמרט לראשם. אבל תל־אביב, כידוע, היא מקום ציורי הרבה פחות מירושלים, והתורה דרכה שמירושלים היא יוצאת. העדפת הטלוויזיה את החלק הירושלמי של הפרשה התבטאה גם במהדורת החדשות המסכמת בחצות אותו לילה. שם לא הזכירו כלל את הצד התל־אביבי המתגונן אלא רק את אולמרט, טענותיו והקלטותיו.

הטלוויזיה בחרה שלא לסקר את מסיבת־העיתונאים הגדולה שקיים אולמרט באותו יום ובאותו עניין, אלא ליזום תקרית משלה. לצורך זה ביימה את העימות שבין שני האולפנים. העימות הזה עבד יוצא־מן־הכלל מבחינה טכנית — המעברים היו חלקים ומהירים והתאפשר לשני הצדדים לומר את דבריו מבלי לגלוש לאלימות מילולית או אחרת. אבל להבא כדאי לזכור, שאם רוצים לפוצץ חדשות באולפן הטלוויזיה דווקא, מוטב לעשות זאת בירושלים. רצוי לשבת קרוב־קרוב לחיים יבין. ולחייך הרבה.

שן חולה וחור בביס

מחלות שיניים הן מן הדברים שלא נעים לחשוב עליהם, וריפוי שיניים הוא מן התהליכים הפחות פוטוגניים שניתן להעלות בדימיון. זה לא הרתיע את עושי מבט שני ביום א׳ האחרון (7.8) (שמעון טסלר המפיק, אליעזר יערי הכתב לענייני בריאות) לטפל בנושא הכאוב והמכאיב של מחלות שיניים ושירותי רפואת־שיניים בישראל.

צריך היה עצבים חזקים כדי לעמוד בנעימת הרקע של מכשירי הקידוח המזמזמים, בקלוז־אפ׳ים של פיות פעורים שמכשירי העינויים חודרים לתוכם ובאופטימיות בלתי־מבוטלת, כדי להתגבר על הסטטיסטיקות הלא־מעודדות שהובאו שם. לפי הסטטיסטיקות המצב גרוע — ואין הרבה סיכויים לשיפור בעתיד הנראה לעין. מחסור ברופאים, היעדר מיסגרת ממלכתית של שירותי רפואת־שיניים, מחירים אסטרונומיים שגובים הרופאים הפרטיים ואף יוסיפו לגבות — כל אלה הגבירו את תחושת המועקה הגוברת והולכת שהנושא הלא־מלבב יוצר בצופה ממילא.

זימזום מכונת־הקידוח השטנית מסוגל להחלות אפילו בן־אדם בריא. במיוחד אם הוא אדם בריא עם שן חולה (ולמי אין לפחות אחת כזאת?) ועם חור בכיס (ולמי אין כיום). תחזיתם לעתיד של עושי הסרט — שלוותה בזימזום ההוא — עגומה למדי.

בניגוד לתוכנית השיטחית של השעה השלישית שעסקה בתיכנון המישפחה, התפרס הסרט האחרון של מבט שני על מיכלול רחב מאד של היבטים, החל בחיטוכי וכלה במדעי. הכתב לא חשך שיבטו מן הרופאים הפרטיים, ביקר במירפאתו של רופא פרטי והתעקש ואף קיבל לבסוף תשובה לשאלה: „כמה הכנסה־נטו נשארת לרופא־שיניים פרטי?" התשובה היתה: עשרת־אלפים לירות, אבל במס־הכנסה מכפילים אותה פי שניים וחצי.

ניכר היה שעושי הסרט השקיעו עבודה רבה ומחקר בהכנתו ואף השתדלו להמתיק את הגלולה המרה במעט שירי ילדים שהוקראו בכיתת בית־ספר יסודי. אבל נראה שהתרופה היעילה היחידה נגד כאבי־שיניים ורופאי־שיניים היא זריקת הרדמה. ואת זאת לא התכוון הסרט להעניק כלל וכלל.

קומנדו רביץ

הייתי מצפה ממיסיונרים שיישמעו קנאים, לפחות כמו מתנגדיהם במאה־שערים שהכריזו עליהם מלחמת חרמה. אבל ברדיו (שם חם ויפת, ירחון על דמויות ועל קבוצות מיעוט בעריכת גדי לוי, 4.8, 22.05, רשת ב׳), בליווי מוסיקה גרגוריאנית ערבה ובסיוע סגנון תרבותי של מראיין מתון, הם נשמעו מאד לא מזיקים (אשה רכת־קול מכת „עדי יהווה"), רחבי אופקים (האח דניאל), או פשוט חולמניים בעלי נטיות רומנטיות.

לא כן יריביהם מן תשכונות החרדיות.

גד לוי ביקש להציג את בעיית המיסיונרים במדינת ישראל, במסגרת תוכנית שהיא בדרך־כלל מאוזנת ומתונה. והנה נתקל במחתרת אנטי־מיסיונרית לוחמת, ששום איזון רדיופוני לא יקהה את חודי קנאותה המרתיעה.

הרב אברהם רביץ, החולש כנראה על מחתרת האברכים, נשמע אומנם צבר לכל דבר (כמעט „חילוני", כהגדרת המראיין), אבל דיעותיו ברורות ונחושות: מיסיונרים החוצה! ומיסיונרים, מסתבר, נכללים בתחום הגדרה רחב מאד, שגם חסידי המדיטאציה הטרנסצנדנטאלית לא נפקדים ממנו. הם עובדים עבודה זרה, לדיברי הרב. מיסיונרים בישראל הם חבלנים, ויאחת דתם — שיגורשו מן הארץ. אין שום סתירה, לדעת הרב, בין עמדתו זאת לבין חופש הדת והפולחן המובטח לכל הדתות במדינה. זאת פשוט בעייה ביטחונית. לכן יש לו אירגון צבאי יעיל, עם שירות מודיעין משוכלל ומיפקדה שאסור לציין את מענה המדוייק.

מה שאין לו, לרב רביץ, זה ליווי מוסיקאלי שיתחרה עם המוסיקה הגרגוריאנית היפה.

המוסיקה הזאת השתלטה על אוזנם של המאזינים וכבשה לה עמדת כוכבות.

אולי כדאי שהרב רביץ יגלה גם אותה מן הארץ.

(המשך מעמוד 30)

ההחלטה בדבר גובה השכר. הוא דרש מהממשלה בתקיפות שתציין כי הוועדה אכן הוטעתה על־ידי השר, ואף הצטרף לאותם שדרשו ששפירא יתפטר.

על דבריו של השופט ויתקון (שאמר „מי שרוצה פסטיבלים — שישלם,” ב־התכוונו לציבור) השיב זרו: „לא בריא שבמדינת ישראל יחיה אזרח אחד כמו לורד והשני יהיה על סף רעב.” בעיקבות הביקורת התפטר אומנם שר־המישפטים, אך נפוצה השמועה שמינויו של זרו לראש מינהל המקרקעין — בוטל. זרו הגיב על השמועה בראיון להארץ, באומרו: „הממ־שלה כולה יכולה להתחלק לי על הגב.” שוב סערה, ויכוח בממשלה ובעיקבותיו — זרו התמנה כראש המינהל החולש על 90% מאדמות המדינה.

באותה תקופה רווחו שמועות שונות על ההעדפה במתן אדמות על־ידי ה־מינהל, בעיקר במה שקשור לחברות בנייה ציבוריות ולקיבוצים. מינויו של זרו ל־תפקיד זה העלה תיקוות להכנסת נהלי־

זורע בקיבוץ
איש ישר

עבודה תקינים מחד, אך מאידך חששו רבים מפני יושרו המופלג ומהיותו „עושה־צרות מיקצועי”.

הוא לא היסס לצאת, לא אחת, לעימות עם שרים, כמו שר־השיכון דאז אברהם עופר, על רקע רצונו של השר להקצות שטחים נרחבים מאדמות המינהל לחברות גדולות ללא מיכרז (1974), ועם ועדת־הכלכלה של הכנסת, שרצתה להעביר אד־מות למשקיעים מחו"ל במחירים נמוכים ממחירי השוק.

יום האדמה - מי אחראי?

במילחמת יום־הכיפורים פקד אסון נוסף את מישפחת זורע. הבן השלישי, יוחנן, נפל בקרב. מה היתה מידת ההשפעה על המיקרה הטראגי על דעותיו של זרו, זאת קשה יהיה לבחון. אך ברור שהוא נשאר נאמן לאמונה שלעם ישראל הזכות הבלעדית על כל שיטחה של הארץ. הוא היה מראשי המתנגדים להחזרת עקורי איקרית ובירעם, ונימק זאת באומרו, בקי־צוניותו הרגילה: „אחרי החזרת העקורים לבירעם ואיקרית יבוא פינוי יפו, ולמי שאינו מתמצא בגאוגרפיה של ארץ־ישר־אל, אחרי יפו בא הים.”

אך המאורע המסעיר ביותר שבו נקשר שמו של זרו בשנים האחרונות היה אי־רועי יום־האדמה במארס 1976. השביתה של יום־האדמה הוכרזה בעיקבות כוונתו של מינהל־מקרקעי־ישראל להפקיע שיט־חי אדמה בגליל, שרובם היו בבעלות ערבית. ביום השביתה אירעו התנגשויות דמים, שבהן נהרגו חמישה תושבי כפרים ערבים. בעיקבות מאורעות הדמים הורמה אצבע מאשימה לעברו של מאיר זורע.

זרו דחה את ההאשמות באומרו: „אלה שהאשימוני באחריות למהומות יום־האד־מה, העלילו עלי עלילת־דם וניסו להפכני לשעיר־לעזאזל לכישלונותיהם.” הוא הצ־דיק את הפעולה ואמר שאינו רואה בה כל קיפוח, אך יחד עם זאת טען שהוא רק מבצע של מדיניות הממשלה. כשנשאל על מדיניות רכישת הקרקעות מעבר לקו ה־ירוק, כפי שבוטאה באותו זמן בהצהרתו של מנכ"ל הקרן־הקיימת־לישראל, השיב זרו: „הרגני הריג אם אני מבין מדוע עשה זאת! אני חושב שהוא (המנכ"ל) פשוט החליק על קליפת בננה. הכרזות אלה גרמו נזק בל ישוער, ונזק לכל פעולת רכישה שלנו.” ברור שהסתייג רק מן הדיבורים, לא מן המעשים.

זמן קצר אחרי הקמת ד"ש פרש זרו מתפקידו במינהל והצטרף לתנועה. הוא היה לאחד מאישיה המרכזיים. אך הושתק לפני הבחירות כדי שלא ליצור לתנועה תדמית לאומנית קיצונית. כבר אז, לפני הבחירות, הצהיר שהוא שואף להליכה משותפת עם הליכוד לקואליציה.

היה זה אך טיבעי, איפוא, שזרו יהיה ממצדדי הכניסה לממשלת הליכוד. עוד לפני שהתפוצץ המשא־והמתן בין ד"ש לליכוד, הצהיר זורע שלמעשה, על שישה מתוך שיבעה העקרונות של ד"ש קיימת הסכמה בליכוד. במועצת ד"ש שהתקיימה בשבוע שעבר היה זרו נזעם ומלא־מרי־רות.

אבל לא רק הוא. רובם המכריע של הנואמים, 40 במיספר, תקפו את תנועתם יותר מאשר את הליכוד. מדיבריהם הש־תמעה תלונה חריפה נגד מנהלי המשא־והמתן שניהלו אותו בצורה חובבנית ונפלו קורבן לתכסיסי הפוליטיקאים המ־שופשפים של הליכוד.

היינו ילדים טובים

מנימת דבריו של מנהיג ד"ש, ה־פרופסור ייגאל ידין, השתמעה הצטד־קות, מעין נימה של: „מה אנחנו יכולים לעשות? היינו ילדים טובים, התנהגנו יפה, אבל הם סידרו אותנו.” כילד הבא להתלונן על חברו אצל הגננת. מפיו הש־תמע שלא נותר עוד אלא לצאת מה־משא־והמתן, והוא קרא הצעת־החלטה ש־נתקבלה, לדבריו, פה־אחד על־ידי צוות ד"ש למשא־והמתן. „בגין האכיל אותנו צפרדעים”, אמר ידין, תוך שהוא מפרט את תכסיסיו של בגין לאיוש תיקיה החשובים של הממשלה.

דובר אחר, מאיר אלבז אמר: „השלינו את עצמנו. חשבנו שבגין יחזור מארצות־הברית על ארבע, כמו רבין, וזה לא קרה. חשבנו שהליכוד לא יוכל לעשות צעדים כלכליים דראסטיים — גם בזה טעינו.”

מאיר עמית היה קיצוני בדבריו כש־אמר: „אנחנו חובבניים. אני לא מת־בייש בזה. בואו לא נעשה מסכי־עשן. עמדנו מול פרופסיונליים. בואו לא נשכח,” הטעים, „הצביעו עבורנו 200 אלף איש, מתוכם 150 אלף שמתגוררים בין סביון לרמת־השרון. צריך היה להגיע אל העם, ובזה נכשלנו.”

בזה אחר זה המשיכו חברי המועצה לתקוף את עצמם. חלקם חזרו על דברים שאמרו קודמיהם, והוכיחו את הטענה הגורסת שרבים הגיעו לתנועה זו כדי למצוא פורקן למה שהצטבר בליבם מה־שיחות של „טרקליני ליל־שבת.”

על רקע דברים אלה זעם מאיר זורע. הוא טען שיש בכך צביעות רבה, הס־תובב חסר־מנוחה כשהוא מכריז באוזני כל: „אנחנו צבועים. קודם עוזבים את המשא־והמתן ואומרים לאמצעי־התיקשו־רת שזה באשמת הליכוד, אחר־כך באים לכנס המועצה ולעיני קהל של עיתונאים אומרים שאנחנו אשמים!” זרו עצמו האשים הן את הליכוד והן את ד"ש בהת־פוצצות המשא־והמתן. בראש־וראשונה האשים כי „אי־אפשר ללכת למשא־ומתן כששני חברים בצוות אינם רוצים מראש שיסתיים בהצלחה. הוא לא פירש. למחרת, במסיבת־העיתונאים, הב־היר כדרכו, בצורה חריפה וללא כל גי־נונים, אל מי כוונו דבריו אלה.

שלושה ימים מאוחר יותר התנצל, ב־מיכתב, על הדרך והמקום שבהם בחר להשמיע את דעתו, אם כי לא חזר בו מעצם ההאשמות. האם יש בהתפרצות, שלאחריה באה ההתנצלות, כדי לאמת את טענת רובינשטיין ועמית בדבר יציבותו הנפשית, או שמא זוהי הוכחה נוספת ליושרו של איש היודע להודות גם ב־מישגה?

רעל עכברים

(המשך מעמוד 31)

הוא היה אמור למצוא מחסל מיקצועי שייפטר מהבעל. הוא נטל ממנה דמי־קדימה על סך של 4000 ל"י, במחירים של לפני שנה וחצי, אולם במקום למצוא איש־מיקצועי החליט, ככל הנראה, לנסות את שיטת „עשה זאת בעצמך.”

הוא סיפק לריקה אבקה, שאותה היתה צריכה לערבב במאכלי בעלה. ריקה, לדב־רי המישטרה, התרשמה כי היא מקבלת רעל עכברים, למרות שבעדותה טענה כי סברה שהאבקה שניתן לה ברנס אינה אלא אבקת ואליום שנועדה להרגיע אותו. ברנס, מצידו, טען כי מה שנתן לריקה היה אבקה של כדורי שינה לומינאל.

המישטרה והתביעה טוענים כי מה ש־קיבלה ריקה מברנס היה רעל עכברים, שאותו נהגה לערב בעיקר בקציצות ה־בשר שהיו אהובות על בעלה. היא נתנה לו את הרעל במנות קצובות, דבר שגרם להרעלה איטית אך בטוחה, לטענת ה־תביעה.

ללא ניתוח שלאחר המוות

למרות העדויות שהצטברו בידי המישטרה ניצבו קשיים רבים בפני התביעה שהגישה את כתב־האישום נגד ריקה, באשמת ניסיון לרצח בעלה.

סברין שרטר, סגן בכיר ראשון לפרק־ליט מחוז תל־אביב, שעליו הוטלה הכנת כתב־האישום נגד ריקה סלומון ונתן ברנס, הגיע למסקנה כי החומר שנמסר לו על־ידי חוקרי המישטרה לא ישכנע את השופטים כי ריקה אומנם רצחה את בעלה ברעל עכברים.

בידי המישטרה אומנם נמצאה הודאה שריקה רכשה רעל עכברים מערביה ביפו והשתמשה בו כתבלין בקציצות שהכינה לבעלה, אך גם בזה לא היה די. על ה־תביעה יהיה להוכיח שיעקב סלומון אומ־נם מת כתוצאה מרעל־העכברים בו הזי־נה אותו אשתו.

דבר כזה כמעט בלתי־אפשרי להוכיח. הבדיקות שנערכו בשלד שהוצא מהקבר אחרי חצי שנת קבורה לא הצליחו לק־בוע את סיבת המוות בוודאות. הבדיקות עדיין נמשכות. אם בהמשך יתגלו הו־כחות שיעקב סלומון אומנם נפטר כתו־צאה מהרעלה ברעל־עכברים, ישונה ה־סעיף בכתב־האישום שהוגש נגד ריקה, קשירת־קשר־לרצח, לרצח־בכוונה־תחילה.

בני־מישפחתה של ריקה, הנתונה במע־צר, אינם מאמינים כי היא אומנם רצחה את בעלה. „היא חפה מכל פשע!” טענה אחותה. „זה שטויות, היא לא הרעילה את בעלה. היא לא מסוגלת להרוג זבוב. השבוע נפגשתי איתה בבית־המעצר באבו־כביר, הבאתי אליה את שני הילדים אח־רי שלא ראתה אותם חודש ימים. היא טענה באוזני שוב שלא הרגה את יעקב. היא ביקשה שאמכור את הדירה ואלחם למען הוכחת חפותה ושיחרורה. את כל הכסף שיש לי אקדיש למטרה זו!”

גם סניגורה של ריקה סלומון, עורך־הדין צבי לידסקי, אופטימי. „היא לא הו־רדתה מעולם במישטרה שקנתה רעל עכ־ברים ביפו כדי להרעיל את בעלה. זה שקר. היא לקחה את האבקה שנתן לה ברנס, כתרופת ארגעה לבעלה שסבל. ובאמת, היא סיפרה כי אחרי שנטל את האבקה, הוא הלך לעבודה והרגיש יותר טוב.” לידסקי סבור שיוכל לשכנע את השופטים בחפותה של לקוחתו. „העדויות נגדה נלקחו מפי אנשים מפוקפקים, שאין להאמין להם,” הוא עשוי לטעון בבית־המישפט.

לפרשה כולה יש מוסר־השכל אקטואלי. כאשר נפטר יעקב, ביקשו הרופאים לערוך בגופתו ניתוח שלאחר המוות. רי־קה התנגדה. הניתוח לא נערך. אילו נערך בשעתו ניתוח כזה, לא היה צורך להת־ווכח כיום על סיבות מותו של יעקב סלומון.

כאשר עומדים לשנות את חוק האנטומיה והפאתולוגיה ולהתנות כל ניתוח גוויה בהסכמתה של המישפחה. מספק מישפטה של ריקה סלומון סיבות טובות להתנגד לשינוי החוק. מאחרי איסור נתיחת ה־גוויות יכולים להסתתר אנשים שהיתה להם יד בחיסול קרובי מישפחתם ולהי־מלט מעונש.

■ מרסל זוהר

דרורה חבקין השתוללה בבית־המישפט. מדוע היה צורך לעצור אותה למשך שבוע?

הסצנה בבית־המישפט היתה מזע־זעת.

העצירה השתוללה. היא זרקה לעבר השופט שמות־גנאי, צעקה, התייפחה בבכי. בגדיה היו פרועים. קשה היה להכיר שזוהי דרורה חבקין, המלחינה וכותבת השירים, המוכרת כאשה מקסימה, עליזה, מושכת ותרבותית.

הסעירה את דרורה החלטה שנמסרה זה־עתה על־ידי השופט: להחזיקה במעצר במשך שבוע נוסף, למרות שהודתה בעבירה שייוחסה לה: החזקת כמות קטנה של חשיש.

גם הנוכחים באולם בית־המישפט לא הבינו את שיקולי המישטרה ואת החלטת השופט. במה יכול מעצרה של דרורה להועיל, אחרי שכבר העידה נגד חברה הטוב שסיפק לה, לדבריה, את החשיש? „אני אשלח אותך למעצר נוסף בעוון ביזיון בית־המישפט!” איים השופט. דרורה נכנעה לגורלה, הלכה למעצר.

51 גרם חשיש

דרורה חבקין נעצרה יחד עם ה־קרמיקאית עדי אהרונוב, כשברשות השתיים 51,40 גרם חשיש. בשפה „מיקצו־עית”: רבע שק. אחרי שהשתיים נעצרו ע"י המישטרה, ברחוב אבא הילל ברמת־גן, הודתה עדי אהרונוב מייד כי קנתה, יחד עם דרורה, את החשיש ואף מסרה את שמו וכתובתו המדוייקים של הספק. השתיים נלקחו לתחנת מישטרת רמת־גן, ברחוב ז'בוטינסקי, שם נגבתה עדות מעדי אהרונוב, הנמצאת בחודש השישי להריונה. היא נשלחה לביתה. לעומת זאת עצרה המישטרה את דרורה חבקין, למרות שגם היא הודתה באחזקת הסם ואף שיתפה פעולה עם המישטרה וחזרה על שמו של ספק הסם, כשהיא מוסרת למישטרה את כתובתו.

בדרך־כלל מקובל, כי ברגע שבו מודה חשוד באחזקת סם, הוא משוחרר בערבות עד להעמדתו לדין. במיקרה של דרורה חבקין נהגה המישטרה אחרת. היא קבעה שהכמות המגוחכת של רבע־שק מיועדת לסחר בסמים. המישטרה לא היתה מוכנה להכיר בכך שכמות של 51,40 גרם, המת־חלקת בין שתי נשים, היא כמות קטנה לצורך אישי.

רבע שק חשיש

רס"ל אלי דדון, משוטריו הבכירים של מיחלק־הסמים במדור המרכזי של מחוז תל־אביב, שהוא בעל ניסיון רב בלכידת מעשני־חשיש ידע בלי ספק כי כמות של רבע־שק, המתחלקת בין שני מעשנים מנוסים, מספיקה לשבוע עד שבועיים. דדון גם ידע, מן הסתם, כי אדם מפורסם כדרורה חבקין לא ירכוש כמות מיזערית של חשיש, שתאלץ אותו להסתכן לקנות כמות נוספת כעבור יומיים, אלא יעדיף לקנות כמות שתספיק לו לתקופה מסויימת מראש.

אולם דדון ידוע כחובב בוהמה מושבע. יש לו ניסיון ובתפיסת דמויות מפורסמות לא־פחות, והרבה יותר, מדרורה חבקין. דרורה חבקין די מפורסמת כדי לספק את יצר־ההצלחה של לוכד־המעשנים.

רומן עם אסיר

דרורה חבקין נעלמה, אומנם, בשנתיים האחרונות מהשטח. היא ניתקה כל מגע עם אנשי הבוהמה שהיו חבריה הקרובים במשך שנים ארוכות, ושמה נעלם כימעט לחלוטין ממדורי הבידור והרכילות בעיתונים. באחרונה נראתה בתוכנית הטלוויזיה חיים שכאלה, שהוקדשה לחיים טופול, שעימו שירתה בלהקת הנח"ל.

מה גרם להיעלמותה הפתאומית מחיי החברה של תל־אביב? מה האט את עבודתה הפוריה בשטח הכתיבה?

לפני זמן קצר אמרה דרורה לאחת מחברותיה הטובות: „אני שונאת את הבוהמה! היא הרסה את חיי! כל הרכילות שנכתבה עלי אי־פעם בעיתונות רק הזיקה לי! אני בחורה טובה, ואני דואגת לילדים שלי. בכל פעם שכתבו עלי איזו שטות בעיתון, הילדים שלי היו בצרות ולא רצו ללכת לבית־הספר."

אולם לא רק העובדה שהיא שונאת את הבוהמה ואת מה שכותבים עליה העיתונים, גרמה לדרורה חבקין להסתגר בדל"ת אמותיה ולחפש חברים חדשים.

לפני שנתיים ניהלה דרורה רומן עם אילן רמאל, צעיר ישראלי שנעצר באירלנד באשמת סחר בסמים, ישב בכלא האירי חמש שנים, התיידד שם עם חברי המחתרת האירית ופיתח לעצמו תורה פוליטית מיוחדת־במינה, שאותה הירצה בשעתו בתוכנית־הטלוויזיה טנדו.

היחסים בין אילן לדרורה היו הדוקים. היא סיפרה כי הם „בראש אחד", שהם כותבים ביחד תקליט בשפה האנגלית, ובו 12 שירים, כשהיא כותבת את הלחן והמילים, ואילן מספק את הרעיונות. דרורה היתה בתקופה ההיא ממורמרת מאד על עולם־הבידור הישראלי, שלא נטה לה חסד. אחרי מסע־פירסום עצום יצאה בתוכניתה שירי רחוב ונכשלה. היא טענה כי הקהל לא הבין את התוכנית, וכי בישראל אין מקום לזמרי־עם. בארץ מטפחים, לדבריה, חיקויים עלובים לבוב דילן, ג'ורג' ברסאנס, ג'רי לואיס ופול מקארתני. כשהתבקשה לקרוא בשמותיהם של החקיינים העלובים, סירבה.

דרורה טענה שהיא טובה מדי בשביל הארץ, וכי היא עומדת על סף קאריירה בינלאומית במימון אמריקאי, אך סירבה למסור פרטים מדוייקים. במיסגרת זו נסעה להולנד בעיקבותיו של אילן רמאל. אולם למרות התוכניות הגדולות, שמעולם לא יצאו אל הפועל, נפרדו דרכיהם של השניים. היא פגשה באמסטרדם בצעיר הולנדי יפה־תואר בשם ג'רי, איש־מספנות במיקצועו. בין השניים פרחה אהבה גדולה, הנמשכת עד היום. ג'רי בא אחרי דרורה לישראל, ומתגורר איתה ועם ילדיה בדירת־הגג שלה שברחוב בן־יהודה.

מאז הכירה את ג'רי שלה, הדירה דרורה את רגליה מעם חוגי הבוהמה. בנובמבר 1976 נכתב בעיתונים כאילו השניים עומדים להינשא אולם היא הכחישה זאת מכל וכל.

אהבת הזמר

דרורה חבקין נולדה בירושלים. את שירותה הצבאי עשתה בלהקת הנח"ל בחברתם של חיים טופול, יוסי בנאי, אורי זוהר, עליזה קאשי, נחמה הנדל ומפורסמים רבים אחרים.

את בעלה הראשון, צבי נשרי, הכירה אחרי שהתגרש מהעיתונאית דליה למדני, אם בתו ליאת.

מנישואיה לנשרי, שנפטר לפני כשנתיים, נולדו לה שני ילדים. אהבתה המפורסמת ביותר היתה לזמר דני ליטאני, הצעיר ממנה בשנים אחדות.

דני ודרורה התגוררו יחד במשך שש שנים רצופות, נהגו להופיע ביחד בכל האירועים הציבוריים וההברתיים. דרורה היתה אז בשיא פירסומה, כתבה להיטים אין־ספור ושרה בעצמה חלק משיריה. דני היה בתחילת דרכו כזמר. היא היתה מפורסמת עד כדי כך שגלי צה"ל ערכה לכבודה מסיבת יום־הולדת רדיופונית, והעניקה לה באותה מיסגרת מתנת יום־הולדת: שיחה טלפונית לפאריס, שם שהה באותה עת דני ליטאני במיסגרת הצגת איש חסיד היה. וכך יכול היה כל עם ישראל לשמוע את דרורה הנרגשת צועקת אל דני, הנמצא מעברו השני של הים: „דני, מותק שלי, לא יכולתי לקבל מתנת יום־הולדת טובה יותר!"

אלא שהרומן הממושך הסתיים לטובתה של ג'ודי רוזנברג, שחקנית ורקדנית צעירה, שאותה הכיר דני במיסגרת אחת מהופעותיו בחו"ל, ושעימה הוא נשוי באושר עד היום.

נפאס בשביל דפרסיה

אחרי הרומן המפורסם עם דני, הפכה דרורה פעילה במיוחד במסיבות של הבוהמה, שחלקן התנהלו אצלה על הגג. ואז בא הרומן עם אילן רמאל, שהוביל אותה לסיפור־האהבה עם ההולנדי ג'רי.

במשך כל הזמן היתה מיודדת במיוחד עם אשתו של יצחק ברגמן, האיש שמילא תפקיד מרכזי בפרשת השבוע.

עד לפני כשנה היתה דרורה חבקין בת־בית בבית מישפחת ברגמן. היא היתה באה אליה עם שני ילדיה, כדי שאלה ישחקו עם שלושת ילדיהם של הברגמנים, ואילו מישפחת ברגמן היתה אורחת קבועה בביתה של המלחינה המפורסמת.

דרורה נהגה לשוחח שעות ארוכות בטלפון עם אשתו של ברגמן, להשיח בפניה את צרותיה. את יצחק ברגמן החשיבה כאחד מידידיה הטובים.

אלא שמאז הכירה את ההולנדי שלה, ניתקה את קשריה עם כל ידידיה הוותיקים. כך לא שמעו ממנה הברגמנים במשך שנה רצופה, עד שלפתע, ביום החמישי האחרון, צילצל הטלפון בדירתם. דרורה היתה על הקו.

אחרי בירכת־השלום המקובלת, ה„אהלן" וה„מה נשמע", סיפרה דרורה לברגמן כי היא וילדיה נפצעו בתאונת־דרכים, וכי היא בדיכאון עמוק. היא ביקשה ממנו להשיג לה „נפאס".

יצחק ברגמן, המכונה „כסוף", הוא קבלן־צבע במיקצועו, המיודד עם דמויות רבות בבוהמה הישראלית. הוא ידוע כחבר נאמן, איש עדין ונעים־הליכות, בחור טוב שאפשר לסמוך עליו. הוא ידוע בכך שאינו יכול לסרב לבקשתו של חבר.

על מה שהתרחש, נפוצה בבוהמה הגירסה הבאה:

כשביקשה ממנו דרורה חבקין להשיג לה את החומר, סירב. הוא הסביר לה שאינו מתעסק בסחר בסמים וכי אינו רוצה בעיות. יש לו עבודה, אשה ושלושה ילדים לפרנס. דרורה הפצירה בו שוב ושוב, כשהיא מתחננת ואומרת לו שתשלם כל מחיר. „כסוף" הסביר לה שוב שזה לא עניין של כסף, הוא פשוט לא משיג לאף אחד נפאס כי הוא לא רוצה עניינים עם המישטרה, שעצרה אותו מיספר פעמים בזמן האחרון לצורך בדיקות שיגרתיות־כביכול. לבסוף נשבר ואמר לדרורה כי „ידבר עם מישהו" בשבילה.

חיפוש בבית

כשטילפנה שוב, אמר לה לבוא למחרת, ביום השישי, ולקבל את החומר. דרורה הגיעה עם צעירה בהריון, שלא היתה מוכרת ל„כסוף". אחרי שהוא סיפק לה, לדבריה, את החשיש, עזבה את הדירה. כתום 20 דקות נשמעו דפיקות על הדלת. בתו בת החמש של ברגמן פתחה. אל הדירה התפרצה קבוצה בת שמונה שוטרים, לבושים אזרחית, ובראשה רס"ל אלי דדון.

באותה שעה היו בבית שלושת ילדיו של ברגמן, בני: חמש, שמונה ועשר. אשתו יצאה מהבית לצורך קניות. הילדים התרכזו במירפסת, ושתי הבנות הקטנות פרצו בבכי. השוטרים לא עשו דבר כדי להרגיען.

ברגמן ביקש מדדון צו־חיפוש, אך כתשובה הוא נדחף לכורסה וכבל באזיקים, לעיני הילדים, כשדדון אומר לו: „אני משתין עליך!"

השוטרים החלו מפרקים את המערכת הסטריאופונית, את הטרנזיסטור ושאר מכשירי־החשמל בבית. הם נכנסו למיטבח, שפכו את הסוכר והקפה, תלשו טפטים מהקירות וחתכו את כיסויי הספה שבחדר־האורחים.

שיחרור בערבות

אשתו של ברגמן חזרה מהקניות, והוצמד אליה שוטר בשם יאשה, שהלך אחריה לכל מקום. היא התחננה לפני דדון כי יסיר את האזיקים מידי בעלה, ולוא רק בגלל הילדים. הוא ניאות לה והסירם.

אחרי שערכה המישטרה חיפוש, שהותיר הרס וחורבן בדירה, נלקח יצחק ברגמן לחקירה, כשדדון אומר לאשתו: „יש לו חמישים אחוז סיכוי להשתחרר עוד היום, וחמישים אחוז להישאר בפנים."

בינתיים הודה יצחק ברגמן בתיווך אחרי שעדי אהרונוב, שאותה לא ראה קודם לכן מימיו הצביעה עליו כעל הספק, ואחרי שדרורה חבקין, חברתו הטובה, סיפרה למישטרה כי הוא האיש שסיפק לה את החשיש.

אנשי הבוהמה מאמינים כי עשתה זאת כדי להציל את עורה. ביום שלישי שוחררה דרורה חבקין בערבות של 5000 ל"י, אחרי שפרקליטה, עו"ד צבי לידסקי, הגיש ערר לבית־המישפט.

השאלה היתה: מדוע התעקשה המישטרה להחזיק את דרורה במעצר לשבוע נוסף, אחרי שהודתה במעשה, ופרטיו ברורים לחלוטין?

יחסה של המישטרה לבעיית עישון החשיש נראתה תמוהה שבעתיים דווקא השבוע. כי כמה ימים לפני כן הגיש הנשיא ג'ימי קארטר לקונגרס האמריקאי הצעה לגישה חדשה לנושא: להפוך את השימוש האישי בחשיש ובמריחואנה לחוקי, להשאיר רק את המיסחר בסמים אלה כעבירה פלילית.

נראה כי ישראל, המחקה את ארצות־הברית כימעט בכל, הולכת בנושא זה דווקא בכיוון ההפוך. המישטרה, הטוענת כי אין לה הכוח להילחם בפשע המאורגן, עסוקה עד מעל לראש בגילוי גרמים של חשיש בידי אנשי הבוהמה.

דרורה חבקין בחגיגת ילדים בכפר־הנופש באשקלון *

מדוע העידה נגד הידיד?

* לידה: דן בן־אמוץ ובני אמדורסקי.

במדינה

מישפט

התמוטטות לא־לגאלית

טיעוניו של הסניגור הוציאו את התובע מכליו, והוא השתולל באולם וגרם לביזיון בית־הדין

השופט איתמר פלפל נדהם. הוא שמע כבר על נאשמים או בני־מישפחותיהם ה־משתוללים באולם המישפט. תופעה זו אינה נדירה, ולא אחת נאלצו שוטרים לרסן התפרעויות מסוג זה ואף קרה ש־שופטים נמלטו מן האולם בבהלה ללישכותיהם.

אולם בשבוע שעבר התהפכו היוצרות. דווקא עצביו של התובע, סברין שרטר, בגדו בו. הוא איבד את השליטה על עצמו, פרץ בצעקות, השתולל וגרם מבוכה כללית באולם. שרטר, שהוא סגן בכיר לפרקליט מחוז תל־אביב, ייצג את התביעה במישפטם של עמוס סולמי ר שימעון כהן, המואשמים בכך שהניחו את הרימון הממולכד בבית מישפחת קטלן ביפו וגרמו את מותה של אורחת ששהתה במקום — הנערה רינה אשכנזי.

הפשע החמור בבית בני־הזוג קטלן, ש־בוצע על רקע עדות שהם היו אמורים למסור במישפט אחזקת סמים שהנאשם ה־עיקרי בו הוא יעקוב סולמי, העמיד את מישטרת מחוז תל־אביב במבוכה כללית. היה ברור שמישהו התרשל בשמירה על העדים. השניים היו נתונים זמן רב קודם־לכן ללחצים ולאיומים, והיתה צפויה מילחמת מוחות בין עבריינים, שינסו להניאם מלהגיע אל דוכן העדים ולתת עדות מרשיעה, לבין המישטרה, שמטיפה רבות על הצורך בשיתוף פעולה מצד הציבור על־מנת להרשיע נאשמים במעשים פליליים (ואף הגישה לא אחת אישומים נגד עדים ששינו את עדותם מפחד העולם התחתון).

משום כך עשתה המישטרה מאמצים ל־פענח את התעלומה. הוקם צוות חקירה מיוחד, שבראשו עמד המפקח דני מרוז, והצוות מיהר כעבור ימים אחדים לבשר כי יש כבר בידיו חשודים בביצוע המעשה.

ראיות קלושות. החשודים היו עמוס סולמי (אחיו של יעקב) שנחשד ב־תיכנון המעשה ובמימונו ושימעון כהן, שנחשד בהנחת הרימון הקטלני.

אלא שבמהלך המישפט הצליח פרקליטם של השניים, עורך־הדין משה אלוני, לערער את גירסת המישטרה. התברר שקיים ספק רב לגבי קבילות ההודעות שנרשמו ב־חקירת השניים במישטרה. הדיון המישפטי נערך בקצב מראתוני, יום אחר יום, כשאת האולם ממלאים בלשי מחלק הסמים של היחידה המרכזית שדאגו לפקוח עין על כל באי האולם.

בזה אחר זה עלו חוקרי המישטרה מה־צוות של המפקח מרוז על הדוכן, ומסרו את עדותם. הפרקליט אלוני לא הירפה מהם. הוא חקר במרץ, שאל וניסה להוכיח שהדרכים שנקטו היו פסולות מיסודן.

הדברים הגיעו לשיאם ברגע שבו עלה הנאשם עצמו, עמוס סולמי, על דוכן ה־עדים. היה זה לאחר יום דיונים ארוך ב־אולמו של השופט פלפל, יום שהחל בשעה 6.30 בבוקר. היתה כבר שעת צהריים, מערכת מיזוג־האוויר חדלה לפתע לפעול, החום באולם עלה והתובע שרטר התאמץ לפצח את עדותו של סולמי ולהכשילו ב־דבריו. אלא שאלוני עמד על המישמר וזינק ממקומו בכל פעם שנראה היה לו כי מרשו נשאל שאלות שאינן קשורות לנושא הדיון.

בשלב מסויים עצביו של שרטר בגדו בו, והוא החל צועק ועולב בעורך הדין אלוני, בניגוד לכל המקובל ביחסים שבין פרקליטים בבתי־מישפט.

קירקס. „אתה הופך את בית־המישפט לקירקס! זה לא ייתכן ככה! מה קורה פה, אני לא יכול להמשיך! זה לא מישפט!” צרח סגנו הבכיר של פרקליט המחוז. הוא נופף בידיו בעצבנות והשליך בכוח את המיסמכים שהחזיק בידיו. ציחקוקים עלו מיציע הקהל „אלוני הביא לו את הסעיף,” התבדחו ידידיהם של הנאשמים. השופט שמר על שלוותו, אם כי ניראה נבוך ואובד־עצות.

עורך־הדין אלוני שמר אף הוא על קור רוחו, המתין עד ששרטר נרגע ופנה אל השופט: „אבקש מאדוני לקרוא את עמיתי לסדר,” אמר בנימה חדה והתיישב.

(המשך בעמוד 42)

ז'קלין (בלי אונאסים)

יש ז'קלין אחת מפורסמת מאד, ש־עשתה זאת. יש לה רכוש, בתים, כסף ויש לה אי פרטי הרשום על שמה. אלא שאותה ז'קלין לא עשתה זאת לבדה, לא בנתה מה שיש לה בשתי ידיה ובעשר אצבעותיה. היא היתה נשואה לטייקון יווני בשם אריסטוטלס אונאסיס, שנפטר והותיר אותה עשירה כקורח, ומי שלא מכיר את הסיפור — שיקום.

ז'קלין פילוסוף־פלדמן (דנינו מהבית) בת ה־29 אומנם עדיין אינה עשירה כקורח, אך בכל־זאת יש לה שני בוטיקים מצליחים, שתי דירות ומכונית אחת משגעת, ויש להודות שבשביל בחורה בת 29 ש־עלתה ארצה עם עליית הנוער ממרוקו, וגדלה הרחק מבית הוריה שבעיירה יבנה זה הרבה מאד. מה עוד שז'קלין פלדמן, לעומת האונאסיסית, עשתה זאת בעצמה.

כשהיתה ילדה בת ארבע, במארוקו מולדתה ליוותה ז'קלין יחד עם אביה רואה־החשבון, אמה ועשרת אחיה ואחיותיה את אחותה עליס, שנסעה לישראל ב־אונייה במיסגרת עליית הנוער. ז'קלין הקטנה, שהיתה קשורה מאד לאחותה, לא הסכימה להיפרד ממנה, ברחה אל בטן ה־אונייה והסתתרה שם עד שהאונייה הפליגה לדרכה. הוריה המודאגים, שהפכו את קזבלנקה על פיה כדי למצוא את ילדתם

האובדת, נדהמו כאשר כעבור יומיים הו־דיע להם שליח של עליית־הנוער כי ז'קלין הקטנה נמצאת במחנה־מעבר של הסוכנות במארסיי, יחד עם אחותה.

ז'קלין ראתה את מישפחתה שוב רק כעבור 15 שנים, כשעלתה כל המישפחה לישראל והתיישבה בעיירה יבנה שליד רחובות. עד אז הספיקה להתחנך בפנימיה של עליית־הנוער, בקבוצת שילר ואצל מישפחה אומנת בבת־ים.

אמא פרצה בבכי

ז׳קלין לא היתה ילדה מאושרת במייוחד, לדבריה. היא קינאה בילדים בקיבוץ שיש להם אבא ואמא משלהם, קינאה בבנות המשפחה המאמצת שטיפלה בה, אך כיוון שהיתה ילדה נוחה וחברותית כל מה שהיא זוכרת כיום — כשהיא אשה יפה ובוטחת בעצמה — כי „היה בסדר”.

כשהיתה בת 19 עלו הוריה ארצה, והיא נסעה לקבלם בנמל חיפה. אך האונייה איחרה ביום אחד. למחרת באו בני מישפחתה לביתה שבבת־ים, היא עברה על־פני אמה ואביה בחדר־המדרגות ולא הכירה אותם. האם פרצה בבכי קורע־לב והאב החזיק בבכו שעה ארוכה. למרות שלא ראתה את ההורים שנים, נקשרה ז'קלין אל מישפחתה מחדש ובמיוחד אל אביה, העובד מאז עלה ארצה כרואה־חשבון ב־חברת־משקאות גדולה.

בגיל 20 נישאה ז'קלין לראשונה, ל־ששון פילוסוף שהיה בעל מיפעל לאלקטרוניקה ולתריסים. שבע שנים ארכו נישואיה ולדבריה: „הייתי נשארת נשואה עד היום, אילמלא התעקש בעלי בנושא ה־ילדים. אני לא נכנסתי להריון, והבדיקות הוכיחו כי הקשיים נובעים מבעיות אצלו. הוא סירב להשלים עם הגזירה, למרות שהצעתי לו לאמץ ילד או לעשות הזרעה מלאכותית. בסוף החלטתי שבלי ילדים אין טעם לחיות יחד, והתגרשתי ממנו.”

היא ויתרה לו, לדבריה, על הרכוש, קיבלה את תכולת הדירה, מכרה אותה ונותרה עם 50 אלף לירות ביד.

במשך כל שנות נישואיה עבדה ז'קלין כמנהלת וכזבנית בבוטיקים. תקופה מסויימת עסקה בדוגמנות, ואף הצליחה מאד, לעדותה. אך היא לא התלהבה מן הזוהר האופף את עולם הדוגמנות, והיא מספרת: „זה לא היה בשבילי. גדלתי בלי הורים, ותמיד פחדתי שינצלו את מצבי. דוגמנית תמיד מנוצלת — על־ידי הצלם, על־ידי מארגן תצוגת האופנה או על־ידי היצרן. אני לא יכולתי לסבול מצב כזה, אז עזבתי.” אך היא לא הפסיקה לרקוד בלהקת־המחול מרבד הקסמים, למרות התנגדות בעלה.

מי שמכיר את ז'קלין, לא יעלה בדעתו כי הצעירה הזוהרת נושאת עימה סיפור כה עצוב.

ז'קלין גבוהת־הקומה, הלבושה תמיד על־פי צו האופנה, היא דמות פופולארית באיזורי הבילוי של תל־אביב. היא עצמה נהגה לארגן מסיבות בדירת־הגג הענקית שבה התגוררה בשיכון למ"ד ב־תל־אביב.

אחרי גירושיה החליטה שדבר ראשון היא שוכרת לה דירה ודבר שני היא פותחת לעצמה בוטיק. היא מספרת: „כיוון שניהלתי בוטיקים שנים רבות, ידעתי ש־אפשר להתחיל עסק מאפס. כל מה שצריך הוא דמי שכירות לחנות לשנה, וצ'קים דחויים תמורת הסחורה. מצאתי מקום ב־דיזנגוף, שכרתי אותו, קניתי סחורה ב־צ'קים דחויים בסכום של 30 אלף לירות ואחר־כך, כשמכרתי את הסחורה, היה לי כסף לשלם את הצ'קים.

להתחיל מחדש החליטה ז'קלין פלדמן אחרי האסון שפקד אותה. היא פגשה בגבר שהאיר את חייה מחדש, החליטה שעולם כמינהגו נוהג, רכשה לעצמה דירה חדשה שאת חדר־השינה שלה ריהטה במיטה דמויית קבר, עם דפנות גבוהות ושחורות, ורכשה בוטיק חדש נוסף על זה שכבר היה לה.

מה מריץ את הצעירה מיבנה

המאיימת להשיג את שיא המצליחנות

„הבוטיק הלך שיגעון. אבל רציתי שיהיה מיוחד, שיהיו בו דברים יוצאי־דופן. לכן התחלתי לנסוע לחו״ל לייבא בגדים מיוחדים. נעזרתי במישפחתי הענפה בפאריס ובמיוחד באחי מוריס, שהוא רואה־חשבון מצליח שם. ככל שייבאתי יותר בגדים מחו״ל, כן גברה הדרישה. אני יודעת שאני מוכרת בגדים במחירים יקרים, אבל זה לא מפחיד אותי. לאנשים יש כסף, אין לי מושג מאיפה וכל פעם אני נדהמת מחדש.

„נכנסות אלי בחורות לבוטיק, הן אפילו לא מתווכחות על המחיר. קונות בכל סכום. לפעמים מחירה של שימלה הוא כגובה המשכורת שלהן, אבל הן משלמות ועובדות כל החודש בשביל שימלה אחת או שתיים.

„אני עובדת קשה מאד בשביל כל שימלה שאני מוכרת, לכן אין לי ייסורי־מצפון בעניין המחירים הגבוהים. אני גם משלמת הרבה מכס על מה שאני מייבאת. אצלי אפשר למצוא שימלה ב־5000 לירות, ויש ברוך השם מי שקונה אותה. ואפשר למצוא גם שימלה ב־500 לירות. אני מוכרת חולצות ב־700 לירות האחת, אבל יש חולצה גם ב־150. ומובן שאצלי אפשר למצוא תיקים ב־1000 לירות וסנדלים ב־1200, אבל אני לא מתלוננת. הסחורה נחטפת עוד לפני שאני משחררת אותה מהמכס, כי בדרך־כלל אני מוכרת אותה מראש.

„בספטמבר שנה שעברה קניתי דירת־גג משגעת בתוכנית למ״ד, וכל העיר דיברה עלי. התחילו להמציא עלי כל מיני סיפורים, לא הבינו מאיפה יש לי כסף. הם לא ידעו שאני עובדת קשה מאד בשביל הכסף הזה. מה שהם עוד לא ידעו היה שהכנסתי את אחי מוריס כשותף בעסקי, ומאז הרכוש שלי משותף לשנינו. כך גם יכולתי לפתוח בוטיק נוסף, באיזור תל־אביב הקטנה.

„מאחר שביום אני עסוקה בבוטיק של דיזנגוף, החלטתי שהבוטיק השני יהיה פתוח רק בשעות הלילה כדי שאלה שבאים לבלות ברובע יוכלו בו־זמנית לערוך גם קניות. זה הולך שיגעון, וכבר קמו לי כמה מחקים בסביבה. אבל זה לא איכפת לי. להיפך, כמה שיותר בוטיקים ליליים, יותר טוב.״

תאומות במקום צ׳יסטה

בין קניית דירת־הגג לבין פתיחת הבוטיק באיזור „תל־אביב הקטנה" עברה על ז׳קלין טרגדיה מישפחתית. „הכרתי צעיר יפה־תואר בשם משה פלדמן," היא מספרת, „שלמד קולנוע באוניברסיטת תל־אביב. גרנו יחד. פיתאום הרגשתי רע. הרופאים שערכו לי בדיקות החליטו שיש לי צ׳יסטה. עשיתי בדיקת הריון, והתוצאה היתה שלילית. רופא ידוע מאד, שלא אנקוב בשמו, מבית־החולים הקריה, קבע שיש לי צ׳יסטה בגודל של מילון בבטן וצריך לנתח. ברחתי משולחן־הניתוחים עם חלוק של בית־החולים. החלטתי שמוטב למות במשך הזמן מאשר על שולחן הניתוחים. אני לא יודעת מה היה קורה אם באמת היו מבצעים בי את הניתוח, כי רופא נוסף שאצלו ביקרתי הודיע לי חגיגית שאני בסוף החודש הרביעי להריוני.

„לא ידעתי אם לבכות בגלל שאני בהריון ולא נשואה, או לצחוק בגלל שאין לי צ׳יסטה. הייתי מבולבלת לגמרי. לא ידעתי מה לעשות. הסבירו לי שאי־אפשר לבצע בי הפלה. לא רציתי להתחתן, למרות שהחבר שלי לחץ עלי וגם הרופא. ככה הנחתי לחודש ועוד חודש לעבור, כשאני לא מסוגלת להחליט אם להתחתן או לא. כשכבר החלטתי ללדת את הילד בלי גישרון, נלקחתי לצילום רנטגן ואז חטפתי שוק נוסף. הסתבר שיש לי תאומים.

„הייתי מבולבלת עוד יותר. הוריו של החבר לחצו עלי להתחתן. נסעתי אל אבי להתייעץ איתו, והוא אמר לי: ,אם את אוהבת את משה, התחתני. אם את חושבת שלא יהיה לך טוב, אל תתחתני. אני אהיה לילדים אבא טוב וסבא טוב.׳

„אבל אני הייתי מבוהלת. לא ידעתי איך אסתדר עם שני ילדים, למרות שמצבי הכלכלי איתן. כשהייתי בסוף החודש השישי התחתנתי בשקט ברבנות, למרות שבעלי רצה חתונת־פאר בפנטהאוז שלי. במשך כל ההריון עבדתי קשה מאד. אני מאמינה שאם לא הייתי עובדת היה הכל נגמר בטוב, אבל אז העסק שלי היה מתמוטט, כי לא יכולתי לסמוך על בעלי שלא עבד והפסיק ללמוד. הייתי מבקשת ממנו לפתוח את העסק בבוקר, והוא היה הולך לים. כך אירע האסון. ילדתי תאומות, והן נפטרו יום אחרי שנולדו, מחוסר מישקל.

חדר־שינה כמו קבר

„הייתי במשבר נורא. בעלי לא עבד, התבטל, הרגשתי שהכל נלקח ממני. למרות שהתאומות מתו בגיל יום, אני קוראת להן ,הילדות שלי׳. הייתי הרוסה לחלוטין. יום אחד הכרתי בחור בשם ליאור, התחלתי לצאת ולגלות מחדש את החיים. ראיתי שעולם כמינהגו נוהג, והחלטתי להתגרש.

„כדי לפנק את עצמי רכשתי לי מכונית ביץ׳־באגי יפהפייה שאין עוד כמוה בארץ. המכונית עלתה לי 100 אלף לירות אבל היא מגיעה לי, למרות שקצת נמאס לי ממנה כי היא בולטת מדי. כשאחי הגיע ארצה עם אשתו וילדיו נתתי לו את הפנטהאוז, ורכשתי לי דירה קטנה בת שלושה חדרים. ריהטתי אותה זרוק כמו שאני אוהבת, ובניתי לי חדר־שינה דמוי קבר עם דפנות גבוהות ושחורות מכל עברי המיטה, שיורדים אליה במדרגות. התענוג עלה לי 22 אלף לירות. כעת אני מרוצה, נדמה לי שהצלחתי לשקם את חיי, אני עובדת קשה, אך יבוא יום שבו אוכל להתפנק.

אני יודעת שיש הרבה אנשים בעיר שעינם צרה בי.

„כשפתחתי את הבוטיק השני אמרו לי: ,מה תעשי עם כל הכסף?׳ אני יודעת מה אעשה איתו: אפתח בוטיק נוסף!״

מבט חדש ומפוכח על החיים יש לז׳קלין, הצעירה בת ה־29, שהיא אשת־עסקים ממולחת בעלת שני בוטיקים, שתי דירות ומכונית יקרה יוצאת־דופן. ז׳קלין בעלת התדמית הזוהרת והמפורסמת בחוגי הבוהמה, נושאת עימה טראגדיה קשה, אך היא החליטה להתגבר, לנצח, ולהצליח בעסקים שלה.

המכונית ז׳אקלין משתזפת על גבי מכונית הביץ׳ באגי שקנתה אחרי מות תאומותיה. המכונית עלתה לה 100 אלף לירות. אך היא קנתה אותה כי היא הרגישה בצורך לפנק את עצמה. כעת נמאס לה מהמכונה, שהפכה אותה מפורסמת.

מצפצפת על כל העולם. ז׳קלין פלדמן, שגדלה במוסדות, בקיבוץ ובבית מישפחה אומנת, יודעת שישנם כאלה שעינם צרה בה.

(המשך מעמוד 13)

זיכרונותיו מעשר ראשון מתאר יעייב את דמותו של יצחק שמיר, באותם ימים: „קפדנותו המרוכזת בעניינים של חיים ומוות. כל פעולה שהוא מכין אותה מחו־שבת עד לפרטי־פרטים. אין הוא סומך על האחרים בשום דבר, אין הוא משאיר שום פרט להחלטת האחראים. חייב הוא לראות הכל בעיניו, לדבר כימעט עם כל המש־תתפים בפעולה. הוא אהוב על האנשים משום־כך. אבל אינני בטוח, אם הוא אהוב גם על ההיסטוריה משום־כך, כי זו, בייחוד בתקופות ריתחה, צועדת בצע־דים רחבים ומהירים, וקפדנות יתרה בו־למת אותה. כעבור זמן, כאשר עושים אנו את החשבון ושואלים למה לא גדלנו בכמות כאשר גדל אצ״ל, יסביר זאת האחראים שלנו, וגרא בראשם, כאיתה איטיות וחומרה של מיכאל...״

למרות הגידול המיספרי האיטי של חב־רי לח״י, הרי שהגידול והתעוזה בפעולות היו עשרת מונים מאשר אלה של אצ״ל. בפברואר 1944 נערכה פגישה, בהשתת־פות מיכאל וילין־מור, עם בגין, שהציע לאחד את שני האירגונים, ואת חיסול הפילוג של קיץ 1940 (בין יאיר לרזיאל). שמיר וילין־מור דחו את ההצעה העקרו־נית והעדיפו שיתוף־פעולה. לבגין היו תנאים: לוותר על מונחים והגדרות שהיו שגורים בפי לח״י, כמו: „השילטון הזר״ או „האימפריאליזם הבריטי״. כאשר נשאל בגין באותה פגישה כיצד הוא מציע שה־בריטים יכונו, הצעתו היתה: „שילטון הדיכוי״. כן תבע מאנשי לח״י „הכרה בז׳בוטינסקי בתור מורה הדור,״ דבר שלא נראה לשמיר ולילין־מור.

ב־8 באוגוסט נערך ניסיון־נפל לרצוח את הנציב־העליון הבריטי, הארולד מק־מייקל, בתיכנונו של מיכאל. ב־12 בספ־טמבר של אותה שנה הומת על־ידי לוחמי הלח״י איש הבולשת הבריטי וילקין ש־דיבר עברית ואידיש, ושרבים מעצורי־המחתרות חבים לו את מעצרם ואת עי־נוייהם.

את הנועזת שבפעולות לח״י החל יצחק שמיר מתכנן עוד בסוף 1942, כאשר פקד על בנימין גפנר להקים סניף של לח״י במצרים. ב־6 בנובמבר 1944 נשא סניף זה פרי. אותו יום אחר־הצהריים נורה ל־מוות הלורד מוין. חבר הממשלה הברי־טית, שר־תושב במצריים — על־ידי אליהו חכים ואליהו בית־צורי, שנבחרו והוכנו לפעולה זו בידי יצחק שמיר, מתוך הע־רכה מלאה של מיכלול סגולותיהם.

מרכז לח״י החליט שלא לדווח לאצ״ל על פעולה זו, מסיבות המצויינות ומוז־כרות בלוחמי חרות ישראל של ילין־מור: „במפקד אצ״ל עדיין דבקו, בימים ההם, המיגבלות המחשבתיות, שהנחיל לו החי־נוך הרוויזיוניסטי. לא היה ספק בלבי, שאם נגלה לבגין את מהות הפעולה ואת מיקומה, לא יהסס להביע את התנגדותו המוחלטת ויתכה לשכנע אותנו, בשלל ני־מוסים שידועים היו לנו מראש, שנבטל את הפעולה...״ ואכן, רציחתו של הלורד מוין הביאה לתגובה הצפוייה מצידו של בגין שאמר, לפי הפרוטוקול, בישיבה של מיפקדת אצ״ל: „המיקרה הזה מעמיד או־תנו בפני הכרח של החלטה סופית בקשר עם היחסים בינינו לבין ׳ההורגים׳ (על מישקל ׳הפורשים׳). לא נוכל לסלוח להם...״ משתתף אחר באותה פגישה, יעקב מרידור, אמר: „עלינו להדגיש ב־בהבלטה יתרה את הסתייגותנו מלח״י, שהתנהגו בצורה בלתי־הוגנת ביחס אלינו, ושאין באפשרותנו יותר להאמין להם במשהו...״ חבר מיפקדת אצ״ל נוסף, איתן ליבני, אמר: „עלינו לדבר איתם קשות ובריהות.״

מעט אחרי רצח הלורד מוין עברו בני הזוג שמיר להתגורר בבני־ברק, ושולמית שמיר מספרת: „שכרנו שם צריף בפרדס. יצחק גידל זקן והתראה כאחי־בעלי. ׳בעי־לי׳ היה אחד הבחורים ששימש ליצחק כהסוואה, וגר איתנו באותו צריף. נולד בני יאיר. בעל הפרדס, שניחש כנראה מי אנחנו, נהג היה לומר ׳דימיון כזה בין הילד לבין אחי־אביו עוד לא ראיתי!...״

המעצר

באותה תקופה פעל יצחק שמיר למען אירגונו של לח״י כחטיבה לו־חמת במתכונת צבאית. חברי לח״י עברו, בהתאם להנחיותיו, קורס־לחימה, שבו

מלכת המים 77׳

בשיתוף

אני נהנה כפליים עם smile

פחות ניקוטין-יותר טעם! smile

טקס בחירת

נסיכת הים התיכון

ייערך במוצ״ש 27.8.77

באשקלון

על שפת הבריכה של מלון

גני שולמית

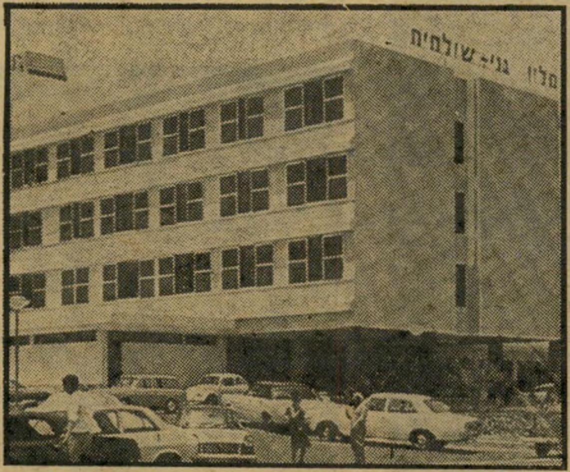

חזית מלון „גני שולמית״ באשקלון

טקס בחירת

נסיכת ים סוף

ייערך ביום שלישי 30.8.77

באילת

על שפת הבריכה של מלון

מלכת שבא

מנכ״ל „מלכת שבא״ מר מזרחי (מימין) ומנהל המלון מר ירושלמי מארחים את אפריק סימון

טקס בחירת

נסיכת ים כנרת

ייערך במוצ״ש 3.9.77

בטבריה

על הגג המפואר של

החוף השקט

טקס בחירת

מלכת המים 1977

ייערך במוצ״ש 24.9.77

בתל־אביב

באולם

היכל התרבות

הפקה: תיאטרון פסגות בשיתוף מירי זכרוני — רפי זכרוני

שולבו לימודים ואימונים, תוך צמידות של יום ולילה לכלי־הנשק. אחת ממטרות האימונים הללו היתה בחינת יחסי־אנוש בין חברי־המחתרת. באותה תקופה החלו להצטרף יותר ויותר חברים ללח״י. ובמקביל גדל סדר־הגודל של פעולות לח״י.

בנקודה מסויימת הקנתה ליצחק שמיר תחפושתו ביטחון מופרז, שאינו תואם לאיפיו, ולתביעותיו מלוחמיו. כאשר נודע לאנשי המדיעין של לח״י שבכוונת הבריטים להטיל עוצר מלא בתל־אביב, תוך חיפושים מדוקדקים מבית־לבית, הוא סיפר: „דאגתי שאנשים שלנו יעזבו את מקומותיהם בתל־אביב, ויתפזרו במקומות שונים בארץ. אני החלטתי להישאר בבית. הייתי נשוי. היה לי ילד. ילד של מחתרת. חייתי בהרגשה כי המסווה שלי יגן עלי גם הפעם...״

ב„שבת השחורה״ הוקפה תל־אביב ב־20 אלף חיילים בריטיים, הוכרז על עוצר מוחלט למשך ארבעה ימים, והוחל בסריקה מבית לבית, כדי לגלות את ראשי המחתרות. מתאר זאת יצחק שמיר: „כאשר נכנסו אנשי הבולשת אל ביתי, תקע בי קצין־הבולשת מרטין מבט אחד — קצר, חד ונוקב. זה הספיק. ,זהו יזרניצקי — אמר לשוטרים — קחו אותו...' שלפתי את תעודת־הזהות המזוייפת שלי עם השם שמיר. מרטין חייך. היה לו חוש לא־נורמאלי לזיהוי אנשים, שנבע מזיכרון חזותי מדהים...״

ואת כל החצרות המפולשות, שאפשר לנצלן בעת נסיגה מפעולה כדי להטעות את הרודפים ולהימלט מהם. האירגון היה מבוסס על תאים מצומצמים, שלהלכה לא היה צריך להיות קשר ביניהם, כדי למנוע דליפת ידיעות על הנעשה בתוך התנועה. עם התרחבות התפקידים המילחמתיים הכרח היה להפגיש תאים אחדים לפעולה משותפת. אף על פי כן לא רופף מיכאל את הפיקוח על האנשים, אלא הגביר אותו בשביל למנוע רפיון ועבירות על כללי הזהירות. שיטה זאת הניבה תוצאות טובות. הלוחמים, שהגורל הציבם בזרקורי הציבור, נמצאו בשלים ומשולמים במעלות רבות. כל אחד מהם היה, בעיני הקהל, אגדה בלתי־נתפסת...״

הבריחה מאריתריאה

עם הגיעו למחנה־המעצר באריתריאה, החל יצחק שמיר מייד בפעולות למען בריחתו מהמחנה. ציוותי־חפירה שבו לחפור מינהרות. בהם חדלו לחפור אחרי שאחדים הצליחו להימלט וניתפסו. בין החופרים היה מרדכי ציפורי, כיום סגן שר־הביטחון.

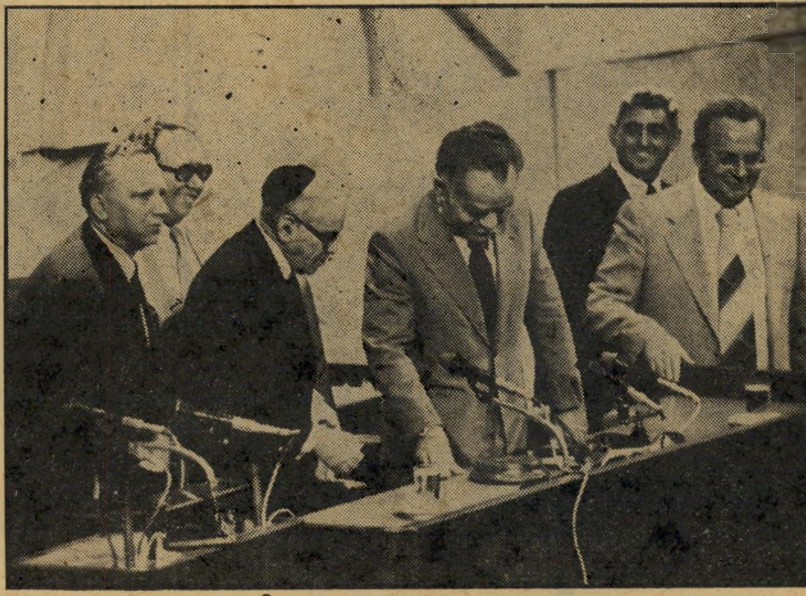

שמיר מקבל את תפקיד היו״ר *
„זו היתה מכה קשה מאד...״

יצחק שמיר הועבר לרפיח, משם לירושלים, שבבית־הכלא שלה נכלא שבועיים לצינוק: „השבועיים האלה היו מצויינים. בפעם הראשונה, לאחר שנים רבות, ישנתי, ישנתי וישנתי...״ וכעבור שבועיים הועבר שמיר, במפציץ מדגם האליפאכס, אל מחנה־המעצר באריתריאה. בטרם נלקח, הספיק להעביר לחבריו את הידיעה שהיה זה הקצין מרטין שעצר אותו. כעבור זמן קצר הוצא מרטין להורג על־ידי לח״י.

על שעבר עליה אחרי מעצרו של יצחק שמיר, מספרת שולמית: „למן אותו יום, הפסיקו השכנים לדבר אתי. הם בזו לי בגלוי, נידו אותי ואת ילדי בן שמונת החודשים. היתה תקופה קשה. הייתי בודדה, סגורה ומסוגרת בתוך החדר. האדם היחידי שעימו החלפתי דברים היה הילד. לפעמים חששתי, שאשכח את תורת הדיבור...״

על השנתיים וחצי, שבהם פקד יצחק שמיר על פעולות האירגון, כותב נתן ילין־מור בסיפרו: „עם מאסרו של מיכאל חל שינוי יסודי בצורת האירגון של המחתרת. מיכאל השתית את התנועה על יסודות של קונספירציה כימעט מושלמת, והשליט בה חוקים של נוהג שהתאימו לקבוצת־קושרים, המחופרת היטב מתחת לפני השטח, שאנשיה מגיחים במפתיע להנחית את מכותיהם באויב. בברחו ממיזרע התחיל כימעט הכל מבראשית. בהיותו חרד למניעת כישלונות, ראה צורך לבקר כל פרט, לפקח על כל אדם, לעקוב אחר הפעולות של כל לוחם, להדריך, לבדוק בדיקה מדוקדקת כל תוכנית־פעולה. מיכאל ידע את מבואותיה של תל־אביב

בעיית הבריחה ממחנה־המעצר באריתריאה החלה רק לאחר היציאה ממינהרת הבריחה, כפי שהגדיר זאת שמיר שנים מאוחר יותר: „אתה יוצא מהמחנה ונתקע בתוך הג׳ונגלים של אפריקה. כאשר האיזור כולו, אלפי קילומטרים, נמצא בשליטה בריטית, ומכל נקודה יחזירו איתך בכבוד למחנה־המעצר...״

אלא שתושייתו של יצחק שמיר עמדה לו גם כאן. בעזרת קשר שיצר עם אזרח איטלקי שהתגורר באסמרה תיכנן, ביחד עם אריה בן־אליעזר, מסלול־מליטה שהיה צריך להובילם עד לג׳יבוטי — הארץ היחידה באותו איזור שהיתה בשילטון צרפתי, שם התכוונו לבקש מיקלט מדיני.

האיטלקי קיבל כשכר עזרתו מיכלית־דלק, שתכולתה עשרת אלפים ליטר בנזין. במיכלית בנו תא זעיר שבו דחקו, לאחר הבריחה, את יצחק שמיר, אריה בן־אליעזר ועוד שניים מן העצורים שנמלטו. במשך שבוע ימים שהו הארבעה בתוך אותו תא מתכת, עד הגיעם לאדיס־אבבה.

עם היוודע דבר בריחתו של יצחק שמיר ממחנה־המעצר באריתריאה נעצרה אשתו, שולמית, והובאה לבית־הסוהר לנשים בבית־לחם. היא שבתה 11 יום שביתת־רעב. היא היתה במעצר למעלה משנה, ושוחררה רק בחודש מאי 1948, כשהיא מספרת: „השתחררתי מכלאי וחזרתי אל בני, שלא הכירני. כעבור כמה שבועות חזר גם בעלי, ורק אז התחלנו בחיים משותפים...״

תלאותיו של יצחק שמיר לא נגמרו

(המשך בעמוד 42)

* מימין: מזכיר־הכנסת נתנאל לורך, קצין־הכנסת יצחק בנגל, שמיר, זקן־הכנסת זרח ורהפטיג, סגן־המזכיר שמואל יעקובסון והסדרן פרוליכמן.

מלכת המים 77

מטעם העולם הזה

בחסות

מנכ״ל „דירות גינדי״
אברהם גינדי

תכשירי שיער

WELLA

מלכות תמים יודעות כיצד לזכות בשיער מטופח. הן משתמשות בתכשירי השיער של „וולה״ וזוכות לתוצאות יוצאות מהכלל. (ראו תמונות בעמוד הבא).

בגדי ים וחוף

GOTTEX

„גוטקס״, יצואן מס׳ 1 של בגדי־ים וחוף. „גוטקס״ מייצאת לעשרות ארצות בעולם הרחב את בגדי־הים והחוף שמתכננת הגב׳ לאה גוטליב. בגדי־הים והחוף של „גוטקס״ גם למלכות המים.

Gali גלי

הקיץ בא לי בסנדלי גלי

סנדלים תנכיים וקבקבים
לנשים, לגברים, לנערים ולילדים

יצרני אופנה אומנותית

מי שהיתה מועמדת להיות מורה לציור, ניצה שוחט, הפכה את אומנותה לתיכנון אופנה. לכן ב„אנה בלי״ כל שימלה הינה יצירת אומנות ואין שימלה אחת דומה לאחותה — כי אם יצירה בפני עצמה. שמלות „אנה בלי״ למלכות.

ארקיע תעופת פנים

arkia

המשתתפות בטקס בחירת „נסיכת ים סוף״ באילת תגענה במטוסי „ארקיע״, כי חופש באילת מתחיל ב„ארקיע״.

מרכז ללימודי נהיגה

שיטת לימוד חדשה המביאה לחסכון במיספר השיעורים, הוכיחה עצמה במיספר התלמידים הגדול שעבר המיבחן הראשון.

מרכז ללמודי נהיגה
(רכב סוגי הרכב)
בהנהלת אמנון
בית כלל-רח׳ דרויאנוב 5, ת-א
טל: 03-295261

חברת התעופה

OLYMPIC AIRWAYS

לכל מקום יפה בעולם מגיעים מטוסי חברת „אולימפיק״. גם „מלכת המים 1977״ תטוס ב„אולימפיק״ לאתונה ומשם לרודוס וחזרה.

המועמדות הסופיות

תלי ביינר: עקרת־בית בהתנדבות

בגיל 16, הגיל הכי מתוק של הנעורים, נטלה על עצמה עתליה ביינר, שכולם קוראים תלי, אחריות כבדה.

אמה האהובה נפטרה באורח פתאומי והותירה אותה ואת אחיה הקטן לבדם עם אביהם, רואה־החשבון.

למרות האבידה הקשה החליטה תלי התמירה וההחלטית, כי החיים חייבים להימשך. היא הציעה לאביה לנהל את משק הבית בד־בבד עם המשך לימודיה. וכך, תוך כדי לימודיה בכיתה השביעית היא בישלה, ניקתה, כיבסה, גיהצה, וטיפלה באחיה הקטן.

אלה המכירים את תלי מקרוב יודעים לספר כי כל מה שהנערה היפה עושה, היא עושה עד הסוף. כך, למשל, מעידה חברתה הטובה שהמליצה עליה כמועמדת לתחרות מלכת המים, כי העוגות שתלי אופה הן תאווה לחיך ולעין, המאכלים שהיא מבשלת מגוונים ולא היו מביישים אף עקרת־בית מקצועית.

יש לה, חוץ מעבודות הבית, גם הרבה תחביבים כמו למשל: תפירת שמלות מיוחדות לא רק לעצמה, אלא גם לחברות. היא רוכבת על סוסים בהרצליה.

חוץ מזה היא אוהבת לצלם, ויש לה מעבדה קטנה שבה היא מפתחת בעצמה את התמונות. היא גם אוהבת לרקוד ולבלות, אך מודה כי מאז מות אמה כמעט שאין לה פנאי לכך. כשהחייל הפרטי שלה, עופר, מגיע בסופי שבוע מבסיסו אי־שם, הם עושים ביחד חיים משוגעים. אין לתלי שאיפות בתחום הזוהר, ובכלל לא מעניין אותה להיות דוגמנית. היא רוצה לשרת בצבא ואחר־כך ללמוד ביולוגיה. עם שיער בלונדי כשלה, עיניים כחולות כים, גובה 1.68 ומשקל 55 ק"ג יהיה זה, ללא ספק, הפסד נקי לעולם הדוגמנות.

אלימור זילברמן: מהר ואלגנטי

יש לה שם מייוחד במינו, שהוענק לה על־ידי דודתה שהיא אשה מייוחדת במינה גם היא. היא מדברת בשקט ולה פנים מתוקים. צברית בת 17, אבל עם גינונים ונימוסים תוצרת חוץ.

אלימור לומדת בכיתה השביעית (עולה לשמינית) בתיכון עירוני ה' בתל־אביב. ובשעותיה הפנויות היא פורטת על פסנתר (זה שבע שנים), מציירת, וכותבת שירים ומסות.

הוריה של אלימור גרושים מזה 11 שנים. אביה מתגורר בגרמניה, שם יש לו רשת מיסעדות, אחיה הבוגר מתגורר עם אביה ואילו היא מתגוררת עם אמה שהיא בעלת חנות לרהיטים ברמת־גן. היא שומרת על קשר הדוק עם אביה, משוחחת איתו בטלפון לפחות ארבע פעמים בשבוע ולפני שנתיים נסעה אליו ובאותה הזדמנות טיילה בכל אירופה.

אמא שלה היא החברה הכי טובה שלה, וכמו שהיא אומרת: „יש לי אמא גיזעית. החברות שלי באות אליה ולא אלי."

אלימור נמשכת אל עולם האופנה, והאסתטיקה מעניינות אותה יותר מכל. היא אוהבת סיגנון זרוק אבל מייוחד, שונאת רהיטים, ובחדר שלה יושבים על כריות שהיא תופרת לבד. היא משוגעת על שוקי פישפשים, יכולה להסתובב שעות בשוקי העיר העתיקה בירושלים ובשוק־הפישפשים בתל־אביב.

כרגע אין לה חבר, כך שיש לה יותר זמן לתחביביה. בין שאר התחביבים היא היתה גם דוגמנית־בית של בית אופנה תל־אביבי ידוע ותצלומיה הופיעו בעתונים. אולם הדוגמנות לא מעניינת אותה כמיקצוע. היא רוצה בעתיד ללמוד תיכנון אופנה בד־בבד עם סיפרות. כי היא קוראת המון, וחולמת לפרסם את מה שהיא כותבת.

דינה קהלני: מלכת הבוהמה

היא פשוט ירושלמית גזעית, גבוהה (1.65 ס"מ) שחומה וקצוצת־שיער, חיוך נצחי על שפתיה ובכלל עושה רושם של אחת שנורא מבסוטה מהחיים.

אל התחרות הגיעה דרך הפנתר השחור סעדייה מרציאנו, מועמד של"י לכנסת. את סעדיה היא מכירה מקפה טעמון, שם היא מכירה את כולם. היא בכלל לא ידעה שהיא יפה עד שדודו ראש־העיר החליט למנות אותה כמלכת היופי של הבוהמה, ואז הסתבר לה שיותר ויותר אנשים חושבים שהיא יפה ומתאימה לדוגמנות.

עד שהגיעה אל חוגי הבוהמה, גדלה דינה קהלני — שהיא בת־דודתו של אלוף־מישנה אביגדור קהלני המפורסם — בשכונת בית־הכרם והיתה הילדה הטובה של אמא. אביה נהרג במילחמת סיני כשהיתה רק בת שנתיים. היא לא זוכרת אותו, אך יש לה תמונות והיא אומרת: „קראו לו אהרון ואני כל־כך אוהבת אותו, למרות שלא הכרתי אותו." כשהיתה בת שמונה נישאה אמה בשנית. וכעת יש לה ארבעה אחים נוספים והיא טוענת שהיא באה ממשפחה תימנית גיזעית ומאורשרת.

לאחד מאחיה של דינה יש חוות סוסים ליד עטרות והיא רוכבת על סוסים כמה פעמים בשבוע. כשאחיה חלה ואושפז בבית החולים החליפה אותו, ניהלה את החווה במקומו וכמו שהיא אומרת „היה על ה־כיפאק."

היא עובדת כמזכירה במחלקת המים של עיריית ירושלים, והיה לה די טוב ב־מיקצוע הזה, עד שכאמור החליטו חבריה מהבוהמה כי היא זו שתייצג את ירושלים בתחרות־יופי ארצית. בד־בבד החליטה, שאם כבר תחרות יופי אז כדאי להחליף את המיקצוע, נרשמה לקורס דוגמנות והיא מקווה שהתחרות תפתח לפניה את הדלתות הנכונות.

שרית ברוך: רק לא אילנית

רק בת 16, וכבר יש מאחוריה קארייירת של זמרת מתחילה. ושלא יגידו לה שהיא מזכירה את אילנית, כי נמאס לי ודי נכון, אילנית היא הזמרת הנערצת עליה, אבל רק בגלל שיש לה שיער בלונדי ארוך וחלק ובגלל שיש לה גוף מיניאטורי והיא רוצה להיות זמרת כשתהיה גדולה, לא הוגן לקרוא לה כל הזמן אילנית. קוראים לה שרית, וזה די טוב בשבילה, כי פשנולדה קראו לה אסתר־שורה, על־שם ה־סבתא של אמא שלה, אך למזלה לא מח־שיבים לה מה שכתוב בתעודת־הזהות, וכולם קוראים לה שרית.

היא אוהבת תחרויות יופי, וזה עתה זכתה בתואר סגנית שנייה של נערת ה־יופי של ישראל. אך שרית לא מוותרת. תואר שלישי אינו מספק אותה. היא רוצה להיות המלכה. יחד עם זאת היא מודה שלא יקרה כל אסון אם גם הפעם לא תזכה, כי „זוהי חווייה ואני בטוחה שאני נורא איהנה."

אביה החשמלאי ואמה עקרת־הבית, לא־כל־כך מבסוטים מהמירוץ של בתם הקטנה לצמרת, אך כמו שהיא אומרת בעצמה: „אמרתי לאמא שלא יעזור לה, אני אצליח!" ובינתיים, כדי להצליח היא לומדת בכיתה השישית (עולה לשביעית) בבית־הספר אורט בבת־ים, במגמה להנהלת חשבונות ועוסקת כתחביב במישחק ובשירה.

אלא שאת השירה והמשחק היא רוצה להפוך למיקצוע, ובינתיים היא מופיעה במופעי כישרונות צעירים ובאמפיתיאטרון של עירה, בת־ים. היא משתתפת בהצגות ילדים ומילאה תפקיד מרכזי בהצגה ה־ציפור הכחולה וזה־עתה סיימה את השתתפותה בתפקיד פעוט בסרט אסקימו לימון.

ויש לה כמובן חבר קבוע, בן שבע־עשרה וחצי ו„נורא מבוגר."

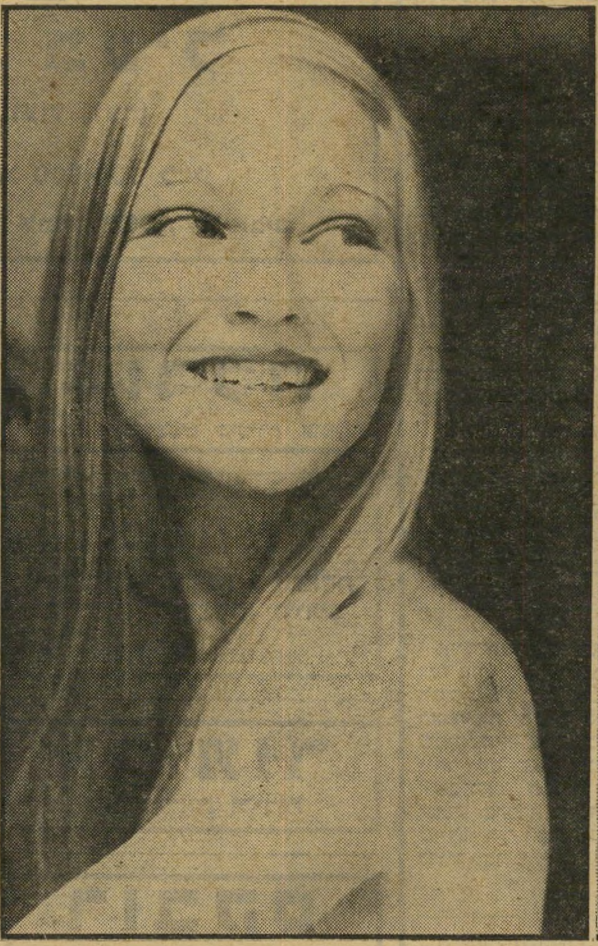

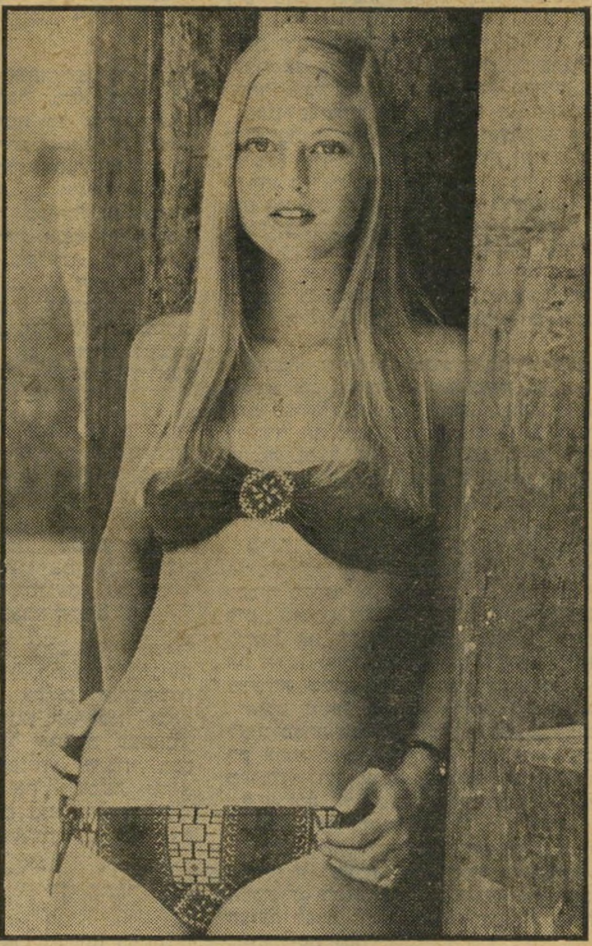

תנועת העולם הזה
במתנה שלי
ביום הרביעי, 17 באוגוסט 1977, בשעה 18.30, תתכנס
המועצה הארצית
בבית בני־ברית רחוב קפלן 10, הקרייה, תל־אביב.
על סדר היום: עתיד מחנה של״י
הישיבה תהיה סגורה, והכניסה על פי הזמנות בילבד.
חברים שלא קיבלו הזמנה עד ה־14 באוגוסט יפנו טלפונית לאדם קלר, מס׳ 86 33 24 (03).

מהדורה חדשה הופיעה (בכריכה קשה)
"5 ימים מתוקים במאי"
ספר מתח ישראלי מקורי
מאת: **ארנון הדר**
חוילה מבודדת של מליונר תמהוני ✶ מירדף עוצר נשימה ✶ רצח וסחיטה ✶ פגישה עקובה מדם בין שלוש חבורות פשע ✶ יהלומים בשווי של עשרה מיליון לירות ✶
אלו הן רק חלק מן ההתרחשויות המתוארות בספר
פנה עוד היום אל חנות הספרים שלך
ושאל על „5 ימים מתוקים במאי"
הוצאת תמוז / ספריית „העוקץ"
הפצה: **תמוז — תובל**
למכירה: בכל חנויות הספרים ובקיוסקים

להרחבת עסק משגשג בתחום התרבות והבידור
דרוש:
משקיע פעיל
(רצוי בוגר תנועת נוער)
ההשקעה הנדרשת 300,000 ל״י
המעוניינים מתבקשים לפנות לת.ד. 20025, תל-אביב.

קבלת מודעות
לכל העיתונים
במחירי המערכת

פירסום אידיאל
אבן גבירול 110 תל־אביב
(פינת אנטוקולסקי)
טלפון 227117, 227118
חניה חופשית

מורלה
הספטים המעוצבים ביצירת אומנות

„צוותא"
לאקדמאים המעוניינים להתחתן
הכרויות באמצעות ידידים
להתקשר טל. 03־242591.

ארומור
צפוי דלתות וקירות

רובקס
המתנה היפה ביותר

כל אושי בגין

(המשך מעמוד 39.

באדיס־אבבה. הוא ואריה בן־אליעזר עברו מוסתרים בקרון־רכבת מלא בשקי־קפה, שהובילם לג׳יבוטי. שם נמסרו על ידי עובדי הרכבת לידי השילטונות הצרפתיים. אלה עמדו להסגירם לידי הבריטים, אלא שהשניים מצאו עורך־דין שהגן עליהם, והוכיח שהדבר מנוגד להוקה הצרפתית. לאחר מערכה גדולה נותרו השניים ב־ג׳יבוטי, כשהם מחפשים דרך־יציאה משם. אלא שדרכי הים והאוויר היו חסומות בידי הבריטים. אחרי לחצים הציע שר־הימיה הצרפתי להוציא את השניים משם באוניית־מילחמה צרפתית. שמיר ובן־אליעזר נאלצו להמתין קרוב לשנה, ולבסוף הובלו באוניית־מילחמה צרפתית עד לנמל טולון.

עשר שנים גדולות

ב־20 במאי 1948 הגיע יצחק שמיר בטיסה מצ׳כיה לאדמת מדינת־ישראל, ותלאותיו טרם תמו. „נאלצתי לחזור ולהסתתר..." תיאר את מעשיו עם שיבתו ארצה. בימים שלאחר רצח הרוזן השוודי פולקה ברנאדוט, ה־מתווך מטעם האו״ם, החל מצוד אחר אנשי לח״י. האווירה ברחוב היתה נגדם, למרות שמרבית לוחמי לח״י התגייסו ל־צה״ל, ושירתו בחטיבתו של האלוף יצחק שדה. פרשת אלטלנה הוסיפה שמן למדורה האנטי־מחתרתית, למרות שלח״י לא נטל כל חלק בפרשה זו. ישראל שייב („אל־דד") תיאר את יצחק שמיר באותם ימים: „מיכאל עוד מנסה לרמות את עצמו וממשיך לקיים פגישות אינדיבידואליות כ־בימים ההם, כבלילות ההם, כאחת מדירות המחתרת..."

יצחק שמיר אינו מסוגל לספוג את עלבון היותו נרדף במדינה שלחם על עצמאותה: „בשבילי להסתתר מממשלת ישראל — זו היתה מכה קשה מאד, כואבת מאד. חיפשתי איך לצאת מהמצב הזה. לפי בקשתי סידרו לי פגישה עם נציג הממשלה, שאול אביגור. את הפגישה הס־דיר נחמיה ברוש, גיסו של יאיר, והובטח לי כי לא יאסרו אותי בפגישה זאת. שיכנעתי את אביגור שאין לנו כוונה לפעול במחתרת נגד הממשלה שלנו, וכי אם נחליט לפעול תהיה זו פעילות פוליטית גלוייה ופומבית *... וכעבור זמן קצר הוחלט להעניק חנינה לאנשי לח״י שישבו בבית־הכלא, ואני יכולתי לצאת מן המחתרת..."

בשנים שלאחר מילחמת־העצמאות ני־הל יצחק שמיר חברה של בתי־קולנוע וניסה, בלא הצלחה להקים חברה לעבודות קבלניות בנגב.

בשנת 1956 זימן אותו לפגישה איסר („איסר הקטן") הראל „הוא הציע לי להצטרף לזרוע מסויימת של שירות־הבטחון. לא אוכל להרחיב. אגיד רק זאת: היו לי עשר שנים גדולות מאד, עם סכנות, עם הרפתקאות קשות, עם חוויות מעיקות — אבל עם תחושה כבירה של סיפוק עילאי... באותה שיחה אמר לי איסר: ׳תשמע, זהו מוסד ממלכתי. פה ישנה מישמעת מלאה, לא כמו...׳ הוא לא גמר את הרעיון. אני הבנתי בדיוק למה התכוון. היה מוסכם בינינו כי המישמעת תהיה מוחלטת, וכי אם אידרש לעשות משהו כניגוד למצפוני — אבוא אליו ואספר לו מה מעיק לי . . ."

קצת לפני מילחמת ששת־הימים שוחרר יצחק שמיר מתפקידיו בשירותי־הביטחון. במשך כמה שנים הוא ניהל מיפעל לייצור גומי. לקראת הבחירות בשנת 1973 הוא הוכנס למקום בטוח ברשימת המועמדים של הליכוד מטעם ׳חרות׳, ואחרי המחלוקת בגין־וייצמן נטל לידיו את תפקיד הנהלת התנועה. בנו־בכורו משרת כיום כקצין בצבא־הקבע.

אישיותו ודרכו של יצחק שמיר מבדילות אותו מאנשי אצ״ל, הנמצאים בתנועת חרות, וכן מאישים אחרים, שהבחירות האחרונות הביאו אותם לשילטון. יצחק שמיר הוא אדם בעל אישיות עצמאית, ויחד עם זאת תוקפנית. ישיבתו בכס יושב־ראש הכנסת, אין משמעה שהוא ישמש בהכרח למנחם בגין בתפקיד שבו שימש יו״ר הכנסת הראשון יוסף שפרינצק לדויד בן־גוריון.

דן עומר ■

* פעילות הלח״י אכן נעשתה במיסגרת רשימת „הלוחמים", שנציגה בכנסת הראשונה היה נתן ילין־מור.

במדינה

(המשך מעמוד 36

השופט הבין שעליו לקחת את הרסן בידיו, התאושש ופנה לשרטר, שישב במקומו כשהוא רוטט מזעם. „אבקש מאדוני לשמור על כבוד בית־המישפט," אמר. שרטר התעשת, הבין כנראה את חומרת התנהגותו ופנה אל השופט: „לא לאדוני כיוונתי דברי. רציתי לומר שעורך־הדין אלוני הפך את המקום לקירקס." אך השופט שיסעו והטיח בו: „אני מנהל את המישפט, ואם סבור אתה שזוהי האווירה כאן הרי אתה מאשים אותי בניהול הקירקס, וזה לא מצב נסבל."

השופט התנצל. אלא שבהמשך הדיון לא הצליח סברין שרטר לשלוט בעצמו. שוב ושוב התפרץ כלפי עורך־הדין אלוני. השופט הבין שלא יעלה בידו לסיים את הדיון אם יעיר לשרטר ללא־הרף והוא שינה את הטאקטיקה והחל מתנצל לפני עורך־הדין אלוני. על כל התפרצות מצד שרטר או ריטון מצידו מיהר השופט פלפל לומר: „אני מתנצל בפניך, מר אלוני, בשם מר שרטר," והדיון היה נמשך.

התופעה יוצאת־הדופן הזו, ששופט מחוזי נאלץ שוב ושוב להתנצל בשם התובע — העליתה בכל פעם חיוכים על פני היושבים באולם. אנשי המישטרה והפרקליטות שנכחו בישיבה נעו במקומותיהם באי־נוחות. נראה היה שהשופט פלפל מתקשה לגעור בפרקליט שרטר, שהיה עד לפני זמן קצר עמיתו בפרקליטות מחוז תל־אביב.

פלפל התמנה באחרונה כשופט מחוזי, אחרי ששימש בשנים האחרונות כפרקליט המחוז בתביעות אזרחיות. עובדה זו עמדה לו. לולא זאת, עלול היה לסכן את מעמדו כפרקליט.

„נערת הפיתוי"

חובעת אבהות

האשה שבעיקבות שוחד־המין שהוצע לה נחשפו מעללי הפרקליט — נלחמת על מעמדם החוקי של ילדיה

פרשת שוחד המין הראשונה בישראל התפוצצה לפני שש שנים, והיכתה בתדהמה את עולם המישפט הישראלי. עורך־הדין יצחק קרפ, מי שכיהן אז כסגן פרקליט מחוז חיפה, שהיה ידוע כמישפטן ותיק, בקיא ומנוסה שמאחוריו ותק של מאות הופעות במישפטים פליליים חשובים, נעצר אז בידי המישטרה כחשוד בקבלת שוחד מיני ובניצול־לרעה של תפקידו.

כסגן פרקליט המחוז טיפל אז קרפ בן ה־57 בתיק שבו הואשמו ארבעה צעירים בניסיון שוד מקופאי של סניף תנובה בחדרה, תוך שימוש בנשק חם. בין העצורים היה גם יצחק נעים, בעל מיסעדה מזרחית בשכונת־התקווה. אשתו פהימה לא יכלה לשחררו בערבות, אולם היא ניסתה לשחרר לפחות את מכונת הפז׳ו שלה ושל בעלה, שנתפסה על־ידי המישטרה אחרי שזו חשדה כי השודדים השתמשו בה לשם ביצוע השוד.

פהימה, שנזקקה למכונית כדי להמשיך לפרנס את ילדיה, הגישה שורה של בקשות לפרקליטות מחוז חיפה, שבהן ביקשה לשחרר את המכונית. הבקשות לא נענו. פהימה נסעה אז לחיפה, גילתה כי תיק החקירה נגד בעלה נמצא בידי סגן הפרקליט יצחק קרפ. היא נכנסה ללישכתו כדי לבקש ממנו לשחרר את המכונית.

בת־האח. המישטרה טענה, כי באותה פגישה רמז קרפ לפהימה כי הוא מעוניין להכיר מקרוב את ארוסתו של אחד העצורים, שאותה ראה בבית־המישפט כשבאה לראות את ארוסה העצור. פהימה הבינה את הרמז, חזרה כעבור זמן כשהיא מלווה בצעירה שקרפ כל־כך התעניין בה.

אולם נראה שאותה ארוסה לא הבינה לאיזו מטרה הביאוה לפגישה עם הפרקליט. רק אחרי שהסתבר לה כי הפרקליט אינו מעוניין לדון עימה בבעיות המישפטיות של ארוסה אלא בבעיות אינטימיות, יצאה את לישכתו בזעם.

פהימה, שהמתינה בחוץ, חששה פן תזיק תקרית זו לבעלה, שלא לדבר על שיחרור המכונית. היא מיהרה להרגיע את קרפ, הציעה לסדר לו פגישה עם בחורה אחרת, „יותר יפה מזו."

סיפרה אז פהימה לכתב העולם הזה:

(המשך בעמוד 47

לא לגברים! לא לגברים! לא לגברים! לא

עיצוב פנים

גנים תלויים

איך „מלבישים" בית, בצורה היפהפייה ביותר והזולה ביותר? עושים הוקוס־פוקוס קטן, וכל באי הבית נכנסים אל אווירת ארמון אקזוטי.

הולכים לשוק וקונים הרבה בטטות יפות, טריות. כל כמות שלא קונים, תמיד מצטערים אחרי ההנבטה על שלא ניקנו יותר. בוחרים כאלה שכבר הוציאו שורשים דקיקים, ואפילו סימני נבט. בטטות מבטי־חות — גם מקיימות. הן לא אנשים. שמים כל שתי בטטות דקות, או אחת גדולה בצינצנת־כדורית מזכוכית. ממלאים במים עד כדי כיסוי מחצית הבטטה, ומחכים לגודו. במיקרה זה, הוא דווקא מופיע — בצורת שורשים וענפים יפהפיים.

דואגים שלא יפחתו המים, ובודקים את צלילותם. במידה שהם העכירו עושים הלוויה לבטטה שהתפגרה, בקליעה מדוייקת לתוך הפח. בנקודה זו מתחיל סיפור הפטנט.

אחרי שהבטטה הוציאה ענפים ושורשים, היא ניזונה מהמחסנים שבפקעת, עד שכל המלאי אוזל והצמח שובק חיים לכל חי.

— נכון? לא נכון — כי עושים קונץ קטן. קונים דשן נוזלי (בחנויות הפרחים, ומחלקות הגינון בבתי הכל־בו) מוהלים אותו בדיוק לפי ההוראות ולא מילי־מטר יותר, ושמים מים מועשרים אלה לבטטה, ואז צומח דבר מפואר, שמן ומשגשג. הניסוי עוד לא הושלם אצלי, אבל אני רוצה להאמין, בהיגיון ישר המסתמך על הטרגדיה של השמנים, וה־אומר, ששום אורגניזם לא טיפש עד כדי לאכול את עצמו ומאגריו כל זמן שיש לו שפע קלוריות באספקה שוטפת. כך או כך, העסק צומח פראי.

לוקחים את הבטטות ותולים אותן בעזרת מקלעות מקרמה, בכל פינות החדר, צפוף ככל האפשר, ומניחים לענפים לנזול מטה ביופי מטריף. לא חשוב איך מרהטים את החדר, האפקט המשגע כבר הושג.

מייצבים את הפקעת בכלי־הזכוכית ב־עזרת הופן אבני חימר מוקצף חומות, אותן מפזרים סביב השורשים כשהבטטה במים.

שילוב הצבע החום המזכיר אדמה, מוסיף נופך יפה משלו. דע עקא, שבטטות זקוקות לאור, ובחדר אפלולי העלים מצהיבים ומתים במחאה אילמת.

האויבים הכי גדולים של הביבי הירוק הם הכנימות המכרסמות בעלה, ומותירות פירורים שחורים. עם גילוי המזיק מוציאים את הצמח החוצה, וממרחק חצי מטר ויותר מרססים ברוקסי גן (מחלקות הגינון, בתי כל־בו). מכסים את כל הצמח באד קל, תוך הימנעות מהרטבה. הרטבת העלים ממש צורבת אותם בכתמים קמולים מכוערים. לקרוא היטב את ההוראות לפני השימוש.

בחדר גוזל ירק, שטיח שעיר מחוף אל חוף, וקערת־ענבים — כל אחד ירגיש כמו עליסה בארץ־הפלאות. יש רק לדאוג לכך שעליסה יתנהג יפה, ולא יתחיל לקבל כל מיני רעיונות שבסלל לא היו בתוכנית.

פינת המדליות

איך להפיק כלים מוצצים

פינת המדליות, להזכירכם, היא הפינה העוסקת בכל התחומים המאד מספקים ומשתלמים של ניקיון הבית. האיש שמחלק את המדליות למצטיינות אומנם מת מזמן, אך פינה לזיכרו עוד קיימת.

למאורשות שיש באפשרותן להתלונן על מכונת הכלים הלא־יעילה והלא־מנקה שלהן — הרי תגלית. לא צריך למכור את המכונה. צריך רק לקנות יותר אבקת ניקוי. אם המכונה תקינה מבחינה טכנית, הממטרות עובדות בסדר, טרמוסטט החום ולחץ המים בברז כנ"ל, חסל סדר טכס הוצאת הכלים הנרצצים בקרחות מבהיקות בין זרזיפי הליכלוך המיובש.

תמצית תיסכולי כל החיים התמקדה ברחיצת הכלים. אין דבר שנוא עלי יותר. עבודה אין־סופית, סיזיפית מגעילה. יובן על כן מפח נפשי כאשר דקה לפני המוות הגיעה המכונה הרוחצת, ובמקום לרחוץ לי, רחצתי אני אותה — מתלאות הדרכים בם הסתובבה בין טכנאי לטכנאי מבלי למצוא מזור. „גברת, המכונה בסדר, מה אם רוצה מהחיים ושלטו?" היו אומרים לי כל מיני ג'חשים בלי רגש לכלים, ולא עזרו שום צלחות דביקות שהייתי מנפנפת להם מול העיניים להוכחה.

אחרי שכמעט התייאשתי, ועמדתי כבר למסור אותה למישפחה שהבטיחה להתנהג איתה יפה, נמצאה השיטה להפקת כלים מבהיקים; מכניסים מלח־בישול אם יש מקום מיוחד, וחומר הברקה. עד כאן זה שום קונץ. הקונץ הוא בלשפוך בלי כאב לב לא שתי כפות אבקה כמומלץ, אלא שבע. חוזר־שבע.

מתחילים את תהליך הרחיצה אחרי השטיפה הראשונה, אחרת כל החומר הניקוי יורד לביוב עם מי השטיפה, ויוצא שאת כל התהליך מבצעת המכונה למעשה בלי אבקה. זה הפטנט. לא משנה איזה גיבוב בלתי־אפשרי דוחסים — הכל יוצא נוצץ. אומנם מזלג או שניים עומדים לפעמים במיריים, ובמיקרה כזה יש להשאיר אותם כיתה, שיתחנכו מחדש. באופן עקרוני דוחפים למכונה כל דבר טעון הברקה, מפותחן שחור דביק מזוקן, עד מנגנון פלסטי מפורק של אוטומט נס־קפה וסוכר.

להתרגל להשתמש בה. עם הזמן לומדים איך לדחוס באמנות, ומה־לשים־היכן, כדי שלא יישבר. לשים לב שהכלים לא יפריעו לסיבוב הממטרות בגובהם.

אפילו סירים אפשר לדחוף למכונה. הם לא תמיד יוצאים נקיים לגמרי, אבל גם חצי פעולת ניקוי מקלה המון. אם יש מכונת כלים בבית, וגם עוזרת, זה עסק לא משתלם להעסיק את זו האחרונה בניקויים. מחיר השעה שלה הוא כמחיר הרבה שטיפות במכונה.

אוספים כלים במשך יומיים־שלושה, ו־מסבירים למישפחה לא לפתוח את דלת המסשיר. מי שבכל זאת פתח והתעלף מהניחוח, מקבל רק את עונשו הטיבעי על שדחף את האף לאן שלא היה צריך.

יופי

סודות של יפות

יפה־כפיר־מס, בת 27, יפה מהממת, דווקא מוכנה לגלות סודות. אנחנו מתאמצות בקדחתנות, ולא מוצאות פטנטים. לה הכל בא חלק.

— „זה לא ייתכן," אני קובלת, „מה יהיה על המדור? הבטחתי סודות מאחרי־הקלעים. זאת לא חוכמה להיוולד יפה." שעתיים עברו במאמץ התרכזות עליון. בסוף הגיחה טיפה: „אני אוהבת לישון" אורו עיניה, ואני בהיסטריה רצתי להדפיס. אינני יודעת אם הפטנט הזה יצליח על

כולן, ליפה — זה עוזר ועוד איך. החתיכה בעלת עור החרסינה, אמא לשני ילדים. נשואה, ומצטלמת בהצלחה בלתי־רגילה בלונדון, שם אימצה לעצמה את המראה הסיני־צרפתי הלוהט.

בשיער שחור חלק, ואיפור עיניים מלוכסן, משתטחים כל הצלמים לרגליה.

מה יש לדבר, מביטים בתמונות ומבינים גם למה.

אודי יקירתי,

בעלי קמצן נורא. מה עושים בקשר לזה?

מכאן הם גם מבררים איזה סוג של קמצן בעלך. יש קמצן חולני, ולזה אני ממליצה לקחת את המחבת הראשון, ולחבוש לו בראש — על הבוקר. זה לא ירפא אותו, אבל גם פורקן שלך שווה משהו.

יש קמצן סלקטיבי, זאת אומרת, לך — לא, לעצמו — כן. פעמים מתגלה הטיפוס הקמצן הזה כפזרן מחריד. לא להתבלבל. מגרדים קצת ומגלים שהפזרנות היתה בומרנג של יוקרה וקידום אינטרסים, המניב פירות במעגל סגור לעצמו. אם יש לך כוח להיטמע באפידרמה שלו, ולעבור את חייך בתככים של איך להסתדר ולהיות שלב מכריע בינו ובין האינטרסים שלו. עשי זאת, אבל זה קרב אבוד.

יש גם קמצן יחסי, ואני מקווה בכל ליבי שזה הסוג שלך — כי רק עם זה שווה לפתור את הבעייה, עדיין במיסגרת הנישואין. זה אדם חיובי מיסודו. לב טוב, אוהב בכנות, ובכל זאת קמצן.

יש לזה כמה סיבות. ייתכן שהבן־אדם משקיע יותר מדי אקשן, ומוציא פחות מדי תוצרת באופן יחסי למאמץ. סביר שבמצב כזה, לכל מטבע מרוויחת יש ממש שם פרטי.

ייתכן שאשתו נפש עצמאית מדי לטעמו, וזאת ההזדמנות לשלוט בה, ולהרגיש חיוני על־ידי ויסות הברז החשוב לה כל־כך — לדעתו.

ייתכן ושנדמה לו שרוצים את כספו יותר מאשר אותו — והטיפש נכנס למילכוד עצמי, מונע את הכסף, ובודק על דרך הבידוד אם אוהבים אותו „נטו". אחרי שהחבל שהוא מותח יותר מדי נקרע, הוא בוכה בלב שבור: „ידעתי," מבלי לדעת שיכול לדעת זאת מראש.

היי שלו. מאד שלו, אם עדיין ייתכן, ולא נקרע יותר מדי. גבר שמרגיש בטוח, בטוח ממש־מתוך־תוכו, הוא נפש נדיבה, כי טוב לו.

ובינתיים, אולי יעזור לך התרגיל ה־מחשבתי הבא: נניח שהיותו של בעלך קמצן היא עובדה. אם הוא כזה, אין מוצי־אים כסף מקמצן, לא בננות מעץ קלמנטי־נות, ולא דבר במקום שאינו אמור להי־מצא. הפיקי ממנו תועלת בדברים שאת כן יכולה להוציא ממנו. ייתכן שהוא מאהב נהדר (והראש שלך לא אכול עוד כדי לא ליהנות), ייתכן שהוא אבא נהדר, ייתכן שהוא כל מיני דברים אחרים שאת צריכה. מבעלך קחי חברים שאינך יכולה לייצר לעצמך. כסף, בימינו, את כן יכולה לייצר לעצמך.

רק אחרי שמפסיקים לרצות להיות הילדה הקטנה של אבא־בעל כל הזמן, וצריכים לשלם כל דבר עבורו — כמו שהוא חייב לשלם עבור אשתו, מבינים, שאולי בכל זאת, הגברים לא עושים כאלה חיים משו־געים, אחרי הכל.

וזה כבר קצת משנה את הפרופורציות.

נא לראות את העניין כמסודר.
יש רק לפנות אל
אודי יקירתי, ת.ד. 136,
תל־אביב.

פטנטים

אבטיח בלתי־נזיל

השכן שלי נוהג לקנות אבטיח בגודל אשכול בננות ממוצע, לדחוס אותו בעזרת כוח מלוכד של כל המשפחה לתא העליון במקרר ואז, מול שיברי הלבניות, תיפזורת

הנקניקים, ותישפוכת המרק, להחליט שזה לא עסק ולחתוך אותו לשניים. מתחיל המירוץ הגדול אחרי הניילונים — להדביק שלא יתייבש — והרווח הסופי בסוף התהליך הוא ששני מדפים במקרר הלכו קקן, מבלי להזכיר גם באיזו צורה מטופ־טפת גרעלית.

הסידור האחר הרבה יותר טוב. אומרים שלום עליכם לתא אחד בלבד במקרר, לשם נכנס האבטיח ללא קושי אחרי שמתיזים לו בעין יפה את הקרקפת, ב־תנופה אחת, כמו לביצה רכה. לא להאמין כמה עבה הקליפה ודקה הליבה, דווקא ליד העוקץ — יעיד על כך כל מי שעט על הכיפה לשלל.

מדביקים ניילון אחד על הפצע, ופורסים את האבטיח לאחר־מכן לפרוסות עגולות של כשלושה ס"מ, כמו שפורסים לחם. חוצים כל פרוסה לשניים, מקצצים בשלושה ארבעה חיתוכים גדולים, ומגישים בלי הקליפה. רווח נקי לפח־האשפה, אשר קודם היה נסתם לגמרי בשני פלחים גדולים רעולה על גדותיו.

עוד שיטה פצצה להגשת האבטיח, היא השיטה שאמי מכנה „שיטה לחזירים". לאחר עריפת הקרקפת הנ"ל מגרדים

את הכתלים עד העצם, החופרים עם כף מרק חדה בתנועה כדורית. מוציאים כדורי אבטיח יפים לצלחת, לא חותכים את הקליפה וכל הנזילות נופלות פנימה לחלל. אבל אז — כל הסיכויים לעבור חווייה מחפירה כשבלב הלילה, קולו המקפיא של בן הזוג הגנב זועק מרוסה ממעמקי ה־אבטיח שאיננו: „ג־נ־ב־ה!!!"

אודנה דנין

קולנוע

סרטים

ניתוח קולנועי לסופר גוסס

כשאירופה עדיין זוללת סרטים נבחרים בפסטיבלים, נהנה הישראלי המצוי מבצורת לחטת בעולם הקולנוע. נדמה שמפיצי הסרטים הישראלים חוששים להתדפק על עיניהם העייפות של התשושים מחום, ו־מעדיפים לשמור דברים טובים לסתיו. אחד הסרטים המרתקים של השנה, שכבר עורר התלהבות באמריקה, הוצג בפאריס ובקאן, גם הוא מחכה באחת הכספות — פרובידנס, סירטו הראשון של אלן (המילחמה נגמרה, מיוריאל) רנה. סירטו הראשון של הבמאי הצרפתי באנגלית.

הסרט הוא מסע. זהו מסע לאורך עולמו המעונה ומלא התעתועים של סופר בריטי גוסס. סופר, שהיה כמעט גדול (הוא לא זכה בפרס נובל, אבל מתנחם בכך שגם גרהם גרין לא זכה בו). בליל סיוטים אחד, כשפי־הטבעת הנרקב שלו מייסר אותו ייסורי־תופת („מי שחי על הקרביים ימות על הקרביים") הוא מטייל בתוך דימיונו: בין בני מישפחתו, בנו החוקי,

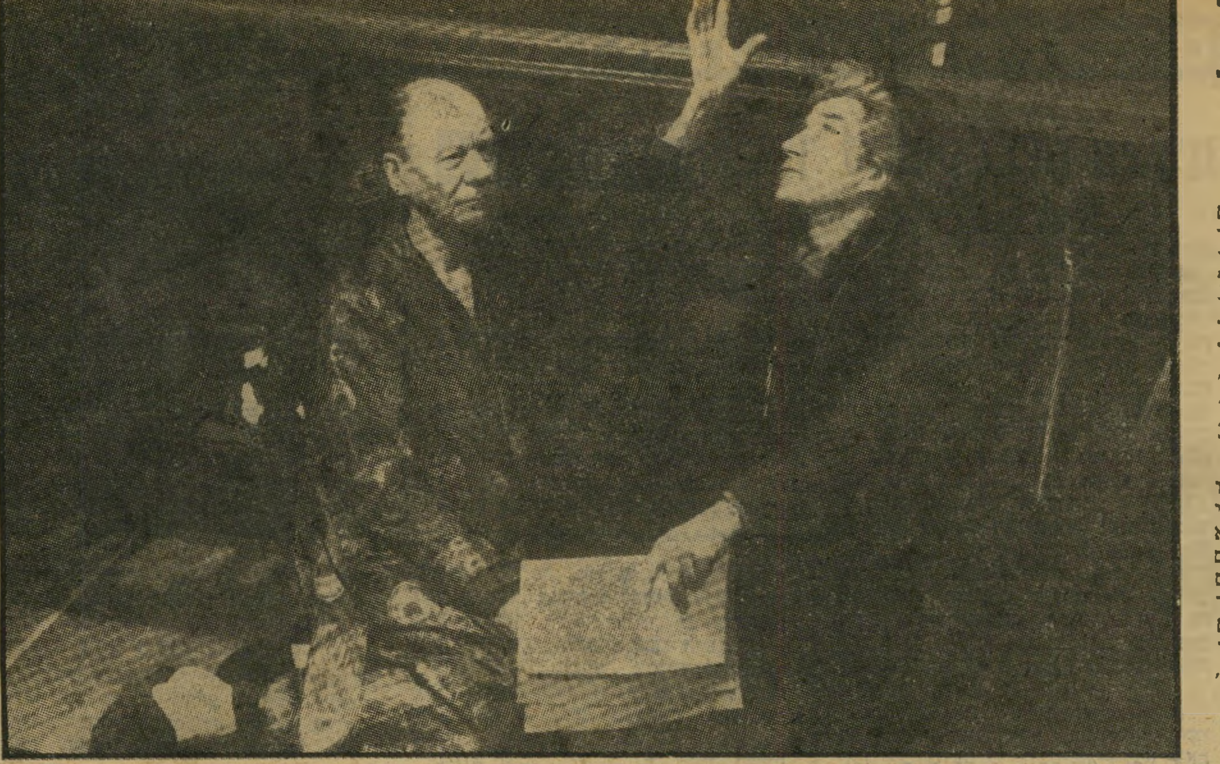

במאי אלן רנה מדריך את ג'ון גילגוד ב„פרובידנס"
פורק עול על הבד כמו על הבמה

בוגארד מול וורנר בחלום
מאשים הופך לנאשם

פרקליט מצליח ואשתו האמריקנית, בנו הממזר, מדען־חלל — ובעולם בכלל. כל מה שהוא רואה באותו לילה נראה במראה המעוותת של חרון הגיל והמחלה בפחד מפני המוות. הוא משליך על העולם את הפחדים, השינאה, האשמה, הספקות הנצחיים שאוכלים אותו וכירסמו בו כל חייו. הוא מרחם על עצמו, שונא אחרים הרחוקים מן המוות יותר ממנו. הוא מנסה לסדר את כל הדמויות המסודרות במוחו הקודח כפי שסופר מסדר גיבורי ספר. הוא מנסה להוכיח את צידקתו על־ידי הטלת דופי באחרים ושותה כל הלילה, שותה בלי הרף יין לבן.

הוא שותה, וגיבורי תעתועיו שותים אותו היין. וככל שהתמונה נחשפת והולכת לעיני הצופה, ככל שהתערבויותיו של הישיש המתענה בתוך חלומותיו נחשפות יותר, כך מסתבר שהוא מתנצח עם השלכות של עצמו, עם רוחות־רפאים שהן, בעצם, חלק בלתי־נפרד ממנו.

מעורר התפעלות. רנה מטייל בין שכבות ההכרה והתודעה של הגיבור, חודר לעומק ולרוחב ואינו מרשה לעצמו אפילו פלאש־בק אחד. (רנה תמיד אמר שהוא שונא פלאש־בק'ס, ואיש לא האמין לו). הוא מנענע עד היסוד את עולמו הפנימי של אדם־יוצר בסוף חייו. כאילו במקרה הופכת דמות אנושית לחצי־גיאנדרטלית, כשהיא מצמיחה שיער סמיך של גורילה על הפנים ועל הידיים.)

קשה להצביע על דבר שאינו מעורר התפעלות בסרט זה: החל מתנועות המצלמה והכיוון שלהן, הגוונים של התיפארה והצילומים (מקודר וחדגוני כימעט בחלומות ועד לנוף מוריק מסנוור ומקסים של דרום צרפת, כשהחלום נגמר ואת מקומו תופסת המציאות.

לאחר ליל־היסורים באות הדמויות המעוותות שבחלומות לבקר אצל הישיש ביום הולדתו ה־78, ואז מתברר סופית שכל מה שקרה עד כאן לא היה אלא פרי ביעותיו של הזקן. זקן שלא הוא בלבד הולך למות, אלא עולמו כולו עומד בסכנה. ככופר ותיק הוא רואה במוות את הפיתוי האמיתי הראשון להאמין במשהו. כמהפכן בעבר, אבל רק במחשבה ולא במעשה („הוא אהב מהפכה אבל לא מהפכנים", אומר עליו בנו), וחי כל חייו כבורגני

בוגארד גילגוד ובורסטון (האשה החביבה)
האם אין לו רגשות?

אמיד, הוא רואה את סופה של הבורגנות.

„הבורגנות היא אותו מעמד שמתנגד לרעיונות חדשים משום שהם מסכנים את קיומו," אומר שוב הבן, המסמל את ההיגיון הצרוף. האידיאלים החדשים עשויים להפיל את מערכת הערכים האבסולוטיים שעליהם מושתת המוסר הבורגני. ובעצם, זה מה שמפחיד את הסופר הישיש (ובמידה רבה גם את צאצאיו). כל חייו חיפש שפה מוסרית, קוד מוסרי שיהיה נר לרגליו ולרגלי יצירתו, אבל לא מצא אלא את הערכים של הבורגנות. ומה יהיה אם יבוא מישהו ויהפוך גם אותם?

רק נשים. ומה על המישחק? ג'ון גילגוד, כסופר הזקן, הוא אולי לראשונה בחייו משכנע ומרשים, על הבד כמו על הבמה. הוא פורק כל עול, מתפתל בכאביו, דוחף לעצמו נר כדי להרגיע אותם ו־מסתובב ללא מנוחה. דירק בוגארד הוא הבן החוקי, הפרקליט הקר והמנוכר, „אי־אפשר לומר אפילו שהוא שולט ברגשותיו, כי אין לו כאלה," אומרת עליו אשתו. ואילו בחיים הוא אנושי וחם, ומה שמעניק לו את הממד הסימפטי היא העובדה שהוא אכול ספקות כמו כולם. דייוויד ורנר הוא האח הצעיר, המורד הנצחי, מי שהוא ספק השלכה של הצד היותר טוב שבאביו ספק מאשימו הגדול ביותר על התאבדות האם, שלמעשה לא יכלה לשאת את השטן ה־אנושי שבתוכה. אלן (אלים לא גרה כאן יותר) בורסטיין היא אשתו של האח הבכור, היצור היחיד שהזקן מחבב באמת גם בחלומו, אולי משום שגם בחייו הוא מחבב נשים יותר מגברים. ומשום שהוא מחבב אותה הוא מניח לה לסבול משני בניו, שביחד מרכיבים את אישיותו־שלו.

לתמונה נכנסת דמות נוספת: הלן, שהיא אולי אהובת הבן ואולי התגלמות של אשתו המתאבדת של הסופר. זוהי השחקנית האמריקנית איליין סטריץ'. פנים אכולות־קמטים, מבט מפוכח, הדמות האחת והיחידה בתוך החלומות הללו שאינה מתייסרת, אולי משום שמרגע הופעתה הראשון מכריזה שנותרו לה רק שישה חודשים לחיות.

קונצרט מופלא. ואיך אפשר שלא להתייחס למוסיקה של הסרט כולו? ראשית, למוסיקה הכתובה שלו, על־ידי מיקלוש רוז'ה האיש שכתב הרבה עבור סופר־פרודוקציות הוליוודיות לצד יצירות קלאסיות עבור יאשה חפץ ואחרים; אבל נוסף על מוסיקה זו יש מוסיקה אחרת, המתקבלת מן הדיקציה המושלמת של האנגלית המוגשת על הבד מאז שנים רבות. האנגלית המושלמת של ג'ון גילגוד, חיתוך־הדיבור החד של בוגארד, ההתכנסות העצמית של ורנר, הנגינה האמריקאית של בורסטיין וסטריץ' — כל אלה מתמזגים יחד לקונצרט מופלא, ומיותר לומר ש־בפעמים רבות חשוב הדיאלוג עוד יותר מן התמונה, משום שבאותם הרגעים הוא מדריך אותה (התערבויותיו של הסופר בתוך החלומות של עצמו גורמות לשינוי החלום לפי מיצוותיו החדשות).

ולו רק כדי לראות את פרובידנס — כדאי לחכות לחורף!

תדריך

חובה לראות:

תל־אביב: הרומן שלי עם אנני, חלף עם הרוח, פנטסיה, רשת שידור, מובי דיק, נינוצ'קה, קזנובה, אדם אינו ציפור, החברים.

ירושלים: הרומן שלי עם אנני, להיות או לא להיות, זוגות נשואים, אנשים מצחיקים.

חיפה: להיות או לא להיות.

איסוף זקנים להשמדה
סיוט של פחד המוות

★★★★ הרומן שלי עם אנני (שחף, תל־אביב, אורגיל; ירושלים) הברקותיו המילוליות של וודי אלן משתקפות בתמונות, ומשקפות את תיסכוליו העמוקים של אמן יהודי בעולם המודרני האמריקאי.

הופיע! הגליון החדש של

חדשות המשטרה

● מדוע פורש קצין הקליעה הראשי? כמה תמלוגים מקבל הקצין הבכיר מהמצאתו? המטה הארצי כולו כמרקחה:

קצין הקליעה „על הכוונת!"

● בית־דגן כפי שאף אחד לא מכיר אותה... אלא אך ורק המשטרה... סיפורה של שוטרת־סמוייה ש„הושתלה" לתחנת מימכר לסמים...

בית דגן: „המערב הפרוע"

● ביקור ראשון מסוגו אצל ישראלים המחכים למושיע —

ישראל"ים בכלא הגרמני

● הרצח האכזרי ביותר בוצע בתל־אביב:

רצח על כוס־קפה

וידוייה של אסירה מנוה־תרצה ● מה קרה בכלא באר שבע?
וכל המדורים הקבועים בהשתתפות: יגאל לביב ● אריה אבנרי ● חיים משגב ● צבי לידסקי ● ו...המפקח הוד!

● „חדשות המשטרה", אוגוסט '77 — להשיג בכל דוכני העיתונים ●

מצרים

המרגלת מסוכנת - ושנואה

את הסרט העלייה אל הגיהנום, הפקה מצרית — שצילומיה החלו רק בימים אלה — אפשר בהחלט להכתיר בתואר הסרט המקורי של השנה. מקורי — לאו־דווקא בגלל התסריט, אלא בגלל השחקנים. או, ליתר דיוק — בגלל היעדר מועמדת למלא את התפקיד המרכזי.

העלייה אל הגיהינום בבימויו של אחמד דיא א־דין, הפקה: כמאל א־שייח׳, הוא סרט מצרי המביא את סיפורה של האשה היחידה בתולדות מצרים — שנעצרה ב־אשמת ריגול לטובת ישראל, הועמדה ל־משפט והוצאה להורג בקהיר, לפני שנתיים.

יוצרי הסרט המצרי יודעים לספר, כי התסריט שלהם מבוסס על מעשה שהיה. הובא סלים, נערה צעירה (יפה, כמובן) עזבה את ארץ־מולדתה ויצאה ללמוד ב־סורבון שבפאריס. בדרך כלשהי נפגשה עם אנשי המודיעין הישראלי, והללו שיכנעו אותה „לעבוד" למענם. היא שבה אל ארץ־מולדתה והחלה לאסוף מידע. אולם היא הצליחה לעבוד כמרגלת רק חודשים

כוכב כאמל
אסור לבגוד במולדת

ספורים — עד אשר נפלה לתוך מלכודת שסמנו לה אנשי המודיעין הכללי באר־צם. התקיים מישפט־ראווה והובה נידונה, למען יראו וייראו, למוות בתליה.

לכאורה — נושא התסריט אינו יוצא־דופן. אולם מה שאירע למפיק הסרט ולבמאי, הוא סיפור מעניין בפני עצמו.

סירוב מוחלט. כל שחקניות־הקולנוע שאליהן פנה צוות ההפקה בהצעה למלא את תפקיד המרגלת — שכחו, כך מסתבר, להפריד בין מציאות לדימיון והודיעו, פה אחד, כי לא יוכלו לבגוד במולדת.

סועאד חוסני, שחקנית־הקופה מיספר אחד של מצרים, הסבירה כי היא איננה יכולה, במעמדה, להרשות לעצמה לשחק בסרט המספר על אשה הבוגדת במולדתה. „ברור לי כי מובטחת לסיפור כזה הצלחה פנטסטית," הסבירה למפיק, „אך יחד עם זה אני יודעת כי הציבור המצרי ישנא אותי בגלל התפקיד ואלפי מעריצי יפנו לי עורף." בלשון זו הגיבו כל שחקניות־הקולנוע המפורסמות במצרים, שאליהן פנה צוות ההפקה בהצעת התפקיד הראשי.

לבסוף נמצאה הכוכבת. זוהי מדיחה כאמל, שחקנית קולנוע וטלוויזיה ידועה בארצה, באמצע שנות השלושים שלה. מדיחה כאמל מפורסמת כיום כילדה הרעה של הקולנוע המצרי — בגלל קשת ה־תפקידים השנויים במחלוקת שמילאה עד כה. היא מילאה תפקיד של נערה סוטה בסרט שובר־קופות שהוקרן בקהיר לפני 12 שנים, ושבו היתה האשה „האחרת", ההורסת חיי־מישפחה.

התפקיד האחרון — שהעלה את כאמל אל כותרות שבועוני הקולנוע — ושוב כ„מורדת וסוררת" — הוא סידרת־הטל־וויזיה רבת הפרקים וההרפתקות שזכתה להצלחה עצומה במצרים, האפעה.

כאשר הוצע למדיחה כאמל להיות מרג־לת „ציונית" — היא לא היססה, השיבה מייד בחיוב. „אני מעוניינת למלא תפ־קידים מגוונים ולהגיע להישגים," התוודתה באוזני עיתונאי מצרי. „ובכלל, לא איכפת לי," אמרה הילדה הנוראה של הקולנוע המצרי, „אם הצלחתי ותפקידי יכעיסו אנשים רבים."

רובקס
המתנה היפה ביותר

בעיות ולבטים בחיי המין
מאת
חד"ר מרדכי זידמן
הוצאת רשפים

מורלה
הטפטים המעוצבים כיצירת אומנות

(המשך מעמוד 42)

„כשהתובע רמז לי שהוא מעוניין בבחורות, לא חשבתי לקבל ממנו טובות. פחדתי שאם לא אמלא את רצונו הוא יעשה צרות לבעלי ולי. נזכרתי בנעמי, בת אחי. היא היתה בחורה שהולכת בדרכים לא טובות. אפשר היה להשיג אותה על הטיילת בשביל עשרים לירות. חשבתי שאני לא אגיד שום דבר לתובע, אשלם לה 200 לירות ואביא אותה אליו. היא הסכימה. נתתי לה 100 לירות וסידרתי לה פגישה עם התובע בבית של מישהו מהמישפחה שלנו בטיבעון, והיא היתה עימו שם רק פעם אחת.”

נעמי שבו, שהיתה נערת־הפיתוי שבאמצעותה פיתתה פהימה יצחק את התובע, שאיבד את ראשו ואת מישרתו, עלתה לארץ מעיראק ב־1951. כשהיתה בת 16 בחרו הוריה חתן עבורה. היה זה גבר בן 27, בעל אמצעים. נעמי לא אהבה אותו, ברחה מהבית שבוע לפני החתונה. חצי שנה אחר־כך הכירה לה דודתה

תובעת שבו
דיון בבעיות אינטימיות

פהימה את אחי בעלה, חורבי ג׳ומעה, בעת שישב בכלא שאטה. הוא היה בעל עבר פלילי, אבל יפה־תואר וצעיר. נעמי הסכימה להתחתן איתו. הוא קיבל חופשה לשלושה ימים מהכלא והם נישאו.

בעת שהבעל המשיך לבלות בכלא בילתה רעייתו הצעירה בחברת גבר נשוי בשכונת התיקווה. היה זה מאיר שם־טוב, אב לשישה ילדים. השניים התאהבו, ר׳ מאיר אף לקח את נעמי להתגורר בבית אמו בחולון. כעבור זמן קצר נכנסה נעמי להריון, אלא שמצבו של של שם־טוב לא איפשר לה לממן הפלה.

בעוד נעמי נמצאת בחודשי הריונה הראשונים שוחרר בעלה מהכלא. לטענתה של נעמי, הוא ניסה להורידה לזנות. היא סירבה, הגישה תביעה לגט ואף זכתה בה.

בעת ששיחקה את תפקיד נערת הפיתוי עבור דודתה היתה נעמי בחודש הרביעי להריונה. נעמי טענה אז כי לא שכבה עם סגן הפרקליט תמורת כסף. „עשיתי זאת בשביל דודתי,” טענה. „היא אמרה לי שאני מוכרחה להציל את דם המישפחה.”

הפרשה, שכמו סיפורים מסעירים אחרים שקעה בתהומות השיכחה, צפה ועלתה מחדש לפני שבוע בבית־המישפט המחוזי בתל־אביב. הפעם ניצבה נעמי שבו מצידו השני של המיתרס. היא היתה התובעת.

הילד לא ויתר. באמצעות עורך־הדין אוריה באר, המתמחה במישפטי אבהות, הגישה נעמי שבו תביעה נגד מאיר שם־טוב, פטרונה הנשוי משכונת־התיקווה, שבה ביקשה להכיר באבהותו על שני

(המשך בעמוד 51)

איקס. מיקס. דריקס...

צ׳יפס דקיק, פריך, טרי, טעים לכל המשפחה
בשפת הים ובבריכה.

תפוצ׳יפס

זה עתה הגיע

PENTHOUSE

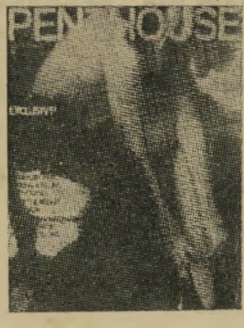

JULY 1977 ISSUE

הפצה בלעדית
סטימצקי

כמה פעמים
נסית להפטר מהם –
ולא הצלחת??

אנחנו נחסל את הז׳וקים!

נסי פעם אחת את הדרך המודרנית והבטוחה
להשמדת הז׳וקים
לאחר חיטוי שלנו (שנערך כ־½ שעה) את מקבלת
תעודת אחריות לשנה. לא יהיו יותר ז׳וקים בביתך!
ר״ג, מודיעין 18, טל. 790114־5־6 ● אילת: טל. 3012־059
היתר משרד הבריאות: 21. רשיון עסק 481/75.

איתן עמיחי
הדברת מזיקים

בת למישפחת אצולה מאתיופיה (מימין)
עובדת כמנהלת מועדון תל־אביבי

מקלט לאצולה

אם הבית זני שחומת־העור אינה מסתייגת מכל סוג של עבודה, למרות שגדלה בבית אצולה אתיופי. בשעות הלחץ היא מסייעת לבנות להגיש לשולחנות. „היא כוח־עבודה לא נורמלי,” מעידות עליה הבנות בהתפעלות.

בת השגריר „מספיק לי מפירסומת,” אומרת ז׳קלין, בתו של מי שהיה שגריר ישראל בניקאראגואה, העובדת כמלצרית.

הצעירה יפת־התואר ושחומת־העור שקידמה את פני באי המועדון לא נראתה כמלצרית לכל דבר. גם יחסה אל האורחים לא היה כזה של ריחוק ואי־פוק. הוא היה לבבי וחם. היא קראה לכל אחד מהאורחים בשמו וליוותה אותו אל המקום החביב עליו. מאוחר יותר אף הגישה לשולחנות, בזריזות ובטיבעיות. כשסיימה, ניגשה לבר והחלה מכינה משקה מסובך הקרוי „סחף קריבי” שכלל רשימה ארוכה של משקאות בתוספת פילחי אננס, מלון ודובדבנים.

זנבורק אלמניו או בקיצור „זני,” יכולה לשמש כמלצרית, בארמנית, ואפילו כבחית לעת צרה. זני היא אם־הבית ב„מועדון”, מיסעדה־מועדון־חברים, הממוקם ברחוב קטן של תל־אביב הקטנה ליד שדרות רוטשילד, בלב מרכז העסקים של תל־אביב.

זני האתיופית במוצאה הגיעה לישראל לפני כארבע שנים, ונשארה. מאוחר יותר, כשפרצה המהפכה באתיופיה, כבר לא יכלה לשוב הביתה.

היא נולדה לפני 21 שנים לאם ממשפחת אצולה ולאב שהיה גנרל במישטרה. בעיקבות המהפכה הושלך אביה של זני לכלא, והמישפחה מצאה עצמה לפתע מחוסרת־כל. זו היתה התקופה הקשה ביותר בחייה.

„הייתי ילדה מפונקת מאד,” היא מספרת. „אף פעם לא חסר לי דבר. אף פעם לא עבדתי או התאמצתי. כשגרתי בירושלים, היתה לי עוזרת שניקתה את הבית. פיתאום זה נגמר. הפסקתי לקבל כסף מהבית. הייתי נפחדת ומיואשת. לא האמנתי בעצמי. אבל היום, כשאני חושבת על מה שהצלחתי לעשות מאז, קשה לי להאמין שעשיתי את כל זאת בכוחות עצמי.”

זני עזבה את ירושלים, עברה לתל־אביב והחלה לעבוד וללמוד — 20 שעות ביממה. ביום למדה, ובערב עבדה. בין השאר הספיקה גם להיות בעלת מניות במועדון־ברידג׳. כל אותו זמן למדה מלונאות בשקידה כשהיא נלחמת בעקשנות בקשיי השפה בתום שלוש שנים עברה השתלמות מזורזת בטכניון. כשמסתכלים בזני הדקיקה, קשה להאמין שאכן הצליחה לעשות את כל זה. אך שימשון, מבעלי המקום, בא לעזרתה ומעיד: „זני היא כוח־עבודה מעולה. קשה היום למצוא אצל בחורות מסירות כזו לעבודה.”

עבודתה של זני דורשת ממנה להיכנס לעימותים עם אנשים, אך היא עומדת בכך יפה. היא ניחנה באותו „משהו” שעוזר לה. אבל פניה מרצינים כשהיא אומרת: „אני מתגעגעת הביתה. לא הייתי שם כבר ארבע שנים.” היא מעריצה את אמה, ואומרת: „אמא היא ליידי אמיתית. היא לימדה אותי דברים רבים. בין השאר לימדה אותי להגיד את הדבר הנכון בזמן הנכון. זה הציל את חייה כמה פעמים.”

הבנות במועדון מסתדרות היטב עם זני, למרות שהיא אשה. „היא לא נותנת להרגיש שהיא הבוס, לא נכנסת לעצמות,” מעידה עליה הדסה, הבארמנית התימניה בעלת תווי־הפנים העדינים.

הדסה בת ה־22 מנוסה בעיסקי מיסעדות, ויודעת מה זה כשהבוס „עומד על הראש.” הדסה באה ממישפחה שמרנית, המקבלת את עבודתה בהסתייגות. גם לה היה קשה בתחילה להסתגל לחיי הלילה ולמתירנות. „אבל לאט־לאט למדתי,” היא אומרת. „ובכל פעם נוכחתי מחדש שהכל תלוי בי. במועדון המצב נעים הרבה יותר ואין מתח בין הקליינטים לבחורות. הם לא באים לכאן לחפש בחורה ללילה. הם באים כמו לבית השני שלהם, ובהתאם לכך גם היחס שלהם לבחורות.”

„משב-רוח רענן”

סגל העובדים במועדון הוא על טהרת המין הנשי. עובדת נוספת היא ז׳קלין, בתו של מי שהיה שגריר ישראל בניקאראגואה. ז׳קלין, שהעריצה את אביה ונהגה להילוות אליו במסעותיו הרבים, מצאה עצמה לפתע בודדה מאד עם מותו. עולמה חרב עליה. במהלך חיפושיה אחר עצמה הגיעה למועדון. היא נקשרה למקום כיוון שהחלה לעבוד בו מיום פתיחתו. „כאן מצאתי פחות או יותר שקט,” אומרת ז׳קלין. „מאז מות אבי, אני מתרחקת מאור הזרקורים. פעם חייתי בתוך זה, אבל היום זה רק מתריע באכזריות על חסרונו של אבי.

„במועדון אני מרגישה כמו בבית. אני לא צריכה לחייך כל הזמן. אפשר אפילו לחלום קצת לפעמים,” היא מוסיפה במבוכה ועיניה הכחולות והחולמניות המציצות מבעד לתלתליה מחייכות לרגע.

בעוד זמן קצר תיפרד ז׳קלין בשמץ של צער מחבריה במועדון. התחנה הבאה היא אמסטרדם. „זהו, אני גומרת עוד פרק בחיים שלי,” היא אומרת. „תמיד בלי עצב. אני ממשיכה הלאה. ממשיכה לחפש. המועדון ישאיר לי טעם טוב בפה. אף פעם לא אצטער על התקופה הזאת.”

אנשי העסקים, הבנקאים, היהלומנים והשגרירים הנמנים עם צוות המועדון, מרוצים מהנערות. „הן מישב־רוח רענן ביום הצפוף שלנו. הן עושות את המקום הזה למה שהוא נועד להיות, הבית השני שלנו,” הם מעידים. נוסף על השירות הנשי והאנושי מספק המועדון שירותים חדשניים ראשונים בסוגם בארץ. מטרתו המוצהרת „להקיף את כל השירותים שאפשר לספק לאיש־עסקים ולמישפחתו.”

אפשר למצוא שם, למשל, טלוויזיה במעגל סגור והמשדרת ישירות מהבורסה. לשירותו של כל איש־עסקים עומד חדר ישיבות לכל עת עם מזכיר צמודה, טלקס טלפון ומכונת־כתיבה. שומרים עבורו הודעות, והוא יכול לקבל דואר במקום. באחרונה החלו השגרירויות לארגן במועדון ערבים לאומיים. הראשונים בסידרה זו היו ערב מכסיקאני וערב יפאני. מנסים לתת גם לנשים דריסת רגל במועדון, על־ידי תצוגות־אופנה, תערוכות וערבי ברידג׳. „האידיאל הוא להפוך את המקום לבית אמיתי, כאשר אשתו של איש־עסקים נהנית גם היא,” אומר בנצי, אחד ממקימי רעיון הקמת המוסד.

הרעיון עלה כבר לפני שנים. היו שותפים לו ארבעה גברים נמרצים בשנות השלושים לחייהם. „כל אחד זרק רעיון,” אומר בנצי, „עד שיום אחד היינו צריכים פשוט לקום ולבצע. חוץ מזה שאכלנו במיסעדות, לא היה לנו שום קשר לעסקים מהסוג הזה.” ביקרנו במועדונים כאלה בחו״ל, וידענו שזה מה שחסר לאיש־העסקים בארץ. מה שחשוב הוא יצירת אווירה של בית. אנחנו משמשים כתחליף לכל אותם מקומות ארעיים שבהם נאלץ איש־העסקים הישראלי לקיים את פגישותיו עד עכשיו. בתור שכאלה, עלינו להוכיח שהתחליף אומנם כדאי...”

כמה משתכר מנהל תיאטרון ללא־שחקנים? ✶ מוזיאון העורך פיחות בערך האמנות ✶ כיצד הופכת דמוקרטיה לדיקטטורה? ✶ עיתון שהוא החמצה־סיפרותית

תיאטרון

מוסינזון ה־2

פעם, לפני שנים רבות, היתה „להקת הנח״ל״, וברפרטואר הלהקה נכלל שיר בשם „12 טון״. כאשר שרה הלהקה את השיר, נשמע באחד מבתיו קול באס עמוק שר סולו: „כי דרס אותו דיזל 12 טון״. היה זה קולו של אביטל מוסינזון, בנו של המחזאי וממציא הפטנטים יגאל מוסינזון.

כישורים אלה הספיקו למוסינזון הבן כדי לקבל את מישרת מנהל תיאטרון ירושלים, מישרה בעלת מעמד המאפשר לו לקבוע שקאספר, מחזהו של פטר הנדקא, „מחורבן...״ כפי שקבע באוזניו של אשר צרפתי, המגלם את תפקיד קאספר.

תיאטרון ירושלים הוא גוש של אבן ירושלמית המשמש כאולם מהודר להשכרה להצגות המיובאות מתל־אביב, ומסובסד בעזרת המועצה לתרבות ולאמנות ועיריית־ירושלים. במילים אחרות: תיאטרון ללא שחקנים.

מסתבר כי משכורתו של מנהל תיאטרון־ירושלים היא 16,000 ל״י לחודש, המצטברת לכדי סכום שנתי בן 192,000 ל״י. סכום שנתי זה הוא יותר ממחצית הסכום שבו נתמך תיאטרון החאן הירושלמי על־ידי המועצה לתרבות ולאמנות.

אם להתעלם מההנחה שבמת התיאטרון שנועדה לספק לצופים את דראמות החיים שוממה, נשאלות כמה שאלות: מדוע תומכת המועצה לתרבות ולאמנות יחד עם עיריית ירושלים באולם תיאטרון שאינו מפיק הצגות כלשהן, המתחזה כ„תיאטרון״ למרות שהוא משמש כאולם־הצגות להשכרה? מדוע אין עיריית ירושלים משכירה את האולם לאמרגן־פרטי, ובדמי־השכירות שישלם האמרגן יגדלו הכנסות העיריה? על סמך מה מקבל אביטל מוסינזון משכורת זהה לזו של מנהל תיאטרון פעיל כמו הבימה?

אביטל מוסינזון
תיאטרון ללא שחקנים

אמנות

מאזוכיאון

בשעתו הציג האגף לאמנות שימושית במוזיאון הלובר בפאריס תערוכה מעבודות האמן הגדץ ממארסיי זאק קארלמן, הנושאת את הכותרת „חפצים בלתי־אפשריים״. היה בתערוכה מיגוון של מוצרי־צריכה פרי דמיונו הגרוטסקי של האמן, וביניהם: שעון־חול הממולא בחצץ לאנשים שאינם רוצים להזדקן, קנקן־תה מאזוכיסטי, שהזרבובית קבועה בו מעל לידית, מיספריים סיאמיים לשימוש משני הצדדים בו־זמנית, עט־מזלג לכתיבה משולבת בזלילה, מכונת־כתיבה מצרית להרטומים, עם או בלי טבולאטור ועוד כ־50 עבודות נוספות.

על אמנותו אמר ז׳אק קאלרמן בפתיחת אותה תערוכה: „אתם יכולים לראות כי — אם רצונכם בכך — אדם המותח ביקורת על החברה, כל חברה שהיא, אך בייחוד חברת־הצריכה הבזבזנית. אני מתגונן מפני תוקפנותם של החפצים והמוצרים באמצעות הלעג וההומור. אני עוסק בחפצים המוכרים לכל אחד מאיתנו, כגון הפטיש. אני מעוות את צורתם — והבריות מקבלות זעזוע. מיטיבים להגיב מכולם הילדים, ואחריהם באים האינטלקטואלים...״

מכונת כתיבה
לכתב חרטומים

את יצירותיו של ז׳אק קאלרמן הגדיר פרנסואה קארא, ממנהלי הלובר: „עיוות החפצים מעשה מחאתו של קאלרמן משקף את ההבדל בין השירה לבין המציאות, תוך שהוא חושף את ההומור הטמון באווילות שבעשיית רווחים.״

מוזיאון ישראל טרח להביא תערוכה מעולה ומרגשת זו מעבודותיו של ז׳אק קאלרמן עבור קהל מבקריו. אלא שהנהלת המוזיאון הסתחררה מן המוצגים והעניין הרב שעוררה תערוכה זו בציבור, וניצלה הזדמנות זו על־מנת לנטוש ערכי אמנות בעבור יחסי־ציבור. המוזיאון הכריז ברבים על תחרות פומבית לעשיית „חפצים בלתי־אפשריים״ לקהל הרחב.

כמו תוכים מאולפים טרחו יותר ממאה אזרחים ממבקרי המוזיאון ושלחו לתחרות עבודות תעתיקיות על־פי רעיונותיו של קאלרמן, תוך התבססות על העיקרון: „אם קאלרמן יכול — מדוע לא אתה ואני?״ לתחרות זו היה גם „חבר־שופטים״ שבחר ב־13 חפצים, שזכו בפרס הנכסף להיות מוצגים בין כותלי המוזיאון „ליד״ עבודותיו של קאלרמן.

גישה מיסחרית־פירסומית זו מסמנת, מן הסתם, את המגמה והמאפיינים האמנותיים הבאים של הנהלת מוזיאון ישראל. גישה „חדשנית״ זו לפופולאריות של המוזיאון תביא מן הסתם להצגה מחודשת לציורו המפורסם של יגאל תומרקין, שעליו הדביק האמן זוג מיכנסיים (ציור שעירר בזמנו סערה ציבורית) ולעריך בין המבקרים תערוכה של הדבקת מיכנסיים על ציורים „אם יגאל יכול — מדוע לא אתה ואני?״ אפשרות נוספת תהיה חידוש תערוכת הכביסה התלויה של מנשה קדישמן, תוך הכרזה על תערוכה לתליית כביסה בין עקרות־הבית.

עיון

חזות שחורה

האם עלולה הדמוקרטיה הישראלית להפוך ביום מן הימים דמוקרטיה טוטאליטארית?

על שאלה זו משיב בעקיפין אברהם וולפנזון, מרצה באוניברסיטת חיפה במדעי־החברה ועורך הריבעון למחקר חברתי שפירסם באחרונה ספר * שבין שורותיו ודוגמותיו ההיסטוריות ניתן למצוא מעט מן החזות השחורה הממתינה לנו. ספר זה הינו מדריך מפרט להבנת המהלכים הפוליטיים, המחשבתיים והאידיאולוגיים של המדינה המודרנית.

סיפרו של וולפנזון הוא אנתולוגיה ערוכה של מחשבה מדינית, העוסקת במניעי התפוררותה של הדמוקרטיה ובגילגולה למתכונת „הדמוקרטיה הטוטאליטארית״. המחבר נוטל את מרבית דוגמותיו מרוסיה הסובייטית, איטליה הפאשיסטית וגרמניה הנאצית — והאידיאולוגיות שניצבו ברקע של כל אחת מחברות אלה. דוגמה מעשית להבדלי דרך וגישה חברתיים מביא וולפנזון משטח פיתרון בעיות הכלכלה. הוא מדגיש שאדולף היטלר ושר־הכספים שלו הילמאר שאכט פתרו את המשבר־הכלכלי של גרמניה בשנות ה־30׳ על־ידי הקמת תעשייה מילחמתית ענפה ומשוכללת, שעה שפרנקלין דלאנו רוזוולט יצר תעסוקה בארצות־הברית באמצעות מיפעלי־פיתוח דוגמת „רשות עמק טנסי״.

כמחצית הספר מוקדשת לעליית המישטרים הטוטאליטאריים, ולתפקידה של המדינה כמכשיר־דיכוי וכמנגנון לכפייה חברתית. בפרק העוסק בפאשיזם ובנאציזם מביא וולפנזון ציטוט משר־המישפטים של בניטו מוסוליני, אלפרדו רוקו: „המגדיר את הפאשיזם על דרך השלילה, כלומר: הפאשיזם הוא תנועה השוללת מושגים ליבראליים־דמוקראטיים וסוציאליסטיים.״ אלפרדו רוקו מוסיף וקובע: „תפיסתנו את החרות היא, שיש להרשות ליחיד לפתח את אישיותו לטובת המדינה... משום כך מגיע החופש לאזרח ולמעמדות של אזרחים רק בתנאי שהם מפעילים בתוכו את האינטרס של החברה בשלמות.״

אחת מקביעותיו של וולפנזון ידועה, ועוסקת בנקודה: „כל המישטרים הטוטאליטאריים בדורנו צמחו מתוך מישטרים דמוקראטיים, לרוב בחסות של מסך־ערפל רעיוני של דמאגוגיה סוציאלית המבטיחה הכל לכל אחד.״ באשנב לעולם הפוליטי מצויים תילי־תילים של עובדות ורעיונות, שבכוחם להזין כל ישראלי כיום התוהה ומתבונן על המתרחש מסביבו, ומתקשה לעכל את התמורה העוברת על החברה הישראלית.

אברהם וולפנזון נעזר בציטוטים רבים, שאחד מהם הוא הערך „פאשיזם״ כפי

בניטו מוסוליני
מניף את „חרב האיסלם״ (לוב, 1937)

שפורסם באנציקלופדיה האיטלקית (מהדורת 1932), ערך שחובר בידי... בניטו מוסוליני, ובו נאמר: „מדינות הנוטות למות הן ותרניות... אין רוח הפאשיזם יכולה לקבל את כל הליגות הבינלאומיות * אשר — כפי שתוכיח ההיסטוריה — ייתכן שתפוזרנה לכל רוח בהתעורר רגש לאומי חזק מטעמים ריגשיים, אידיאליסטיים או מעשיים..״

את הפרק על המישטרים הטוטאליטאריים מסכם המחבר: „הסתפקנו בפרק רק בהתוויית דרכם האירגונית והאידיאולוגית; במילים אחרות: בחשיפת החוקית החברתית שהצמיחה, בחיקם של מישטרים דמוקראטיים, את היפוכם הגמור: מישטרי־עריצות מאורגנים — אשר בשמו של אידיאל על־מדינתי (המעמד, האימפריה או הגזע) משליטים מיפלגה אחת ומנהיג אחד ('מזכיר המיפלגה' או 'דוצה' או 'פיהרר') על החברה כולה, ומבטלים את חירויות־הפרט ואת זכויות־האדם.״

הספר מומלץ כספר־לימוד שיש בכוחו להבהיר מעמדים שונים ביום־יום, ולשמש מעקב אחר תהליך התפוררותה של דמוקראטיה וצמיחתה של הטוטאליטאריות מתוך חורבותיה.

* אשנב לעולם הפוליטי, הוצאת מסדה, 214 עמודים.

* הכוונה לחבר־הלאומים שהתקיים בין שתי מילחמות־העולם, וקדם לאומות המאוחדות.

כתבי־עת

תותי־סיפרותי

הוצאה לאור של עיתון־סיפרותי נועדה מטבע ברייתה לשרת זרם, מגמה או טעם סיפרותי כלשהם. כך מקובל בפירסומים סיפרותיים כמו ס/קריאה, פרוזה ועכשיו. יעקב בסר, עורך עיתון 77 אינו משרת זרם, מגמה או טעם־סיפרותי כלשהם — למרות שהמיבחר הסיפרותי שלו כולל יצירות מעולות, בצד מלל נטול ערך סיפרותי כלשהו.

עיתון 77' * נפתח בסיפור פרוים גראץ מאת הסופר הסובייטי ממוצא יהודי יצחק באבל, הנחשב כמעולה בין אמני הסיפור הקצר ברוסיה במאה ה־20. תחת הכותרת שירים ושערים מנסה גברת בעלת יומרות תרבותיות בשם יאירה גינוסר להביע את שואס־נפשה מהתעניינות של ישראלים ב־ספורט. היא חולמת על היום שבו תוחלף שיחת־חולין ברחוב על מישחק־כדורסל בין מוביל־ג'ירג'י וארזה נגד מכבי תל־אביב בשיחת־רחוב בין אוהדי „דאפי", גיבורתו של א.ב. יהושע לבין אוהדי „ונדי", הגיבורה של עמליה כהנא־כרמון.

פרק מתוך רומן בכתובים של שמעון בלס, סיפור של בעל שם־העט קורינה,

* „עיתון 1977", מס' 3, יוני־יולי 1977, עורך: יעקב בסר.

יצחק באבל
סיפור נהדר

קטע מתורגם מתוך הבחילה של ז'אן פול סארטר, וקטע מתורגם נוסף מתוך קדימה אידיוטים של ברנרד מלמוד האמריקאי, מאותים ברשימה הד־גונית של פינחס גינוסר על „שירו הראשון של אלכסנדר פן" מהווים את הפאנורמה הסיפרותית, היזמרנית וחסרת־הדבק של עיסת התותי־סיפרותי הזאת.

מדור השירה של עיתון 77 מצליח ללכד מילים רבות מאת אנגד אלדן, עליזה נהור, דן לוי, אביבה גור, מיכל גוברין ואחרים, המייצגים סימפטום בולט של אחת ממחלות השירה העברית כיום, המעוררת לעיתים את ההרגשה שבארץ קיים רק משורר אחד, המפרסם שירים רבים תחת שמות־עט שונים.

את המדור ה„עיוני" של עיתון 77 מספק העיתונאי אהוד בן־עזר, בהמשך סידרת־רשימותיו „מלחמה ומצור בסיפרות הישראלית (1976—1977)", שבה הוא מנסה לפענח את המגמות בסיפרות העברית שלאחר מילחמת יום־הכיפורים, תוך שהוא מצטט כמינהגו את עצמו ברוב להג, שעה שעיניו טחות מראות את הסיפרות האמיתית שנוצרה בארץ בשנים האחרונות מתוך מניעים כיתתיים.

סיפורו הנהדר של יצחק באבל, שירה של יונה וולך, שיריו של מישל חדד המתורגמים מערבית — היו מוצאים את מקומם בכל במה או מוסף אחר לסיפרות. הדייסה הסיפרותית של אידייש־שמאל־אכזיסטנציאליזם־תודעה יהודית־אצולת בני המישבות המצופים בייפיוף־נפש, מהווים החמצה של הזדמנות להביא לקהל הקוראים עוד ירחון־סיפרות בעל מגמה איכותית חברתית מוגדרת.

תרגום „...דרזדן היתה להבה אחת גדולה. הלהבה אכלה כל דבר אורגני. כל דבר שריף... דרזדן נראתה עכשיו כמו הירח. רק מינרלים. האבנים להטו. כל האחרים בסביבה היו מתים..."

האיש שחזר ממיכרה הגוויות

בליל 13 בפברואר 1945 נהרסה העיר דרזדן בהתקפה אווירית של בעלות־הברית. 135,000 אנשים מתו בה כתוצאה מן ההפצצה. פצצת־האטום שהוטלה על הירושימה מאוחר יותר קטלה 71,379 אנשים, והפצצה שהוטלה על נגסאקי קטלה 24,000 אנשים. בין השבויים האמריקאים בדרזדן היה חייל צעיר בשם קורט וונגוט, שנשא במשך יותר מ־20 שנים בתוכו את סיפור הפצצתה של עיר שביו. את סיפרו פותח וונגוט במילים:

„בית־מיטבחיים 5 או מסע־הצלב של הילדים, מחול־חובה עם המוות, מאת קורט וונגוט הצעיר, אמריקאי בן דור רביעי, ממוצא גרמני החי עתה בתנאים נוחים בקייפ־קוד (ומעשן יותר מדי) ואשר, כסייר בחיל הרגלים האמריקאי Hors De Combat כשבוי־מילחמה, חזה בהפצצה על דרזדן, גרמניה, „פירנצה שעל האלבה", לפני ימים רבים, ונותר בחיים כדי לספר את הסיפור. זהו רומן, משהו בנוסח הסיפורים הטלגרפיים־סכיזופרניים של כוכב־הלכת טרלפמדור, המקום אשר ממנו באות הצלחות המעופפות. שלום." בימים אלה ראתה אור מהדורה עברית של הספר *.

מאז תום מילחמת־העולם השנייה נכתבו בארצות־הברית כמה מהמעולים שבסיפרי המילחמה שחוברו אי־פעם. בולטים בהם העירומים והמתים של נורמאן מיילר, לגיהנום וחזרה ולך לחרושתן האלמנות מאת ג'יימס ג'ונס ומילכוד 22 של ג'וזף הלר.

בית־מיטבחיים 5 נמנה עם עידית זו של סיפרי־מילחמה, כיצירה העוסקת באומצת־הבשר המילחמתית מתוך היבט סאטירי בעל גוון סלאפסטי מטורף. סיפור־העלילה יוצא־דופן. הנפש־הפועלת המרכזית היא זו של בילי פילגרים ** המשייט קדימה ולאחור בתוך החלל והזמן, חי בכל הזמנים בתוספת ממד־רביעי בפלאנטה מטורפת ודמיונית בשם „טרלפמדור". החווייה המרכזית של בילי פילגרים היא חוויית המילחמה והשבי בדרזדן, והיא מתפלגת בסצנות־רקע על נישואי בתו, עסקיו, בית־החולים לנפגעי־המילחמה וחטיפתו על־ידי צלחת־מעופפת מכוכב־הלכת טרלפמדור — תוך שהוא מעורר סידרת שאלות הנוגעות למוסר המערבי. בילי פילגרים חי בסיוט של דרזדן המרופדת בטונות של קמח עצמות־אדם. וונגוט הוא ציניקן מלא רגש. סיפרו הוא „אנטי־מילחמתי", ובתוכו הוא מלגלג על ספרים „אנטי־מילחמתיים" ומציין שיש גם ספרים „נגד קרחונים".

בילי פילגרים הוא „אנטי־גיבור" המגיע למילחמה כסגן־כומר, משרתו של מטיף, ואינו מצפה לאותות־גבורה. מקננת בו אמונה שיפלת־רוח בישוע־הנוצרי, שר־ב החיילים „חשבוהו למסריח". הוא אינו נראה כלל כחייל, אלא כ„פלמינגו מזוהם". יחד עם חייל בשם ויירי ועוד חייל הם מבודדים בין הקווים. ויירי נושא באמתחתו את כל הפריטים שהונפקו אי־פעם לחיילים, וביניהם תנ"ך עמיד בפני כדורים, החוברת „דע את האוייב", ותמונה פורנוגראפית של אשה המנסה לקיים יחסי־מין עם פיני שטלנדי. השלושה נקלעים אל מאחרי קווי האוייב הגרמני — ונופלים בשבי בידי חיילי הגזע־העליון: „שניים היו זקנים מלוקים — זבי ריר, ללא שיניים, כקרפיונים. הם לא היו חיילים סדירים. הם קיבלו נשק גרוטאות ובגדים עלובים, שנלקחו מחיילים שממש זה־עתה נהרגו." השלושה אינם השבויים היחידים: „מיסיסיפי של אמריקאים משפלים זרם בעמק. עשרות אלפי אמריקאים נשרכו בכבדות מזרחה..." וכך מובלים השבויים וביניהם בילי פילגרים לבית־הסוהר בדרזדן.

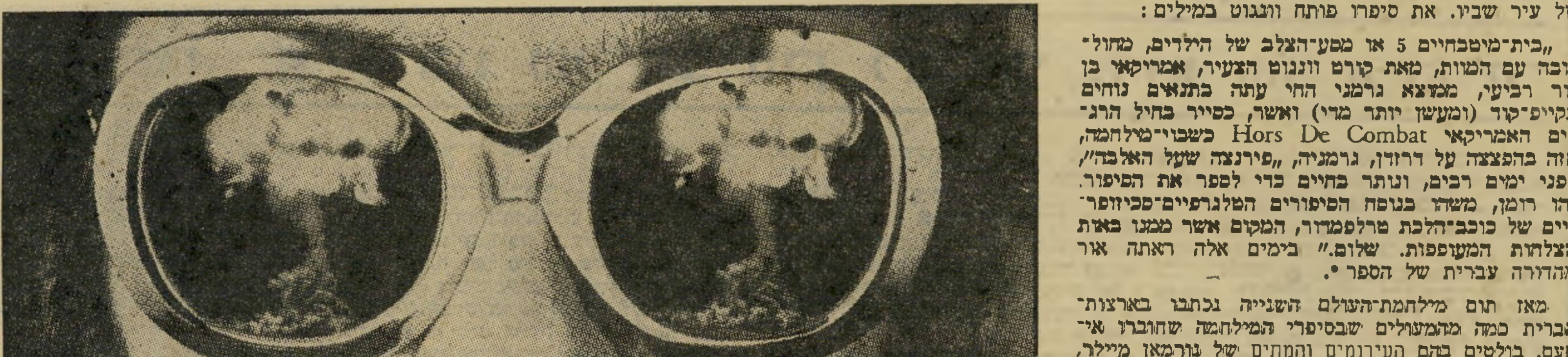

„כל החיילים האמיתיים מתו"

רשמיו הראשונים של בילי פילגרים מבית־הכלא מלאי תהיות. הוא פוגש במקום שבויי־מילחמה בריטיים: האנגלים היו נקיים ונלהבים והגונים וחזקים. הם שרו נהדר, לעזאזל, הם שרו כך כל הלילה, במשך שנים..." לדעתו של בילי הם ניצחו במילחמה מפני „שהגרמנים העריצו אותם. הם חשבו שהם בדיוק מה שאנגלים אמורים להיות. הם עשו מהמילחמה משהו מסוגנן, הגיוני ומשעשע..." אלא שבילי מוטרד מדבר אחד: „רק הנרות והסבון היו מתוצרת גרמניה. בין הסבון והנרות היה דמיון שמני הורה. הבריטים לא יכלו לדעת שהנרות והסבון עשויים משומן מעובד של יהודים, צוענים, הומוסכסואלים, קומוניסטים ושאר אוייבי המדינה..."

אחרי אישפוז קצר בבית־החולים המקומי נאלץ בילי פילגרים לצאת לעבודת־כפייה בדרזדן גופא, יחד עם שבויי־מילחמה אחרים: „המיצעד דהר, וצלע ומעד לעבר שער בית־המיטבחיים של דרזדן ונכנס פנימה. בית־המיטבחיים לא היה עוד מקום הומה. כימעט כל הבהמות הכשרות לאכילה בגרמניה כבר נישחטו ונאכלו והורבנו על־ידי בני־אדם, רובם חיילים..."

העמודים בסיפרו של קורט וונגוט מרתקים במעברים החדים המתפצלים בזכרונותיו האחר־מילחמתיים, הזיות שביו בכוכב־הלכת טרלפמדור ואלמנטים דוקומנטאריים. בילי, יחד עם עוד חייל, נשלחים להביא מזון עבור שבויי־המילחמה. בהגיעם למיטבח הם פוגשים בטבחית אלמנת־מילחמה. היא שואלת את אחד השבויים אם אינו „צעיר מכדי להיות בצבא" ואת האחר „אם אין הוא נורא זקן להיות בצבא" ומוסיפה הגיג מליבה: „כל החיילים האמיתיים מתו."

יומיים לפני שחרבה דרזדן מבקר אצל השבויים האמריקאים בבית־מיטבחיים 5 הווארד וי. קמפבל, אמריקאי נאצי הלובש כובע טכסאסי ומגפי־בוקר מקושטים בצלבי־קרס ובכוכבים. על שרוולו פס רחב ואדום עם צלבי־קרס כחולים בתוך עיגולים לבנים: „הכחול זה השמיים של אמריקה... הלבן מסמל את הגזע שהיה החלוץ של היבשת, ייבש את הביצות, ברא את היערות ובנה את הדרכים ואת הגשרים. האדום מסמל את דם הפטריוטים האמריקאים שנשפך בשימחה רבה כל־כך בשנים שעברו..." מסביר קמפבל. הוא מציע לשבויים המורעבים סטייקים, אם יהיו נכונים להתגייס לחטיבה של „אמריקאים חופשיים" על־מנת להילחם בקומוניסטים.

ההיסטוריון וחולה־ההידהוד

בהזיותיו־שיטוטיו בזמן ובחלל, פוגש בילי פילגרים באחד קילגור טראוט, מחבר סיפרי מדע־בידיוני בלתי־ידוע, שבילי מעריצו. טראוט הוא זה שייצר את הפלאנטה טרלפמדור עבור בילי והזיותיו. טראוט חיבר דברים כמו: „ספר על עץ מניב כסף. עליו היו שטרות של 20 דולר, פרחיו היו איגרות־חוב ממשלתיות, פירותיו היו יהלומים. הוא משך אליו בני־אדם שהרגו זה את זה סביב שורשיו והיו זיבול מצויין..." או סיפור אחר על הלווייה של אשף־מיטבח צרפתי שם: „בדיוק לפני שסוגרים את הארון בוזקים המלווים פטרוסיליה ופפריקה על הנפטר...". ובעזרתו של אותו קילגור טראוט ממשיך בילי לחיות בכמה זמנים ומקומות, כשהוא עבד לסיוטי דרזדן שאינם מרפים ממנו.

בלילה שבו חרבה דרזדן שהים בילי וחבריו באחד ממרתפי בית־המיטבחיים: „לפני שהחלה ההפצצה הלמו השומרים האחרים לבתיהם הנוחים בדרזדן. עתה היו נהרגים, כולם עם בני־משפחותיהם" ההפצצה היתה

* בית־מיטבחיים 5, מאנגלית: יורם קניוק, הוצאת זמורה, ביתן, מודן, 152 עמודים.
** באנגלית: עולה־רגל.

קורט וונגוט

גיהנום. בתיאורה מאבד קורט וונגוט את הסארקזם וה־ציניות: „כתוין היתה סופת־אש. דרזדן היתה להבה אחת גדולה. הלהבה אכלה כל דבר אורגני. כל דבר שריף. זה היה מסוכן לצאת מן המיקלט עד צהרי יום המחרת. כאשר יצאו האמריקאים ושומריהם החוצה היו השמים שחורים מעשן. השמש היתה ראש סיכה קטן וזועם. דרזדן נראתה עכשיו כמו הירח. רק מינרלים. האבנים להטו, כל האחרים בסביבה היו מתים...”

סיפור הידוע כיום, שהועלם משך שנים רבות, הוא סיפור הוראתו הישירה של וינסטון צ׳רצ׳יל, כי שעה שציוותי הפינוי וההצלה יפעלו בדרזדן אחרי ההפצצה, תופצץ העיר מחדש. וכותב וונגוט: „מטוסי־קרב אמרי־קאים הגיחו מתוך ענני־העשן כדי לוודא ששום דבר אכן אינו נע...”

23 שנים מאוחר יותר נקלע בילי פילגרים, בבית־חולים, עם פרופסור להיסטוריה מהרווארד ששמו ברטרם קופלנד רמפורד, המחבר את ההיסטוריה בת כרך אחד של חיל־האוויר האמריקאי במילחמת העולם השנייה שם, לדיברי בילי פילגרים: „לא נאמר כימעט דבר על הפצצת דרזדן, אף כי היתה זו הצלחה עצומה. ממדי ההצלחה נשמרו בסוד שנים רבות אחרי המילחמה. סוד בפני האמריקאים. זה לא היה סוד לגרמנים, כמובן לא לרוסים...”.

קורט וונגוט מביא עד לכדי גיחוך אבסורדי את המיפגש בין ההיסטוריון לבין מי שראה את ההיסטוריה בפעולה. ההיסטוריון אינו מאמין לפילגרים שהיה בדרזדן, וקובע שבילי „חולה הידהוד” (מחלת־נפש הגורמת לאנשים לחזור על דברים מייד אחרי ששמעו אותם מפי אנשים אחרים). לבסוף, כאשר ההיסטוריון החל להאמין לבילי הוא: „התעניין, באי־חשק רב, בבילי כביצור אנושי. רמפורד חקר את בילי בזעם, ודעתו נחה כשהתברר לו שבילי אכן היה בדרזדן. הוא שאל את בילי איך זה היה, ובילי סיפר לו את הסיפור על הסוסים והזוג שעשה פיקניק על הירח. הסיפור נגמר כלהלן: בילי והרופאים התירו את מוסרות הסוסים, אבל הסוסים מיאנו ללכת. רגליהם כאבו כל־כך. ואז באו רוסים על אופנועים ואסרו את כולם, מלבד את הסוסים.”

בילי פילגרים, קורבן הפצצת דרזדן, שכל חייו והזיו־תיו ניזונים ממנה, נמלט מבית־החולים שבו הוא מאושפז לניו־יורק. ברצונו לשדר מאוחר באותו לילה את בשורת בני הפלאנטה טרלפמדור ברישתות־הטלוויזיה. בשורה של סובלנות ופציפיזם. הזיותיו מביאות אותו לדמיין עצמו כישוע מודרני, למרות שהוא נזכר באחד מסיפוריו של קילגור טראוט על איש שבנה מסוגת־זמן כדי שיוכל לחזור לאחור ולראות את ישוע. המכונה פעלה והוא ראה בה את ישוע לומד את מלאכת הנגרות מאביו, ואז: „שני חיילים רומיים נכנסו לחנות עם תרשים על פאפירוס למיתקן, שיש לבנות אותו מחר עם זריחה. היה זה צלב שנועד להמתת מסית המונים אחד. ישוע ואביו בנו את הצלב. הם שמחו לקבל את העבודה, ומסית ההמונים נצלב עליו...”

מעמוד לעמוד מאבד בילי פילגרים את יציבותו יותר ויותר. הוא מתחיל לערבב את הידרדרותה של ארצות־הברית במחצית השנייה של שנות ה־60׳ עם הדבר שהתרחש בדרזדן ב־1945. את הפרק האחרון של בית־מיטבחיים 5 פותח וונגוט במילים: „רוברט קנדי, שבית־הקיץ שלו מרוחק 10 קילומטר מן הבית שאני גר בו כל ימות השנה, נורה לפני שני לילות. הוא מת אמש. ככה זה. מרטין לותר קינג נורה לפני חודש. גם הוא מת. ככה זה. וכל יום מודיעה לי ממשלתי את חשבון הגוויות שמדע המילחמה מייצר בווייטנאם. ככה זה...”

בנו של בילי הוא ההיפך ממנו. הוא משרת ב„כומתות־הירוקות” בווייטנאם. הוא לוחם וגיבור. בילי פילגרים אינו חרד כלל לגורל בנו, אלא לחווייה שאותה הוא אוצר מעברו. והוא שב בהזיותיו לחורבות דרזדן:

„הממונה אמר שיש להרחיב את הפירצה בשיכבת שבבים ולהציב שם סולם, כדי שאפשר יהיה להעלות את הגוויות. כך נפתח מיכרה הגוויות הראשון בדרזדן. מאות מיכרות של גוויות נפתחו ופעלו במשך הזמן...” ורק אחר־כך „עוצבה טכניקה חדשה: הגופות לא הועלו למעלה, הן נשרפו בידי חיילים שנעזרו בלהביורים...”

דומה שלבילי פילגרים ברור שחיי־האדם איבדו את כל ערכם, והוא נוכח בדבר סופית כאשר במהלך עבודות החילוץ מתרחש דבר מוזר על אחד מחבריו השבויים: „ואי־שם נתפס מורה בית־הספר התיכון אדגר דרבי הזקן והמיסכן עם קנקן־תה שסחב ממערת־קברים. הוא נאסר בעוון ביזה. הוא נשפט ונורה. ככה זה...”

לקראת סיום מוסיף המחבר: „ואי־שם היה אביב. מיכרות הגוויות נסתמו. כל החיילים עזבו את המקום כדי להילחם ברוסים. בפרברים חפרו נשים וילדים ותיפשו קליעי רובים. בילי וחבריו נכלאו באורווה שבפרבר. ואז בבוקר אחד התעוררו וראו שהדלת איתה נעולה עוד. מילחמת־העולם השנייה באירופה באה על סיומה...”

המילחמה באה על סיומה מילבד קורבנותיה החיים, ובילי פילגרים הינו אחד מהם. הוא נושא את אימתה המוליכה אותו עד לידי טירוף. בית־מיטבחיים 5 הוא ספר של פיוטים, מהול בחמלה וציניות. הוא נקרא בעצב נטול המעות. הוא דן בשאלת הצדק. הצדק של המנצחים והצדק של המובסים, והצדק של המין האנושי, שאינו מובן לגיבורי הזייתו של בילי פילגרים, תושבי הפלאנטה טרלפמדור.

בחטף האם יעניק בגין פרס לסופר ערבי? ✱ ש"י עגנון קדם לראש־הממשלה בסירובו להתראיין ב„פלייבוי” ✱ הפרצוף הכפול של מנחם פרי ✱ לעגו של דב סדן לבלשני „רגע של עיברית”

יו״ר חבר־הנאמנים של „קרן פרסי היצירה לסופרים” מטעם ראש־הממשלה, ח״כ לשעבר **ישראל קרגמן**, בישר בימים אלה ששיעור הפרס יהיה השנה 48.000 ל״י, והוא יוענק לשישה סופרים עיבריים. לאור עמדתו של **מנחם בגין** בעניין עקורי בירעם ואיקרית, מתארגנת פנייה של סופרים ואנשי־רוח לראש־הממשלה, על־מנת שיפעל להקצאת אחד משש הפרסים לסופר בן־מיעוטים. פנייה דומה שנעשתה אשתקד אל ראש־הממשלה לשעבר, **יצחק רבין** — טרם נענתה ● סירובו של ראש־הממשלה להתראיין בידי **יו הפנר** עורכו של הירחון פלייבוי אינו הסירוב הראשון של ישראלי. קדם לבגין הסופר חתן פרס נובל **ש"י עגנון**, שנתבקש בזמנו להעניק ראיון לירחון זה ופנה לבמאי־הקולנוע **מיכה שגריר**, שהסריט אז סרט אודות הסופר, ושאל ממנו כמה חוברות פלייבוי. כאשר שב עגנון כעבור זמן, נימק את סירובו באוזניו של שגריר: „הבחורות יפות מדי. מה לאיש זקן כמוני ביניהן?” ● בתוכנית־הרדיו „מקום טוב באמצע” ששודרה בגלי־צה״ל ריאיין עור־כה של התוכנית, הסופר **יצחק בן־נר** (שקיעה כפרית) את המחזאי **יעקב שבתאי** (שקיעה עירונית) על סיפרו „זכרון־דברים”. בתשובה לאחת השאלות טבע מטבע־לשון חדשה בהערכת סיפרות: „רציתי שלסיפרי תהיה נגינה כרוניקא־לית...” ● במיסגרת „ערבי־הסיפרות” ה־נערכים בחנות־הספרים הירושלמית אריאל, יתארחו החודש הד״ר **אריה זקס** (תיא־טרון) **אוריאל אופק** (סיפרות ילדים) **ויהודה עמיחי** (שירה וסיפרות) ● בהופעתו בתוכנית־הטלוויזיה עלי כותרת הודיע עורך ס/קריאה **מנחם פרי**: „איני מפרסם את **עמוס קינן** בס/קריאה למרות השקפותיו השמאליות”. האמת היא שמנחם פרי פעל רבות לפירסום יצירות פרי־עטו של עמוס קינן בכתב־העת שלו ונפגש לשם כך עם קינן, ואף ציין עובדה זו באוזני עורך מדור זה. הסיבה האמיתית היא סירובו העיקש של קינן לפרסם מעבודותיו בכתב־עת זה ● Post Coitum Omnia Animalia Tristia המשמש מוטו לסיפרו של **אלן ללצ׳וק** „מרים בגיל שלושים וארבע” שיראה־אור באחרונה, משמעות בעיברית: „אחרי המישגל, כל החיות עצובות” ● „בית־הסופר” השוכן בעיר־העתיקה בירושלים ומנוהל בידי עסקן־הסיפרות **שמאי גולן**, עומד להיסגר בקרוב מפאת מחסור בתקציב. „בית־הסופר” הקיים מזה שבע שנים, משרת מאז היווסדו אינטרסים של קבוצת עסקנים סיפרותיים משולי הסיפרות המצדדים ברובם בתנועת ארץ־ישראל השלמה. בחוגי סופרים ירושלמיים ידוע הסיפור על אחד מעסקני „בית־הסופר”, שהודיע לפרופסור נודע ביותר לסיפרות עיברית שהתעלם בסיפרו על הסיפרות־העיברית מקיומו של אותו עסקן: „כף רגלך לא תדרוך על סף ‚בית־הסופר” ● תעשיית הקולנוע העולמית שבה באחרונה להסרטת סיפרי־מופת. בימים

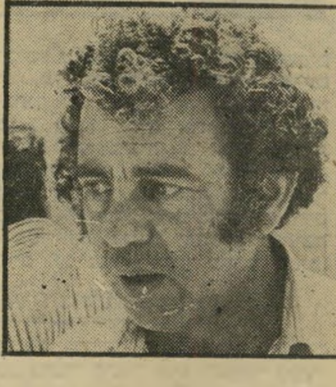

עמוס קינן
איני מעוניין לפרסם

אלה החלה הקרנת איים בזרם על־פי סיפרו האחרון של **ארנסט המינגוויי**. לב החשיכה מספריו החשובים של הסופר הפולני־אנגלי **ג׳וזף קונראד**, הפך בידי הבמאי **פראנסיס קופולה** לאפוקליפסה — עכשיו! בכיכובו של **מארלון ברנדו**. הספר חיי־אנוש מאת **אנדרה מארלו** (העומד לראות אור השנה בהוצאת עם עובד) מתאר התקוממות קומוניסטית בסין בשנת 1927, שגיבוריה המוסווים הם **מאו צה טונג** וצ׳ו **אן לאי**, עומד להיות מוסרט בידי הבמאי **פרד זינמאן** ● באולם הכניסה של מועדון צוותא בתל־אביב מוצגות יצירותיהן של 3 אמניות: **יהודית לוין, יעל רשף** ו**נעמי שניידר** ● הרמטכ״ל ושר המיסחר והתעשייה לשעבר, **חיים בר־לב**, עסוק בימים אלה בכתיבת ספר המתאר את מעשיו ופגישותיו בשנים 1967־77, ומעורר סקרנות רבה בדבר גירסתו שלו ל„קו בר־לב” ● **עלי ג׳ונדי**, מעורכי היומון הסורי אל בעת, הגדיר במדורו „שיחת הבוקר” את המשכילים בני ארצו: „אם הגשמת הסוציאליזם כרוכה בוויתור על פיסת קרקע השייכת להם, הם נכונים להילחם בסוציאליזם עד חורמה” ● בתוכנית רדיו בגלי־צה״ל, הציג **יוסף לפיד** את **חנוך ברטוב** כ„פרשן מדיני”. במהלך התוכנית אמר ברטוב: „אם **בגין** ייהפך לדה־גול, יש תיקווה ש**משה שמיר** לא ייהפך ל**מאלרו**” (מאלרו, שהחל דרכו בשמאל־הקיצוני, ולחם במילחמת־האזרחים בספרד, סיים את דרכו הפוליטית בגוליזם הקיצוני) ● בוועידת איל״ש (אגודה ישראלית לבלשנות שימושית) תקף הד״ר **ראובן סיוון** כמה מחידושי־הלשון בתוכנית־הרדיו „רגע של עיברית”, כגון האיסור על הביטוי „למרגלות הכרמל”. סיוון טען שביטוי זה הוא חידושו של י״ד **ברקוביץ**. השיב **אבא בנדויד**, הממונה על הלשון בשידורי ישראל שברקוביץ טעה, ואילו קם היום מקיברו ושומע את התיקון ב„רגע של עיברית” היה מודה בטעותו. שמע על כך הפרופ׳ **דב סדן** והגיב: „החידוש של ברקוביץ ‚למרגלות ההר׳ חידוש יפה הוא, וחלילה לפוסלו. אני הייתי מוסיף ומחדש ‚למראשות ההר”. כשנשאל עסקן־הסיפרות **שלום קרמר**, מנסח התוכנית „רגע של עברית”, מה ראה לשטות זו להכריז על פסילת חידושו של ברקוביץ, השיב קרמר: „את אשר ישים (אבא) בנדויד בפי — אותו אדבר...” ● הסיגנון מביא את המשמעות. כך ניתן לכנות את הכותרת שהעניק מדור הסיפרות של מעריב להצ־לחה הכבירה של תרגומי שירת **יהודה עמיחי**, בכותרת אמן, שראו אור בניו־יורק. הכותרת שהביא מעריב היא: „תגובה אוהדת בארצות־הברית לספר שיריו המתורגמים של יהודה עמיחי”. בגוף הידיעה נאמר: „במדור ‚בחירת העורכים׳ המתפר־סם בניו־יורק טיימס בוק־רוויו מן השבוע שעבר ניתנת המלצה חמה לאמן ספר שיריו של עמיחי...” צרות־העין של עורכי הסיפ־רות הפועלים בהשראת **משה שמיר** מתעלמים מהעובדה שסיפרו של עמיחי הוא הראשון ברשימת המומלצים של העיתון.

מנחם פרי
איני מפרסם את קינן

מאת דן עומר

במדינה

(המשך מעמוד 46)

ילדיה, אמנון ותמר, שנולדו לה בתקופה שבה חיתה כידועה־בציבור של מאיר.

בדיון המישפטי הראשון זכתה נעמי בתביעה. בית־המישפט פסק כי מאיר שם־טוב הוא אומנם אבי ילדיה של נעמי, וכי הוא חייב בפרנסתם. אלא שבעיקבות עירעור בוטל פסק־הדין מטעמים טכניים. אז ציווה השופט העליון אשר שיש להתחיל לדון בכל ההליכים. כך החל התיק להישמע מחדש בפני השופט המחוזי התל־אביבי עקיבא הגין.

עם תחילת הדיון המחודש הפתיע עורך־הדין באר בצעד בלתי־שיגרתי. הוא העלה לעדות את הקטין אמנון שבו, ילד כבן תשע, כחוש ובעל תיסרוקת פוני, הנראה קטן מכפי גילו. כיוון שאמנון ניראה אובד־עצות מול דוכן השופט, הציב אותו השופט הגין האבהי לידו על כסא ממש מול פניו. הילד העיד בשקט, אך בביטחון עצמי רב.

„מאיר שם־טוב הוא האבא שלי,” אמר הילד והצביע על הנתבע, שישב מולו על ספסל הנאשמים. „אני בטוח שהוא אבא שלי, מפני שהוא ישן במיטה אחת עם אמא והוא היה נותן לי מכות כשהייתי עושה

פרקליט קרפ
הראש אבד וגם המישרה

במכנסיים.” סניגורו של שם־טוב ניסה לערער את מהימנות דבריו של הילד, אך אמנון עמד בעקשנות במטר השאלות המביכות שנתכו עליו, לא חזר מדבריו כי מאיר שם־טוב הוא אומנם אביו, וכי עד עצם היום הזה הוא מתייחס אליו כאל בנו, קונה לו דברי מתיקה ונותן לו דמי־כיס.

אחרי הבן עלתה על דוכן העדים נעמי שבו עצמה. פרקליטו של מאיר שם־טוב ניסה להביכה ולהציגה כפרוצה שניהלה אורח־חיים מופקר. נעמי הכחישה בכל תוקף כי עסקה אי־פעם בזנות. „אומנם גרתי בביתה של פהימה יצחק שניהלה בית־בושת בדירתה,” סיפרה לשופט, „אבל לי היה חדר נפרד בדירה. לא התערבתי כלל בעיסקה. אני ממישפחת דתית. מאיר שם־טוב לקח אותי מפהימה אליו.”

כאשר ניסו לרמוז בבית־המישפט כאילו בתה בת השש, תמר, היא פרי יחסיה עם סגן הפרקליט יצחק קרפ, דחתה נעמי גירסה זו בכל תוקף. „הייתי אז בחודש הרביעי להריון,” טענה. „קרפ ודאי שאיננו אבי הילדה. האבא הוא מאיר שם־טוב.” להגנתה יכלה נעמי להציג את גיליון העולם הזה משנת 1971, שבו התפרסם וידויה על פרשת קרפ עוד לפני שנולדה בתה. בווידוי זה גילתה נעמי לראשונה כי בעת ששימשה נערת־פיתוי לקרפ היתה כבר בחודש הרביעי להריונה.

בתום החקירה הממושכת, שעוד עתיד להיות לה המשך, הציע השופט הגין לשקול אפשרות פשרה. הוא הציע לשם־טוב להעניק לנעמי ולילדיה סכום כספי מסויים ובכך לחסל את התביעה. עורך־הדין באר התנגד לכך. „שני האנשים העומדים לפני כבודו אינם בבחינת טלית שכולה תכלת,” אמר, „אך לא שאלת מוסריותם או אי־מוסריותם היא העומדת לדיון. השאלה החשובה היא אם מאיר שם־טוב הוא אבי הילדים. אנחנו דורשים קודם כל קביעת אבהות. אחר־כך, בנוגע לכסף, נוכל להיות גמישים ולהתפשר.”

תשבץ העולם הזה 2084

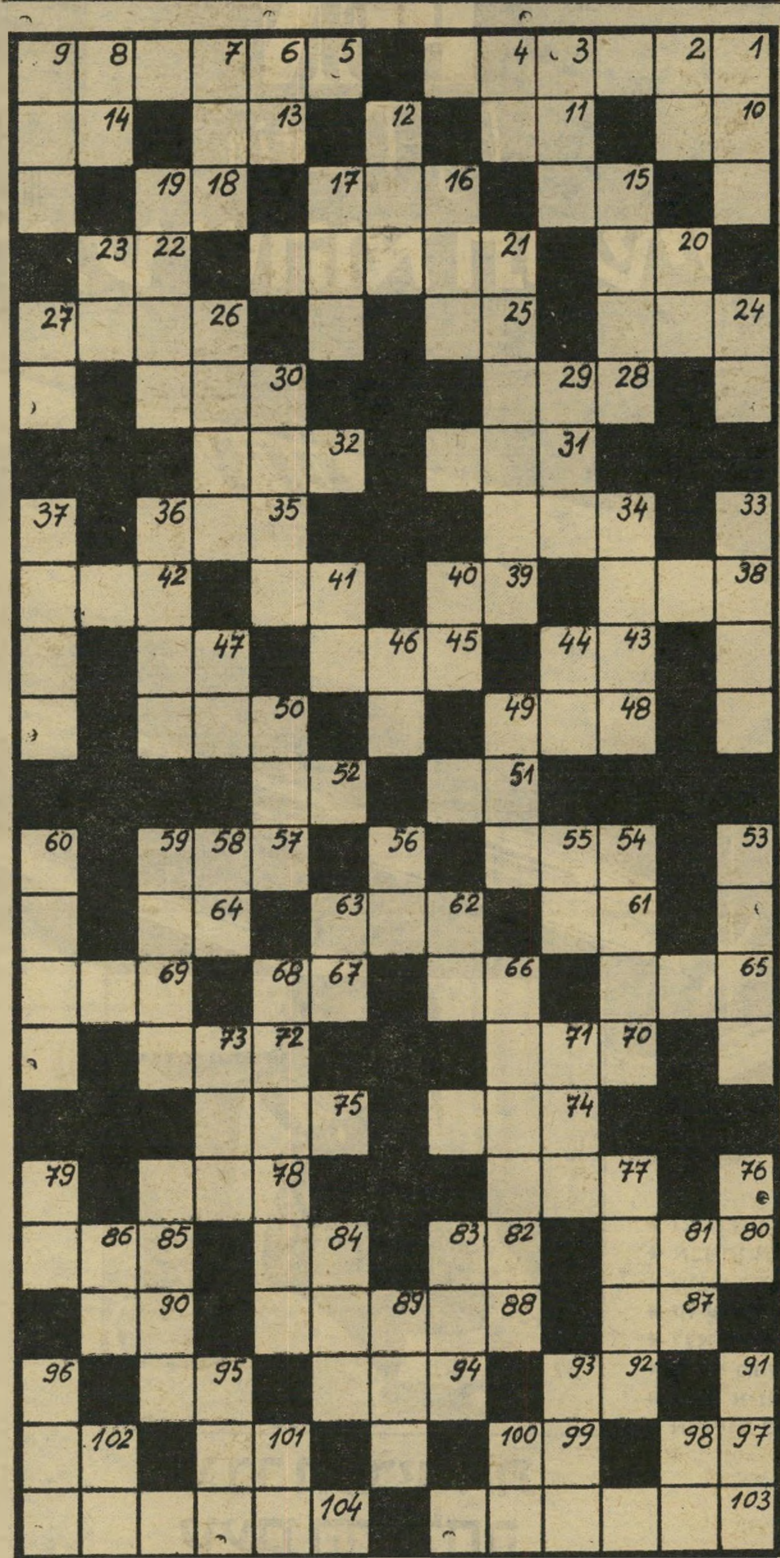

מאוזן:

1) שאלה המופנית בכנסת; 5) מנהיג קפריסין שמת בשבוע שעבר; 10) נורה מן הקשת; 11) מרגיש; 13) עולץ; 14) רטוב במיקצת; 15) נוזל החיים; 16) אם הוא איננו — אין תורה; 18) חצי בלי סוף; 20) פקודה מפורשת; 21) הישוב הצפוני בארץ; 22) קידומת הולנדית; 24) ממישפחת החתולים; 25) משורר; 26) כיסופים; 28) עליך להבין! 30) סלאנג; 31) מגן על העין; 32) נוכח; 34) משקוף; 35) ארוכה; 38) עיגול; 39) גוף שלישי רבים; 41) קול הצחוק; 42) מין רעל; 43) קידומת צרפתית; 45) גץ; 47) בור לאגירת מי־גשמים; 48) מעוברת; 50) לאן? 51) אדמה המצויה בנגב; 52) אחורי הגוף; 54) מימטר; 57) מין אבן יקרה; 61) משאבת הגוף; 62) בקיע בסלע; 64) מסולם הצלילים; 65) חלק בראש; 66) צאצאה; 67) חומת־מים; 69) פילוסוף גרמני; 70) פלצור; 72) אולם; 74) מוט דק; 75) גוף שלישי יחיד; 77) התייפחות; 78) גאווה יתירה; 80) מתוח מעל מים; 82) עבר; 84) מילת־שאלה לזיהוי; 85) כיח; 87) מסולם הצלילים; 88) הנחייה; 90) בגד־שרד; 92) תבלין לקפה; 94) רעד; 95) מחוספס; 97) קליפת העינב; 99) אחו; 100) כמו 20 מאוזן; 102) מן ההורים; 103) עיר בדרך לירושלים; 104) הקלות.

מאונך:

1) הנץ היום; 2) נחפז; 3) מאבות המזון; 4) אפס כוחו; 6) משתחווה; 7) הריגה מתוכננת; 8) נהר באפריקה; 9) דומן; 12) הסתיימו; 15) מגידולי הקיץ; 16) זעיר; 17) תוצרת הפרה; 19) חמות; 20) שרוי בתענית; 21) משמחת לבב; 23) חמישים־ושלושה בגימטריא; 24) דגל; 26) כלי רתום לסוס; 27) בת־קול; 29) גשם קפוא; 30) מאפה; 33) בת לאותם הורים; 34) סיפורי מעשיות; 36) כמות גדולה; 37) כרה גדולה; 40) אדון; 41) שן המפתח; 44) יחידה ברכס; 46) דורון; 47) בוסתן קטן; 49) שוק; 50) אולם; 53) זה של פראג היה הנודע ביותר; 54) מהוז; 55) חזר; 56) פרוסה; 58) רוח רעה; 59) סופר אנגלי (ש"מ); 60) מחלקי היממה; 62) מן העממים העתיקים בארץ־ישראל; 63) קידומת הולנדית; 66) מין עץ; 68) כפר בארץ; 71) מאותיות הא"ב העיברי; 73) חזה; 76) חי ימי; 77) יצור; 79) בתוכה; 81) במקום ההוא; 83) 30 שנים; 84) מ־, מעם; 86) שנון; 89) הדף לאחור; 91) שקר; 93) ראפיה; 95) גו; 96) אמיתה; 98) שמו הפרטי של מופאסאן; 100) גישא; 101) אוייב; 102) מילת־ברירה.

הפעל את דימיונך ונסה למצוא לציור שלמטה כותרת מתאימה, אשר תסביר מה אתה רואה בו. הצעות לכותרות יש לשלוח לפי הכתובת: „קשקשת”, ת. ד. 136, תל־אביב.

בין הזוכים יוגרלו פרסים: שתי מנות בשווי — 50 ל"י (חמישים לירות) כל אחת, באחד מסניפי רשת הפיצריות רימיני בתל־אביב.

קשקשת 2084

קשקשת 2082

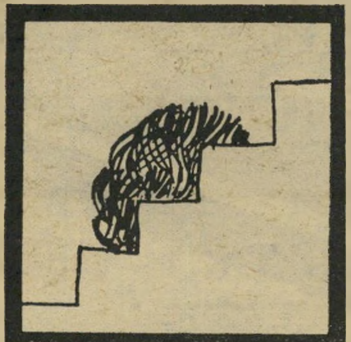

- העלייה אצל ספר שהולך לו.
ויקטור אלקבס,
רח' רוטשילד 30, בת־ים

- המערך מתגלגל במידרון.
שושנה גטניו,
רח' צה"ל 5, קיראון

- „...וכשהתרחקנו במדרגות, נפלה לו הפיאה!”

- „שרגא! הפודל שוב בורח דרך המדרגות!”
דדי תבלין, רח' גזר 6, תל־אביב

- עקומת זיהום האוויר.
אילנה קורן,
רח' ברש 5, רמת־אביב

PIZZERIA RIMINI

מסעדות איטלקיות

תל־אביב, ככר אתרים טל. 288800
תל־אביב, כפר מלכי ישראל 4, טל. 263987
תל־אביב, רח' אבן־גבירול 24, טל. 266177
תל־אביב, דיזנגוף 93 טל. 221681
חיפה, רח' הנביאים 20, טל. 640201
חיפה, דרך רופין טל. 252654
ירושלים, רח' יפו 63 כשר
ירושלים, המלך ג'ורג' 15 כשר
רמלה, רח' הרצל 102
אילת, מרכז התיירות החדש

חדש!!!
בן־יהודה 262
פינת דיזנגוף
טל. 455070

חדש מארה"ב

PEN
by Platin

העט שהוא תכשיט

.-189 ל"י בלבד
במבצע היכרות מיוחד
[לא כולל מע"מ]

* 21 קראט GOLD PLATING
* אבן חן אמיתית משובצת בראש העט
* מוגש בקופסת שי מהודרת
* קו עיצוב גברי מרשים
* ללא חלקי פלסטיק
* מילוי מפלדת VIDEA
* איזון איזומטרי מושלם
* אחריות לשנה

לגבר המכיר את טעם ההצלחה

אנו מציגים לראשונה בארץ את Pen by Platin –
עט היוקרה האמריקאי שהוא גם תכשיט.
אחוז אותו בין אצבעותיך.
נסה אותו. שוב לא תרצה לכתוב בעט אחר.

פלאטין
רח. בן־יהודה 64 תל־אביב

קשר פרסומאים

להשיג, **בבתי הכל־בו הגדולים של השק"ם, "המשביר לצרכן", "כל־בו שלום" וב"פלאטין" בן יהודה 64, ת"א.**

תל אביב: "פלאטין", בן יהודה 64, "דפניס", דיזנגוף 162, "פאר", אבן גבירול 94, "יסמין", אבן גבירול 22, "הולצר", אלנבי 99, "קרן לי", מקוה ישראל 10, "פינת החן", שנקין 17, "כרמלה", יהודה המכבי 62, "יופי־לי", בן יהודה 219, "ציפי", אפטר 9, תכנית ל', "נאוה", קרליבך 18 "מלכה", נוה שאנן 1, **יפו:** "שין", שד' ירושלים 56, **רמת־גן:** "אקסוטיק", הרוא"ה 3, "טופז", ביאליק 77, "מלכה", שד' ירושלים 37, "נח", שד' ירושלים 42, "שירי", ז'בוטינסקי 85, "בשמת", ז'בוטינסקי 125. **גבעתיים:** "גילי", סירקין 7, "דרלינג", הרצוג 25, תל גנים, **בני ברק:** "יפית", ר' עקיבא 91 **הרצליה:** "אניה", סוקולוב 57, "זהבה", סוקולוב 29. **כפר שמריהו:** "נקודת חן", הזורע 3 **רמת השרון:** "אסתי", סוקולוב 65, **חולון:** "מור", אילת 32, נאות רחל, "יהודית", סוקולוב 106, "דיסקו – יופי", סוקולוב 47 **בת־ים:** "מירי אורן", רוטשילד 18, "מגי", פסאז' מגדל נחום, "דורית", רוטשילד 40, "אביבה", מרכז מסחרי רמת יוסף, "ציפי", בלפור 86, "איילי", רבינוביץ 1. **פתח תקוה:** "משכיתי חן", חובבי ציון 15 **רעננה:** "פייפר אין", אחוזה 109, **כפר סבא:** "טופז", ויצמן 84 **ראשון־לציון:** "מסקוט", תחנת־אגד **יהוד:** "שי", מרכז יהוד **סביון:** "רימון", מרכז מסחרי רימון. **רמת־אילן:** "טל־מור", מרכז מסחרי. **קיראון:** "סילביה", מרכז מסחרי **נס ציונה:** "עדיה", וייצמן 18 **רחובות:** "שולמית", תחנת אגד, "עטרה", הרצל 187 **גדרה:** "אסתי", הרצל 7. **לוד:** "בת חן", מרכז מסחרי חדש **רמלה:** "טובה", הרצל 74 "יולקו", הרצל 88. **נתניה:** "מורן", מפגש אמיתי, סנוגל, "עירית", שער העמק 10, "עלמה", הרצל 21, "עלית", שער הגיא 12. **תל מונד:** "יונה", מרכז מסחרי **אבן יהודה:** "נוי לי" **פרדס חנה:** "אינס", רח' הבנים **חדרה:** "לילך" הנשיא 66, **חיפה:** "יהודית" תחנת אגד החדשה, "נעורים", החלוץ 46, הרצל 28, "ברצי", הרצל 42, "בריג'יט", מוריה 110, "קלרה", הרצל 87 **טירת הכרמל:** "אביבה", מרכז מסחרי **קרית מוצקין:** "ורד", קרן קיימת 55, **קרית ביאליק:** "טיפאניס", מרכז מסחרי סביניה **קרית־ים:** "משה", ככר ניצן **עכו:** "לילך", תחנת אגד. **קרית אתא:** "דבורה", מרכז מסחרי **חצור הגלילית:** "סוזי", מרכז רסקו, **כרמיאל:** "חן", מרכז מסחרי **נהריה:** סניטס, שד' הגעתון 34, "אסתי", ככר העיריה **עפולה:** "רקפת", ירושלים 11 **נצרת:** בית מרקחת "נצרת" **מגדל העמק:** "פרידה" מרכז מסחרי **טבריה:** "יפית", הירדן, "חן ליליאן", שיכון ד' רסקו, **צפת:** "בית־חן", ירושלים 59 **בית־שאן:** "הילדה", מרכז מסחרי **ירושלים:** "ורד", יפו 30, "שיק", מרכז מסחרי קרית היובל, "שי" הגידם 1 ככר מנורה, "סופר לוק", יפו 82, "פנטזיה" הילל 23, "פנינה", הגבעה הצרפתית, "שחלב" רמות אשכול. **אשדוד:** "קוטי", רוגוזין, מרכז מסחרי א'. **נתיבות:** פוטו בתיה, שבטי ישראל 2, **שדרות:** "רחל", מרכז מסחרי ב'. **קרית מלאכי:** "לימור", מרכז מסחרי 10. **באר־שבע:** "כרמן", קרן קיימת 197, "שרה", תחנת אגד, "יפעת", מרכז רסקו **דימונה:** "רוסל", מרכז שיא 44 **ערד:** "סביון", מרכז מסחרי **אילת:** "שני", מרכז תיירות חדש, "לילך", שיכון צאלים.

רחל מרחלת על כל העולם

דורין בקצה המסלול

מדוגמנית לדוגמנית. הפעם זוהי **דורין דורין**, הפנים החדשות בשדה הדוגמנות שלנו. אז, ככה דורין דורין, למי שלא תופס את השם מפעם אחת, הגיעה אלינו היישר מניו־יורק לטיול קצר ברחבי ישראל במיסגרת ביקור ציוני גרידא. ואם חשבתם שבחורה כזאת תיכנס לתל־אביב ותצא

דורין דורין
אין מה להפסיד

כלעומת שבאה, סימן שאתם מזלזלים בתל־אביבים.

כי מאז שהיא הגיעה היא נתפסה על ישראלי שחרחר בשם **רוני טל**, שהוא מהנדס־בניין מצליח במיקצועו. עובדה, הוא כל־כך הצליח עד שדורין אמרה לי: „מה יש לי להפסיד? הרי בדוגמנות אפשר לעסוק גם בארץ־ישראל.” ואם הוכחות ביקשתם, אז היא כבר הוזמנה לדגמן בשבוע האופנה עבור משכית.

אבל כל מה שאני יכולה לספר לכם על דורין זה עוד שום דבר, לעומת מה שראו במו עיניהם כל המוזמנים המאושרים למסיבת־הגג שנערכה לכבוד האופנאית היפה **מירה סגל** ברמת־השרון. כי שם דורין שיגעה את כולם בריקוד מטרף ובי־המון קסם אישי ושקצת קשה למצוא במקורותינו המיזרח־תיכוניים.

ומי שלא היה שם, ההפסד כולו שלו.

אמא יפה בצמרת

היא עדיין המלכה הבלתי־מעורערת של עולם הדוגמנות הישראלי, שולטת ביד רמה בצלמי האופנה וביצרניה, וכל תצוגת־אופנה מכובדת נמדדת על־פי השתתפותה או אי־השתתפותה של **קארין דונסקי** בה.

בשנתיים האחרונות הצליחה לשלב בי־הצלחה אמהות וקריירה, דיגמנה עד ל־חודש האחרון להריונה, כשהיא מציגה בגדיים עד לחודש השישי.

יומיים אחרי שנולד בנה, **נואל**, שבה למישקלה הקודם, ומייד אחרי ברית המילה חזרה לעבודה רגילה. ואפשר היה לחשוב שאין בחורה מאושרת ממנה בעולם. אלא

קארין דונסקי
אפשר גם לבד

שלא הכל הלך כמו שעון אצל קארין דונסקי.

הקאריירה שלה אומנם הרקיעה שחקים, בנה נואל גרם לה אושר רב, אולם חייה המשותפים עם בעלה, **שלמה דונסקי**, עלו על שירטון. את הסיבות לכך סיפרה בכתבה מפורטת שהעניקה אז להעולם הזה. מאז הפירוד ועד היום חלפה שנה תמימה.

ובימים אלה ממש קיבלה קארין גט־פיטורין מבעלה. כעת היא על תקן של גרושה באופן רישמי. קארין שמרה את דבר גירושיה בסוד כמוס, אולם מאז יום מתן הגט שחל ב־20 ביולי ועד היום חלפו יותר משבועיים, וקארין החליטה לתת לי את זכות הבכורה לפרסם את הידיעה.

וכה סיפרה מלכת הדוגמניות: „אחרי 13 שנים של חיים משותפים הגענו, שלמה ואני, למסקנה כי דרך המחשבה של שנינו וגישתנו לחיים שונות זו מזו ובלתי־ניתנות לגישור. לכן החלטנו להיפרד בצורה תר־בותית ויפה.

„בשנה האחרונה התגורר שלמה בדירתנו המשותפת בחדר נפרד. לא היה בינינו כל קשר, ולבסוף הוא הגיש בקשה לגירושין אחרי שהגיע למסקנה שאין עתיד ליחסים בינינו, והבין שמצידי אין כל היענות לנסות להתחיל מחדש.

„אני מקווה שהיחסים בינינו יישארו יפים. יש לנו ילד משותף שחייב לקבל חינוך מכסימלי. לצורך זה נשמור על קשר, אבל חוץ מנושא הילד אין לנו מה לומר אחד לשני. נואל יישאר אצלי, ושלמה יוכל לבקר אצלו פעמיים בשבוע ובחגים. כמו כן יוכל לקחת את הילד אליו פעמיים בחודש לסופי שבוע. מצידי יישאר הקשר בינינו תרבותי.

„אני אשת קאריירה אבל אני גם אמא, ולדעתי אמא טובה. עד עכשיו הצלחתי להוכיח שקאריירה הולכת עם אמהות, ולא כפי שמקובל היה לחשוב שדוגמנית צריכה לבחור בין אמהות לקאריירה. נשארתי לבד, ואוכיח שגם לבד ניתן לשלב את שני הדברים יחד, ובהצלחה.”

בהצלחה.

הברזל החם

אם אתם זוכרים את בודגה, הפאב הקטן בלונדון־מיניסטור שאהבנו לבוא לשבת בו עד לשעות הקטנות עם בירה וויסקי, אז אתם ודאי זוכרים גם את אחד מבעלי המקום, שהיה בחור נחמד בשם **ברזל**.

ובכן, ברזל הנ״ל היה נשוי ומבסוט תאלס עם בחורה בשם **דינה**, ויחדיו גרו להם ברזל ודינה בדירה יפה בצהלה וחיו כמו בסרטים.

עד שבוקר אחד החליט הבעל האוהב לקחת את זוגתו היפה שתחיה לנופש באילת. אחרי הכל, מגיעה לה חופשה אחת לכמה חודשים, לא? עשה, ולא ידע מה שעשה.

כי כמו ששני התל־אביבים האלה ירדו לאילת פגשה דינה בחור אמריקאי בשם **פול**, שהוא מרצה לכלכלה ובעל עוד כל מיני תארים כיוצא בזה, מאוניברסיטה בארצות־הברית. בקיצור, היא החליטה שהיא הביתה לא חוזרת ונשארת עם פול באילת.

פול תפס מה העניין, החליט להלום על הברזל בעודו חם, כמאמר הפיתגם הידוע, והייתם צריכים לראות איך הבחור הופך מסמל המימסד המעונב להיפי זרוק עם פרחים ומחרוזות. ומזה אתם יכולים להבין שמהמחרוזות העליזות של פול ועד להסרת טבעת־הנישואין של דינה לא היה המרחק גדול. בני הזוג ברזל התגרשו, ודינה גם היא לא נשארה בודדה.

היא לקחה את פול שלה והשניים גרים כעת יחד בהדר־יוסף, כשלמישפחה החדשה מצורף גם בנה של דינה. ומה אספר לכם? כמו שהם נראים לי, אז הם באמת לא סובלים מזה.

דינה ברזל ופול
זה קרה באילת

חיפה מתעוררת בתל־אביב

אם כולם מגיעים בסופו של דבר לתל־אביב, אז תגידו מה שתגידו על הלחות ועל החום ועל פקקי־התנועה, אבל כאן קורים דברים ואין מה לעשות נגד זה.

עוד אחד שהחליט לעזוב את חיפה ולעבור לתל־אביב, הוא שחקן הכדורגל לשעבר **דני שמילוביץ**, הידוע בכינויו „שמילו”, ממכבי חיפה. שמילו, שהספיק להתגרש **מציפי** הג׳ינג׳ית הסוערת, לא חיכה זמן רב והגיע בעיקבותיה לתל־אביב. אבל לא לפני שדאג לבחוק שהשטח ריק ושציפי בניו־יורק.

כי הוא הגיע לתל־אביב לא לבד, אלא עם חתיכה בשם **לאה** שעברה בשבילו לשפלה ומסרבת בכל תוקף לגלות את שם־מישפחתה.

ואם אתם רוצים עוד אינפורמציה על המישפחה החיפאית הפופולרית שבחדשות, אני יכולה להוסיף שציפי הגיעה לתל־אביב בזמנו יחד עם החבר שלה, שהוא בן 26. רק אל תבקשו ממני לגלות לכם בת כמה ציפי, כי כמו שאנחנו מכירים אותה יש לה בת שהספיקה כבר להינשא ובן בגיל תשע שחי איתה.

דני שמילוביץ ולאה
חיים מסוג חדש

בינתיים, תל־אביב עושה את שלה. ציפי העליזה נפרדה מהחבר הצעיר. שמילו הכדורגלן הפך שחקן־טניס ואפילו מדריך בענף זה. ואילו בחיפה נמשך העוצר, כרגיל.

חופשה בחו״ל

אני לא יודעת, אני לא הייתי יכולה לעשות אהבה בחום הנורא והמעיק הזה שפוקד אותנו. אבל יש כאלה שדווקא הקייץ מעורר אותם. זוהי, כידוע תקופת החופשות. אז אם חופש — למה שלא יהיה עד הסוף?

גם **אשת־חברה** אחת החליטה לקחת חופשה, כמנהגה מדי שנה. היא סיפרה לבעלה שהיא יוצאת למסע הקניות השנתי שלה בבתי־האופנה של פאריס. הבעל, עמוס העבודה, הצטער על שאין הוא יכול ליטול לעצמו חופשה ולהצטרף אליה. וכך יצאה האשה בדרכה לפאריס.

הבעל, **איש־עסקים**, ממולח, נאלץ לפתע לקפוץ לרגל עסקיו לאתונה שביוון. בין עסק לעסק הוא התעסק עוד קצת, ובין השאר יצא לבלות בחברת נושא התע־סקותו במועדון־לילה אתונאי. ואת מי הוא פוגש שם, אם לא את... ניחשתם, אשתו. היא לא היתה שם, כמובן לבד, אלא בחברת **גבר ישראלי** ידוע, בעל עמדה ובעל שם.

ישראלים נוספים שהיו עדים למעמד, תמהו איך יגיבו הבעל ואשת־חיקו לפגישה הבלתי צפוייה. להפתעתם, הם שיחקו או־תה עד הסוף — שמחו זה לקראת זה כאילו תוכננה פגישתם במקום מראש ואף הציגו את בני־זוגם זה לזו.

העוגה שהוכנה למאורע, היתה הפתעה בפני עצמה. היתה זו עוגת־שוקולד ענקית ועליה ציור מדוייק של הבית הלבן, עשוי מירצפן. ראד חתך את העוגה רק אחרי שכל הקרואים התבוננו בה והתפעלו מהרעיון המקורי.

הפתעה בבית הלבן

קלי במים למרות שלא האמינה שאחד הג׳נטלמנים יעז לדחוף למים ליידי כמותה, נאלצה הזמרת האנגלית לשחות בשמלת־נשף.

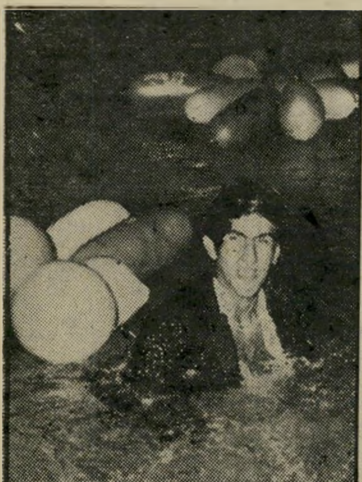

ראד במים הבן הצעיר, ש־הקפיד להישאר יבש, נדחף גם הוא למים בידי חברתו.

קאלי מארי זמרת הדיסקו־סכס, האורחת מאנגליה, הגיעה ל־מסיבה עליזה ויבשה, אך לא נשארה כך זמן רב.

אילנית הגיעה למסיבה ישר ממועדון **המערה** ביפו, ואחרי שלגמה שמפניה נכנסה לבית, לבשה את בגד־הים שלה וקפצה לבריכה. בעלה, נחום גת, שכח להביא את בגד־הים והסתפק בניגוב אשתו.

באי מסיבת יום ההולדת לעולה מפרס - נזרקו לבריכת־השחי"ה

מאתיים האורחים, שכל אחד מהם נבחר רק אחרי סינון קפדני, שיפשפו את עיניהם בתימהון. לרגע נדמה היה להם כי הם משחקים כניצבים באחת הסצנות מתוך הסרט גטסבי הגדול, אי שהם נמצאים בדיסנילנד. שכן, מסיבת יום־ההולדת אליה הוזמנו נראתה דימיונית מכדי שתוכל להתרחש במציאות של ישראל בשנת 1977.

היתה זו מסיבת־הפתעה שנערכה ליום הולדתו ה־54 של המיליונר אברהם („אייב") ראד. ראד, יליד פרס, החולש על אימפריית עסקים מסועפת, מגדיר עצמו כפנסיונר. הוא האיש המתגורר בבית־הלבן, ששמו הולך לפניו, אשר הוקם בסביון. מזה שלוש שנים מתגורר ראד בבית שניבנה כהעתק מדוייק של הבית הלבן בוושינגטון, נוטל חלק פעיל בחיי המשק והפוליטיקה בישראל. כך, למשל, הוא נמנה עם התורמים הגדולים לקרן הבחירות של התנועה הדמוקרטית לשינוי. אבל את הבית אין ראד מרבה לפתוח לפני החברה הישראלית. הוא אינו מסוג האנשים האוהב נשפים או פירסומת. להיפך, הוא בורח ממדורי הרכילות. אולם הפעם נערכה לו מסיבת־הפתעה.

היתה זו נהיד ראד, בתו שחורת־השיער והנמרצת של אייב, המתגוררת בארצות־הברית, שהחליטה — שלושה ימים בילבד לפני המועד — לערוך לו את מסיבת ההפתעה הגדולה. הכל אורגן כמו במיבצע צבאי, בסודיות מוחלטת. והיתה זו משימה לא קלה בהחלט, בהתחשב בעובדה שבסוד התחלקו, מלבד ממאתיים המוזמנים, גם שני אחיה של נהיד, בובי ודבר, אחיו הבכור של אייב וכל צוות האחזקה של הבית־הלבן בסביון הכולל יותר מעשרה אנשים, שנטלו חלק בהכנות.

בשעות הצהריים המוקדמות של יום החמישי שעבר הוזמן אייב למלון הילטון בתל־אביב לבלות במחיצת אחיו ורעייתו, שבאו לביקור בארץ. „לא הבנתי למה הם כל־כך רוצים שאשאר איתם ולא אחזור לביתי בסביון," סיפר אייב. „הם הצליחו להרדים אותי, ורק בערב הציעו לי לנסוע הביתה להחליף בגדים כדי להצטרף אליהם לבילוי. מי יכול היה להעלות בדעתו שהם מכניסים אותי למלכודת כזאת ?"

המלכודת תוארה על ידו, אחר־כך, כאחד הימים הנפלאים בחייו.

ברגע שאייב עזב את ביתו באותו בוקר ניתן האור הירוק, ואל הבית הענק החלו להגיע בזה אחר זה צוות החשמלאים שהרכיב במקום תאורת־גן חגיגית, צוות סדרי הפרחים שהציפו את הבריכה בזרים צפים שמהם הורכבה הכתובת „יום־הולדת שמח לאייב" וקישטו את הרחבה שמסביב לבריכת־השחייה הגדולה שבחזית הבנין באלפי פרחים ובשער פירחוני. בעיקבותיהם באו צוות הטבחים שהכין את המיזנון העשיר, התיזמורת שכללה שישה נגנים — ולקראת הערב היה הכל מוכן.

המוזמנים גם הם לא איכזבו. כולם התייצבו במסיבה עד השעה תשע וחצי בערב, כדי לעמוד בלוח־הזמנים שנקבע והתבקשו להחנות את מכוניותיהם בחוץ, על מנת שחתן השימחה יישאר מופתע עד הרגע האחרון ממש. ואז ברבע לעשר, הגיע ראד לבית החשוך מבלי שיידע מה מצפה לו.

לפתע הודלקה התאורה המרהיבה בבריכה, תאורת הבית ותאורת הגן, התיזמורת החלה מנגנת ועשרה בקבוקי שמפניה צרפתית משובחת נפתחו בזה אחר זה. הבית, שניראה לפני דקות אחדות ריק, היה מלא אורחים שמחאו כפיים ושרו יחד עם התיזמורת.

במשך שעה ארוכה עבר אייב בין האורחים הרבים והודה לכל אחד מהם בלבביות האופיינית לו, אבל ההפתעות נמשכו בזו אחר זו. בדיוק בחצות הביאו שתי מלצריות חינניות עוגת שוקולד ענקית, עם ציור מדוייק של הבית־הלבן ממרציפן.

מוקף חתיכות

הבן הצעיר של המישפחה, דבר ראד בן השבע־עשרה, הנראה מבוגר מכפי גילו, מקפיד לבלות מדי ערב עם מיטב החתיכות של תל־אביב. דבר לא איכזב גם במסיבה, ובמהלך הערב לא קיפח אף אחת. בתמונה הוא נראה בחברת הדוגמנית היפה תמי בן־עמי (מימין) ויולנדה (משמאל).

ריקוד בטן

בסגנון מערבי, מבצעת התיירת היפהפייה מדרום־אפריקה יולנדה, לצלילי כוכב זמר פרסי שהוזמן במיוחד למסיבה. חתן השימחה אייב ראד מתבונן בה בהנאה ומעודד אותה במחיאות כפיים קצובות.

הזמר אפריק סימון הגיע למסיבה אחרי הופעתו בהיכל התרבות, נסחף לחגיגה ונתן הופעה ספונטאנית. מייד אחריו הופיע כוכב זמר פרסי שגרר לרחבת הריקודים גם את הבדרן יואל שר, שהגיע במיוחד מעומר כייאם שביפו והוכיח שהוא גם רקדן־בטן מעולה. וכשהתלהטה האווירה סביב הבריכה התבקש הדבר כאילו מאליו. החלו ההשלכות למים, ותוך דקות אחדות התמלאה הבריכה ביפים ויפות בחליפות ובשמלות ובביגדי־ים.

להופעה החיצונית לא היתה חשיבות. האורחים הרבים רקדו עם בגדים או ביגדי־ים, יבשים או רטובים. ומה שהחל כמסיבה רישמית מעונבת ומחולפת הסתיים בשעות הבוקר המוקדמות באווירה עליזה ואינטימית. וכמו שסיכם את המסיבה אייב: „אחרי מסיבת יום־הולדת שכזו אני מרגיש שאני נהיה צעיר ומתחיל לספור את השנים לאחור."

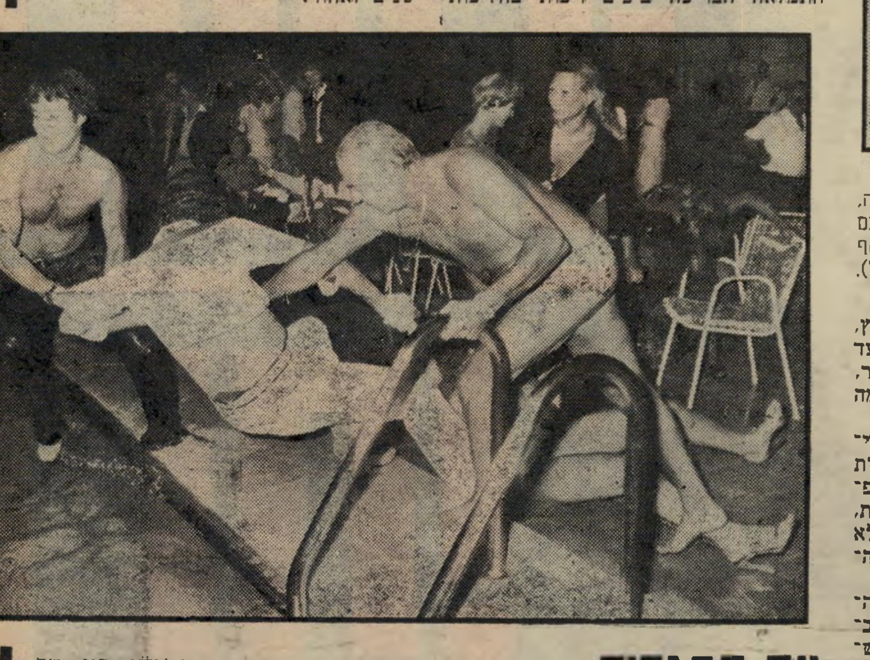

עם הבגדים

לבריכה נזרק איש־העסקים ג'ו שאנטי על־ידי בנו של ראד, בובי (שמאל) בשמסייע לו איש הספורטוטו נעמן שקולניק, שהוא ידיד המישפחה ואף סייע לבתו של אייב ראד באירגון המסיבה.

כ"ו אב תשל"ז, 10.8.77 שנה 41 המחיר: 9.00 ל"י (כולל מ.ע.מ.) מספר 2084

העולם הזה

מאיר זורע מאשים את חבריו בצמרת ד"ש:

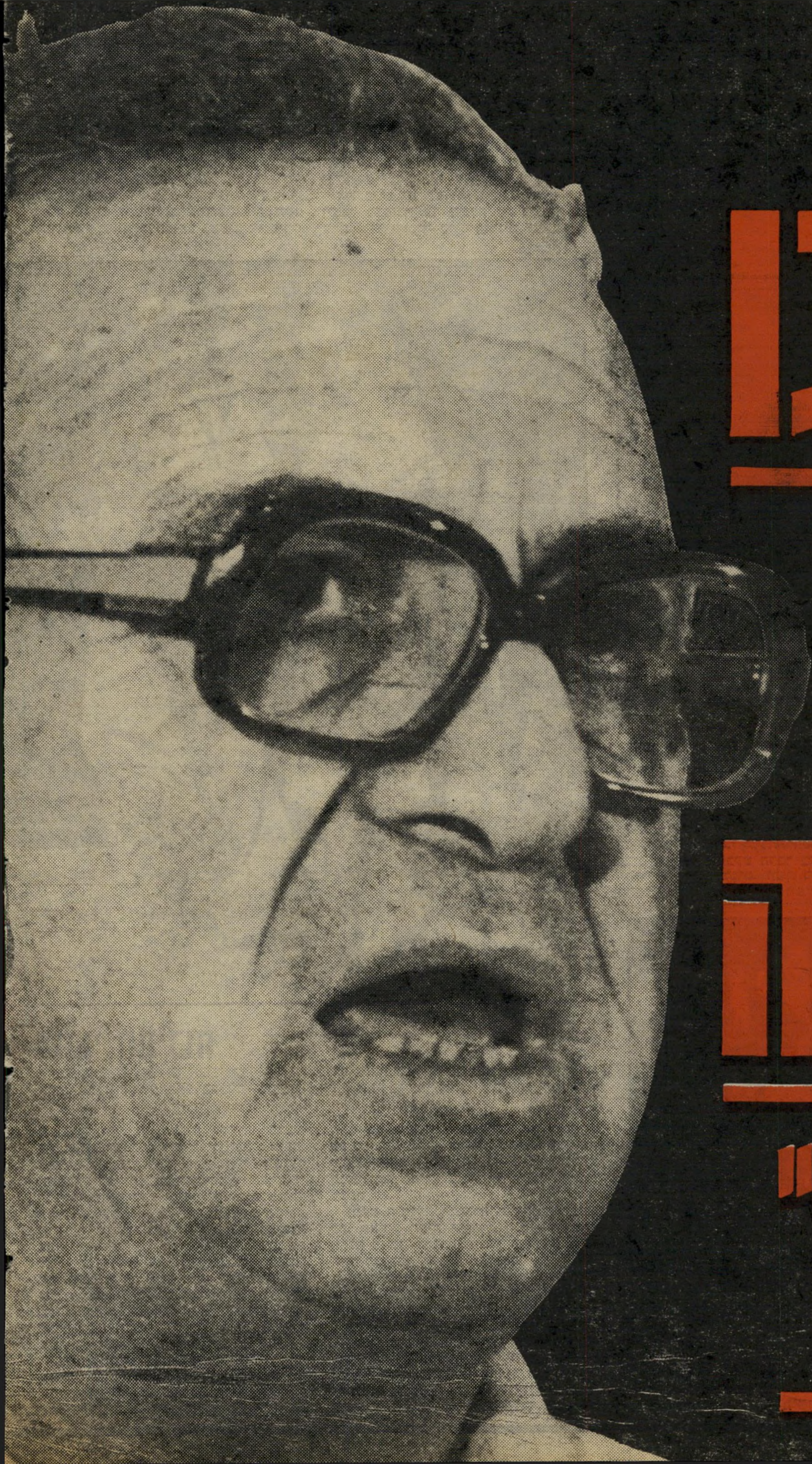

"הציגו אותי כחולה רוח!"